STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 00820

DOS HOYZ FUN DI POSHETE

Jacob Isaac Segal

Permanent preservation of this book was made possible by
Jeffrey & Kathleen Rosen
in memory of
Rebecca Sprinsky Rubin

FUNDING FOR THE CORE COLLECTION OF YIDDISH LITERATURE
WAS MADE POSSIBLE IN PART BY A GRANT FROM THE
DAVID AND BARBARA B. HIRSCHHORN FOUNDATION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

דאָס הויז
פון די פּשוטע

לידער פון
י. י. סיגאַל

מאָנטרעאל
1940

Copyright by J. I. SEGAL
Montreal, Canada
1940

געדרוקט אין „קענעדער אדלער” דרוקעריי, מאָנטרעאַל, קאַנאַדע

עלקע׳ן

ערשטער טייל

קערנער ליכט

אויך דו האָסט ווי אַ יונגע בין
איבער דיין זומער האָניק אַנגעקליבן.
די שעה אין פענסטער זילבערט, די פען איז דין,
און דין די שורות ליכטיקייט פאַרשריבן.

און — פליִסט אַרויס אַ לעצטן, לעצטן מאָל
איבערן פעלד. די ריטלאַך ליגן איינגעפאַלן.
און אין די גרויע קוסטן אַ פאַרטייעט קול,
און געלע גראָזן ווי פאַרלאָשענע שטראַלן.

פליִסט צוריק. שטיל־וואַרימע פיר ווענט,
און די דערמאָנונגען איבערן באַלקן זשומען.
און ווייכע, גוטע, קושנדיקע הענט
האָבן געטריי דיך פאַרן האַנט גענומען:

איך וועל דיך דורכפירן דעם בליענדיקן וועג
נאָך איינמאָל און — דו וועסט צוריקגעפינען
אַן איבערבלייב פון די פאַרצוקטע טעג,
אַ גאָלד־פלעק פון די אויסגעלאָשענע זונען.

אַ קראַנקן קלאַנג פון וואונדערלאַכן ליד,
וואָס האָט נאָך נישט געקאָנט ביז איצטער שטאַרבן. —
פון אונטער טויזנטמאָל פאַרזאַמדיקט גרויע טריט,
אַ צאַנקענדיקער פונק פון יענע פאַרבן.

און שטיקלאַך זון, און שטיקלאַך זאַנג און קלאַנג,
וואָס זיינען נאָך ביז איצטער גאַנץ געבליבן —
געזוּאָרט ביז דו האָסט אויף דיין לעצטן גאַנג
זיך איינגעבויגן און צונויפגעקליבן.

דער משל

דאָס וואָרט ברענגט אַ גאָלדענעם משל צוטראָגן.
וואו האָסטו, ליב וואָרט, דעם משל געהערט?
צוויי אַלטינקע פֿויערלאַך אויף אַ נאַקעטן וואָגן
פֿאַרנאַכט אויף די וועגן צווישן הימל און ערד.

צוויי מאָגערע פֿערד זיינען פּאַמעלאַך געגאַנגען,
צוויי אָרימע מענטשן האָבן רואיק געשמועסט.
און די זון איז אין וואַלד רויט און וואונדיק געהאַנגען
אַזוי ווי דער ווידער אין דאָרנדיקן קוסט.

ווייט אין טאָל זיינען די אייביקע דערפֿער געלעגן
אין דער רואיקער הייליקער שעה פֿון סוף־טאָג.
און די שטילקייט פֿון אַלע פֿיר־וועלטישע ברעגן
האָט געהערט און געהערט — ווער ווייס וואָס זי זאָגט?

אַז איטלאַך קליין גראָז, שוין אפֿילו אין דאָרן
אין פֿאַרצוקונג פֿון טויט — איז פֿאַרנומען מיט זיך.
און די לופֿט שמעקט מיט גאָלדענער רייפֿקייט פֿון באַרן
און מיט וועקסענעם טשאַד פֿון זיך לעשנדיק ליכט.

צוויי קנאָכיקע פּנימער, צוהאָרביקטע פּלייצעס
אין דער חכמה פֿון יאָרן און יאָד אויף דער ערד.
און די זיבעציק געבורטן פֿון קאָרנס און ווייצן
אונטערן טוי פֿון דער האַנט, אונטערן טראָט פֿונעם פֿערד.

אַ וואָרט, כ׳וועל דיין גאָלדענעם משל דערציילן
אַז אַלט אַלטער משל ווי דאָס קליין רעדל פֿעלד
וואָס מיר קאָנען זיך אַלץ נאָך נישט קינדערש צוטיילן
אויף דער זוניקער גרעניץ פֿון דער טרויעריקער וועלט.

די אָרימעלייט

די הערלאכע וועלט פון דיינע אָרימעלייט דערקענען, —
שלייף אויס מיין אויג אַז איך זאָל קאָנען גיין
דורך זייער מדבר אָוו די דאָרנס ברענען,
צו זייער טיפער לויטערקייט דערגיין.

זייער אָטעם — שאָטן איבער שטויב און שטיינער,
זייער האַנט אין שאנד — אַ טריקנדיקער מום,
און זייער טאָג — צוגריזשעטע צעוואָרפענע ביינער
איבער די פרעמדע שוועל־און־טירן אומעטום.

טיף די הייל פון זייער וויסטן שווערן לײדן
וואו איטלאַכער פאַרווינקלט זיך מיט זיך אַליין.
דאָס דינע וידוי־מעסערל טוט שניידן, שניידן
די זיבן הויטן ביזן ווייסן נאַקעטן ביין.

מיין נידעריק געבעט: זאָל זייער לייד אויף מיר טאָן פאַלן
אַ רויטע זאַלבונג אויף מיין וויסטן קאָפּ.
פון זייער אויג די בלוטנדיקע שטראַלן
איבער מיין לייב אַ פייעריקער דערנער סנאָפּ.

דאַס ליד פון גליק

ס׳איז דאָס גאַר־אַלטע ליד:
די ליבע איז זייער אָרים.
איר שטיבל איז פון ליים,
דער דאַך פון גרויען שטרוי.
דאָס איינציק פענסטערל איז וואַנט
איז זייער שמאָל און קליין,
און קוקט אויף די ליידיקע ווייטן.
נאָר די וואָס וואוינט אין איר,
וועבט פון דער גרויקייט זיידן,
און שפּרייט זיי פאַר דער טיר.
אַ קעניג, קעניג מיינער,
ווי לאַנג וועסטו נאָך וואַגלען.
דער קאַלטער ווינטער נידערט שוין אַראָפּ
אויף מיינע בלייכע האָר.
לאָז אָפּ דיין זוכן אוצרות,
קום פון דער ווייטער וועלט צוריק
אָן גליק און אָן מתנות.
קום אָן מיט ליידיקן,
קום אָן מיט ליידיקע הענט.
קום אין צוריסענע קליידער,
קום מיט פאַרשטויבטע פיס.
אַ קעניג, קעניג מיינער,
לאָז אָפּ די וועלט־און וואַגל,
קום צו מיין שוועל צוריק.
כ׳וועל דיר אַנטקעגנלויפן
דורך אַלע גאַסן און הויפן,
איך וועל דיך אויסטאָן פון טרויער,
און דעם שטויב פון גרוי און מידקייט
פון דיר אָרונטערבלאָזן.
איך וועל דיר די קליידער פאַרריכטן,
און דאָס בישט געבראַכטע גליק,

אין די נישט געבראַכטע מתּנות,
וועל איך נעמען פון דיינע הענט.
און די נישט־געפונענע אוצרות
וועל איך טיף, וועל איך טיף באַהאַלטן
אין אונזערע פיר קליינע ווענט,
אונזערע געטרייע אָרימע ווענט.
אַ קעניג, קעניג מיינער.

*
* *

עפּנסט ברייטער מיין אויג
און די וועלט ווערט דערהויבן.
מיינע טעג — איז אַ שטייג
ווייסע רואיקע טויבן.

אין דער שטייג — פרייע וועלט,
ניט קיין ברעג צו דערגרייכן.
ברייטע ערדן מיט פעלד,
טיפע הימלישע הויכן.

און די רו אַזוי קלאָר,
אַזוי זיכער דער שלום
מיט אַלץ וואָס איז וואָר,
און מיט אַלץ וואָס ווערט חלום.

צום ליד

אויך דו, מיין ליד, ביזט נאר אַ ווייט געדעכעניש
פון נעכטן — אויף אַ הויכן גרינעם באַרג.
דיך וועט דער דור פון מאָרגן אויפמישן
אינם פאַרוקטן און פאַרזשעווענעם בוך פון ווייטע כראָניקעס.
ס׳האָט איטלאַכער זיין חלק אינם בנין וועלט.
געצאָלט מיטן ריינסטן גאָלד פאַר טעותן צו גאָט און שווערד
צו געץ און שד און שטויביק הייליקטום.
און איטלאַכער האָט דאָ געלאָזט נאָך זיך אַ צייכן אויף דער ערד:

אַ פאַרפלאַנצטן מאָרגן־בוים,
אַן אויפגעאַקערטן ביים מדבר פאַרן דור
וואָס האָט זיך שווער און מיד געשלעפּט
איבערן בייזן חורבן־וועג
אונטערן לויער־אויג פון שונא.

און איינער האָט אין וויסטן חושך פון דער נאַכט
געבראַכט אַ ליכטיק האָפענונג־וואָרט
אין די פאַרלאָשענע שטיבער.
געזעגנט מיט די טויט־דערשראָקענע ביז בלויען אינדערפרי
און איין אַליין דורך פעלדער חרובע, מיד, צובראָכן —
אַ קראַנקער הונט צו זיך אין הונגער־דאָרף דערקראָכן.

מען האָט אַרומגעזוימט די פיר זייטן פון זיין אָפענער גרוב:

דער פאָטער פון ביטחון.
דער הערלאַכער טרייסטער
פון יעדער נידעריקער שטוב.
דער גוטער און פשוטער לערער
פון די אָרימע גאַסנקינדער.

דאָס זיינען אויכעט גרויסע וואונדער
אין די פאַרשאָלטענע, פאַרוויסטע טעג
אויף אונזער קראַנקן ברעג.

*
* *

איך קערווע מיינע טעג צום מילדסטן שטילסטן ברעג.
מיין פרייקייט — אנהאלטן מיט ביידע הענט
מיינע פיר נידעריקע גרויע ווענט:
א שומרים פון מיין לעצטן גרעניץ,
כ׳וועל אייך היטן און באשיצן.
כ׳האב אין אייער הערץ און פארשווייגן
אנגעקליבן מיין אוצר שיינקייט, חכמה,
ווי מען קלייבט־אן די פרוכט וואס פאלן פארטיק־נאכגיביק
אין פארביקן שטרוי־קויש פון די צווייגן.
אט ריכט איך אפ איצט מיט מיין ליד מיין שפעטן אוונטמאל.
פיר שכנים קומען אין מיין טיר, אין מיין בארוטער שעה
וואס גאלדיקט פול ווי א גלאז וויין,
צו טרינקען פרידלאכע ברודערשאפט
לכבוד אונזער אויסלעבן א גרויס שטיק וועלט
אז טיפע קיך־צייכנס אויפן שטערן.

כ׳הויב־אויף דאס גלאז מיטן פייערלאכן געטראנק
פאר אונזער גרויסן טרויעריקן זכות,
פאר אונזערע לעצטע כוחות
זיך אנהאלטן אז פינטל צאנקענדיקער שיינקייט
אין אט־דער שווערער אומהיימלאכער שעה
וואס הויערט איבער אונזער דאך —

א שטומע אלטע קרא.

*
**

...און מיט גארער וועלט ביז איך צופרעמדט
און אויך צו דיר וועל איך שוין קומען א געבויגענער,
אראפגעריסן פון מיין קאפ דיין קראנץ פון שטאלץ,
דאס ליכט וואס פלעגט אויף מיר ארויפשטראלן
ווען כ׳האב געווענדט זיך צו דיין טרעפ.
איך האב געשמידט פאר דיר אן אנדער שפראך,
און וואו א גרוי פראסטווארט אין גאס, אין אש
פון שטויביקער פארשעמטקייט אויפגעהויבן.
איך זוך אויף אלע הינטערוועגלאך רו,
אין אלע טונקלווינקלען פון א מיסטיש בוך — א סימן טרייסט
פאר די וואס האבן זיך פארנומען אויפן ארים־וועג,
וואו העכער דריי חלקים וועלט איז פעלדער זאמד.
זיי טרוקענען ווי דארנס אין די רויטע תמוזן
און שטרעקן האפנונגסלאז די הענט און קעפ,
ווייל רעגענער טריפן פוילן חוזק איבער זיי.
אויך איך בין איינער פון דידאזיקע.
דאס ביסל לעבן וואס איך טראג אין זיך
ווערט אפט נאך זיסער ווין און פריידיק גאלד,
און אין דער שפארע איינזאמקייט,
פארשפארטער קליינזאמקייט,
בין איך דער קעניג דוד פון געזאנג.
כאטש וואס איך האב געזען, געהערט, געהאט
איז ווייניק און מיין טיפער הונגער איז ניט זאט,
נאר כ׳האב פון ווינציקסטן, ווי פון א דראבנעם קערן,
געקאנט ארויסוואקסן, ארויפוואקסן אין בליאונג און אין ליכט,
און זיך צושפריצן פון דער פינסטערניש אין הימלען שטערן.
און וואו די אומזיכערע נאכט האט מיך געפירט
האט קיינעם ניט דער ברייטער אפענער טאג געבראכט.
האב זיך שוין זיבן מאל פון מיין פאראייזאמונג ארויסגערוקט,
געמיינט: איך קאן שוין ראוי זיין זיך ווייזן ערלאך
פארן פנים פונם פראסטן פאלק.

האָב זיך צו איינעם וואָס כ'האָב אָנגעטראָפֿן אויפֿן שליאַך
מיט קינדערשער פֿראָסט־היימישקייט געווענדט:
מיך האָבן נישט קיין גדלותדיקע ספּרימלאַך פֿאַרפֿירט,
און אייער שפּראַך איז מיין שפּראַך.
קיין פּעט־הנאהס האָבן נישט מטמא געווען מיין לייב.
און נאָך, און נאָך האָב איך פֿאַרענטפֿערט זיך.
ער האָט מיך אויסגעהערט, מיטן קאָפּ געשאָקלט:
אַצינדערט זיינען אַנדערע דאָרט דאָ.
האָסטו מיט וואָס צו שטילן צאַרן?
און זיי האָבן דעם צאַרן ווי אַ הונגעריקן הונט געכאַפּט,
און רייצן אים מיט ערלאכער אכזריות.
האָסטו מיט וואָס צו שטילן הונגער?
און זיי האָבן דעם הונגער ווי אַ משוגענעם הונט צורייצט
און אַלע הייליקייטן זיינען אויפֿן שייטער.
וועסט קומען שפּעטער, שפּעטער.
ווען?
ווען אַלע אַלטע און נייע קלויסטערס
וועלן זיך אָפּליידיקן און איינשטילן.
ווען די פּאַלאַצן וועלן אַליין זיך אָפּגעבן די חורבהס.
ווען די געבליבענע, בלייך־אויסגעזינדיקטע פּני
וועט דאַרפֿן טרייסט אויף זייערע מידע ברעמען.
און דער פֿאַרשטאַנדיקער, דער גוטער זקן
וועט שווייגן מיט דער תמימות פֿון אַ קינד,
פֿון טויזנט שוואַרצע פּחדן דערשראָקן,
נאָך טויזנט שוואַרצע פּחדן באַרויִקט.
וואָס ווילסטו, אַלטער?
מיין גוטע לעצטע נאַכט באַגעגענען.
מעג שלאָקסן, האַגלען, רעגענען.
איך וועל אַנטקעגנגיין מיין אַלטן אויסלייזער
און לאָזן הינטער זיך די אינגסטע פֿרילינג־בליצן
אויף דעם זיך־לייטערנדיקן פֿרישן הימל
איבערן דעם שימלדאַך פֿון מיין פּאַרלאַשן שטיבל.
אַן פּאַראַיבל.

אַרום זיין טיש

אַרום זיין טיש די אָרימע אַפּאַסטאָלן
אויף יעדן רוט זיין ליכט און העלט.
אין ווינקל וואַנט, דורך אַ שויב אַ שמאָלער,
גליט דער זונפאַרגאַנג פון אַ מידער וועלט.

דאָרט שטאַרבן פעלדער אין די ברייטע טאָלן
און לעשן זיך ווי אויגן אויס.
עס בייגן זיך שטיבער, עס טונקלען שטאָלן,
דער פאַרנאַכט פון דער וועלט איז שווער און גרויס.

דינע, ווייטע קוים־געהערטע קלאַנגען
ציטערן הויך, — וועלט־אויס, וועלט־איין.
די ערד ליגט אין אייגענער אימה געפאַנגען
צאַנקט און פאַרגייט און קאָן ניט פאַרגיין.

ער הויבט זיינע אויגן אויף מיט פרומקייט.
די פרומע מסיבה בייגט איין דעם קאָפּ.
אין לויטערקייט, אין גאָטספאַרכטיקער שטומקייט
אויף זייערע רוקנס, ווי אויף זיכערע טרעפּ

טרעט פאַטערלאַך דאָס וואָרט פון זיין צוואה
און ס'בייגן זיך נישט זיינע דינע קני.
אין ווינקל וואַנט, דורך דער שויב דער שמאָלער
גליט שוין אויף דער פונק פון אינדערפריה.

פון אומהיימלאַכן . . .

פון אומהיימלאכן ווערט מיר היימלאך,
פון שפעטן טרויער שפילט מיר פרייד.
דער פריער פראסט אויף יונגע ביימלאך;
סעפטעמבער־ליכט ביים בית עולם פלויט.

קינדער אין די אָרימע פענסטער
אין אַלטע שטיבער הינטערן שטאט.
און איך אַליין — דער גרוי׳סטער, קלענסטער
אין שטומער מורא פון פאר גאט.

כ׳באַהאַלט זיך אונטער דערברייטער פאָלע
פונם בעל שם אין מיין געבעט.
כ׳קוק נאָר מיין שכן דעם בעל עגלה,
און הער זיך אונטער ווי ער רעדט.

און נאָר די זיכערקייט די ברייטע
וואָס קלינגט מיר פון זיין ערלאך קול,
קלאַפּט וואוילעריש מיר אין פלייצע: שוטה,
די וועלט איז וואויל נאָך ווי אַמאָל.

כ׳האָב זיבן בייטשן שוין צובראכן
איבערן מזלס הארטער פעל.
די וועלט איז וואויל און דער ביטחון
טוט תמיד היטן מיין אַלטע שוועל.

דאָס היינט־דערוויטערטע

אפילו איבערן שוועל פון אַלטע ספרים
גיי איך אויכעט בעטלען, בעטן אַ נדבה.
איך קאָן דאָס הויז פון עמוסן, דעם דאָרפישן נביא;
די שוועל אַוואו דער אומעטיקער כהן עלי שאַטנט.
הינטער מיין פּלייצע הער מורמלען שטילערהייט:
ווער איז ער דער משונהדיקער אָרימאַן?
נאָר מיר גייט ווייניק אָן דאָס טונקעלע גערייד,
און כ׳גיי דורך די תנכישע בלויע שטעט,
באַטראַכט די אַוונט־גאַסן פון אַן אַלטער אידישער וועלט.
איך, דער היינטיקער־ניט־היינטיקער, ווי אַ בוים אין פעלד
אַ לעצט־געבליבענער פון אַן אַמאַליקן וואַלד.
בין יונג ווי אינדערפרי, ווי דער פאַרנאַכט — אַלט,
און כ׳לעב דערמיט וואָס איך האָב שוין אויסגעלעבט,
אַן אומעטיקע עשירות — אַ נזיר אין אַ הייל, אַליין:
קוק פון דערוויטערונג איבער דער וועלט אַרויס:
דידאָזיקע ווייטע וועלט דאָרטן, איז זייער שיין,
דידאָזיקע קליינע ווייטע וועלט דאָרטן — איז זייער גרויס.

בעל שם טוב־בעטלער

פעדים־פעדימווייז וועסטו מיך אויפלייזן,
בין יעדן טאג א גאסטביים טויט אין הויז.
קום איטלאך מאל מיט רואיקערע ווידויים,
און גיי פון דאָרטן רואיקער אַרויס.

כ׳בין גאסט און נאענטער אין זיינע אוהלס
נאָך אייגענער צום שטיין ביים פייכטן פלויט.
דאָרט וואו אַ בעטלער רוט איז הייליקער,
איז הייליקער די רואיקייט פון טויט.

די אויסגעשטרעקטע האַנט, די בעטלער־אויגן,
די וואַגלענדיקע טריט — שטעלן זיך אָפּ.
דער שטיין איז נידעריק און נידערט, נידערט
אין שווייגנדיק געבעט צום שטיין מיין קאָפּ.

(זיי זיינען וויסט און איינזאם אָפּגעגאַנגען
בעל שם טובס אַז אַ דור און אַז אַ וועג.
און קום דערשלעפּט זיך דאָ צו זייער תיקון
צום אומעטיקסטן, שאָטנדיקסטן ברעג).

איך טראַכט מיר אויס אַליין זייער לעגענדע
אַ פּשוטע, אָט ווי עס פּאַסט פאַר זיי.
אַז איינגעהויקערט שטיבל הינטער וועגן —
אַז אומעטיקער בוים אין פעלד און שניי.

אַ וועגל ליים, אַז אויסגעמאַגערט פערדל,
נאָר נישט קיין מעזשבוש גייט־אויף זייער שליאַך.
און מיט קיין בשורות לאָזן זיך נישט פליען
די ווייסע טויבן איבער זייער דאַך.

נאָר דער וואָס איז אין מעזשיבוש פאַרפאַרן
איז זייערע אַ ברודער, פון איין אַרט.
און אַלע זייערע בשורות האָבן געזונגען
אין זיין געאַכפּערט און געהייליקט וואָרט.

לעגענדע : ברויט

די גאָס האָט מיר אָנגעטאָן שטריק אויף די לענדן,
די שטריק זיינען הייליק.
כ׳קום צוגיין צו דער ביטערער וואָר,
בעט מיין ליכטיקן חלק,
מיין חלק לעגענדע.
און ביים וואַכיקן טיש נאָכן מאָגערן מאָלצייט
זיצט די איידעלע זון אויף איר טראָן אין מיין פענסטער.
מיין מיטוואָך, מיין מיטוואָך, מיין יומטוב מיין שענסטער.
אַ גרויס איז דער חסד וואָס מיר ווערט געטאָן
היינט און נעכטן און תמיד.
צו שפּינען דאָס זייד פון מיין ליד
אויפן שפּינראָד פון אומעט.
איך וועל זיך דאָ סופכלסוף קאָנען דערדינען
צו דיינע אָרימע שוסטערלאָך, מאַמעשי חסידות.
כ׳וועל אויפשטיין קאַיאָר,
ווען אין הימל די שטערן נאָך גרינען,
און לערענען־טראַכטן, און לערענען־קלערן
פון גוטסקייט און ערלאַכע מידות.
דו האָסט מיר געעפנט דאָס ספר פון גאָס
מיט די שורות געוועלבלאָך
און וואָגנס און טומל און כעס.
און כ׳לערן פון אַלעמענס ווערטער,
פון אַלעמענס שווייגן און אויגן.
פון קינדער ווי שוואַלבן,
פון פלייצעס פאַרשטיינערט, צובויגן
פון מידקייט — אַנידערצופאַלן
ווי צום שוועל פון אַ היים
אין טויט־שיכרות פון עלטער.
אַ דורכגיין איין טאָג דאָ
פון זען און הערן,
און נישט אינגאַנצן צוּבראָכנווערן

פון ווײ און געשרײ און פון זאָרגן,
אידעלאַד־מענטשעלאַד גײען אַהײם מיטן פאַרנאַכט,
ברויטעלאַד אונטער די אָרעמס — אויף מאָרגן.
דאַסדאַזיקע, טאַטע בעל שם טוב,
דאַסדאַזיקע איז אויך לעגענדע,
און קלאַפּט אויפן פידל פון ניגון מיט ליכטיקע פינגער:
אַבי נאָר דאָס ברויטעלע איז שוין דאָ אָנגעגרייט,
וועט שוין דער מאָרגן צום ברויטעלע קומען.
גאָנצפרי וועט ער קומען,
און וועט אויפן טיש אים אַרויפליגן:
ברויטעלע, ברויטעלע טו־זשע זיך לייגן.
ברויטעלע לייגט זיך אַוועק,
און מען טוט עס צושנײדן
ויצן די קינדער און קוקן מיט פרײד —
דרײ קלײנע מלאכים־שלוחים,
גאָטס זון שטײט בײם פענסטער פון־וויטן.

מיין ברודער שמאי איילט...

מיין ברודער שמאי איילט, זיין קאָפּ ווערט גרויער
און דינער זיין גוף אַזוי ווי אַ זייל.
און איך טראָג שטום מיין געבויגענעם טרויער
אויף מיינע טויזנט קרומע וויסטע מייל.

מיין ברודער שמאי האָט דריי הויפּנס פליכטן
און שליחותן אויך דאַכט זיך אַ סך.
און איך? וואָס כ׳האָב געהאַט צו פאַריכטן
האָב איך פאַריכט אַ שעה פאַר נאַכט.

און גרייט געווען — אַ מאַך אַ גרינגען
מיט דער רעכטער האַנט צו גאָר דער וועלט.
קיין קלויסטער האָט אפילו נישט אויפגעקלונגען
און כ׳בין שוין געווען אויפן שטילן פעלד.

אַ רואיקער טאָג. די דינע גראָזן וועלקן
די ביימער און ביימלאך רוען שטום און גרוי.
אין מערב נידעריק אַן איינציקער וואָלקן
אין שפּיגל פון קלאָרן פאַרנאַכטיקן בלוי.

מ׳הערט נאָר דאָס מילדע אַנקומען פון אָוונט,
אַ, אָוונט ברודער, גיב אַהער דיין האַנט.
און אַלע פיר וויטן פון דער וועלט ווערן נאָענט
ביים בלויען גרעניץ צום נאַכטיקן לאַנד.

א י ך

איך מיש זיך אויס מיט פרעמד און שטויב און שטעט
אין די געזעמלהייזער וואו די שלעפער קומען.
פאַרקריך נאָך טרייסט אין אַלטע ספרים־נאַרעס,
זיץ דאָרט ווי אין תפיסה ביי אַ שפעלטל פענסטערל
און וואַרים דאָס פאַרוועלקטע פנים ביי אַ שפליטער זון
וואָס פאַלט אַרונטער ווי אַ בלאַט פון ברעג פון טאָג.
איך שעלט מיין שעה פון רו, מיין רגע פון באַפרידיקונג
מיט די חנעוודיקע שורות ליד און נאַריש־קלוגע צוזאָגן,
אַז אייביק, אייביק וועלן זיי לעבן
אונטער דער גרויער חתימה פון מיין דאַרן פינגער.
און דאָ קומט מיר איין אויג און אין געדאנק אונזער פאַרהונגערט
שטיבל.
איך הער: דו ציילסט דאָס ביסל טרויריק קופערמינץ אין
פינסטערן טישקעסטל.
איך זע: דו גלעטסט די קינדערס קליידלאַך מיט אַ פרומער
האַנט.
אויף דיינע באַקן זיינען לאַנג שוין אויסגעלאָשן אַלע כעסן,
בייזקייטן,
אין די קליין־איבערבלייבענישן פון דער שטוב
געפינסטו טרייסט און שיינגעניאַר און זעסט מיך תמיד פאַרן בליק
ווי כ׳גיי איבערן וועג פון שטאָט צו שטאָט מיט דיינע בענטשונגען
מיט דיינע וואַרימקייטן, ליכטיקייטן אַרום זיך.

די נאָענטסטע

זיך אָפּגעשיידט שוין לאַנגע יאָרן
פֿון אייגענע און נאָנטע פֿריינט.
אין הייליקער פֿאַרבאַרגעניש ליגן
די ליכטיקע נעמען נאָך עד־היינט.

אין אייביקער פֿאַרבאַרגעניש ליגן
אין רו פֿאַרוויגט און איינגעהילט
די פֿרײ פֿאַרשטאַרבענע און ליכטן
נאָך דורכן טויט מיר גוט און מילד.

און וואו איך גיי איז זייער סטעשקע,
און וואו איך קום איז זייער ליכט.
אַ טרעף מיך, טויט, אויף זייער סטעשקע
און לעש מיך אויס אין זייער ליכט.

ווער ווייס?

ווער ווייס, צי וועסט דערבויען
וואָס דו האָסט אָנגעהויבן.
איין שעה נאָך די באַנייאונג,
איין גוטער טאָג — איין גלויבן.

און לאַנגער וועג פון מיילן
דעם נאָענטן צו געפינען
דיין וואונדער אים דערציילן
ביז נייעם טאָג־באַנייען.

אַ גרוס די ווייטע טאָלן,
די דערפלאַך אויף די וועגן,
די קולות, ווידער־קולן
פון וואַלד און העק און זעגן.

מען וועט דאָ אַלץ דערבויען
וואָס דו האָסט נישט פאַרענדיקט.
און אויך נאָך דיר וועט בלויען
איבערן מאָרגן־הימל
אַ שטערנדל לעגענדע.

נאָך דער דריטער סעודה

האָב אָפּגעריכט מײַן דריטע סעודה,
מײַן טיש איז אָרים, מײַן טיש איז רײַן.
און מײַן פֿאַרנאַכט־שעה אַ באַרוטע,
און נאָר אײן חבר קומט צו מיר צוגײן.

דער שטילסטער מענטש פֿון גאַנצן ישוב. —
כ׳האָב אים באַגעגנט אויף מײַן וועג
וואו דער אָקטאָבער צינדט זײַן כּישוף
אין לעצטן גאָלד פֿון זײַנע טעג.

ער זעצט זיך בײַ מײַן טיש אַנידער
און זילבעריק־קלאָר זײַנען זײַנע רייד,
און דורכזיכטיק־פֿריש ווי זײַנע שורות לידער
פֿון ערשטן אָטעם פֿראָסט פֿאַרווײט —

אַ בוך פֿון אײַנגעשטילטע געזאַנגען,
ער לייענט, פֿרײט זיך ווי אַ קינד.
נאָר כ׳זע אים דאָרט, ווי ער איז פֿאַרגאַנגען —
אַ קראַנקע זון אין רויטן ווינט.

אַ ליכטיקער טרויער רוט אין זײַנע אויגן
און פּיבעריק ציטערן זײַנע הענט.
ווי דער פֿאַרנאַכט אויף דאַרע צווײַגן
גאָטס עלנט שרײַט, גאָטס עלנט ברענט.

איך זע אים אין דאַרנקוסט פֿון די לידער —
אַ הערשט פֿאַרגאַפּט אין זײַן געפֿאַנג.
דער רויטער זונפֿאַרגאַנג גליט מידער
און דינער זײַן גינגאָלדענער קלאַנג.

מיט וואָס?

מיט וואָס, אוי, ברידער מיינע, קאָן איך דען
אונזער אָראָפּגעבויגענעם שטאָם באַשיינען?
ביז שוין אַ האלבע וועלט־גרויס אויסגעוועזן
און קאָן זיך צו איר גרויס און פרעמד נישט צוגעוואוינען..

פאַרמשפּט מיך און — לאָזט מיך שטיל און קליין
ויך נאָכשלעפּן נאָך אייער שאָטן דאָ אַ גרויער.
אַ שעה נאָך אייער אָפּגיין וויל איך אויך פאַרגיין,
און איינזאמלען מיין אָרים געביין אין אייער טויער.

אייב איר האָט מיך מיט אַ שליחות אויף דער וועלט געשיקט,
האָב איך די שליחות נישט געקאָנט דערטראָגן.
מיין טריט איז וואַקלענדיק, מיין גורל אומגעשיקט,
מיין וואָרט קאָן שטילערהייט נאָר אַ גוטמאָרגן זאָגן

דעם ישוב דאָ אין טאָל. און — נישט דערהויבן הויך
צו גאָר דער וועלט —אַז אַלע זאָלן פאַרנעמען.
כ'האָב ליב דאָ די אַלט־היימלאָכקייט פון קוימען־רויך
און דאָס פאַרנאַכטליכטס, ווי אַראָפּגעלאָזטע ברעמען.

אפשר האָב איך גאָר פאַרזען דעם שפּיץ פון באַרג
פאַרזען זיין הויכשיינקייט, זיין גאוה נישט פאַרנומען,
און בין אים זייטיג דורכגעגאַנגען, רואיק, שטאַרק,
און גאַנץ מיט זיך אין פּאָטער־טאָל צוריקגעקומען.

ליד

אין דעם זיסן קוביק האָניק
ליגט דער קערן גיפט.
אונטערן גאָלד פון מיינע לידער
ליגט די ביטערע טיף.

שייך־לעגענדע, זינג מיר, זינג מיר
דורך דיין וואַכיקער שטייג.
זיבן טונקעלע קעלער סודות
האָט דאָס שטילסטע אויג.

כ׳שיק אַ וואָרט דיר, אַ שליח:
קום אַמאָל צוגייך.
כ׳לעב אין ווייטסטן הינטערגעגנט,
שטיל איז דאָרט און שיין.

אַלע שטיבער בייגן זיך שוין
ביז צום טויטן שטויב.
ס׳פליט דאָ אַן, ווער ווייס פונוואַנען?
ווען ניט ווען אַ טויב.

ס׳לויפט אַרויס, ווער ווייס פונוואַנען?
ווען ניט ווען אַ קינד.
אַז די שטיבער זיינען זקנים,
פענסטער מיד און בלינד.

נאָר דאָס הויפל האָט אַ בוימל
איז עס קליין און דין.
כ׳ווייס נישט וואו עס נעמט נאָך כוחות
זומער ווערן גרין.

אַז עס טוט זיך אַן אין ווייסן

אין דער ווינטער־קעלט,
זע איך אים — מײן טויטן טאַטן
אײנזאַם אין דער וועלט.

האָט זיך דאָ בײם גאָרטן־פּלויטל
קלײן אַוועקגעשטעלט,
ליכטיקן און קלאָרן עלנט
אויף דער קאַלטער וועלט.

שטײט דעם רוקן אײנגעבויגן,
וויגט זיך אויפן ווינט.
לעבן אים אַ שנײיאיק בערגל,
שלאָפט דאָרטן אַ קינד.

שטײט ער איבערן ווײסן בערגל
און ער וויגט זיך אום.
ווערט די קאַלטע זון אַרום דאָרט
הייליק, ווײס און פרום.

און איך האָב אַ ליד געשריבן...

שעה פון קליינינקע גענאַדן,
לויב פאַר יעדער רגע טאָג,
וואָס מיין גוף איז שווערבאַלאַדן
מיט אַן אַלטן גרויען ראָק.

באַטש ס'איז לאַנג אַוועק דער ווינטער
און אויף בוימער פּיקט דאָס גרין,
אויפן קלויסטערשן צילינדער
קומט אַ נייע טויב צופלי'ן.

נייע טויב און נייע בלויען,
מיר אויפן געמיט אויך ניי.
(ווער טוט דאָרט אַ נעסט זיך בויען
פונדאַסניי שוין, פונדאַסניי ?)

נישט קיין זיכערען טראַט געגעבן
אויף דער ערד נאָך ביז אַצינד.
אויפגעקליבן בלעטלאַך לעבן
ביי לבנה, נאַכט און הינט.

און ביים וועלקנדיקן זשאַווער
פון די שפּעט אָקטאָבער־טעג.
און ביים בעסטן, שענסטן חבר —
האַלצהעקער מיט האַק און זעג.

און ביים מעשה־בוך פון חסידות :
גאָלד־שיריים אונטערן טיש.
ביי דער גוטער מאַמע אידיש
אַלט־ניגונים, ניי און פריש.

און איך האָב אַ ליד געשריבן,
ב'ווייס : ס'וואָרט קיינער ניט אויף דעם.
לייכט עס שטיל אין מיינע שטובן —
יאָרצייטליכט נאָכן בעל שם.

היט מיך, גאָט

אַ היט מיך, גאָט, פון גרויסן אוצר,
ווי וועל איך אים אַהיים פאַרטראָגן ?
דעם נס פון קלאָרן גרויסן אמת
פאַרוועמען וועל איך אים קאָנען זאָגן ?

כ׳האָב אים דערהערט אין אינדערפריען
מיט זוניקע פינגער אין לאָדן קלינגען.
און ווערטער, זילבעריק ווי די שטערן,
האָבן אין מיין לייב גענומען זינגען.

בין איך צו די חברים געלאָפן,
און זיי גענומען אויסדערציילן.
זיי האָבן פון מיין גוטער סעודה
געגעסן, געטרונקען, געלאָזט זיך וואוילן.

אַ בעטלער מאַכט אַ פרומען מאַלצייט
און רופט צונויף זיינע אביונים.
בין אַזאַ שטיל־פאַרוואונדערט אינגל
און מיינע געסט — גרייז־גרויע זקנים.

פון מעזשבוש, קאָרעץ און באַרדיטשעוו
צונויפגעפאָרן זיך אויף וואָגנס.
דער גוטער וייסער שפּאָלער זיידע
איז נאָך געקומען פרי־פאַרטאָגנס.

כ׳האָב אויך געוואוסט — אין הינטערקאַמער,
ביי די פאַרמאַכטע טויערן־שטאַנגען,
געשטאַנען איז דער איידעלער ישו,
און נישט געוואגט אין טיר אַריינגיין.

•

ער האָט געוואָרט : ווען אַלע וועלן

צוגיין זיך שפּעט אין זייערע הייזער,
און מער קיין קול און מער קיין שאָטן
וועט זיך לעבן דער טיר נישט ווייזן.

וועט ער אין פענסטער מיט אַ פינגער
אַ קלאַפּטאָן און — איך וועל אַרויסגיין,
און גיין מיט אים איבער די הינטערגאַסן
ביז אַלע שטערן וועלן אויסגיין.

און ווי מען טיילט זיך קליין־חלקים
פון סאַמע לעצטן, לעצטן ביסן,
וועלן מיר זיך מיטן טרויער טיילן,
און קיינער וועט דערפון ניט וויסן.

נישט־אויסגעשלאָפן, מיט בלייכע ברעמען
וועל איך דעם אינדערפרי באַגעגענען.
נאָר ס׳וועט דעם טאָג זיין אַזאַ שטילער,
די וועלט — אַ נייער ליכטיקער געגנט.

גאָלדליכט

האָט מיך דורכגעפירט מײַן מזל
דורך די אומעטיקסטע ערטער,
און פאַרזעצט מיך אין אַ ווינקל
מיט דרײַ לעצטע, שטילסטע ווערטער.

גייט פאַרבײַ אַן אַלטער שכן,
אַ גוטמאָרגן, אַ גוטנאָוונט.
טרויעריק־ווײַט מײַן וועלט, מײַן געסל,
עלנט־פרעמד און עלנט־נאָענט.

ווי פון ברעג אַ שיף אַ קליינע
רײַסט אַוועק דער נאַכטיקער שטורעם.
אָפּגעריסן פון דער גרויסוועלט,
צוגעוואָרפן צו די קברים.

חנ׳ט מײַן אויג זיך אין די ביימלאַך
דינע, איידעלע און שלאַנקע
איבער קליינע קינדער־בערגלאַך
הערבסטיק מידע, הערבסטיק קראַנקע.

ווילט זיך אַזוי גלעטן, גלעטן
איטלאַך ביימל אויף די אַקסל,
ווײַל עס איז געבליבן קינדערש,
קליין און דין און ניט־דערוואַקסן.

און אַזאַ מיך גאָלדענער אָטעם
נעמט אַרום די איידעלע שטאַמען.
און עס קושען זיך זון און צווײַגן
ווי די קינדער מיט אַ מאַמען.

די אויגן

וואָס ווילן די שיינע אויגן?
זיי ווילן די שלאַנקע פּיס,
זיי ווילן די ליכטיקע אַקסל,
די פרומע שעמעוודיקע בריסט,
און די גוטסקייט פון לייב אינגאַנצן,
דאָס לייב וואָס זיי האָבן האָלד,
מיטן קושנדיקן קנייטש פון די גלידער
מיט דער נאַקעטער שיינקייט פון גאָלד.

וואָס זוכן די גוטע אויגן?
דאָס קינד וואָס איז ערשט דאָ געווען,
און די גאַנצע גאַס מיט קינדער
האָט דאָס וואונדערלאַכע קינד געזען.
ביי מיין טיש פלעג עס חנעוודיק עסן,
און געשלאָפן ביי מיר אין בעט.
ס'האָט שוין געקאָנט צוויי שיינע מעשיות
און דריי לירישע סטראָפן געבעט.

וואָס בעטן די מידע אויגן?
זיי בעטן די שעה פון רו.
די שעה פון רו איז אַנטרונען
און קיינער ווייסט נישט וואו.
שוין געפרעגט דאָס בוך פון תּפילות,
שוין געפרעגט דורכן פענסטער די נאַכט.
דער אַלטער בוים איז געשלאָפן
און די שטיבער זיינען געשטאַנען פאַרמאַכט.

און די פרעמדע שפּראַך פון די שטערן
פאַרשטיי איך יאָ און ניין.
די נאַכטיקע הימלען זיינען גרויסע,
און די נאַכטיקע ערד קליין.

עס שלאָפן די שטיבער־פענסטער
די לאָדן אַראָפּגעלאָזט.
און אויף מיינע וואַכע שויבן
ווערט די ראָסע פראָסטיק גלאָז.

איך לייג זיך צוריק אויפן קישן
און האַלט די אויגן צוגעמאַכט.
די נאַכט אַליין איז אַ מידע
און שטייט אויף איר ווייסטער וואַך.
איך הער זי לעשט די שטערן
און די פענסטער לעשט זי אויס,
זי קלאַפּט אַ גוטנאַכט אין אַ לאָדן,
דאָ ניט ווייט אין אַ נידעריק הויז.

איבערן וואָרט

שמידן גאָלד און שלייפֿן דימענט,
קאָוועז שטאָל און קלאַפּן קופּער.
און לייטערן ביז דורכזיכטיקן ווייס
דאָס איידעלע און קילע זילבער —
ביזט באַלד שוין אונטער אַלע מיינע האַמערס דורכגעגאַנגען
מיין אויסגעפּראַוועט קליין ליד.
און נאָך נישט מיד.

און איך, וואָס כ׳האָב זיך צייטנווייז געגרייט
זיך אָפּקייטלען פֿון מיינע נידעריקע באַלקנס,
האָב זיך פֿאַרשפּעטיקט אין מיין יונגן טאָג
איבער דיין שיינקייט מיט מיין דורשטיק אויג.
ס׳איז שוין פֿאַרנאַכט באַלד אויף מיין שוועל.
דער בושל פּליט איבערן שפּיץ פֿון אַלטן טורעם.
איבער די צווייגן פֿון מיין בוים ביים שטוב
פֿאַלט פֿרום דאָס אוונטיקע צלם־גאָלד.
כ׳וועל אויפֿן גרויסן דרויסן פֿון דער וועלט
שוין אויפֿגעבן מיין גרויס־נסיעה.
געזעגנט שוין פֿאַר מיין כבוד־וועגן.
און צו די פֿאַר פֿאַרבלאָנדזשעטע דאָ אויף מיין סטעשקע,
מיט טיפֿע רעטעניש אין די עולמות
מיינע דריי טרויעריקע שמייכלענדיקע ווערטער:

טייערע, איר האָט געוויס פֿאַרבלאָנדזשעט.
דאָרטן, באַרג־אַרויף, און טאָקע אין דעם געגנט
וואוינט אַ חכם מיט אַ בלויען ספּאָדיק.
דעם סימן וועט איר פֿונדערווייט דערקענען,
אַ שווייגנדיקע אַליי מיט טענענבוימער,
און ווייס דאָס טויערל אין זיין ברייטן הויף אַריין.

און כ׳האָב זיך ווידער איבער מיין טיש געבויגן
און זיך געמיט איבער אַן אַלטן וואָרט,
וואָס איז פֿאַרטיפֿט געלעגן אין זיין גרויסן שווייגן,
און נישט געוואָלט זיך אויפֿהויבן פֿון אָרט.

מיר פאַסט נישט

מיר פאַסט נישט דער יומטוב פון ווערטער,
גרויע שטויביקייט קריכט אויף מיין קלייד.
דעם צו־פריילאַכנס ליידיק געלעכטער
איז אַ טייל פון מיין שווערער לייד.

און גאָרנישט קאָן איך דאָ פאַרריכטן,
פאַרהיט כאָטש פון שאָדן מיין האַנט.
און איך בעט נישט אַז זיין זאָל צו ליכטיק
דיין טאָג ביי מיין נידריקער וואַנט.

פון דער גאַס די הייזעריקע קולות
קלאַפּן שטויביק אין מיין פענסטער אַריין. —
די נויט מיט איר גאָלד און פסולת,
דער מאַרק — דער הונט מיט זיין ביין.

איז מיין טאָג אַ וואַלד מיט דערנער
ביזן ברעג, ביזן שוועל פון מיין הויז.
קומט דאָס ליד מיט געצווייגטע הערנער
פון צווישן די דערנער אַרויס.

די דינע פיס אין וואונדן
און וואונדער — די הערנער־קרוין.
דער פאַרנאַכט האָט מיין פענסטער געצונדן
ווי אַ גאָלדענעם בעכער מיט וויין.

אַ הספּד נאָך אַ לעבעדיקן

און אַלע לידער װעלן אין דיר אײַנשטילן.
אַז װאָך, אַז יומטוב, אַז עול, אַז װאָרטן, —
אַז אײביקײט זיך אָפּגעשלעפּט אין מאָדנעם נידערגעסל,
און דיר טוט גאָרנישט באַנג דאָ זיך פאַרזיצן
און נישט זען די װעלט פון אַלע זיבן ברעגן.

װאָס געדנקסטו דען? אַז אַלטן ברונים הינטערװעגנס;
אַז אומהײמלאַכן הונטגעביל אין פרעמדע געגנטן פאַרנאַכט;
אַ רעגנדיקער אינדערפרי האָט דיך געבראַכט
אין אַ פאַרװאָרפענעם פאַררױכערטן האָפן.

און דאָ האָסטו געפּרואװט דײַן אומגעפאַלן לעבן
אױפהײבן פון שטױב, פון װיסטער נידער.
(ניט לאָזט אַראָפּ די אױגן, שעמעװדיקע לידער.)
דו האָסט די ענגע טיר און שװעל פון דײַנע אָרימטעג
אפילו נישט קײן זיבן טריט איבערגעטראָטן,
און װי צום װײַסן לײַב פון העמד,
אַרײַנגעװאַקסן אין די אָרעמס פון דײַן שאָטן.
און ליב איז דיר געװען זײַן חברשאַפט, זײַן שװײַגן
בײַם טיש בײַם מידן זיך אַריבערבױגן
איבערן זאַמדיקן ברעג פון דרימל.

האָסט דײַן לעבן נישט דערהױבט און נישט דערהױבן.
פון ערשטן פּרואװ־טרעפּל אַראָפּגעגאַנגען
אין דער שמאָלער קעלערדיקער נידער.
(נישט לאָזט אַראָפּ די אױגן, שעמעװדיקע לידער.)

לידער, לידער איר װעט אױכעט בלײַבן
אין דעם אַלטן אומעטיקן זײַדע־שטיבל.
די װענט זײַנען נאָך שטאַרק.
נאָכן שטורם, דורכגעשמיסן, דורכגעציטערט.

פייער־בעזימער, האגל־שרויט, גהינום־ריטער,
אין דיין צוואה האסטו אלץ זיי אפגעשריבן
סיי די ברעטלאר־לוחות געלבלאר, אפגעריבן,
סיי די אלט־מגילה מיט די אויסגעמאלטע פייגל, לייבן,
דינע צווייגלאר, איידעלע טירקלטויבן
ביי דעם סוף־קאפיטל.

*
* *

דער מעשר פארן ארימאן —
אביסל זאנגען אויפן פעלד.
דער ארימאן קומט שפעט, פארנאכט,
און נעמט זיין חלק פון דער וועלט.

שוין ליידיק ליגט די גרויסע ערד,
א טרויעריקע אויסגעשפרייט
אנטקעגן ווייטן האריזאנט —
א קו מיט פלעקן געל און רויט.

די שטילקייט קיילעכדיקט ארום
א זילבערדיקע דינע רייף,
און די לבנה — א ווייסע הון,
טרעט גרינג איבערן הימל־הויף.

שלוחים

שלוחים קומען פון ווייט און נאָנט
בעטן הילף פאַר גאַר דער וועלט.
כ׳האָב קופּערנע און זילבער גראָשנס
מיין קנאַפּער חלק הילף דער וועלט.

איך טו זיי דורך די טעג צוטיילן
ביים טיר צו אויסגעשטרעקטע הענט.
ניטאָ אַ טאָג אַז אַ שליח
וואָס קלייבט נדבות פאַר דער וועלט.

די וועלט איז בלינד, די וועלט איז עלנט,
די וועלט לעבט דורך אַ שלעכטע צייט,
אַזוי טוט זינגען דער גאַסנזינגער —
אַ שליח פון דער גרויסער וועלט.

און ס׳פאַלן גראשנס דורך די פענסטער
און קאַטערינשטשיקעס שפּילן שיין,
און נעמען צונויף די הילף די גוטע
און טראָגן אַוועק צו דער וועלט אַהיים.

אַמאָל און אַלע בעטלער און שפּילער,
וועלן ברענגען די גרויסע בשורה אַהער,
און שפּילן דאָס ליד פון גרויסן יומטוב,
אַז שיין און רייך איז שוין די מומע וועלט.

ווידוי

ווידויים פשוטע — פאַר וועמען ?
פאַרן גוטן גאַסט מײנעם ר׳ טויט.
ער קומט צו מיר אַ חשבון נעמען
פאַר אַלץ וואָס איך האָב ניט געבויט.

און פאַר מײן נעמען זיך ניט־זיכער,
און פאַר מײן שרעק אומזיסט אומגישט.
און פאַר די אומעטיקע ביכער
וואָס איך האָב טאָג און נאַכט געמישט.

בין קײן געלערנטער נישט געוואָרן,
און קליגער אויך מסתמא ניט.
ווײל אַלע קלוגע און געלערנטע
זײנען געפאָרן אויפן יאַריד

מיט פולע קעשענעס רווחים,
אין קרעטשמע אָפגעהוליעט אַ נאַכט.
מיט ווײן און ווײבערשע מלאכים
און אויך גאָטס שמש דאָס מויל פאַרמאַכט

ווען ער האָט מיט אַ גלאַציק אויגל
אַ וואונק־געטאָן איבערן דאַך,
געזעצט זיך מיט אַ כיטרע שווײגל
זיך וויגן איבערן תנ״ך.

איך ווײס, כ׳האָב זײ געזען, נו, מילא,
נאָר רעכן פאַרט מיך נישט צו די,
וואָס קלאָגן זיך אויפן שלעכטן חלק
פאַר מײן קלײן ביסל שווײס און מי.

עס טוט מיר ווײ פאַר אַלץ, אוודאי,

און פֿאַר דער ערלאַכקייט וואָס ליידט
אונטערן יאָך פֿון מיאוס און זאַטע
צושטראָפּטע טרעלבוכעס אין זייד.

נאָר איך, איך האָב זיך אָפּגעקליבן
דאָס ביסל וואָס מיר איז באַשערט,
און בלויז אַ וויסטן שפּאַס געטריבן
מיט מיינע עטלאַכע טעג און נעכט.

און האָבן זיי זיך אויסגעלאָזן,
איז וויפֿיל קום איך דיר אַרויס?
פֿאַרשרייב עס מיר צווישן די גראָזן
ביים וואַנט דאָ טאַקע לעבן הויז.

מיין זון וועט אונטערוואַקסן, וועט ער
באַצאָלן וואָס עס קומט פֿון מיר.
נאָר די פֿאַר דאַרע מיטה־ברעטער
און פֿאַרן לעצטן גלעזל ביר.

וועג אַראָפּ

זיידע פֿון פֿאַר הונדערט יאָרן,
האָסט אויפֿגעשטעלט אונזער משפּחה־וועלט.
אי ך ביז שוין צו־צוואַנציק יאָר אַ מידער צווייג.
מיך קאָן ניט שטאַרקן מער דיין גאָט,
און מיינער איז אַליין ניט שטאַרק.
וואו זאָל איך רודערן מיין טאָג?
וואו זאָל איך אויפֿשטעלן אַ שטעל אין מאַרק?
איך קינדיק אָן מיט מיינע דאַרע הענט
דאָס איינפֿאַלן פֿון אונזער מידן שטאַם.
מיינע לידער זיינען טרויעריקע בלעטער טעסטאַמענט.
איך פּראַווע פֿאַר אַן עלנטן פֿאַרלאָזטן טיש
מיין סעודה. מורמל מיינע פּסוקים זייער שטיל.
די אַפּאָסטאָלן מיינע זיינען טויט. געקרייציקטע,
געהאַנגענע, — איך איינער האָלט זיך אין געביין,
זיך אַליין אַרויסצופֿירן אויפֿן מאַרק פֿאַר 30 זילבערשטיק.
כ׳קאָן ביי אַ קאַשיק פּוילע עפּל מורמלען
מיינע בענטשנדיקע שורות לויב און צער.
איך האָב נאָך זין אַביסל פֿאַר דער זון.
איך האָב נאָך ליב דעם גרויסטן טאָג אפֿילו.
מיין פֿענסטער איז מיין פֿרייד, מיין טיר — מיין פֿרייער
וועג.
דריי מידע טריט פֿאַרנאַכט און כ׳האָב שוין אַלץ.
און כ׳בעט נאָר אַ קליין שמייכל פֿון דיין גענאַד
אַ גיב עס מיר, אַ שענק עס מיר, מיין גאָט,
דו פֿירסט דאָך מיך שוין סיי ווי אויפֿן לעצטן וועג
צו די געהיימענישן אָן אַ סוד.

און דו...

קאַפּאַטעס האָבן זיך געענדערט,
און תקופהס האָבן זיך צוריסן.
פון פרומע ווינקלדיקע שטענדערס
זײַנען געוואָרן פּלאַכע טישן.

און דו טראַכסט אַלץ פון אַלטע שטענדערס,
פון בחורים אין בײַנאַכטיקע קלויזן.
קלײַבסט זעמדלאַך גאָלד פאַר אַ לעגענדע
צעווישען בלײַ און שטיין און אײַזן.

ווער ווייס צי דו ווערסט די רו דערגרײַכן
די ערשטע שורות אויסצושמידן.
דאַרפסט שטילקייטן פון ברעגן טײַכן
און גוטגעמיט פון פּשוטע אידן.

און ווייט מיט זיך אַליין אַוועקגיין,
און אין דער לויטערער ווייט פאַרנעמען
דאָס ליד פון פריען זומער־רעגן,
די זילבערנע מיד אויף בלײַכע ברעמען.

ס׳קומט דיר אַנטקעגן פון וועג צוזונגען
דאָס שיינע וואָס איז אַוועקגעגאַנגען.
די ציגײַנערין די וועלט לאָזט פרײַ דאָס אינגל
וואָס זי האָט אין איר בויך געפאַנגען.

דאָס שטילע און ליבע קאַריצער אינגל
נעמט איבער די קאַריצער הויפלאַך שפּאַנען
און די לעגענדע הויבט אָן ווידער זינגען
און אַלע טוען זיך איר פרייד דערמאָנען.

נעם לייען מיר . . .

נעם, לייען מיר, מיין זון, אַ פּרק אַלטן פּנקס,
וואו עס דערציילט זיך: פון אונזער עלטערפאָטער אָדם,
פון אונזער ערשטן מלך און ערשטן נביא.

צו־וואָס מיין פאָטער בלעטערן די ערשטע רשעות,
די ערשטע זינד און דעם ערשטן טרויער?
איך וועל דיר בעסער לייענען דאָס בלויע קינדער־ספר
די שירים־לידער מיט דער תּמימותדיקער חכמה,
וואָס קינדער האָבן ליב, ווייל ס׳קלינגט ניט־אמת.

דער אַלטער פאַרמעט־פינקס, פאָטער, איז פאַרהייליקט
נאָר נישט פאַר אונזער אומעטיק געמיט.
אפשר אַ שטאַרקערער נאָך אונז, אַ רואיקערער דור
מיט אַ קלאָרער אויג, אַ מוטיקערער האַנט,
וועט אים צעוויקלען פרייער פאַר דער יונגער עדה.

דער שפּעטערדיקער דור וועט רוען זיכערער
אונטערן שאָטן פון זיין וואַנט און באַלקן.
מיר זיינען געשלאָגענע הינט,
באַקראַנצט מיט איובס צער, באַקרעצט מיט זיין צרעות,
און קיינער קומט נישט פון מרחקים מיט גאָטס מוסר־דיטל,
ניט מיט דער טרייסט פון כיטרע שלאַבעריקע ווערטער.

ביזט, פאָטער, אויסגענאַגט פון וויסטע נעכט אָן רו,
ביזט אָפּגענאַרט פון זיך און אַלעמען:
און מיאוס׳ט זיך קוקן אויפן מאַרק
וואו דער הייליקסטער קומט אויסדינגען אַ רייפטל ברויט,
די הילף וואָס שטילט דיין לייב מאַכט פינסטערער דיין פּנים,
און אַז דו הונגערסט אונטער אַ סוף־וואָר,
לייטערט זיך צוריק דיין בליק, דיין שטערן,
און קוקסט העכער איבער אונזער שפּלן ישוב

און דיין בזיון ווייִנט נישט מער הינטער דער וואַנט פון
שטומקייט.

איך ווייס, דו וואָלסט געוואָלט אַ נייער שיין
זאָל זיך פון ערגעץ אַפּשטראַלן אין אונזער פענסטער.
בשורות אמתע זאָלן מורמלען אין די פרישע ווינטן
וואָס פּיקן אויף די קנאָספּן אויף די ביימער.
דער פרילינג וואַשט שוין אויס די הימלען איבער אונזער גאַס,
און ווייסע קעצלאַך זעצן זיך אין די אַנטקעגנדיקע פענסטער
און פרייען זיך אין זייער קליינער שטילקייט.

צו...

נאָר איינמאָל אויפֿן ים און איינמאָל אויף יבשה, —
אַ שמאָל ענג לעבן, שרעקעדיק און פֿרעמד.
לעבסט אָפּ דיין טאָג מיט אַ נדבהדיקן גראַשן
און מיט צוויי לעצטע פֿריינט — דיין שאָטן און דיין העמד.

און ציטערדיק די האַנט איבערן קאַרגן ביסן,
אַ איך געדענק נישט ווער פֿון אונזער הויזגעזינד
זאָל זיין אַזוי פֿון אַלע וועלטן אָפּגעריסן
ווי אויף דער וויסט, ווי אין דער בלינד, ווי אויפֿן ווינט.

פֿונדעסטוועגן אַזוי עקשנותדיק זיך איינגעביסן
אין עלנט פֿון דער גרויער וויסט — אַ מידבר־בוים.
כוואַליעס זון און הימל, כוואַליעס זאַמדן פֿליסן
און טעג פֿאַרטראַגן זייער שיין און זייער ווייסן שוים.

און ס׳ברענגט די איינזאַמקייט פֿון וויטע מיילן
דיין וואונדערשפּייז און — ס׳וואַקסט דיין שטאַם און צווייג.
און ס׳טוט דיר באַנג אַמאָל וואָס דיינע יאָרן אײַלן,
פֿאַרזינקען אין די טיפֿע היילן פֿון דיין אייגן אויג.

איינדרויסן: וועלט, דיין ליבע פּראָסטע וואָר די גרויע.
און אין באַהעלטעניש פֿון דיין געמיט: דיין צווייטע וואָר.
דאָרט זיכערט אַזאַ טיפֿע גלויביקע פֿאַרטרויאונג
און אַלע טונקלענישן לויכטן אויף דאָרט פֿריי און קלאָר.

עס דאַרף דער מידבר דיך אויף זיינע וויסטע שטרעקעס,
דו ביזט זיין בענקשאַפֿט און זייך מאַסטבוים און זיין האַנט
וואָס הערט נישט אויף פֿון זיינע וויסטן זיך צו שטרעקן
צו אַ פֿאַרפֿלויגענעם חלום פֿון אַ פֿרוכטבאַר לאַנד.

מיט מיין וועלט

איך האָב דיך אָנגעטאָן אין רײַכן דלות
און אין אײדעלע זײַדנשמאַטעס,
מײַן קעניגן, מײַן וועלט.
לכבוד די פיר צענדליק יאָר מיט זיבנטויזנט טעג
זינט מיר זײַנען אַרויפֿגעגאַנגען אויפֿן הויכן באַרג
און אויפֿן גרינעם גראָז — צו אונזער חתונה־בעט
אונטער די אָפּגעגילדטע חופּה־גראַטעס,
מײַן קעניגן, מײַן וועלט.

מיר האָבן זיך דורכגעשלאָפֿן אונזער גרויסע נאַכט
מיט אונזער וואונדערלאַכן חלום
ביז דער גרויער הוילער וואָר,
מײַן קעניגן, מײַן וועלט.

איך בין זינט דעמאָלט אויסגעווען שוין
אַלע הינטערוועגן, אַלע הינטערגאַסן,
און אַזאַ שיינקייט ווי דו ביזט נאָך נישט געזען.
מען זינגט טאַקע אַזאַ מין לידל אין די הינטערגאַסן, —
וואָס ס'איז מיט אונז כמעט מיט אַלעמען געשען,
מײַן קעניגן, מײַן וועלט.

מיט איטלאַכן מוז טרעפֿן אַלץ דיזעלבע זאַכן,
אומעטום נייגט זיך אײַן לײַב צום צווייטן צו.
דער טיפֿער טרויער איז אַ פּרײַנט צו די וואָס וואַכן
אין וויסטע נעכט אויף זייער צושטערטער רו.

אַט איז פֿון אונז שוין ביידע באַלד אַ תּל געוואָרן,
נאָר זע איך דען ניט אין דײַן צאַנקענדיקן בליק
דאָס יונגע גליק מיטן פֿאַרנאַכט זיך אומקערן צוריק
ווי בלײַבע געסט פֿון הינטער ווייטע, ווייטע יאָרן.

מיר הויבן ווידער אן זיך עפעס שעמען איינער פארן צווייטן, —
צי פאר דער ליבשאפט וואס איז האלב שוין טויב און בלינד?
צי פאר דער שטראף וואס ווייזט אונז אויף א נאנטן טויטן,
און טייטלט מיט א ביינעריקן פינגער אויף א זינד?

א, ווי עס איז, זיינען מירביידע שוין ניט שולדיק.
זע, די שאטנס אונזערע שרומפן אויף דער וואנט.
ווי וואויל איז נאך די נייע זומער־זון — זי איז מיט אונז
גערולדיק,
און לאזט אונז ווארימען זיך אין איר גוטער האנט.

און גוט איז דער פארנאכט וואס לייגט אונז שלאפן,
און דעקט אונז מיט זיין טונקלער קאלדרע ווארים איין.
א אלץ וואס האט מיט אונז דא אויף דער וואר געטראפן
וועט איינדרימלען, וועט איינשלאפן און פרידלאך זיין.

אויב דו וועסט פריער פון מיר אויפוואכן, ניט וועק מיך,
שלאף ווידער איין לעבן מיין זייט און שלאף, און שלאף.
מיין קעניגן, מיין וועלט, פארהיל מיך און פארדעק מיך
כ'בין מיד און וויל זיך אויסרוען ביז צו דעם שפעטסטן סוף.

בלוי ליכט

אלע בלאנדזשענדיקע וועסטן
צו א גלייכן וועג דערפירן.
האסט נאך קיינעם נישט געלאזן
ביידע וועלטן דא פארלירן.

איז דען דא געווען נאר איינער
אז די גרויס פון זיינעליידן
זאל נישט אויפהויבן זיין גלויבן —
רייכן הויכן זול צו שניידן.

איינגעבויגן אונטער פיינען,
ענגשאפט — בערג פון ביידע זייטן,
און — ווי וואונדער, נעמט זיך עפענען
ברייטע וועלט און בלויע ווייטן.

איך בין אויך ארויסגעגאנגען
מיט מיין בעטלערישער טארבע,
ווי פון הינטער בלינדע היילן,
שטיין אוןביין און טויטער חורבן.

און — דעם קאפ ארויפגעהויבן.
און די אויגן — אפן, א־פ־ן.
ליטער ווי א קוואל פרימארגן,
ווי א קינד נאך רואיק שלאפן —

אלע נחלות ליגן ליכטיק
הימל — אויף פיר גאלדענע זיילן.
שטילע בענטשונגען און לויבן
נידערן פון די בלויע מיילן.

נאַענט

דו ביזט מיר נאַענט,
ווייל גאָט האָט זיך אָן דיר פאַרגעסן,
און ס'האָט זיין מלאך דיר
קיין בשורה נישט געבראַכט.
און אויף דיין פּנים שאַטנט
דער דאָרן פון פאַרנאַכט
אויף וויסטע זאמדן.

אַ ברודער מיט דער פרומקייט פון דער ערד
צו אירע אײדעלע געוויקסן,
ווען דער הערבסט טרעט איבער זיי
און גיסט אויף זיין זיין קאַלטע פוילונג.
און בלינדער טויט קוקט דורכן וואָלקנדיקן הימל.
וואו אַ בוים אין פעלד איז אַ געבעט אַ שטומס
איבערן געלן פאַרמעט פון דער וועלט.
און גאָט ליגט דאָרטן אויכעט שטום איבער פאַרנאַכטיקע
בית־עולמס —
אַן אומעטיק בעל חי אין דער חברותא פון די טויטע בערגלאַך
ער האָט ערגעץ אַ שפּל קעניגרייך
מיט קרומע קרועה־בלועה געסלאַך,
וואָס טראַכטן מיט שווערע קנייטשן זאָרג
וועגן משיחן, דעם מלך פון די טרויעריקע,
וואָס דאַרף קומען ווייס און שיין
און ליכטיק מאַכן די פאַרשעמטע ווינקלען
און די פאַרמאַרעטע פנימער,
פון די וואָס האָבן העל געגלויבט
און עפּעס שלעכטע, סודוסדיקע בשורהס
האָט בלינד און שטום געמאַכט זייערע טעג און טויב.

די לידער

כ׳בין צו אַ לעצט געבליבענער שאָף אין פעלד געגליכן,
און צו דעם ציגעלע אין שאָטן פונם פלויט.
טיף־טיפער אין דער איינזאמקייט פאַרקריכן,
ווי גוט מיר איז אין דער באַפרייטער ווייט.

איך ווייס גאָר ניט צי האָט מען מיך אַזוי געטריבן,
פאַראַן אַ סך מסתם, וואָס לײַדן מער פון מיר.
אַ פרעמדער אומעט ליגט ביי אַלע שטיבער,
אין אומהיימלאַכער וויסט ביי יעדער טיר.

אַ גוטע שטילקייט, ניט דער הונגער, ניט דער טרויער
שרעקן מיך ווען דו פאַרטרויסט דיין דאַך
איבער מיין קאָפּ, דיין שפּראַך — מיין אויער,
דיין גלעטנדיקע בעטנדיקע שפּראַך,

אַט ווי אַ ווינט איבערן גריז־האָר פון די גראָזן,
אַ וויי־כער װעל קומט אָן און גייט אַוועק.
און קיין געדעכעניש אפילו נישט געלאָזן
וואָס איז דאָס וואָרט ? אַ בלענדנדיקער פלעק

פון דעם וואָס ד׳האָסט געוואָלט פאַרצייכנען,
פון דעם וואָס האָט פאַרקריצט זיך אויף דיין ביין.
אַ אַלע לידער ברענען, לעשן זיך און בלייכן,
און זייער שיינקייט איז זייער פאַרגיין.

פאַרגייט דער טאָג און לייגט זיך וואו אַנידער
אין דעם פאַרשטילטן קילן האָריזאָנט.
און ס׳שלאָפן איין ווי קינדער אויך די לידער,
נאָענט־נאָענט, צו דעם מערב־אָוונט נאָנט.

ווער וועט ליב־האָבן ?

ווי זאָלן מיר זיך דורך אַזוינע טעג
דאָ דורכשלעפּן ? — די יונגע פֿאַלן אונטערן זעג.
די אַלטע ברעכן זיך ווי זאַמדיקער שטיין
אונטערן אייגענעם פֿאַרהויקערטן געביין.

אוי, ווער וועט ליב־האָבן און נעמען פֿאַר די הענט
די קליינינקע פֿאַרבײַ די וויסטע ווענט,
און זיי אַריבערפֿירן די גריבער טויט און שרעק
און שטעלן אויף אַ קליינעם זוניקן פֿלעק ?

דאָס אויג האָט אָפּגעוויינט, זיך צוגעוואוינט צום פּײַן
און דאָס געמיט : אַז וואָס ס׳וועט זײַן, וועט זײַן.
אפֿשר... אפֿשר ? ניין, ס׳איז ניט כדאַי געווען, דו ווייסט.
ווער און ווען און וואו וועט עמיצער געפֿינען טרייסט ?

אין וואָס ? אפֿשר אין דעם וואָס מען האָט ווידער אויפֿגעשטעלט
הינטער די שטעט די חרובֿע אַן ערשט געצעלט
פֿון אַ ניי דאָרף־ישובֿ און ביימלאַך אײַנגעפֿלאַנצט,
און אויפֿן אַלטן קלויסטערל אַ ניי בלוי צלמל טאַנצט.

די זומערנאַכט שמעקט צוויט. די צוקערניע אַרבעט שוין.
עס פֿירן וואָגנס ווייסע בוריקעס פֿון פֿרי ביז נאַכט.
און די לבֿנה מיטן פֿולן ברייטן פּנים לאַכט גאָר, לאַכט
און גייט, און וויל דאַכט זיך פֿונדאַנען ניט פֿאַרגיין.

אַן חשבון

כ׳פיר מיט די טעג ניט קיין חשבון,
וואס קאָנען וויסן די טעג ?
ברענגען וואס קומט זיך באַהאַלטן
אונטער די טריט אויפן וועג.

ברענגען וואס טוט זיך באַהאַלטן
אין זייער קליידער־פאַלד :
זון פון די זומערדיקע הימלען,
זאַפטן און ריחות פון וואַלד.

ענדערן עפּעס ? מיין האַנט איז
אַ קליינע — פונדאָנען אַהין.
דער זומער־גאָט זאָגט : עס זאָל גרין זיין !
מורמל איך נאָך : זאָל זיין גרין.

נעם פון דער גרינקייט אַביסל,
נעם פון דער זון מיין טייל.
הערבסטיקע טעג וועבן מעשיות,
הער איך זיך איין און דערצייל.

זומער און הערבסט וועבן ניגון,
זינג איך זיי נאָך שטילערהייט.
כ׳זע זייער חלום און פרואוו זיך
געבן מיין גוטן באַשייד.

קינדעריש זיינען חלומות,
קינדערשער נאָך — דער באַשייד.
אַזויווי דאָס גאָלד פון די טייכן
זינגט ליבע צו דער זון וואָס פאַרגייט.

איך — איבער ניו־יאָרק

איך, איבער גרויס־ניוי־אַרק,
אַ שפּליטער וואָלקן־זילבער
אין הויכן בלויען טאָג.

כ׳קום פון אַ דאָרף־ישוב,
קוים פון אַ טייך אין טאָל —
אַ קוק־טאָן אויפן נעסט פון שטיין,
אויפן נס פון שטאָל.

און כאַטש כ׳בין ליכטיק, ריין
איז מיין קלאָרקייט טרויעריק.

פאַרוואָס איך קום אַהער צוגיין?
איך ווייס אַליין ניט.
קיינער, אונטן דאָרט,
ווייסט נישט פון זיין אויער און באָרד.

און כאָטש איך בלאָז זיך, הויב זיך
דריקט די טויטע אייזנשווערקייט
אין מיין לייב.

די קילקייט פון די פרישע היים־ערדן
וואָלטן מיך אויסגעהיילט
מיט זייער פראָסטן גראָז,
מיט זייער ווייכן שטויב.

און כ׳וואָלט אין יענעם גוטן האָריזאָנט
ערד און הימל געטוליעט צו מיין נאָנט.

און כ׳וואָלט געקוקט מיט רו פונוויטן:

די שווערע גוימלאָד מיינע רייטן
אויף די קובילקעלאָד
הינטערן ברייטן באָרג.

דאָרט, אונטן, ליגט מיין אַלטסטער כומאַר
לעבן דעם בלויען בערגל,
ווי אַ קאַץ מיט אַ קאָטער.

די גרויסע שטאַלן,
די דעכער און ווענט
אין פאַרביקע סטענגעס־רעגנבויגנס צעבלענדט.

די שוואַלבן פליען פון די נידעריקע בוימער
אויף די העכערע און — צוריק אַראָפּ.

דריי גרויסע פייערן־מזבחות,
צוויי קופּער־פאַנען און אַ קופּערנער טאָפּ.
זידן און קאָכן די שטיקער פישיקע לייבער
פאַר די שטאַרקע מאַנען,
פאַר די ברייטע ווייבער —

צו דער שמחה פון אַ חתונה ביינאַכט.
די אַלטע וועלדער האַלטן הויכע וואַך.

דאָס חתנדל מיטן גרינעם גאַרטל
און ליכטיקע בלויע פראַנזן,
און דאָס קליינע כלה־שיקסל
וועלן קומען צוגלאַנצן,
ווען די לאַמטערנדלאַך איבער דער זאַמדיקער אַליי
וועלן זיך אַנצינדן צו צוויי, צו צוויי.

נאָך זיי וועלן נאָכגיין
צוויי ווייסע ציגן,
אַ ווייס שעפעלאַך־פּאַר,
און נאָך זיי דער אַלטינקער
מיט דער לאַנגער ווייסער באָרד.

אַזוי איז דער מנהג,
און אַזוי איז די פירונג,
און אַזוי איז דאָס שפּיל
און די חתונה־צירונג
אין מיין פאַרדרימלטן, פאַרחלומטן טאָל:
אַמאָל.

אַ באַגעגעניש מיט חיים קרולן

אין הקדש־קאָרידאָר אויף די האַרטע שטילן
צווישן די אָפּגעריסענע עלנטע אָרימעלייט,
האָב איך דערזען דעם איינגעבויגענעם קרולן,
אויפן שיינעם קאָפּ די לעצטע פּעדים זייד.

איך האָב זיך שאַרפער אַריינגערוקט אין ווינקל
מיר זאָלן זיך דאָרט ביידע נישט דערזען,
און פון־אַ־זייט באַטראַכט דאָס מידע אינגל,
וואָס איז אַמאָל מיין איינציקער פריינט געווען.

איך קען אים האָב איך מסתּם פאַרבראַכן,
אים מיטן מינדסטן ניט באַהילפיקט אין זיין נויט.
ביז אין מיין גראָער נאַרע אָוועקגעקראָכן
און מיט מיין קליינגעזינד געגריזשעט סקרישל ברויט.

אויף מיין שפּאַציר הינטער די אַלטע קלויסטערס
פון מאָנטרעאָל דערפרייט מיין איינזאַמען טאָג,
פאַרקוקט זיך אויף משיחים און דערלייזער —
פאַרשטעלטע בעטלער אויפן זונטיקדיקן ראָג

און דיך, דו שיינער, איידעלער תהילים־וועבער
פאַרגעסן ערגעץ אין ניו־יאָרקער שטיין.
און זעלטן־ווען דערזעז דיין שאָטן אין מיין לעבן
אין נעכט אין שלאָפלאָזע וואָס ווילן נישט פאַרגיין,

און ברענגען גאָר די וויסט פון אַלטע וועלדער,
פון פוסטע וועגן — אינם חלל פון די פיר ווענט.
דעם קאַלטן אָטעם פון שפּעט־הערבסטיקע פעלדער,
דעם בלינדן צער פון אויסגעשטרעקטע הענט.

אין די דערמאָנונג הויבט אָן זיך אַליין דערציילן
יתומים מעשות וואָן אַ שמ׳ע, וואו אַ בוך.
און אוצר־זוכער אין די חושכדיקע הייל‌ן,
אַ גאָלדרינגל, אַ פסוק און אַ שפּרוך.

מיר זיינען, חיים טייערער, נישט אַרויסגעוואַקסן
פון אָט־דער קינדערשקייט און זיינען דאָ אַריין
פאַרלוירענע מיט אינגליש־שמאָלע אַקסל
אין פרעמדן אומרו פון וועלט־אויס, וועלט איין.

אין די קאַלט־שטאַטישע ציווילע טורמע קעלערס
פאַר אונזער זינד — פאַרטראַכט אַרומצוגיין.
זיך מיטן לעבן קוים געראַטעוועט צום ערדענעם טעלער
פון הקדש־קעסט און — וואויל איז אונז און שיין.

אזוי־אַ טראַכטנדיק, פון אָרט זיך אויפגעהויבן
און האָב, ווי יוסף אין מצרים, זיך צו אים דערקענט.
און, דאַכט זיך אַלע אַרום אונז האָבן זיך אויפגעהויבן,
און שטיין־געבליבן שטיל אַרום די ווענט.

אַ בוים און אַ שטיין

די שנאה איז גרויס, די ליבשאַפֿט קליין, —
אַ קינד מיט בלויע גוטע אויגן.
און איינס לעבן צווייטן — אַ בוים ביי אַ שטיין,
אַ בוים מיט דינע צווייגן.

און איך האָב אויסגעקליבן דעם בוים,
ווי אַ גאָט, אים געטריי צו דינען.
זיין שיטערער אָפּדאַך — מיין שוץ און מיין היים.
כ'קאָן קיין אַנדער שוץ נישט געפינען.

און מיין חבר וואָס האָט זיך צוקריגט מיט מיר,
האָט פאַר זיך דעם שטיין גענומען.
און געהאַקט פון אים אַ שוועל ביי זיין טיר
מיט אַ שווערער האַק אַ קרומער.

און צו אים אין טיר, אויף די האַרטע טרעפּ
קומען צוגיין די אויסדערווײלטע,
מיט די שוואַרצע רעק און בלויע קנעפּ,
און צו מיר — די שטילע, פאַרטײלטע.

איך ווייס נישט פאַרוואָס און ווייס נישט פאַרווען
מיר קומט אַט־דער שיינער כבוד.
פאַראַן אין מיין גאַס אפשר תושבים צען,
וואָס שטאַמען טאַקע פון מלכות בית דוד.

און איך האָב קיין יחוס נישט פאַר אַ לייט,
ווייך־אויס די סימנים פון יחוס.
און אונזער געביין האַלט זיך ריין אין זיין הויט,
נעמט נישט אָן ביי גאָט קיין שליחות.

און אַלע די ברידער און די שוועסטער דריי —

אַרימעלייט פון פאַרגעסענעם געסל.
איך איינער צוחוצפע אַ רגע זיך פריי
וויל נישט בלייבן דאָרט איינגעזעסן.

נאָר איך ווייס סייווי: ניט קיין איינציקן שפּאַן
וועל איך זיך פון דאָרט באַפרייען.
אַ מידער, אַ גרויער, אַן איינזאַמער מאַן
אינאיינעם מיט אַלע פאַרגרויען.

ברידער, וועל איך מורמלען דורכן פענסטער אַרויס
צום ישוב — ברידער געטרייע.
מיר איז הייליק אייער איטלאַך געבויגן הויז,
ווי דער שאָטן פון אַ קליינער לויה.

און ערלאַך איז נאָר יעדע זאַך וואָס איר האָט
מיך געגעבן פון אייער נידער.
דאָס וואָרט און דאָס אָרט און די גאַרונג נאָך גאָט
און דעם ניגון פאַר מיינע קליינע לידער

היים־דמיון

כ'וועל גיין אויף היימישע וועגן,
טרעטן אין היימישן שטויב,
און זען דעם אַמאָליקן רעגן
איבערן ברעם פון דער היימישער שויב.

קינדערש דורכן פענסטער קוקן:
דעכער און מענטשן און הינט,
אַ געבויגענער זיידעשער רוקן,
די זון, אַ קינד און דער ווינט.

און ווייט אין הימל צוצויגן
פאַרגייט דער בלייכער ברעג
פונם פאַרביקן רעגנבויגן —
אַ בשורה אויף שיינע טעג.

ווייס־זילבעריק מיינע שלייפן
בין אַ גאַסט נאָר, געקומען זען
וואָס איז די קינדערשע הויפן,
און איז אַלטגאַס איז געשען.

געשען זיינען טויזנט זאכן,
דער טרויער שווייגט נאָר צו,
און לאָזט די קינדער לאַכן,
און לאָזט די אַלטע צו־רו.

פאַרשרייב עס אין דיינע בלעטער,
און מאַך די בלעטער צו,
אויף שפּעטער, שפּעטער, שפּעטער,
און לאָז די אַלטע צו־רו.

די קינדער אין די רעדער

שפּילן זיך שיין און פֿיין.
די עפּל אין די סעדער
פּילן זיך אָן מיט וויין.

מען וועט פֿאַרריכטן די דעכער,
די טרעפּ, די ליימיקע ווענט.
עס פֿינקלט אין זון אַ זכר
און אין די קליינע קינדערשע הענט.

און דער מיט די לעכער־אויגן,
מיטן דאַרן פֿידל אין האַנט.
ציט זיין טרויעריקן בויגן
און שפּילט „פֿון שפּאַט און שאַנד".

ער זעט מיט די אויגנלעכער
דאָס קינד מיטן טויט אויפֿן וועג,
און רויטע פֿלאַמיקע דעכער,
און נאַכט, און וואַלד, און שרעק.

אין אַ באַרג־הויז

אַ פֿלויט פֿון שטילע טעג אַרום מיר,
אַ הילצערן הויז און פֿונדערווייט
גרינט איבער הויכע בערג דער זומער
און טיף דער לויטערער הימל בלויט.

כ'וויל זיין אַליין, וויל זיין באַזונדער,
נאָר ענג איז מיר מיט זיך אַליין.
איך זוך אין זיך אַ וואָרט פֿון וואונדער
אַ שטויבל גאָלד און בליי פֿון שטיין.

אַ ליד זינקט אין מיין בלוט פֿאַרלאָרן
און זינגט צו מיר פֿון דער טונקעלער טיף,
ווי ווייט, ווייט זונליכט אויף כוואַליעס קאָרן
אויפֿן ווייטן ברעג ים — אַ מאַסט פֿון אַ שיף.

אין מיינע הענט צוויי וויסטע ברעגן,
וואָס בענקען נאָך אַ גאַנצן גרוס.
אין מיינע אויגן — פֿאַרבלאָנדזשעטע וועגן,
וואָס גאַרן נאָך אַ היימישן פֿוס.

ביינאַכט אַמאָל ווען ס'נעמען פֿאַלן
די רעגנבייטשן איבער דער וועלט,
זינגט אַזאַ יונגקייט מיר צוקאָפּנס,
און כ'ליג מיט אַלע אברים וואַך,
און ס'פֿאַלן פֿרישע זיסע טראָפּנס
מיר אויף די ליפּן דורכן דאַך.

און אינדערפֿרי מיט גראָז און בלעטער
לויף איך אַנטקעגן דעם יונגן טאָג.
און ס'שמעקט פֿון שטיבער און שטאַלן־ברעטער
מיט זויערן האָניק און טויאיקן סאָק.

לידער־ליכט

טרינקסט איינמאָל אויס דאָס זיסע ליד
און ס׳טריפט די זיס אַן ווידער.
רייסט אָפּ פון שטענגל דאָס ליד וואָס בליט
און ס׳בליט אויף ווידער.

גאָטס נס אין נעסט פון די לידער.

דער וואָס שמאַכט און דאַרשט נאָך זיי,
ווייסט וואו זיי וואַקסן, די לידער.
זייער שאָטן בלויט אויף פאַרנאַכטיקן שניי,
און גרינט אין טאָליקן נידער,

דאָרט וואו דער בית־עולם ליגט און רוט,
ביים זייט פון פעלד, אויף גאָטס שטילן גוט
פאַרוויגט איז חלום פון לידער.

ווער האָט יענע פרידלאכע לידער געהערט ?
די שאָטנס פון שטיינער אויף דער ווייסער ערד.
די שאָטנס פון בוימער און דער שאָטן פון פלויט
ווען די מיטנאַכט האָט געשנייט און געשנייט
און האָט אָפּגעשנייט.

און די שטילקייט אַרום אויף דער גרויסער וועלט
האָט די שפּעטע נאַכט־שעה אָפּגעשטעלט :

וואוהין, מיין טאָכטער, איז אַזאַ שפּעט ?
זי האָט איר די שמאָלע אַקסל געגלעט,
און איר אַנגענומען אונטערן האַנט
און געגאַנגען מיט איר ביים פּלויט, ביים וואַנט.
און איר שלאָפנגעלייגט ביי דעם בלויען ברעג
און מיט לבנה־זילבער איר צוגעדעקט.

און מען האָט נישט אפילו קיין אָטעם געהערט,
און זי איז איינגעשלאָפן מיט דער ווייסער ערד,
און זי איז איינגעשלאָפן מיט דער גרויסער ערד.

פון טאָגבוך

איך בין דיין שווער־געשלאָגן לעבן דורכגעגאַנגען
געזען דיר שלום־מאַכן מיטן טאָג פון דיין ירידה,
און דיין פאַרבליבן האָב: דריי טרויעריקע לידער
שורות עטלאכע ווי לעצטגעבליבענע מעשר־זאנגען.
סטרונעס דינע, קראנק־פאַרציטערטע קלאַנגען
פון אַ פאַרוויסטן טאָל מיט קוועלנדיקע קינדעריאָרן
און טויזנטיאָריקע בוימער — נאָך ניט אַלט געוואָרן.
און ביידע בינדן זיך, פאַרוואַקסן זיך אין זייער שיינקייט
מיט זייער גרויסקייט, מיט זייער קליינקייט.

און — ביזט מיר הויך געוואָרן אין דיין שאַטנדיקן פאַלן,
און אויף די וועגן וואו די וועלט־טריט זיינען אויסגעלאָשן,
און קיינער טראגט דיר נישט קיין בינטלאך ליכט און שטראַלן,
האָב איך געזען דיין זילבערדיקע ווייסע רו זיך בלאָזן.
און ביזט מיר שוין געווען ווי איינער פון אַ וועלט אַן אַנדערער,
שוין נאָכן זוכן און געפינען און נאָכן וואַנדערן,
און דאָס וואָס ווערט זיך דיר געדענקען און דערמאָנען
און קלינגט דיר, ווינקט דיר פון די רוענדיקע לאַנען.

אַז איך בין אַרויסגעגאַנגען פון דיין אָפּגעאיינזאַמטן געגנט
אַליין און אָן אַ גרוס, אַ נאָנט וואָרט צו קיינעם.
די ביימלאך אויפן וועג, די פורן היי וואָס האָבן מיך באַגעגנט,
זיינען געווען שוין פון אַן אַנדער לאַנד באַוואוינער.
כ׳האָב גאָר ביי זיך געטראַכט: ווי וועל איך זיך צוגעוואוינען
צוריק צו מיינע ישוב־לייט, צו מיינע שכנים.
און צו דעם גאַנצן רומל קולות, רעשן.
און זיך דערזען אַ פרעמדן אין די גאַסן,
אַ ווייטער, נישט־דערקענטער מענטש, וואָס אַלע קאָנען
נאָר קיינער קאָן זיך אים נישט דערמאָנען.

אין מיר

בײַ אונז אין לאַנד וואַקסט נאָר אַ באַר, אַ פֿלוים,
די גאָלדענע פּירות וואַקסן ערגעץ אַנדערש.
אין מידער שײנקייט רויט סופֿזומער אונזער בוים,
און אַזאַ שײנקייט וואָס מען זעט ניט ערגעץ אַנדערש.
אויב ס׳איז אויף מיר געפֿאַלן ווען איר פֿרומער שטראַל?
זיכער איז אויף מיר איר בליק געפֿאַלן.
איך בין ווי יענער וואַגלער וואָס פֿאַרבלאָנדזשעט צו אַ קוואַל,
דער וואונדערלאַכסטן קוואַל פֿון אַלע קוואַלן.
אַ קוקט נישט וואָס איך בײג דעם קאָפּ צו דר׳ערד
און וואָס פֿאַרשעמטקייט שאָטנט מײנע אויגן.
מסתּם האָב איך אַזאַ מין סוד געהערט
וואָס כ׳מוז אים אויסבאַהאַלטן אין מײַן שווײַגן.
משלים זינג איך זיך און וועגן דיר,
אַ פֿול־משלימדיקע וועלט מיט פֿענסטער, דאַך און טיר.
אין יעדן פֿענסטער אַ געזיכט,
און אונטער יעדן דאַך אַ נעסט,
און נישט נאָר שוואַלבן
זײַנען זומערדיקע געסט.

איך בין אַרויסגעגאַנגען פֿון מײַן לאַנד און הײמישער וועלט,
אַ גאָלדענער דרימל האָט געוויגט דאָס שפּעטער פֿעלד.
און בהמהלאַך זײַנען געלעגן בײַ די ברעגן ערד
אין טראַכטעניש, אין געהײמנישן פֿאַרקלערט.
די פֿעלדער און די הימלען זײַנען מיר נאָכגעגאַנגען
מיט דימענט־זוניקע בלוי־שאָטנדיקע קלאַנגען.
ס׳האָט איטלאַכער פֿון זײ, — אַ בוים, אַ שטוב, אַ פֿײגלס שוועבן
מיר פֿון זײַן פֿרײד און טרויער ווי מתּנות מיטגעגעבן.
און כ׳ווייס אַלײן ניט, דורך אַזויפֿיל פֿרעמד און יאָרן
האָב איך מסתּם אַביסל פֿון דער פֿרײד פֿאַרלאָרן
און פֿונם טרויער אויך. דערפֿאַר, ווײַזט אויס
קוק איך זיך אַלע ווײַלע אום,

איבער דער אפגעגאנגענער גרויס,
און זוד עפעס אויף דר'ערד
און קוק אין הימל,
און אין די אויגן מיינע
דער מיד־גאלדענער דרימל
פון שפעטער פעלדער
און פארטראכטן בוים
אויף די סופזומערדיקע ברעגן
פון מיין לאנד און היים.

אינדערנידער

אַ זייטיק אָרים אָרט צעווישן מיינע נאָנטע,
און כ'האָב שוין גאָר מיין חלק וועלט און ערד.
איבּ כ'האָב אין גרויען עלנט עפּעס פרום געמורמלט —
אַ וואַנט נייגט אויך איר אויער צו און הערט.

אויך איך בין איינער פון דער נעכטיקער כאַפּטע
וואָס האָט געקרוינט זיך יונג איבּער אַ דור.
ווער ס'האָט געוואָרפן פּסוקים מידע ווידוי
איף שטיין און בּיין דאָ פון דער ווּיסטער וואָר,

און ווער פון אונז האָט פרום געראָפּן אין די שטיבּער
וואו אַלע הייליקייטן — הונגעריקע מייז, —
האָבּן געזוכט אַ ווייסן דראָבּנעם קערל
אין בּודאָס קליינעם שיסעלע מיט רייז.

און איינער, איך, אַ שטילער קאָריצער בחור,
האָבּ אויך פאַר זיך געזוכט אַ שטיקל אָרט
אין דעם פאַרוקטן אומעטיקסטן ווינקל, —
מיין ליד געצונדן מיט אַ שעמעוודיק קליין וואָרט.

און ס'האָט מיין ליד הכנעהדיק זיך איינגעבּויגן, —
דאָס פלעמל גאָלד וואָס פינקלט אויף זיין קנויט
איז אפשר נאָר דעם וועג מיר צוצולייכטן
דורך די אַלטע געסלאַך וואו עס וואוינט דער יונגער טויט.

אונטער פאַרנאַכטיקן רויט

מיך האָט די צייט געשליפן, די לייד — געלערנט.
מיינע שכנימס שווערע טעותן
האָבן מיך פאַרקערוועט אויפן שמאָלסטן שטעגל
וואו דער אוונט־עלנט שטערנט שטילער,
און דער ריח פון פאַרוועלקטן שיכורט מיך מיט קילער
    חכמה
איבער די השגות דאָ אין אונזער קאַנט.
איך בין דערפאר געבליבן ביי מיין שוועל און וואַנט.
און שטומערהייט האָבן די זיבן געסלאַך פון מיין ישוב
דערקלערט מיך פאַרן אייביק־פרעמדן.
אַ כישוף־פלויט האָט זיך די שטומקייט צווישן אונז
    אַוועקגעשטעלט
און מיט אַ טעמפּן מעסער צוהאַקט די גרויסע וועלט.

אויף מ י י ן העלפּט ליגט דער שאָטן און דער הערבסט טונ
    וועלקן,
און אויף מיין גראָען בוים קומען די קראָען שטומען.

ביים גרעניץ צווישן מיר און זייער נחלה
שפּאַציר איך מיינע בענקענישן צו זייער ברייטן זומער,
צו זייערע אויסגעוואָרימטע זאַטע שטיבער.

אַריבערגעבויגן איבער מיינע נאַכט־פאַרמעטן
טו איך קלערן מיטלען, תרופות,
שרייב ברודערשע געבעט־בריוו: אפשר? אפשר? אפשר?

אפשר קאָן צעווישן אונז דער חרם־טורעם איינפאַלן?

אינדערפרי פאַרברען איך אַלע לירישע בקשות,
און וואַרים זיך ביי זייער טרויעריקער פייערלאַכקייט.
און כ'זאָג אייך ערלאַך, אַז ס'איז אַ נס כמעט

וואָס כ׳האָב דורך די רמזים פון אַן אַלטן קבלה־בלאַט
דערשלעפּט זיך צו אַ שטיקל ערגעץ, צו אַ ברעקל עמיצן
צו טײלן זיך אַ וואָרט מיט די וואָס האָבן יאָ געהאַט די גרױסע שײכותן
מיט אַ האַלבער װעלט און מיט אַ גאַנצן דור.
זיך אױסלערנען בײ זײ די גרױסע קלוגשאַפט װעל׳ך שױן מסתמא ניט.
נאָר אַנוואָרימען זיך פון קאַלטן דרױסן מײן פאַרציטערט אומרואיק געמיט.

דער טאָג איז װאָרימלאַד, די זון — געלײטערט גאָלד.
קערנער־הױפנס אונטערן טראָט
וואָס די וואַגנס תבואה האָבן הינטער זיך צוזײט
אין זײער שטילן גאַנג אונטער פאַרנאַכטיקן רױט.

אַנדענק

נעמען די ליפּן זיך אומוויגן פרום,
ס׳נעמט מיך ווידער דיין גוטסקייט אַרום.

און דו, וואָס דו האָסט מיט דיין קינדערשער האַנט
מיר געוויזן דיין רו אויפן גראָז פונם לאַנד —

איך האָב דיך דערזען זיך דערהויבן צו מיר:
איך קום ווידער צו דיר, קום ווידער צו דיר.

וועל ווידער פאַרנעמען מיין אָרט ביי דיין וואַנט,
דעם גלעט פון דיין אויג, דאָס געבעט פון דיין האַנט.

וועל זיצן ביים פענסטער איינ־אַליין אין הויז:
דער ווינטער איז ווייס, דער ווינטער איז גרויס.

קליינע ביימלאך ביים וועג שטייען איידל און דין.
איך בין אויך אַזוי קליין, בין אויך אַזוי דין.

און עס ציט מיך אַזוי, און עס רופט מיך אַזוי
אין דער זילבערנער שטיל, צו די בערגעלאך שניי.

זאַגט ער . . .

זאַגט ער : „בעטלער איז מיין טאַטע,
און מיין מאמע : הינטערגאַס.
און מיין פעטער : דער דאַרער לידערשרייבער,
לאַנגע האָר־גריווע ווי גראָער אַש.
שוסטערל פאַריכט אים זיינע שיך אומזיסט,
גיט אים נאָך אַ קופּער פאַר אַ קווערטל קוואַס,
קומט ער שוין אַ האַלבע וואָך נישט פאַר די אויגן.
גייט אום אַן איינגעבויגענער איז פרעמדע געגנטן,
וואו די בייטאַגן ציען אומעטיקע פעדים שווייגן".

זאַגט ער ווידער :
„כ'קום אַמאָל אַרונטער צו מיין טאַטן בעטלער :
טאַטע, שטיי איך פאַרן טיר אַן עלנטער,
טאַטע, ס'גייט ביי מיר נישט ווי עס דאַרף צו זיין אין מאַרקל.
ניט שיין געגוג מיין קול דאַרט פאַר די קונים,
ס'שטעלכל מיינס, ס'וואַזשנע שטעלכל,
ווערט פאַר מיר אַן אומעטיקער עמוד,
תהילים נאָר צו זאָגן, ווייטער גאָרנישט.
די זיבן ברויטן האָבן איינגעטריקנט
די פינעף הערינג זשאַווערן אין זאַלצוואַרג,
און דער ביטחון וואָס ד'האָסט מיר געגעבן,
איז שוין ווי אַן אויסגעריבענער אַלטער ראָק,
און קיל ווערט שוין דער אלול־טאָג
און די פאַרנאַכטן פראָסטיקן".

איין פאַר איבעריקע שטיוול האָט מיין פאָטער,
קומט צוגיין מיין פעטער מיט דער אַשיקער גריווע
מאָנען די מתנה.
שטייט ער און ער מאָנט
מיט צוגענאָגלטע ליפּן.
שטייט ער און ער מאָנט

מיט פארוואָגלטע אויגן.
ס׳ביסל ווערטער זיינע זינגט ער ערגעץ אויס
אויף זיינע הייליקע בלעטלאך
און באַהאַלט זיי פאַר אַ פרעמדן אָטעם.
מיר האָט ער פאַרטרויט אַמאָל :
ער גרייט זיך אין מרחקים.

דאָרטן, אינדערפרעמד, ערשט ווערן אייגן.
דאָ וועט ער זיך קיינמאָל שוין נישט אויספרעמדן
גרייט ער זיך אַהינצו.
און די מתנה פון מיין פאָטער טראָגט ער נאָד,
און דער דאָרער רוקן זיינער הויקערט זיך,
און די נעכט מיט שוואַרצע רידלען גראָבן, גראָבן
שאַרפע קברים אין זיין געלן פנים.
און די האָר זיינע טריקענען ווי גראָער אַש
און דאָרן אויף זיין שייך־געזאלבטן קאָפּ.

אַ טאָן

וואָס טומלען דאָרטן די חילות ווידער?
וואָס שטרעקן זיי די נאַקנס צו די בערג פון אויבערמאַגן?
וואָס שרייען זיי אַזוי זייער געזאַנג צום פעטן ווייִנטרויב
וואָס בלוטיקט אונטערן תמוז׳ בלאַנקן מעסער?
כ׳האָב מורא פֿאַרן האַריקן אויבער־אדם,
אויף מיין גאַס אונטערן כמורנעם הימלדאַך
האָב איך געזען די שטילסטע מאַמעס,
די ציטערדיקע קליינע מיידל־כלות
אונטער דער בלויער חופּה־פּאַז,
מיט דער שבועה פֿאַרן רויטן בעכער וויין
אויפצושטעלן אַ גאַטספּאַרכטיקן דור.
דער שטאַם אונזערער — נישט קיין העלדן,
נאָר באַהערשן אַלע שווערע טרויערן
וואָס לאָזן זיך אַראָפּ אויף אונזער שוואַכן דאַך
איבער די אַלטע וואָס ווערן פֿלוצלונג בלינד,
און זעצן זיך ביים שוועל אַנטקעגן זון
טריקענען די צולעכצטע ביינער.
און דער דערנידעריקסטער פון צעווישן אונז,
לערנט אונז ווי קינדער, פֿרום זיין
און מורא האָבן — כאָטש ס׳איז קינדעריש,
און לאָזט נישט אויפהויבן דאָס פּנים אַנטקעגן גאָט,
ווען ער רופט אונז שטאַרבן, ווי מען רופט אַהיים.
די דרויסנס קילן.
די קאָרע פון די דעמבעס טרעשטשעט.
און דער בייזער פּראַסטווינט קריכט אין ביין
מיט זיינע אייליקע אייזיקע ציין
און סמט, און סמט.

וואו איז דאָס צלמל?

אַז דער טויט באַזעצט זיך אין אונזערע דלד אמות
זעען מיר אים ניט.
מיר טרעטן אָבער שטילער, גרויער
פון איין טאָג אין צווייטן.

ווי טונקעלע ליכט מיט דינע בלויע קנייטן
ברענען ציטערדיק די טעג אין אונזערע פענסטער.
אונז אַרט שוין ניט צופיל פאַר מאַרק און וואַנדל,
נישט וואָס די דעכער אויף די קלייטן שימלען
אונטער די בלויע, לויטער־קלינגענדיקע הימלען.
אומהיימלאַד קוקן אונזערע אויגן
איבערן בוים מיט די פריש באַבלעטערטע צווייגן.
און אַז עס קומט אָן פון דער מלוכה דאָס פּאַפּיר מיט רויטע
בייזע אותיות.
פאַרן נישט גרייטן זיך צו די געהויבענע טעג
צו פייערן דעם מאַנטיק פון דער ניי־באַזונגענער זעג,
דעם דינסטיק פונם הייליק־געזאַלבטן האַמער,
און דעם פרייטיק פונם ווייסן פרומען צלמל, —
אַז ס׳קומט אונז אָן אַזאַ מין פּראָטאָקאָל אַמאָל,
לויפט איטלאַכער צום טיר, צום פענסטער זען
צי עפּעס איז טאַקע באמת אויף דער וועלט געשען?
און אַלע ווערן גרייט צו אָפּטאָן גיך און באַלד
וואָס די מלוכה האָט באַפוילן דער וועלט.
איינער נעמט זיך שייערן דעם עמבלעם פון האַמער,
און איינער — אויסשטויבן די פאָן מיט דער קופּערנער זעג.
אַ דריטער יאָגט פון קאַמער צו קאַמער
אָפּזוכן דאָס צלמל פון די גאָר אַלטע טעג.
— וואו איז ערגעץ דאָס קליינע צלמל?
— וואָסער צלמל?
— דאָס אָפּגעזילבערטע, דאָס דינינקע,
דאָס וואוילע שיינע מוצאי־פרייטיקדיקע צלמל:
וואו איז ערגעץ דאָס קליינע צלמל?

איינגעשטילט

פון לייד דאָס טונקעלע געמיט
ווערט מיר דורך די קליינע לידער קלאָר.
וואָס עס קאָן ניט באַשיידן דאָס פּשוטע ליד,
וועט מיר קיינמאָל נישט ווערן וואָר.

חכמים פון נאָנט און קלוגע פון ווייט,
פון מזרח און מערב לאַנד.
זיי זיינען אַלע זייער וואוילע לייט,
און האָבן טיפן וואָזשנעם פאַרשטאַנד.

איך בין אָפּט געזעסן ביי זייער טיש
און געלערנט ביז ס'איז געוואָרן פאַרנאַכט.
פון גוט און שלעכט, פון שיין און פון מיאוס
געטראַכט און אַ חשבון געמאַכט.

נאָר איך האָב דעם חשבון פאַרגעסן באַלד
ווי נאָר איך בין פונם טיש אַרויס.
דער פאַרנאַכטיקער דרויסן האָט אַנדערש געשטראַלט
אַרום איטלעך קליטל און הויז.

און אַנדערש האָבן מיר אויסגעזען
די מענטשן אויף גאַס און ראָג.
און דאָס וואָס איך האָב שוין געזען אַזוי לאַנג,
איז אַלט געווען נאָר איין טאָג.

און דער איינער טאָג איז געשטאַנען קליין
אויפן בלויען שוועל פון פאַרנאַכט.
בין איך אויך מיט אים געבליבן דאָרט שטיין
אויפן בלויען שוועל פון פאַרנאַכט.

דער טומל אַרום, ווייך און מילד,
האָט דערבלייכט און דערגרייכט זיין ברעג.
און איינגעשטילט ווי ס'האָבן איינגעשטילט
ביז איצט אַלע אַנדערע טעג.

די ווייסע שטיבער

כ'וועל אויף מיין אייגענער האַנט דיך טראָגן,
די טיר איז אָפן, די וועלט בלויט פריש.
איך ברענג דיך איז דעם שיינעם וואָגן
און דעק דיך וואָרים איין די פיס.

מיר פאָרן, פאָרן, די שטיבער לויפן,
די גאַסן יאָגן אונז גיך פאַרביי.
די ביימלאַך, ווי קינדער אין די הויפן,
און וועגן עפּעס זיך ברייט און פריי.

די פעלדער וויקלען זיך גרין און גרינער,
אוןביימער גרויס און שלאַנק און הויך.
בונווייטן פינקלט אַ פּאַס אַ דינער,
דאָס איז דעם זומערס בלויער טייך.

ווי וועלן מיר דעם טייך אַריבער?
אַ בריק כאַפּט אונז אויף זיין רוקן אַרויף,
און ברענגט אונז גיך צו די ווייסע שטיבער,
די קליינע שטיבער, ווי שטילע שאָף.

הימן

אפגעזונגען שוין דיין אנדענק,
אפדערציילט זיך שוין דיין משל.
לאמיר נאכאמאל און פונדאסניי און אנדערש
און — פונאנהויב.
ברידער, גרויט נישט איין אין אומעט.
פרואווט א יונגן טאז אין אלטן ניגון.
אלע אלטווערטער קאנען נאך ווערן נייע, יונגע.
לאזט נישט ברידער אונזער אידיש
טרויעריק איבער ניו־יארק ארומגיין.
אויב די גאס איז אונז א ווייטע און א פרעמדע,
און דער היינט א חוזק־מאכער,
לאמיר אנצינדן די שיינקייט
אין דער טונקעלער שטוב פון נעכטן.
ברידער, לאמיר פראווען שיינעם נעכטן,
לאמיר שפרייטן ברייטע ווייסע טישן,
לאמיר־זיך צו דער סעודה זעצן.
קיינער זאל פון אונז נישט פעלן.

זיינען אלע שוין געקומען ?
אלע זיינען מיר געקומען.

וועט די גאס אונז אין די פענסטער
טייטלען מיט א לאנגן שפיציקן פינגער
און אונז רופן : לעצטער שבט ?
זיינען מיר איבער דער וועלט א לעצטער שבט.

ברידער מיינע פונ׳ם לעצטען שבט,
האלט זיך גאנץ אין אונזער שטילער לעצטקייט.
האלט זיך שיין אין אונזער ענגן קליינעם גרעניץ.
וואס איז אונזער וועלט און אונזער לאנד ?
דער נעכטן.
וואס איז אונזער היינט און מארגן ?
נעכטן.
הללויה, לויב צום נעכטן.

אָרים־היים

מיר וועלן זיך מיט אַלצדינג פּאַרטרויען
אין אונזער גוטער מאַמע נויט.
ביים ברעג פון איר גאַס אַ שטיבל בויען
די פענסטער בלוי, די טירן רויט.

און גיין וועט גרינג פון אונזער קוימען
אַ איידעלער, אַ זיידענער רויך.
אין געגנט דאָ פון די אָרימסטע היימען
שטייט אונזער פרידלאַך שטיבל אויך.

— ווער וועט צו אונז צוגאַסט דען קומען ?
— איך וויים ? איך וויים אַליין נישט ווער.
— האָסט דאָך געהאַט אַ פעטער אַ קרומען ?
— נו, דאַבט זיך, כ׳האָב איהם שוין ניט מער.

— איז נישט קיין אייגענער, אַ שכן ?
צי ווערן פרעמדע זיך דען נישט נאָענט ?
אין גרויסער גרויער פרעמד און וואַכן
קומט אַמאָל אַ ווייטער און ווערט דערקאַנט.

מ׳רעדט אַ וואָרט און צוויי, ביים דריטן
ווערט וואָרים היימלאַך קול צו קול.
אַ מענטש דערציילט וואָס ער האָט געליטן,
און ווערט אַלץ אייגענער וואָס־אַ־מאָל.

די אויגן מילדערן און טרייסטן
און אַ היימלנדיקער שמייכל — ווייסט ?
אַ מענטש דאַרף האָבן איין שעה דערלייזונג
און אַלע וועלטן ווערן אויסגעלייזט.

1940

רוף קיין הילף ניט, אַלע שטראָפן
וועלן פאַלן — שטיין נאָך שטיין.
וועלט אויף אַלע הפקרס אָפן
און נישטאָ וואוהין צו גיין.

ווייטן האָבן נישט קיין וואונדער,
נאָענטן האָבן נישט קיין היים.
שוואַרצט דער וואַלד ברעג־וועלט, באַזונדער,
איינזאַם איז אים יעדער בוים.

האָסט דיין חלק נויט געקליבן
ביי די ברעגן פון דיין ערד.
זון און טאָג האָבן פאַרשריבן
און פאַרמעקט — דער ווינט, די נעכט.

די געלייזטע רעטענישן
לאַכן, כיטרען איבער דיר.
ווערטער צייכענען בלייכן וויסן
איבערן וואַסער פון פאַפּיר.

רינגען קרייזן זיך און דרייען
און פאַרגייען וויסט און גרוי.
וואָס קאָן דען די הערבסטנאַכט זייען ?
קאַלטע קערנער טויטן טוי.

באַנייאונג

אומעט האָט שווער מיך געבויגן,
קראַנק מיינע באַקן געבלייכט.
נאָר שווייגן פון שטאָל אין די אויגן
שווייגן וואָס שטאַרקט און גיט כּח.

האָב איך אין וואָס נאָך צו גלויבן?
יאָרן מיט ליידיקע הענט.
רגעס פון טרייסט — ווייסע טויבן
נידערן אויף חרובֿע ווענט.

כ׳זוך נאָך דייַן אָנהאַלט, דו שטאַרקער,
דו ליכטיק געגנאָד פון דער ערד.
וועסט קומען מיך נאָכאַמאָל שטאַרקן
אין מייַן הייל פון טויט־חרובֿע נעכט.

די קראַנקע שרעקן צוטרייבן,
דערהויבן פון שיפלות מייַן בליק.
אין דער טונקעלער גרוי פון די שויבן —
נייַער טאָג אויף אַ ליכטיקער בריק.

דאָס נייַע וועט מער נישט פאַרבלענדן
נאָר רויִקן ווי טרייסט, ווי שייַן.
די שיינקייט פון אַלטער לעגענדע
קומט ווידער דורך מיר זיך באַנייַען.

אַלט־אידיליע

דו האָסט נישט אויף קיין גרויסע טעג,
שווער דאָס גרויסע צו פאַרטראָגן.
דער קליינער טאָג — אַ האַמער, אַ זעג,
אַ שטילער וועג, אַ פערד־און־וואָגן.

אַ קליינע, קליינע ערדישע פרייד,
אַ שטוב, אַ היים, אַ וואַרימער אויוון.
מיט צווויט פאַרוויט, מיט שניי פאַרשנייט,
קומען אונזערע אָרימע יומטובים.

און קינדער דערפרייען זיך אַזוי
און שפּרינגען זיי מיט גליק אַנטקעגן,
ווי קלאָרע שטיקער הימלבלוי,
ווען ס'פרישט נאָך אינדערלופט דער רעגן.

און אויסגעצוואָגן, ווי מיידלשע קעפּ,
די דעכער, פענסטער פון אַלע שטיבער,
די זון מיט איהר רויטער זיידענער שלעפּ
גייט דעם גאָלדענעם מערב־טייך אַריבער.

אַ אינגל זיצט ביים פענסטער פאַרטראַכט,
און דאָס בין איך אַליין דאָס אינגל,
וואָס ווערט אַז אַנדערער פאַרנאַכט,
אַז אַנדערער ווי אַלע אינגלאַך.

איך זיץ ביים פענסטער ווי צוגעשמידט
און קאָן זיך פונם אָרט נישט רירן.
און זע און הער געהיימע טריט
פון אַלע שטיבער, פון אַלע טירן.

צו זיך

פּלאָנץ גוטסקייט אין די לידער
און ליבשאַפט זיי אין וואָרט,
און גאָר דאָס ענגסטע ווינקל
ווערט דיר דאָס פרייסטע אָרט.

ניט קלאָג אויף דיין פאַרשעמטקייט,
ז'ער וואָס ווערט פאַרשעמט
דאַרף לאַנגע טעג און יאָרן
דערווייטערט זיין און פרעמד.

און איידער ער געוואוינט זיך
צו איין איינציק געסל בלויז,
בייגן זיך די מידע ווענט איין
פון זיין פאַראיינזאַמט הויז.

אַ טריבע גרויקייט טונקלט
אין זיין עלנטן פענסטער־שויב.
דער גאַט פון די קליין־געפאַלענע
וואַרט נישט אויף קיין לויב

פאַרן קאַרגן מאַגערן ביסן
וואָס ער וואַרפט זיינע אָרימע צו,
פאַר דער ווינקלדיקער שטילקייט,
פאַר דער גרויער רגע רו.

ער בייגט אַליין זיך טרויעריק
שפּלדיק צו דער ערד.
און פרייט זיך מיטן קלענסטן מורמל
פון הינטער אַ וואַנט דערהערט.

פון בעל שם טוב ביז היינט

צום בעל־שם־טוב פלעגן קומען ארימעלייט
די רייכע האבן זיינע שוועלן אויסגעמיטן.
אידן פון דער פרעמד, פון זייער ווייט
אפילו פון דער גרויער אומעטיקער ליטע.

אפגעוועזן ביי אים דריי קליינע קורצע טעג
זיינען זיי שוין פריילאכע צוריקגעפארן.
אויף די דארע פלייצעס גרויע לײדיקע זעק,
דורך די פעלדער צווישן גינגאלדענעם קארן.

ווער ס׳האט ווייניק ברויט און ווער ס׳האט מער —
ס׳וועט גאטס גוטסקייט אויסגלייכן דאס קרומע.
אז א מענטש קומט אויף דער וועלט אהער,
איז ער גוטסטאן דא אהער געקומען.

תמיד נאכזאגן און נאכזינגען גאטס ערשטע ווארט:
זאל זיין ליכטיק, ליכט אויף אלע זיבע וועגן.
וואס איז ליכטיקייט? א ביימל דא, א גרעזל דארט,
און זינגענדיקע זיסע וואסערן פון רעגן.

איטלאך פנים פון שטוב — א פענסטער־שויב
קוקט איבער דער וועלט ארום מיט נייע אויגן.
יונגע פרייד שרייט נאך דעם וואגן פונם שטויב
וואס לויפט אים נאך איבער די ווייטע וועגן.

גוטע נייע בשורות טראגן לויפנדיקע פערד
זיי וועלן זיי איז צייט צו אלע ערטער ברענגען.
אינדערפרי — געדיכטער טוי אויף דר׳ערד,
און שווערע פולע פרוכטן פון די צווייגן הענגען.

איז אזא ברייטער גרויסער שפעדיקער וועלט

ווען אַז ארימאַן שוין נישט פאַרפאַלנווערן.
איטלאַד איינער האָט אַ חלק אויף דער וועלט
דער קלענסטער חלק איז דער גרעסטער קרן.

איך, אַ ווייטער אייניקל פון יענע אָרימעלייט
וואָס פלעגן דעם בעל־שם־טובס שוועל באַטרעטן.
איז מיין שטאָט ביז איך געקומען פונדערווייט,
איז אַ גראָען אוונט, איז אַ שעה אַ שפּעטער.

בין אַ בעטלער אָן אַ טאָרבע, נאָר איך בעט
און מיין ברויט ליגט אויפן טיש אַ פרעמדער...
ניגון, ניגון אַלטער, זינגט און טרייסט און גלעט,
נאָר דער קאָפּ בייגט שטום זיך אַ פאַרשעמטער.

משל, משל גוטער, לייטערט און דערקלערט:
איטלאַד איינער האָט זיין ערלאַכן חלק.
וועמעס טרער ס'האָט פייכט געמאַכט אַ זעמדל ערד,
יענער האָט די גאַנצע ערד פאַר זיך געהייליקט.

דער שטילסטער געגנט

דערפירן מעשים צו רו און שיינקייט —
א שטאַרק מיין אַפּהענטיקע האַנט.
כ׳בין אַנגעקומען אין לאַנד פון קליינקייט,
האָסטו מיך דורכגעפירט דאָס לאַנד.

כ׳בין אַנגעקומען אין לאַנד פון טרויער,
ביזטו לאַנג מיט מיר פאַרבליבן דאָרט.
און אין זיין לייטערנדיקן פייער
מיך דורכזיכטיק געמאַכט און קלאָר.

אויף מיינע ליפּן ווידויים פרומע,
און ריינער דמיון אין געדאַנק
וואָס כ׳בין בשלום דורכגעקומען
שוין גאָר מיין וועג און גאָר מיין גאַנג.

און האָב נאָך גוטס זיך צו דערמאָנען:
האָב אויף מיין גרויסן בע ונעד
זיך אָפּגעשטעלט ביי מיינע שונאים
און גומע טעג מיט זיי געהאַט.

און גאַנצגעמאַכט די בייזע ריסן,
און ביים פאַרנאַכטיקן סעודה־טיש
געטיילט אין פרייד דעם אָרימען ביסן
און זיס־געמאַכט די ביטערניש.

האָב פרידלאַך זיך מיט זיי געזעגנט
און זייער גוטן ישוב פאַרלאָזט —
אויף גאָר דער ערד דער שטילסטער געגנט
און דרימל איבער בוים און גראָז.

אונזער דאָרפשטאָט

דער האַר גיט אַ גראַשן פאַרן שענסטן טאָג,
פאַרן גראַשן קויפט מען אַ ברויט.
זעקס גראַשן אַ וואָך, זעקס גראַשענע טעג
און איין אײנציקער טאָג ווערט באַפרייט.

דער זונטיק פוצט אָפּ זיינע שטיוויקע שיך
און גייט אום אויפן אומעטיקן טראָטואַר,
בײַ־וואַנעו דער קלויסטער פון אַ ווינקל גאַס
צוקלינגט זיינע גלאָקן הויך און קלאָר.

אין קלויסטער שטעהט אַ מזבח פון מעש
ארומגעשטעקט מיט ברענענדיקע ליכט.
און דער גלח אין ווייסהעמד לייענט פון אַ בוך
פרומע ווערטער פון גאָטס טאָג פון געריכט.

די פסוקים טריפן טראָפנס טרייסט דערווייל
איבערן עולמס מיד־געבויגענעם קאָפּ.
און גלעטן דעם קנאָכיקן רוקן מיט גענאָד,
ווען זיי לאָזן זיך אויף די קני אַראָפּ.

אויף די טרוקענע ליפן דאָס פרומע געבעט
צו גאָט, צו דער וועלט, צו דער וואַנט.
אַ בעטלער איז נאָך אונזער אַלט שטאָטיש דאָרף,
און שטרעקט אויס אַ פאַרשעמטע האַנט.

ווּעסט אַראָפּנעמען די שאַנד פון אונזער האַנט
און פון אונזערע נאַקנס די קייט.
און דיין פרידן וועט רוען ביי אונזער טיש
און וועט בענטשן אונזער אָרימען ברויט.

קליינשטאטישקייט

מיינע עלעף הויכע ברידער האבן מיך, דעם קלענסטן,
געקרוינט פאר זייערן אן עלטסטן — אונטערן אויוון.
נאר איך בין אלץ געבליבן דער שעמעוודיקסטער און דער יונגסטער.
פארקוק זיך מיט א פארדמיונט פנים אויף דער ציג
וואס גייט פון הויפעלע ארויס מיט קליינע טריט
אין מארק אריין און מיט א פרידלאכן הומאר
אויפן שפיצבערדל און בטלניש לומדישן מע־מ־ע־ע.
און אך, ווי די עלעף טריד׳ע ברידער מיינע
צואקערן דעם הייסן זומערטאג אין אלטן מארק,
דרייען זיך אונטער דער זון אין א גראטעסקן קאראהאד
און הינטלען דארט ארום די עלעגאנט־צוגלאנצטע פריצימלאד.
נאר אין א פרייער אויפגעלייגטער שעה טוען זיי מאכן פלענער
מיך ארויסצושיקן איבער די גרויסע וועגן וועלט,
כ׳זאל אנקלייבן א חיל חכמה,
און קומען רייך אין גייסט און הויך אין כבוד.
נאר איך, איך טו זיך צעגערן, ווער שעמעוודיקער,
יונגער, אומזיכערער אויף מיינע דארע קנעכל.
אז קארג, אוי קארג איז דאך מיין דארשט נאך די גאר וויטע קוואלן.
אין אונזער שמאלע קרעניצע הינטערן בית־עולם בארג,
וואלט איך אייביק צוגעהאלטן פארן זילבערנעם עק,
ווי דאס ליבע אינגל אינם ליד :   איך וויל נישט גיין אין חדר.
איך וויל נישט גיין אינערגעץ, ניט אין די דרום, ניט אין די מערב־קאנטן.
נישט אין די היילן וואו עס אוצרט דאס גיך־גינגאלד.
מיין מאמעס האנט האט מיך געוואוינט צום גרויסטן גראשן
און איז שטוב — צום שטילסטן ווינקל.
וועלן שוין די ברידערס האפענונגען הויך נישט אויפגיין
די הויכע עלעף ברידער מיינע, נעבאך,
זייערע האפענונגען וועלן הויך נישט אויפגיין,
וועלן שוין הויך נישט אויפגיין.

צוליב מיר, צוליב מיר . . .

ווי ווייט זאָלסט נישט פירן,
דערפירסטו אַהיים.
קומט אַנטקעגן אַ בערגל,
אַ נאַקעטער בוים.

וועלט און יאָרן ווי פרעמדע,
פאַלן אָפּ, פאַלן אָפּ.
ווי גרינג ס'נעמט די שטילקייט
איר שלייער אַראָפּ.

איר שלייער איז גרוי,
נאָר איר פּנים איז העל,
אַזויווי דער שניי
אויף אַ היימישער שוועל.

פון ווייט און פון פרעמד
זיך אַהיים אומגעקערט,
און דער ערשטער שניי
האָט פאַרליכטיקט די ערד.

צוליב מיר? צוליב מיר?
ווייזט אויס צוליב מיר,
די ווייסע סימנים
אויף פענסטער און טיר.

אויף בריקלאַך און טרעפּ,
אויף דאַך און אויף בוים,
לכבוד מיין מידיקן
קומען אַהיים.

אַבל־ברויט

פון לאַנגע רייען בלוטיקע צלמים
איז איינער נאָר ביז היינט געבליבן.
און איבער אים אַ הייליקער נאָמען
אין בלאַט פון אייביקן בוך פאַרשריבן.

די דאָרנקרוין רוט אויף זיין שטערן:
די טרויעריקסטע פון אַלע קרוינען.
דער טוי אויף דערנער הענגט ווי טרערן
וואָס די בלויע אוונט־שעה טוט ווײנען.

דריי ווייבער זיינען פאַרנאַכט געקומען
מיט לאַנגע קליידער און שאָטנס לאַנגע.
אַ פרומקייט האָט די וועלט פאַרנומען,
און פרום און שטיל איז די זון פאַרגאַנגען.

זיי זיינען אויפן בערגל גרוי געזעסן,
די מאַמעדיקע קעפּ צו דר׳ערד געבויגן.
און שטום דאָס אבל־ברויט געגעסן
און אָפּגעררוט אין טיפן שווייגן.

און ווען זיי האָבן זיך אויפגעהויבן
און אַרויפהויבן צו אים די אויגן,
מיט גנאָד און גוטסקייט, ווי ווייסע טויבן
אַראָפּגעקוקט האָבן זיינע אויגן.

אַ לעצטער בליק און זיך אויסגעלאָשן
און טונקעלער האָט געוואָרן ווערן.
ווי פענסטערלאַך אין ווייטע גאַסן
האָבן זיך געצונדן אינדערהויך די שטערן.

איבער די לעצטע פעלדער

כ׳וועל זיך ארויסרוקן פונדאנען אז א זאק און אן א שטעקן
דורך א טונקל טאליק הינטערגעסל.

אפגעשלעפערט דא מיין ארימאנסקן מזל
און פארענדיקט מיין ניט לאנגן ליכטיק־אומעטיקן וואגל.

נאר כ׳קען נישט זאגן, גרויסע קליינע וועלט,
אז איין טאג אפילו איז אריבער
כ׳זאל נישט ליב־האבן דיין לייב און שיינקייט.

צווישן שטראף און זינד און אנגסט און בלינדן הפקר,
האב איך אויסגעשטרעקט צו דיר מיין אינגלישדיקן גלויבן:

האלט מיך, מאמעשי וועלט, דא אויף אין דיינע שטויבן,
אין דיינע זונען, אין דיין ברייטער קינדערישער גאס,
וואו דער יונגער זומערטאג צעוויקלט ראש
זיינע חנעוודיקע רעגנבויגנס לעבן.

דער טרויער האט מיך נאר א טאג, דריי טעג געשראקן,
און אויב נישט מיטן גאנצן שטאט־געזעמל אויפן הויכן מלך־וועג,
האב איך מייז ארים ביסל וואונדערפרייד געשעפט
אין אפגעזונדערטקייט — מיט אלע מיינע חושים, קושן.

מיט פינגער און מיט ליפן זיס זיך צוגעקלעפט
צו איטלאד בליענדיקן, וועלקנדיקן צווייגל לעבן.

קיין שאטן און קיין אטעם האט ניט דורכגעשוועבט.
נאר א קליין וואגנדל האט זיך אמאל באוויזן דארט.
כ׳האב וואוילעריש מיטן האנט געפאכ׳ט:

א גוטן שליטוועגס, גליקלאכער,

צום וועג פון דיינע אבות.

דער זכות פון טייך און וואַלקן זאָל דיר בײַשטיין.

האָסט זיכער שוין דיין אַרבייט אָפּגעטאָן
אויף דיינע שטילע נחלות און בּאַרוטע פעלדער.

אויף אַ בייט פאַרפלאַנצט אַ ביימל,
אַ שאָף געפּאַשעט,
אַ ציג געפּיטערט.

איז אַנדערע יונגע הענט און אָרעמס
דיין קערנדיקער איביקער כח.

איז אַנדערע יונגע הונגעריקע אויגן
דיין זון, דיין הימל, דיין פייער.

פאָר רואיק צו דיין שלאָפבעט אויף די לעצטע פעלדער,
וואו הימלען קוקן מילד און ווינטן ליגן איינגעשטילט
ביי די שוואַכע פּיראַמידן־שטיינער.

קיינער קומט שוין ניט

כ׳בין נישט ארויסגעגאנגען פארויס פון מיין דור,
וואו קאן א לעצטער אבל פירן?
די שפעטקייט וואס פארנאכטיקט איבער שטוב־דעכער,
שאטנס איבער אלטע שוועל און טירן,
טונקלט שווער אויך איבער מיינע ברעמען.
האב בלויז די געוואוינהייט ניגונען און אונטערברומען,
מישן אלטע בלעטער פון פארשטומטע ספרים,
לערנען לערן איך פון דארט שוין ווייניק.
בין צו בלוטיק צוגעוואקסן צו מיין גאס פון היינטיקע אביונים.
און קיין אפשיי פאר געקרייזלטער למדנות
האב איך ניט.

שוין יארן ווי כ׳זוך אום א שטיקל פאליש פון אן ערלאד
שוסטער־שולכל
און פארבלאנדזשע הינטער שווארצע קלויסטער־גארטנס.
הינטער זשאווערדיקע פלויטן און צובראכענע אלטע מארקן
שלעפ איך זיך ארום מיטן בלודנעם זונטיק
ווי מיט אן אויסגעקראכענעם הונט א געלן.
טראכט מידע טראכטונגען פון עפעס אלטע היימען
וואוהין איך בענק שוין ניט אפילו.

איך גיי ארום הינטער די אלטגאסן פון מאנאטאנעם מאנטרעאל
וואו פענסטער שטויביקן טויטן אש,
אויף אייזנפרענטעס הענגען זשאווער־שלעסער,
אוצרות שימלענדיקער אומעט הינטער הויכע שטיינער־ווענט,
נאר אויפן טורעם־קופאל קעגן ברייטן ים־ברעג
שטעהט אן אפגעגילדעטער יוחנן מיט אויסגעשפרייטע הענט
צו אלע אריבערשווימענדיקע שיפן פון די ווייטע אלטע לענדער,
נאר — קיינער קומט שוין ניט.

צייט־דיאַלאָג

און די ביטער־שמייכלענדיקע ספקות האָט גערעדט:

— אַ גאָט פון נייך־מאָל אייביק־גרויסן קאָסמאָס,
אַמאָל האָסטו אונז אָרימע פּיטנים
נעענטער געהאַלטן צו דיין הערלאַך פּנים.
און אויף די בלייכע רויזעלאַך מליצה
האָט דיין שטראַלנדיק גענאַד געלויכטן און געוואָרימט.
איצט טרייבסטו אונז מיט בייזקייט אָפּ פון זיך
ווי אַדמען — צו אַקערן די וועלט מיטן געזאַלצענעם שוויים,
און שטעלסט אונז מיטן פּנים צו די הימלהויכן:
קינדער, זאָגסטו, קאָנען זיך נאָך שפּילן ביי די ברעגן טייכן,
פון אונטערן אונזער טראָט, טוסטו אונז איינטענהן,
וועט אויפשפּראָצן אַ ניי געזאַנג ווי זאַנג, ווי רעטאַך און ווי קרויט.
איצט מוזן זיך פונדאַנען אָפּטראָגן די אַלע לייט
אין כבוד אויסגעכאַוועט — מיטן נאָכגעשלעפּטן עק פון ווייסן זייד.
דו מאַכסט מיט קיינעם נישט אויסנאַם.
אַלע, הייסט עס, וועלן ווערן פּראָסט און גרוי?

— ווייזט אויס אַזוי.

— אפילו די שבתימלאַך, יומטובימלאַך
וועלן אויך אַריין אין וואָכעדיקן הויז?

— אַזוי ווייזט אויס.

ס׳איז עפּעס דאָ צו שפּעט פאַרזען געוואָרן,
און מען דאַרף זיך נעמען גיכער צום פאַריכטן.
מוזן אַלע שוין אַריינשפּרינגען אין די גרוי־גראָבע פּלודערן
אַ נייער ריטם פון אונטערן רעש און רעדער־רודערן.

— טאָ וואָס וועט ווערן פון אונזערע לירעס? פידלען? האַרפן?
— זיי וועלן זיך אָביסל אָפּרוען אין די ווינקעלאַך.

מסתמא וועט מען זיי אַמאָל נאָך דאַרפֿן.
וועט מען שיקן די גוטע אײַנגעלאַך.

— ווי מאָדנע, גאָט, דו ענטפֿערסט עס על ראשון ועל אחרון.

— מ׳מוז דאָך קלאָר־מאַכן די אַלע הערלאַכע פּראָסטקייטן
וואָס שוואַרץ און ווײַס קאַפּאָטעס האָבן פֿאַרבלענדט, פֿאַרשטעלט
די פֿײַערלאַכע וואַכיקייט
די שײַנע פּשוטקייט פֿון דער גוטער וועלט.

אין דער אייביקער וועלט

ר׳ יהושוע בן חנניה שלייפט נאָדלען,
און ברוך דע ספינאָזא שלייפט גלעזער
און ר׳ יוחנן הסנדלר שוסטערט און שטיוולט.
און ר׳ זרח פון כותאָרל קאַרעץ
האָט געעפנט אַ געוועלבל פון תורהוואַרג.
עפּעס שעמט ער זיך דורכגיין גאַנצפרי דורכן געסל אין מאַרק,
אפילו פאַר די טעלעגראַפסלופּעס, פאַר די שטיינער אויפן בריק,
אפילו פאַר דער ערשטער שייקע כלבים
וואָס סודען זיך הינטער אַ וואַנט, ווי גנבים.
ער שטעקט מיט אַ פאַרציטערטער דאַרער האַנט
דעם פאַרפאַראַרעגעם שליסל אין טיר־לאָד אַריין,
ר׳ זרח דער קלייטניק פון תורהוואַרג.
אַביסעלע אַלף־בית חכמה,
אַ זעקעלע דרדקי פּילפּול
און עטלאַכע קינדערשע סטראָפן
פאַר טויט־מידע מקובלים צום שלאָפן.
ער קלאָגט זיך: „דער רייכער גמליאל
האָט איבער מיין מסחר געחוזקט אין הויז פון סנהדרין
אַז מיין שטאָף איז מהדרין מן המהדרין.״
נאָר דער איידעלער הילל האָט זיך איינגעשטעלט פאַר מיר:
„גאָטס ליכט שיינט אַראָפּ פונם ביישטידל פון זיין טיר;
„זיין ערלאַכע האַנט איז די הייליקע וואָגשאָל פון גאָט״ —
פונדעסטוועגן וויל ער, ר׳ זרח, פאַרמאַכן זיין קרעמל,
און וויל זיך פאַרהויקערן אַזויווי אַ קעמל
מיט זיבעצן בעטלערשע זעק אויפן רוקן.
דער איידעלער הילל אַליין וועט נאָר פרעגן די שכנים
און רעדן אין פרומען געגנאָר אויף זיין נאָמען.
און אפשר נאָך געבן אַ גאָלדענעם משל
אַ זכות פאַר זיין לעבן.
ווייל ער האָט עס אַנדערש געזען און געהערט
אונטערן קופערנעם קלאַנג פונם לומדישן גראַשן.

מיינע

אין אומעטיקן לאנד פון גרויסע חורבנס
שלאָפן מיינע היימן־קברים.
געזינדן גאנצע, זיידעס, באָבעס
און אייניקלאך — אונטער אַ מצבה־דאָרן.

אַזויפיל שרעקן הויערן נאָך דאָרט אַרום
און איטלאַך אומרואיק שטיבל ציטערט.
דער ווינטער מיטן הונגער גייען האַנט איז האַנט
מיט פראָסטיקע, מיט פייעריקע ריטער.

נאָר מיינע אייגענע דאָרט זיינען אַלע טויט,
ליגן רואיקע אונטער די קעלטן,
און הערן ניט ווי גאָט גייט צאָרנדיק נאָך אום
און משפט מיט זיין שווערד די וועלטן.

און איך, איך האָב זיך אָפגעגנבעט פון דאָרט,
געגנבעט גרעניצן, דעם ים און — אַריבער.
דורך אַלע גרויסע, קאַלטע ווייטן נעמט מיך הורד
פון אַלע חורבהס, טרויערן דער הייסער פיבער.

וואו עס זאָל נישט פאלן מיין געביין,
געהער איך אַלץ צו יענע היימען־קברים
וואו איטלאַך ברעטל שטייט דאָרט שוואַרץ און דאַר —
אַ וויסט געדעכעניש, אַ מצבה־דאָרן.

אויב ס׳שטייט דאָרטן אַ וואָרט פון גוטן לויב,
האָט עס געקריצט אַ קינדערישער מלאך.
און אנגעטאָן דאָס ברעטל ביז אַ העלפט
מיט אַ ווייס העמדעלע פון קאַלך.

צו די היינטמאָרגנדיקע

כ׳וועל קומען אין אייער נייעם דאָרף
און זיין דאָרט ווי אַ פרעמדער,
אַ ווייטער און ניט־דערקענטער.

מיין שפּראַך און מיינע מידות — אַלטע, אַלטע.

כ׳וועל אַרויפקומען אין אייער גאַטהויז אויף דער בימה,
און ווייט וועלן אייך זיין מיינע משלים,
און ניט־פאַרשטענדלאַך מיינע רייד פון מוסר.

איר וועט מיך איבערלאָזן צו זיך אַליין
מיט מיינע קליינע הייליקייטן שטאַרבן.

נאָר —

אפשר רעדט אין מיר מיין טונקלער צער, —
מיין שעה פון איבערגאַנג ?

מיין שעה פון איבערגאַנג איז ביטער
און ס׳קאָן גאָר זיין אַז אייער נייער יונגער ישוב
וועט אויך פאַר מיר זיין אַפּרו.

און כ׳וועל אין אייער נייעם גאַטהויז קומען
און טרעפן דאָרט מיין שטילן ווינקל,
און אין אייער שפּראַך
מיין אייגענע באַנייאונג הערן.

און כ׳וועל דערקאָנען מיין ירושה אין אַלץ, אין אַלץ
וואָס איר וועט טאָן און בויען.

און איך וועל זיין דאָרט דער בעל זכות

אפשר דער אײן־און־אײנציקער —
מײן תחית המתים זען אין אײער לעבן,
מײן הימן הערן זינגען אין אײער יובל.
די מידות מײנע װי גוט־פֿאַרפֿלאַנצטע קערנער,
װעלן אויפֿגײן גרין אויף אײער אויפֿגעריכטער ערד
אין מעשים פֿרײלעכע, געבענטשטע.

כ׳װעל זײן דער שטאַרקער אַלטער
װאָס האָט געקאַנט אויף זיך אַריבערטראָגן
דאָס שװאַרצע נאַכטיקן און דאָס רויטע טאָגן,
װאָס איז דורך חורבן און דורך פֿײער
געקראָכן אויפֿן בראָכװאַרג קנאַכנדיק,
נישט בלינד געװאָרן פֿונם גרויל,
און לעבעדיקע װערטער זײנען אין מיר געבליבן קװעלן
פֿאַר שפּעטער און פֿאַר איצט.

און איר װעט אויף מיר אָנװײזן
װי אויף אַן עדות,
װאָס האָט געװיקלט אַרום אײגענעם לײב די פֿלאַמען
און די גרוילן פֿונם גרױסן יאָמערלאַכן אמת
װי אַ געהײליקטע פֿאָן.

כ׳װעל זײן אַן עדות.

נאָר אײן־זיך װעל איך טראָגן יעדן װידוי־בליק
פֿונם חורבנס אויגן.

און אויפֿן ערשטן בלאַט אין בוך פֿון אויפֿלעבונג
װעל איך אַן אות פֿון בלוט פֿאַרזיגלען —
אַ טראַכט פֿון אײנעם, װאָס האָט געזען דעם טויט
אין הײליקע און אומהײליקע געשטאַלטן.
געהערט אים רײדן אַלע ברודיקע און לויטערע רײד
און אונטער אַלע מאַסקעס פֿון משיחים:
די שטרענגע און די מילדע,
די פֿאַלשע און די אמתע,
די רײנע, אומרײנע,

בענטשנדיקע און געבענטשטע,
פֿאַרשאָלטענע און שעלטנדיקע.

און איך וועל האָבן צו דערציילן
דעם ביטערן געוועט פֿון גאָט און שד,
דעם מיטאָס פֿון די זיבן מיטהס —
די זין וואָס האָבן זיך געבאָרעט און געראַנגלט
מיט די שטאַרקסטע אָפּגעטער
און אונטער זייער טויטן־גוף געפֿאַלן.

כ׳וועל זיין אַן עדות —

מיט מיין ווייסער אַלטער באָרד,
מיט מיינע קנאַכיקע הענט,
מיט מיין דורכגעבערענטן, דורכגעאַקערטן שטערן,

און וועל אַ צייטווייליקער תושב ווערן
אין אייער נייעם דאָרף,
און צחצן, צוקוקן זיך שטיל
ווי איר בויט דעם חורבן איבער
אויף דער אַלטער ערד אונטערן אייביקן הימל.

אַוועקגיין

איך וועל אַוועקגיין פון מיין גאַס נאָך ניט קיין אַלטער,
אויף מיין קאָפּ — די שווערע האַנט פון אומגליק.
און אויף מיין באַק דער זיסער אַנריר פון די קינדערישע ליפּן.

דער ליכטיקער צייכן וועט פאַרבלייבן.
כ׳וועל ליגן אין מיין גרויסן שלאָף אין גאָרטן פון די אייביקע.

מיין אָנדענק צינדט מען ניִשט אין די שלאַנקע פרומע פענסטער
ניִשט פון די אַלטע, ניִשט אין די נייע קלויסטערס,
וואו דאָס פאָלק גרויסט גאָט און זיינע חשובע.

איך בין נאָר דאָ געווען אַ הינטערגעסלניק,
אַ חלקים עולם הזה, עולם הבא — אַן אַוועקגעגאַנגענער
אויף די ווייטע וויסטע, פּוסטע וועגן,
וואו די העלזערישע אַפּקורסים ווערן פאַרלאָרן,
און וואו דער גראָער טויבער רעגן פאַלט אַ ברכה
אויף מדבר־זאַמדן, שטיינער־קנאָכן.

קלייב־אויף

קלייב־אויף די איידעלע שיינקייט
אין העלע קינדערשע אויגן:
ווערטער פון מילדן פרידן
אונטער אַלט און איינגעבויגן.

עס קומט אַ דור אַ גרויער,
אַ מדבר־דור אַ וויסטער,
אין שמאַכטנדיקן טרויער
נאָך יעדן דינעם פליסטער.

באַהאַלט דאָס וואָרט דאָס שטילע
ווי אַן אוצר אין די היילן.
עס קומט אַ דור אַ קראַנקער,
דו וועסט אים דאַרפן היילן,

און אין זיין טונקל צינדן
אַ ליכט אויף גראָע ווייטן.
אים אין זיין עלנט בינדן
צו שפּעטערדיקע צייטן,

ווען די גערעכטע ליבשאַפט
וועט הויך איר פאָן דערהויבן
פאַר דער געפאַלענער שיינקייט,
פאַר דעם פאַרשפּאַטן גלויבן.

צושענק דיין וואָרט

דער שיינקייט גיב אָפּ דיין נשמה,
דער גוטסקייט — דיין האַנט
צו בענטשן מיט ערלאכע ליכטיקע מעשים
זייער טריט אויף דער וועלט.

וויביים פעלד־אַקער, ביים פעלז מיטן האַמער
צוגראָב און פאַרזיי זייער ערד
מיטן טוי פון דיין שווייס,
מיטן גאָלד פון דיין בלוט.

ס׳וועלן וואַקסן די זאַנגען פון ליכט
ווי די זאנגען פון ברויט.

זאָל עס זיין אויפן זייד־פּאַפּירוס פון אַ בוד
אין אַ דין איידל ליד וועגן כינעזישן טוך,
צי וועגן שפּרינגעלאַד גאָלד
נאָר אין זאַמד פונם שטיין.

צי וועגן שטיבל וואָס האָט זיך פאַרוקט
אין די טונקעלע שטילקייטן הינטער די מויערנווענט,
וועז ניו־יאָרק האָט מיט שטאָלענע אייזערנע הענט
זיך פאַרמאָסטן אין לופטיקן קלעטער.

צי וועגן דעם וואונדיקן כתב אויף די טרויעריקע בלעטער
וואָס שטאַרבן איז סם און אין ווינט ערב־הערבסט.
און פאַרנאַכט נאָכן כמורנען טאָג שאַרט די זון זיך אַרויס
דורך אַ פאַרביקן בליאַסק און וואַרפט אומעטיקע פרייד
אויף די ביימער וואָס זינגען די בליאָנג פון טויט
קראַנק־גרין און שווינדזיכטיק־רויט.

די צווייטע זייט הײם

זאָגן תהילים־לידער איז אַ פֿרומער שעה,
איז יעדער גרויע שוועל, פּאַרנאַכט און אינדערפֿרי
דײַן הייליק־הויז פֿאַר מײַנע מידע קני.

איך זאָג און זינג און גלויב
אַז דו פֿירסט גרינג דײַן האַנט איבער מײַן קאָפּ —
אַ ווײַסע טויב.

איך בין נישט אויסגעלייזט.
בין נאָך נישט אויסגעלייזט.

כ׳וועל קומען אין דעם לאַנד פֿון טויט
ווי כ׳בין געקומען אין דעם לאַנד פֿון לעבן —

אַ בעטלעריש געמיט אין אַ צוריסן קלייד.

ווייס־פֿאַרשנייט
טרעט איך די שוועל אַריבער און דערזע:
אין ווינקל־וואַנט אַן אַלט קליין אויוועלע שטייט.

כ׳טרעט צו און וואַרים אָן די הענט.
איך וואַרים זיך און קוק זיך שטיל אַרום:

איין וואַנט איז קרום,
פֿון איינער פֿאַלט אָפּ שטיקער ליים.

מורמלען מײַנע ליפּן פֿרום:
מײַן היים.

אין ווינקל שטייט אַ נידעריקע לאַנגע באַנק,
און אויפֿן באַנק — אַ שלאָפֿנדיקער ייִד.
כ׳קאָן פֿון אָרט נישט אויפֿהויבן די טריט.
דאָס איז מײַן פֿאָטער און איז מיד.

אַ קאַפּיטל תהילים אויף א. מ. ווייסבערגן

האָסט פֿאַר זיך אויסגעהאַקט אויף אונזער מדבר־גאַס
אַ הייל פֿון שטיין.

אַ נאַכטיקער האָגל קלאַפּט מיט קאַלטע צייַן
איבערן דאַך פֿון דייַן געבייַ.

דייַן כּעס האָט שוין איצט אייַנגעשטילט.
אויף קיינעמס אַנגסט און לייד
האָט נאָך די רו נישט אַזוי ווייס זיך אויסגעשפּרייט.

קיינעמס האַנט האָט נאָך דער גוטער טויט
נישט אַנגענומען אַזוי ברודעריש ווי דייַן.

איך וועל זיך זעצן שבעה נאָך דייַן הייליק געביין,
ווי אַן אַלטער ייִד, זיך וויגן אַ גאַנצע נאַכט
איבער דייַן אָרימען אָרון אויף דער ערד, פֿאַרמאַכט.

וועל מורמלען גרוי דאָס אַלטע ביסל תהילים
נאָך דייַן דאַרן טרויעריקן גוף,
נאָך דייַן גרינעם ווייַנענדיקן שמייכל וואָס איז אויסגעגאַנגען.

אשרי, וואויל, האיש, דעם מענטשן
וואָס איז פֿונדאַנען אַוועקגעגאַנגען
איז לאַנד פֿון שטומען רוען און שטילן שלאָפֿן.
ווייל וואָס איז דען פֿאַרן בן אָדם דאָ צו וואַרטן?
און וואָס איז דען פֿאַראַן פֿאַר אים צו האָפֿן?
אַז זייַנע טעג זייַנען געציילט און זייַנע יאָרן קאַרג,
און קייקלען זיך אַראָפּ ווי שטיינזאַמד פֿונעם באַרג.

ניגונים

.1

איינשטעלן פֿאַר דיר זיך, ליד מײַנס,
פֿאַר דײַן שטילקייט, קליינקייט.
פֿאַר דײַן טרויעריקן וואוילן עזות —
זײַן און בלײַבן אין דײַן פֿרומען גרעניץ.

איך אַליין, אַן קיינעם, וועל עולה־רגל זײַן אין מײַנע גוטע שעהן
צו דײַן שמאָלער ריינער שוועל.
נישט פֿרעגן און נישט זוכן אויפֿן זאַמד אין הויפֿל
טריט־סימנים, בלײַכע צייכנס פֿון אַ חבֿר, תּלמיד.

מורא־צײַטן פֿינסטערן איבער די וועלט־ישובֿים.
כ׳קאָן נישט, ליד מײַנס, אַן בזיון קומען
אין דײַנע נידעריקע ווענט צו תּהילימען מײַן ווידוי
כאָטש זי איז פֿאַר אַלע אומגעוואָרפֿענע, מידע.

כ׳פֿיר אַ מחנה בעטלער נאָך מײַן גרויער פֿאַלע
צו די בערגן וואו מען קאָן ניט העלפֿן
אפֿילו מיט אַ דאָרן נאָכטלעגער אויף אַ קלויסטערבאַנק,
אפֿילו ניט קיין שיטער־ביטער קאַוועלע געטראַנק
לכּבֿוד דעם געקרײַציקטן יום־טובֿ
ווען גלעקער שרײַען הלל.

נאָר איינשטעלן פֿאַר דיר זיך, מוז איך, ליד מײַנס.
וועל לייענען פֿאַר דיר אַ צעטל טרייסטן
פֿון גאָר אַלטע, אַלטע חשובֿים,
וואָס האָבן אָנגעקײַנדיקט דאָ אַ רמז־צייכן,
אַז אַ צווײַג וועט זיך אַרויסשניידן אין שטאַם פֿונם בעל שם,
אַ שפּעטער און אַ ציטערדיקער.
זײַן גריך וועט איידל זײַן, זײַן בלאַט פֿון זייד,
און מיט אַ בלוט־וואונד זײַן געשמאַקע פֿרוכט.
הערבסט וועט גאָלדיקן אין זײַן רײַפֿן לײַב
זײַן שײַנקייט וועט צעוויינען אין ליכטיקן זילבערשטויב.

.2

אלע ווילן זיי זיך ראטעווען, מיין ליד
אונטער דיין ארימען דאך.
די ליבשאפט מיט איר פיין און וויין,
דער טרויער מיט זיין דארנקרוין,
די האפנונג מיט איר דינעם גאלדענעם פלאם.
און אונזער קראנקע שיינקייט אויף דער מידער שוועל
ווען ס׳פאלט אויף אירע באקן שוין דאס טריבע געל.

א ניט פארמאך דיין נידעריקע קליינע טיר,
דו פשוטווארט, דו ערלאך ליד
פאר אט־די אלע אורחים־תושבים פון דער גרויסער וועלט.
זיי דו דאס לעצטע גאטהויז אויפן קאלטן וועג,
וואו ס׳לויפט דאס וועלק־בלאט אין צושראקענעם רויש.

א דין בלייך היכל שלענגלט פון א לעצטן הויז.

שווארצע טעלעגראפסלופעס שפילן אויף די סטרונעס דראט
א טויטליד פון א חרובע שטאט.

לאז זיין ליד, אריין אין דיינע שטילע ווענט
זיך אנווארימען די קאלטע הענט,
זיך אפרוען אונטער דיין אלטן נידעריקן דאך
אין אט־דער בלאנדזשענדיקער טונקלעניש
צווישן וויסטע טאג־און־נאכט.

די אַלט־נײַע לבֿנה

די ליבע האָט אַ קינד געבוירן,
אַ אינגעלע אַזוי שיין ווי זי.
זי איז מיט דעם אין בעט געלעגן
ביים בלויען פענסטער אינדערפרי.

אַ האַלבער פּאָרהאַנג איז פאַרהויבן
און דורך די שויבן קוקט אַריין
דער אויפגעעפנטער קלאָרער הימל,
דער יונגער טאָג דערפרייט און ניי.

דער יונגער טאָג האָט פאַר דער ליבע
געבראַכט מתּנות: זון און פרייד,
און זיי אַזויווי זייד איז ווייסקייט,
איבערן גאַנצן בעט צושפרייט.

און איבערן שיינעם קאָפּ פון אינגל
האָבן די גאָלדענע האָר געבליט,
און העל־געבלענדט איבער דער ליבע
מיט גליקלאַך ליכט און גלעקלאַך צוויט.

אין שטאָל האָט שוין די קו געמוקעט,
און פונדערוווייט האָט מען געהערט
די דינע שטאַרקע מילעך־שטראַמען
איבער דעם טיפן עמער־בלעך.

דער האָן שוין געקרייט אַ צווייטמאָל,
געפּאַכעט מיט די פליגלען הויך.
די שיינע ליבע, מוזט איר וויסן,
וואוינט אין אַ דאָרף לעבן אַ טייך.

אַרום דעם דאָרף אַ רינג אַ האַלבער

פון אַלטן וואַלד געדיכט און גרויס.
דער ליבעס הויז האָט ווייסע טירן
און בלויע פענסטער האָט דאָס הויז.

דורך זיבן וועגן שטיין און זאַמדן,
דורך זיבן וויסטע נעכט און טעג
קאָן מען דורך וואַלגעניש און וואַנדער
געפינען צו איר דאָרף אַ וועג.

די ליבע דאָרט אין דאָרף איז מיינע,
און אויך דאָס אינגעלע איז מיינס.
און ס׳ברענגט דער נייער טאָג דער שיינער
זיי מיינע גרוסן פון דער ווייט.

און מיינע גאָלדענע מתנות,
צושפּרייט זיי איבערן ווייסן בעט.
און מיינע בענקענישן־מורמלען
ווען ס׳נעמט די טאָג־שעה טונקלען שפּעט.

דאָס אינגעלע אין מילדן דרימל
שלאָפט ביי איר ווייכן אָרעם איין.
און מיט פאַרמאַכטע אויגן הערט זי,
ווי כ׳קום אין דער טונקלער טיר אַריין.

צו ...

די ניט־גליקלאַכע, אין נע־ונד דורך ישובֿן פֿון טויט,
קומען צו דיר זוכן מילדערונג און טרייסט, ווי ברויט.
יומטובֿים אָפּגעקומענע, פֿאַרשוועכטע שבת־טעג —
דו האָסט נאָך אין דיין קול דעם קלאַנג פֿון יונגן ברעג,
וואו בוימער לויכטן אויף מיט פֿרילינגדיקן ליכט
אַנטקעגן זיינע בלויע ווינטערדיקע טריט.
ווער ס׳קאָן נישט לייענען די דינע קריצן פֿון דיין געמיט,
די פֿרומע צייכנס אויף דיין גוטגעוואָרן געזיכט,
ווייסט נישט ווער דו ביזט און ווי דו הערסט און זעסט,
און ווער עס זיינען דיינע שפּעטביינאַכטיקע געסט,
וואָס קלאַפּן אין דיין פֿענסטערל און וועקן דיך אויף
פֿון דיין געמינערטער שעה שלאָף.
וועמעס נידערגעשלאָגן לעבן האָט ניט אָנגעלעגט זיך אַז דיין וואַנט?
דו האָסט אַזאַ מין קליינע שמאָלע האַנט —
בלויז פֿון איר וואַרימען באַריר אַליין
ווערט ווידער קינדעריש נאָך לאַסקעס
דאָס געשמיסענע, געביסענע געביין,
און אַלע האַרטע, בייזע מאַסקעס פֿאַלן פֿון זיין פּנים אָפּ.
ווי ריינסטער גלויבן און ווי זיסטע ליבשאַפֿט
ווערט דער אויסגעפּייניקטער טרויער שיין.
טרויער, דו ביזט שיין.
אינם בעטלערישן לייוונט אויף מיין אַקסל
טראָג איך אוצרות, אוצרות
פֿאַר רואיגע־שטעט און פֿרייד — פֿאַר קינדער —
הונגעריקע שאָף איבערן חורבנס וויסטע וועגן.
קאַלטער רעגן, בלאַטיק דער הימל גרויט.
זיי האָבן דורכגעבראַריעט די מגפֿה־דערפֿער פֿון טויט,
די מאַמע־אָרעמס זיינען פֿון זיי אָפּגעפֿאַלן.
דורכגעשלאָפֿן אונטער אַ פֿרעמדן דאַך און — אינדערפֿרי
זיינען זיי געוואָרן שוין עפּעס אַנדערע, ווי ניט פֿון דאַנען, ניט פֿון הי.

פון אַ נזירס פּינקס

איך האָב געפּראווועט מיין נזירות
אין אַלטע קעלער־קלויסטערלאַך,
וואו די מאַדאַנעס אויף די נידעריקע ווענט
טראָגן גרויע אַרימקליידער,
און זייערע יוזעלאַך זיינען אויסגעמאַגערט.

כ׳האָב תּפילה־געטאָן צו די פּראָסטע גאָטסווייבער
וואָס זייער פרומקייט לייכט אַרויס מיט זיס גענאָד
נישט נאָר פון די גוטע שטילע פּנימער,
נאָר מער נאָך פונם ברייטן לייב און מאַמעדיקע היפּטן, פיס,
פון זייער לאַנגער קנאַכיק־וואַכעדיקער האַנט פון שווערער מי.

דער וואַן גאַנג פון יענע קלויסטערס איז אַ סטאַליערונג.
פון האָלץ און ניט פון מירמל האָט ער אויסגעסטאַליערט
דאָס געשטאַלט פון פּראָסטן קריסטוסן.
ער האָט אים דורך זיין אייגן לייב דערקענט,
און דורך דער ערלאַכקייט פון זיינע הענט.

איך זיין מאַמע האָט מיט קנעכלדיקע קני
געשלעפּט די שווערע אָרימקייט באַרנאַכט און אינדערפרי
אויף איר שמאָלן רוקן, ווי וואַסערלאַגלען אין דער וויסט.
און מאָגער איז געווען דער זאַפט פון אירע בריסט
אין דער שמייכל פון איר גוטן פּנים האָט געצאַנקט
ווי אַ קינד וואָס ווערט פון הונגער געל און קראַנק.

ווער געבעט...

ווער געבעט, ווער געבעט, מיין ליד,
וויג זיך אַריין אין הכנעה.
די שוועסטער הכנעה זוכט טרייסט
און געפינט איר אַמאָל — ווערן ענגשאַפטן ברייט.
און אויפגעלייגט קומסטו אַריין אין איר קעלער,
וואו דער טרויריקער באַהאַלט זיך
פאַרן רוישיקן שיין פונם דרויסן.

דאָס ערלאכע ליכט דיינס, שטיל ליד,
צושפּאַרט זיינע ווענט,
וואַרימט אָן זיינע קאַלטע הענט,
און ער רירט זיך אַרויס פון זיין ווינקל
הויבט אויף זיינע ברעמען — אַ קוק־טאָן דעם דרויסן אין פּנים.

די גאַס איז היינט פריי, ברודער,
דער וואָס דערשלאָגט איז נישטאָ איצט.
און דער וואָס דער נוגש האָט געדונגען,
(ער איז פון אונזער גאַס' יונגען) —
זעטיקט זיך ערשט ביי דער קאָרעטע אָן,
און זיין האַנט און זיין שנוק זיינען פאַרנומען.

ער האַלט נאָך די בייטש אין זיין לאַפּע ניט זיכער,
און מען קאָן נאָך דאָ אומגיין.

פאַראַן דאָ נאָך, ברודער, שטיקלאָך עדה און עדות
פאַר אונזערע דרשות און שטילע ווידויים.
מיר, ציגיינער אין וואָגל פון טרויער און אומרו,
ס'אַרט אונז דאָס קנאַכיקע לייב פון דער נויט,
דער דאַרנקראַנץ אויפן פאַרשעמטן ברויט
אויף די ערלאַכע טישן אין שאַטן פון אוונט.

ווער געבעט, ווער געבעט, מיין ליד,
וויג זיך אַריין אין הכנעה.

צו מײַן פֿרױ

אונטער דײַן שטילן באַלקאָן רױעָ,
און בײַ דײַן גוטער װאַרימער האַנט.
דער אַלטער זײגער װיגט די שעה,
די מיטאָג־זון רוט אױף דער װאַנט.

ס׳איז פֿרידן אױף דער װעלט, מײַן גוטע,
און מיר, אין אונזער שפּעטער פֿרײד —
אַן אָרימאַן װאָס טאַפּט זײַן פּרוטה
מיט ציטער און פֿאַרלאָרנקײט

אין שטומען דאַנק צו אונזער גורל
װאָס האָט אונז װי פֿון װעלטן־װײט
געבראַכט אַהער צום קלײנעם טױערל
נאָך אונזער זומער־מידער צײַט.

די ליבשאַפֿט לױכט אונז נאָך אַנטקעגן
װי טרױער אױף אַ פֿאַרשטילטן פֿעלד
מיט רױטע ריטלאָך בײַ די ברעגן
װי זונפֿאַרגאַנג פֿון יענערזײַט װעלט.

און בענטשונג רוט אױף אונזערע ברעמען
צו יעדער פֿלעק פֿון בױם און שטוב
װאו מיר זײַנען געגאַנגען — צו װעמען?
צו גאָר דער װעלט װאָס מיר האָבן ליב.

אונזער טרויערשטאָט

אונזער שטאָט
שטאָט פון טרויער.
אונזער הייליקבוד —
אַ ריי גרוי־אומעטיקע משלים.
אונזער קלויסטער מיטן אַלטן גלאָק
רופט מיט אַ שווערן צונג זיין לויב און קלאָג:
גאָט איז שטאַרק.
גאָט איז גרויס.
גאָט איז שיין.
גאָט איז הויך.
און — ווייט.

אונזער גאָט־געזאַלבטער
הענגט — אַ האַריקער הרוג
אין אַ ווינקל פון אונזער קדושה.
לויב זיין נאָמען.
לויב זיין ליבע.
לויב זיין חלום.
פאַר זיין בלוט און קרבן.

וואו וואָלט ער אונדז דען געקאָנט דערפירן,
אַז איידער־נאָך זיין פוסטריט אויפן ברעג פון ירדן
האָט אין זאַמד פאַרצויגן;
איידער־נאָך מיר האָבן אויפגעכאַפּט דעם וואונדערצייכן
פון זיין האַנט מיטן ליכטיקן צווייגל,
האָבן זיי אים שוין פאַרכאַפּט
אויף דער קאַטשערע פון צלם,
און הענט און פיס פאַרקלאַפּט.

אונזער שטאָט
שטאָט פון טרויער.

אונזער היילִיקבוד —
אַ ריי גרויִ־אומעטיקע משלים.
האָבן מיר, צו אונזער גרויסער בושה,
צוויי בית עולמס.
איינער אינם שאָטנדיקן זאַמדיקן טאָל,
און איינער — אויפן הויכן גרינעם באַרג.

אויפן הויכן באַרג
און אויפן גרינעם גראָז
שלאָפן אונזערע שטאַרקע העלדן
מיט די שווערדן ביים צוקאָפּנס,
מיט די אויסגעטאָנענע קרוינען
ביי זייער פּרידלאַכן צופוסנס.

און אין נידעריקן טאָל,
אינם גרויען זאַמד
שלאָפן אונזערע שטילע פּאַסטוכער.
דערנער־קריינדלאַך ביים צוקאָפּנס.
זאַמד און שטיינדלאַך
ביי זייער פּרידלאַכן צופוסנס.

און אין אונזער אַלטן פּאַרמעט־פּינקס
שטייט פאַרשריבן די פשוטע מעשה
פון זייערע גוטע מעשים:

וואַגלער מיט נזירים־שטעקנס.
פּרעמדע שטרוי־געלעגערס.
בעטלברויט אויף שוועלן,
תפיסה־פינסטערנישן.
קייטן אויף די לענדן.

אַ ברייטער, שוואַרצער ראָם
די וואָר.
אינווייניק:
גינגאָלדענע לעגענדע.

אין אונזערע יומטובים לייענען מיר
מיט אַן אַלט־געזירשנטן ניגון
אונזער פּנקס.

אונזער לעבן,
אונזער טויט,
אונזער אַנגסט
און אונזער נויט —
האָבן ליב אַ ניגון.

וואָסער ערלאַד, אמת וואָרט
האָט דען נישט זיין ניגון?

ניגון.
ניגון.

ניגון, ניגון דו דערציילסט אונז
וואָס די ווערטער קאָנען נישט דערציילן.

ניגון, ניגון דו דערציילסט אונז,
וואָס די ווערטער שעמען זיך דערציילן.

ניגון, ניגון דו דערציילסט אונז,
וואָס די ווערטער שרעקן זיך דערציילן.

דו האָסט פליגל, טויבנפליגל,
ניגון.

דו פאַרענטפערסט
אונזער הילפלאָז זאָגאַכץ.

און דו איידלסט,
און די שניצסט
און זיידנסט
און דו ליכטיקסט
אונזער וואָקלדיק טראַכטן.

הזבלסט, הופלסט
אונזערע סוקעוואטע ווערטער,
אומגעלומפערטע, לאמע ווערטער.

און די גרינגערסט אונזער הארטן שווערן טראט
אויפן שטיין פון אונזער אומהיימלאכער שטאט.

אונזער שטאט,
שטאט פון טרויער,
נאר אונזערע נייע יונגען,
אונזערע פויקן־בחורים
פראווען בראווע מארשן בארג־ארויף, ארויף
אויפן גיבורים־בית עולם,
יעדן שבת און יעדן זונטיק,
טראסקען אויפן גלאנצענדיקן מעש און קופער
ברומענדיקע, שרייענדיקע הללויהס,
פלאטערן איבער דער וועלט א גרויסע פאן א געלע,
ווארפן אויף די גריבער קוישן רויזן
הויבן שטאלץ די שלאנקע שווערד
לכבוד דעם טויבן, בלינדן,
שטומען הילצערנעם ניצחון.

אונזער שטאט,
שטאט פון טרויער.

פון פּראַסקוראַוו

איך וועל זיך נאָך טרעפן אַמאָל
מיט מיין איבערגעבליבענער מחנה אביונים:
— וואו ביזטו געווען, רויטער זרחל, טייערער?
— כ׳בין געווען, כ׳בין געווען אין גרויס־פּראַסקוראַוו, יעקבשי,
כ׳האָב געזען, כ׳האָב געזען דאָס גרויס־פּראַסקוראַוו, יעקב.
אַ הויקערדיק ישובל, אַ הקדשל געוואָרן, אַ הקדשל.
דאַרינקע זיידעלאַך קריכן דאָרט אום,
שלעפּן זיך איבערן הקדשל.
שלעפּן זיך אום און שטאַרבן.
פאַלן די שטעקעלאַך פון זייערע הענט אַרויס
בלייבן די שטעקעלאַך איבער אַליין
אין די ווינקעלאַך שטיין נאָכן וויסטן געביין,
נאָכן וויסטן געביין פון גרויס־פּראַסקוראַוו.

איך זעץ מיך אַנידער ביים טישעלע שמועסן
מיט מיין איבערגעבליבענער מחנה אביונים.
שמועסן פון גרויסן אַמאָל מיט די שטיבער און הויפן.
נו, ציט זיך אַ מעשה אַריבער אַ מעשה
אַ מעשה פון חורבן בית מקדש, פון חורבן.
פון חורבן בית־מעזשבוש, פון חורבן בית בראַצלאַוו, פון חורבן.
פון חורבן בית־קאַרעץ,
פון חורבן בית־באַרדיטשעוו,
פון חורבן בית־פּראַסקוראַוו,
פון חורבן.

אַ רבילע אַזאַ,
אַ מלמדל איינער פון הינטערן ביישטאָט.
דאַרינקער דרדקי־רבי,
דאַרינקע דרדקי־אינגעלאַך,
מיט בייטשן פּאַרטריבן
אין טייך, אין טייך אַריין.

אַרונטער טיף־טיף אינם טייך,
טייך, טייך, טייך.
רינגעלאַך טייך איבער די קעפּעלאַך
וואַסערלאַך, וואַסערלאַך, רינגעלאַך
איבער די דרדקי־אינגעלאַך.

שלמה דודל מיט די פאַרחלשטע ליפּן
וויגט מיך מיטן שטערן:
זייער הייליק געדעכעניש, יעקבשי,
זייער הייליק געדעכעניש איז אַ פאַרוויקלטע מגילה.
מ׳דאַרף נאָך נישט, טאָר נאָך נישט אויפוויקלען, יעקב.
אַזוי ווי די ערד האָט דאָס בלוט זייערס איינגעשטילט,
דעם פּיין זייערן איינגעהילט,
דאַרף אויך אונזער שווייגן זיי איינהילן, יעקב.
אַ ריינערער דור וועט זוכה זיין
זייער געביין מיט גרויס ליבשאַפט דערמאָנען,
מיר דאַרפן אַפּגיין אין שטומשווייגן נאָך זייער אָנדענק,
מיר זיינען נאָך די אבלים,
מיר גייען נאָך נאָך זייער גרויסער לויה,
אַ לאַנגע לויה, יעקבשי
ביז צום אייגענעם קבר, יעקב,
ביז צום אייגענעם קבר.

זיי קומען צו מיר

פון שטאָט איז דאָרף צוריק אַוועקגיין —
ווער קאָן עס דען? ווער קאָן עס דען?
פון דאָרף דער זיסער יונגער רעגן
ווען איז מיין פענסטער מיד קומען זען.

כ׳וועל בלייבן ווידער אין די ניו־יאָרקער יאָרן,
אין די יאָרן וואָס זיינען געוואָרן שטיין.
ווייל אין מיר קוועלן נאָך און קלאָרן
די זיבן קינדערשע הימלען ריין.

אַ מלאך איז דאָ אויך דער טאָג דער שיינער,
אַ מלאך — דער היינטיקער אינדערפרי.
ער שפרייט איצט איבער די מויערן־שטיינער
אַ גרינגע ליכטיקייט פון ניט־הי.

און איבער די טורעמס שפרינגען לידער
פון יענע הימלען און פון יענער ערד,
ווי ווייסער צוויט פון פרי־זומער סעדער
וואָס כ׳האָב שוין לאַנג ניט געזען און געהערט.

און גוטע פרישע ריחות דערשמעקן
פון די ברייטע פעלדער אָן אַ ברעג.
וואו דער מאַי ברענגט צופירן מיט זיין גרינעם שטעקל
די יונגע טשערעדע זומערטעג.

דאָס ציגעלעליד

פון אַלע דערפער גייען די מתנות
צום קעניגס הויף —
די ערשטלינג שעפסן,
די ווייסע ציגעלאך.
אויך מיינס, מיין איינציקס און מיין שיינס,
איז אין דער טשערעדע.
אַ גאַנצע וואָך האָב איך עס צוגעגרייט,
געוואַשן יעדן אינדערפרי און אָוונט.
געלערנט ווי צו בלייבן שטיין אין שטילקייט
מיטן קאָפּ אַראָפּגעבויגן
פאַרן קעניגס כבוד, איז גרויס שווייגן.
נאָר קיינמאָל איז עס אַזוי שטיל און איידל נישט געווען
ווי אין דעם לעצטן אינדערפרי,
ווען כ'האָב אים צוגערופן
צו דער טיר פון שטעלכל:
נאָר נישט טרויעריק,
האָב איך צו דעם גערעדט,
און זיידן אים דעם קאָפּ געגלעט.
דער קעניג איז אַ גוטער האַר,
האָב איך דיר דען נישט, ציגעלע, דערציילט
פון זיינע ברייטע שטאַלן, זיסע קוואַלן
גוטע פּאַסטוכער און שמעקנדיקע גערטנער?
עס האָט מיך אויסגעהערט מיט גוטע קינדערישע אויגן
דעם קאָפּ ארויפגעהויבן און אַראָפּגעבויגן
געטוליעט ס'מאַרדעלע צו מיינע קני,
געקושט די שיך, די הויזן.
און אויף דער אַנדערער זייט שטעלכל
באַקוקט דעם בלויען שיינעם דרויסן:
די צווויט־ביימלאך ביים גאָרטן־פּלויטל,
די נידעריקע הויפנלדאך פון האַלץ
נאָך פון פאַראַיאָרן ווינטער,

דאָס גרינע שטיבעלע וואָס די קינדער
האָבן אַן אַ זייט פון הויפּ אויפגעשטעלט,
פאַר די פרילינג־וויזעלאַך וואָס קומען פונם פעלד
ביינאַכט און נעכטיקן נאָר איבער.
(אַזוי האָט זיי דער שכן מיינער, הער ביבער,
דערציילט מיט זיין פאַרגלויבטער תמימות) —
אומעטום און אַרום און אַרום
האָט זיך דאָס ציגעלע געוועגדט
מיט זיינע קינדערישע בליקן.
נאָכדעם האָב איך עס
געהאַלטן וואַרעם אויף מיין שויס.
ס׳אַראַ דין שיין מאָרדעלע,
ס׳אַראַ גוטע אויגן,
ס׳אַראַ ליכטיק זייד,
און ס׳אַראַ דורכזיכטיק ווייס;
ס׳אַראַ טייערער פיסעלאַך פיר,
איטלאַך גרינגער ריר,
איז חן און צווית.

און ס׳איז נאָך זייער פרי געווען
ווען דער פאַסטוך איז אָנגעקומען
מיט זיין לאַנגער גרינער צווייג אין האַנט.
האָט ציגעלען גענומען פון מיין האַנט,
ציגעלע האָט געשוויגן.
איך האָב אים לאַנג לאַנג נאָכגעקוקט,
די שטיבער און די שטאַלן האָבן זיך גערוקט,
די ביימער האָבן זיך אין הימל געטוקט
און דער הויכער קלויסטער־קופּאָל
מיט דעם זילבערנעם צלם,
האָט זיך געבויגן און געבוקט,
געבויגן און געבוקט.

דאָס גראָז איז היינט דין

איך בין ווידער געגאַנגען
צום קינד אויפן פעלד,
וואו דער הימל, די זון
און די ערד — זיינען וועלט.

און אַ פליג פליט אַרום
אויף אַ העכערן גראָז.
און די בין גראַבט אין קווייטן
איר גאָלדענע נאָז.

און אַרום און אַרום
אין דער ליכטיקער ווייט,
וועבט די שטילקייט איר זילבער
און דורכזיכטיק זייד.

אויף אַ שמאָל שטיקל אַרט
און מיט גרין איינגעדעקט,
שלאָפט מיין קינד אין איר רו
וועלט און נעכט, וועלט און טעג.

איך בייג זיך אַנידער
און דיר־אַן דאָס גרין:
ס׳איז גראָז און ס׳איז שטילקייט
און ליבשאַפט און דין.

איך זעה: איבער מיר
זיצט די זון אויפן שטיין.
דער טאָג איז היינט שיין,
און די וועלט איז היינט שיין.

דאָס גראָז איז היינט דין,
און די זון איז היינט וואויל.
און קושט אַלע ביימלאַך
מיט אַ מאַמעדיק מויל.

שטילער הימן

אַ גאָלדענער טאָג װעט נאָך אויסװאַקסן, ברידער,
אויף אונזער גרוי־מאָגער פעלד.
איצט גיט אונז דער זומער נאָר אַ דאָרן זאַנג װייץ
אַ דינעם זאַנג האָבער,
און שלאַבעריקע פּודעלאָד היי
ציען פון פעלד אין אונזער שייער.
און אַז די טעג װערן קילער, די בוימער אָן בלעטער,
האַרביקט זיך איין אונזער שטוב
און מיר אויך נעמען אַלטן זיך, בייגן.
אויפן פעלד גייט אום גאָט מיט פאַרחלומטע אויגן.
נאָר אומעטיקט נישט װאָס דאָס קלױסטערל אונזערס
קלינגט געל מיט אַ מעשענעם גלעקל.
און נישט העל מיט אַ גאָלדענעם.
מיר װעלן נאָך קומען פאַר גאָט אין אַ העכערן כבוד,
און אָפּגיין פון אים מיט אַ זאַטערער ברכה.
און אויפן זומער, דעם זומער דעם נייעם
װעלן זיך אונזערע תבואות אַ פּריידיקן הויב־טאָן,
אַ בלײ־טאָן מיט קרויזיקע װאָלן.

װעלן אונזערע בהמות די רויטע, די גרויע,
קעגן זונפאַרגאַנג טראָגן שװערע אייטערס פון פעלד.
זוי פעט, װי געזונט אונזער פעלד װעט זיין, ברידער.
און פאַר אונזער געליטנקייט װעט ער אונז באַלוינען.
געבענטשט זאָל אונז זיין אונזער װאַרטן.

דערװייל װעט דאָס דאַרף אונזערס קליין זיין,
װאָס דאַרפן מיר גרעסערס ?
אונזער קלױסטערל אויך נאָך אַ פּשוטס.
װאָס דאַרפן מיר אַנדערש ?
אַט קומט שוין באַלד אַן דער גרויס־זילבערנער װינטער,
מיט זיין רו און זיין שלאָף איבער אונזערע פעלדער.
און די פּראַסטיקע לויטערע נעכט,
מיטן קרישטאָלענעם שטערן־לאַמטערן.

אַ גרוס צו חיים קרול

1.

זיבן פֿרײַנט — זײַנען מיר אַלע פֿרעמד געוואָרן.
זוד איך שוין נישט מער קיין נײַעם חבר.
כ'לעב מיט שטוב און אײַנזאַם אױפֿן פֿערטן גאָרן,
ווי אַ טשוואָק אין ווינקל אין זײַן אַלטן זשאַווער.

קינדערישע שײנקײט, חן, געדעכעניש,
און אַ ביכל לידער און אַ ביכל פּראָזע,
און געבענטשטע ליבע, ניט־געשיקטע גרוסן
צו דעם גוטן קרולן וואָס ער שווײַגט פֿאַרלאָזן.

קרול, מײַן גוטערברודער מיט די ווײַכע בליקן.
וואָס אַ גוטע רגע שיק איך זי דיר בענטשן.
ס'האָט ניו־יאָרק די שטאַרקסטע וואונדערלאַכסטע בריקן,
און אונדז בײדע אויכעט — אירע פּשוטסטע מענטשן.

אויך מיר בײדע זוכן עפּעס אין איר אוצר,
און געפֿינען אפֿשר אַ פֿאַרגרינטן גראָשן.
אונדז האָט נאָך איר רײַכקײט נישט געפּרואווט צורײַצן,
נאָר זי האָט אונדז בײדן באַלד שוין אויסגעלאָשן.

גרויסער עושר מײַנער, פֿולע טאָשן סטראָפֿן,
ווי די פֿרישע ווײַצלאַך, ערשט פֿון זאַנג צושאָטן,
איבערן ים פֿון פֿעלדער ביזטו אומגעלאָפֿן,
און נאָך דיר דער אוונט מיט זײַן גרויסן שאָטן.

שמעקט פֿון דיר נאָך איצטער לעשנדיקער תּמוז,
פֿון די פֿולע ליפּן — ווײַן געדיכטער, טיפֿער.
און די בלײַכע ברעמען — שטיל־פֿאַרטראַכטע מאַמעס
וועגן ווײַטע וועגן, גרויסע ימען, שיפֿן.

זיבן פֿרײַנט און — אײנער איז נאָך פֿרײַנט געבליבן,
מיט אַ דרײַמאַל שווערן זינדיקן געוויסן
האָב איך איצט מײַן ליבשאַפֿט דאָ אַרויפֿגעשריבן
זיבן קלײנע פֿערזן, זיבן רײנע גריסן.

2

דײַן ספּרל װערט געל,
דײַן ספּרל װערט אַלט.
דײַן ספּרל װערט הײליק, חיים.
און דו אַלײן ליגסט ערגעץ אין דײַן אױסבאַהאַלט.
און קײנער קומט דיר מער נישט זוכן, חיים.
אַט, איך אַלײן, אַזאַ מין נישט וגאַרנישט װאָס איך בין
בין אױך דײַן געסל מיטן טראָם פאַרבײַגעלאָפן.
אַבי איך קאָן זיך איצט אױף מײנע זינד אַן זין
מיט גרינגע און מיט שװערע װערטער שטראָפן
באַטש טױזנטמאָל אַ טאָג
און רײס זיך, שלעפּ זיך,
װי אַ אינגל שלעפּט אַ קאַץ —
צו דיר —
איך האָב אַזױפיל נײַס מיט דיר צו שמועסן
און פונם טויטן קינד אַזױפיל גרוסן,
און פון די לעבעדיק צװײ אַזױפיל חנען,
און װידער נידערן מײן קאָפּ אונטער דײַן האַנט,
דו זאָלסט מיך װידער פאַר דײַן דיכטער קרױנען.
און אַז איך גלײַך מײן רוקן אױס פון אונטער דײַן בליק,
װײל איך אינערגעץ שױן ניט גײן צוריק.
באַלד װעט די קעכין פון האָיאָס מיט די שליאָפּענדיקע שיך
אונז ברענגען האַרטע אײער צװײ
און פינעף װײכע זעמעלאַך פון קיך.
מיר עסן מיטאָג,
צװײ אָרימע אַלטע ברידער,
און פאַרבענטשן מיט נײַע לידער.
װאָס זאָגסטו צו איגנאַטאָװן ?
דער מענטש האָט זײַער װאױל געװאָלט
אַ פּאַלאַץ אױפבױען פאַר אונזערע בני שלעפּער.
נאָר ס'װאָלגערט זיך זײַן קינסטלעריש גאָלד
אין קעלער דאָ פונאונטן,
אונטער אַ דיקן שטױביקן שיכט.
כ'בין נעכטן אין יענער הײל מיט אים אַראָפּגעגאַנגען,
האָט ער אָנגעצונדן אַ שטיקל חלבן ליכט
און מיך אַרײַנגעפירט אין סאַמע אַרמון פון די „שריפטן".

דער שוואַרצער שטויב האָט אפשר טויזנט ביטערע גיפטן
פון זיך אַרויסגעשאָסן
אין אונזערע נעזן און אויגן.
איגנאַטאָוו האָט זיך געבויגן,
איך האָב זיך געבויגן
און האָבן אַרויסגעצויגן אַן אַנטיקל שבאַנטיקן —
אַזויווי מען שלעפּט אַרויס אַ רייפן בוריק פון דער ערד.
אַזויווי מען שלעפּט אַרויס אַ רייפן בוריק פון דער ערד
וואָס מ'האָט פאַרגעסן ווייט־אַ שטיק און אַסיען,
ווען די ערד האָט שוין איר טראַכט פאַרשלאָסן,
און די הימלען האָבן געגאָסן פוילונג, וויאָנען.
חיים טייערער, ווי מיר איז זיס זיך איצט דערפון דערמאָנען,
און דאָס רייסן זיך
אין שמאָלן טירל פון זיכרון,
וואו ס'ליגן אונזערע קליינע פּעקלאַך
ברוקלינדיקע יאָרן.
געדענקסט, די ברודיקע מפולתן,
די מולאַטעלאַך די קליינע,
די הייליקע פּסולתן
פון גרויס־ניו־יאָרק,
וואו ס'האָט דיין שיין־דחמנות
אונטערגעוואָרפן דיינע לידער־ווערטער
הערלאַכע מתנות.
זיי האָבן עס געפּילט פון הינטער זייער רוקן,
זיך אומגעווענדט מיט אַזאַ דאַנקענדיקן קוקן,
אַנגעצויגענע אַקסל,
און פּאַמעלאַכן גענומען שפּאַנען.
ווי וואויל איז מיר אַצינד זיך אָן דעם דערמאָנען,
עס ווידער זען, ווידער לעבן,
און צו דיר עס ווי אַ ליד,
ווי אַ מתנה איבערגעבן.

צו איינעם...

וואָס קאָן מען דען וויסן פון דער וועלט?
אַזויווי אַ בלינדן פאַרן האַנט
האָט מיך געפירט דיין בוך.
ס'איז אָנרירן די נאַקעטע ערד
מיטן האַרטן זויל פון שוך.
און דאָס בוך אַליין איז בלאָנדזשענדיק
און ווייסט נישט וואָר־אויס, וואָר־איין.
קערט אום זיך אַהער און קומט צוריק
און בלייבט אויפן פּאַפּירענעם שטיין.
די חכמה אויפן פּאַפּירענעם בלאַט
וועלקט גיכער ווי דאָס גראָז אויפן פעלד.
דער לייב און די לאַם ווערן זאַט
מיט אַן אָרים קרישל וועלט.
און דער נייער הונגער עפנט אויף אין לייב
און אין גייסט — אַ זיבן־מייליק מויל.
די יונגע זון, די גאָלדענע טויב
פליט דורך איבערן הימל אין אייל.
און ס'פאַלן די טעג ווי די בלעטער פון בוים
די האַרביקע, פאַרביקע טעג.
די דערמאָנונג פירט דורכן חלום אַהיים
אויפן ליבן פאַרנאַכטיקן וועג.
אַ קינדערשער טאָל, כ'בין געקומען מיד
אַפּרוען לעבן דיין שוועל מיינע טריט.
האַלב בלינד מיין אויג,
האַלב קראַנק מיין זין
און דער רויש פון דער וועלט ווי אַ פאָדים דין
שפּעטזומער בייטאָג אין דער זילבערנער לופט,
אַ קלאַנג אַזאַ ווייטער רופט
און איך ווייס נישט וואוהין.
צו וועלדער ערגעץ, וואו אַן עכאָ פון אַ זעג
זשומט אַ גאַנצן טאָג ווי אַ בין אויפן וועג;

צו פעלדער קאַרן, צו פעלדער ווייץ
שטייען הויך און געדיכט און הייס;
ציִ צום שמאָלן וואַסערל
אונטערן באַרג אַראָפּ.
ווי מיט קינדערשע הענט,
ווייכע לאַכיקע קלאַפּ
דורך די ציטריקע שטיינדלאַך אין גילדערנעם זאַמד.
הער זיך איין צו די שורהלאַך —
געגראַמט, ניט געגראַמט.
אַ פּערז גייט אַוועק,
אַ פּערז קומט צוגיין
און דאָס גאַנצע ליד
איז אַ קינד, קינד, קליין.
און זינגט זיך, און קלינגט זיך
און וויגט זיך איין
און גייט אַזוי דרימלענדיק,
אונטערן שאָטנדיקן דאַך פון פאַרנאַכט
אין דער נאַכט אַריין.

דריימאַל האָסטו די וועלט . . .

דריימאַל האָסטו די וועלט שוין דורכגעשפּאַנט,
דורכגעשוואומען און דורכגעקראָכן.
און איך האַלט אַלץ נאָך אין זיך ביי דער פּאַלע פון מיין וואַנט,
און ביים גוטמאָרגן און גוטאָוונט פון מיין טויבן שכן.

ביזט שוין געווען אַדלער, ווארים, קראַ,
און איך בין אַלץ נאָך גרויע שטוב־חיה פאַרבליבן.
ווי ס׳איז מיר אומעטיק מיין שמאָלער ישוב און מיין גרויע שעה,
האָב איך זיי קיינמאָל נאָך פון זיך נישט אָפּגעטריבן.

מיט וואָסער בייטש, זאָג מיר, פאַרטרייבט מען צייט ?
מיט וועלכן שטעקן קאָן מען בייזע טעג פאַריאָגן ?
כ׳גיי תמיד מיט מיין כאַפּטע דורכפאַלן ביים זייט,
און כ׳מוז נאָך הערן זייער מוסר־זאָגן.

דעם בין איך שולדיק פאַר אַן אויסגעלינקטן פוס,
און דעם פאַר דריי באַנאַרישטע דיבורים.
און יענער מאָנט ביי מיר עפּעס אַ צוזאָג אויף אַ זכות
פאַר זיינע שווייגנדיקע גאָלדענע יסורים.

בין יעדן אַ בעל־חוב די האָר מיינע פון קאָפּ,
און כ׳צאָל מיט זיך, מיט מיינע טעג און יאָרן.
כ׳האַלט אַן זיך ביי מיין אַלטן ראָק און ביי זיין לעצטן קנאָפּ,
און נאָך מיין גלייכגעוויכט נישט אָנגעוואָרן.

און כ׳ווייס נישט צי ס׳איז דאָ אַזאַ מין שליאָך
וואָס ס׳איז כדאי געווען מיין פוס זאָל אים באַטרעטן.
מיר איז גענוג דער אָפּשיין פון אַ וויַיטן דאָך
ווען ס׳קניט די זון פאַרנאַכט ביים ברעג מאַנהעטן.

און ס׳אַרט מיך שטאַרק מיין שכנס טויב געהער
און אויך זיין עלטער־זיין נאָר — מילא, מילא.
ס׳איז עפּעס היימישס אויך פאַראַן אין סקריפּ פון טיר,
און אינם גרינעם קנייטש פון אַ צובויגענער כלי.

דאָס ליד מיטן פּאַרנאַכט

און וואָס האָסטו געטאָן מיט דײַנע זיבן גראָשן?
איך האָב געקויפט אַ ברויטל און אַ ליכט.
און ווען דער טאָג האָט אין מײַן פענסטער זיך געלאָשן
מײַן לעצטע סעודה אָפּגעריכט.

מײַן לעצטער נאָענטער איז נעכטן מיר געשטאָרבן,
וועט קײנער שוין מײַן שוועל נישט איבערגײן.
כ׳געדענק זײַן קול, זײַן וואָרט, ווי קלאַנגען, פאַרבן
וואָס גײען אויף ווען ס׳נעמט דער טאָג פאַרגײן.

אײן וואָרט: ער איז געווען אַ מענטש אַ קראַנקער
און ווער איז דען צו־שטאַרק נאַר, ווי עס איז,
כ׳האַלט אַז זיך אינ׳ם טאָג ווי אינ׳ם סטעליע־באַלקן
און לאָז זיך נאָך נישט פאַלן פון די פיס.

ניט ווײַל כ׳האָב ליב אַזוי דאָ אַלע שאַלעמויזן,
און כ׳קאָן זיך נישט אַרויסדרײען פון אָט־דעם רעש
וואָס טרײַבט פון הוילער שטוב אין הוילן דרויסן,
וואָס איז ווײַסטער — ווינקל אָדער גאַס?

דעם חשבון האָב איך רואיקלאַך שוין אונטערגעצויגן,
און נאָך אַ נול וועט שוין נישט מאַכן פול.
אַ בלאַט בלײַבט איבער ווינטערן אויף אַ צווײַגל.
פאַרנאַכטליכט אויף אַ לײדיקער שטול.

אַ ווײַטער פרײַנט טוט אין אַ בריוו מיר שרײַבן,
און פרעגט מיך, ווי איך האָב נאָך הײַנט געקענט
אין אַזאַ וויסטן חורבן פרומע ליבשאַפט קלײַבן
מיט די צען זינגענדיקע פינגער פון די הענט.

איך שפּיל נאָך אַלץ דאָס ליד וואָס איך האָב אָנגעהויבן,
אַזוי דערשפּילן שוין צום ברעג פון מײַן פאַרנאַכט.
דער אומעט בעט בײַ ווענט און וועלט אַ צײכן גלויבן,
און ס׳ליד ברענט קראַנק און צאַנקט מיטן פאַרנאַכט.

אַ ברעטל אויף אַ זיידנס קבר

דאָס פֿאָלק האָט אַ ליד און אַ ניגון
וואָיל דעם אויער וואָס דערהערט אים גאָר.
מיין זיידע איז געווען אַן אביון
זיבן טעג און אַ האַלב אין וואָר.

אַ פֿאַרשלומפּערטע לאַנגע קאַפּאָטע
האָט געקערט פֿון גאַס דעם שטויב.
אין די אויגן פֿאַרגעבונג, חרטה,
אויף די ליפּן — ליד און לויב.

די פֿייגל פֿון הינטער די וועגן
האָבן געקאַנט זיין שאָטן גוט.
די שטיינער האָבן געוואוסט זיין חלום
ווען ער האָט קעניגלאַך אָפּגערוט.

ער האָט נישט געקאַנט פֿאַרבלייבן
אַ מלמד אויפֿן ווייטן קאַנט,
כאָטש ס׳איז אים די שיינע געשיכטע
פֿון בעל־שם־טוב געווען וואויל באַקאַנט.

ווער ווייס? מסתּם האָט ער געטראָגן
אַן אומהיימלאַכן סוד מיט זיך
הינטערן שטומען פֿיין פֿון די אויגן
הינטערן דיקן שטריק אויפֿן דיך.

אַ דאַרער, הויט און ביינער,
און ווי הירשנהערנער די הענט,
ווען ער האָט זיך מיט זיי צוטענהט
און זיין פּנים האָט העליש געברענט —

איז ער אינגאַנצן געוואָרן צוצונדן

אַזוי־וויי דער זונענפאַרגאַנג,
און די ווערטער האָבן געפּלאַקערט
מיט מוסר און שרעק און געזאַנג.

ער האָט געהאַט גרויסע תּרעומות
און זיין וואָרט האָט געבלאַנקט — אַ שווערד,
אַנטקעגן מיינע פעטערס און מומעס
מיט די חשובֿע שייטלען און בערד.

אינמיטן דער טיי אויפן קידוש־טיש
האָט ער זיך געגעבן פון אָרט אַ הויב,
אַ כאַפּ פּוּנעם ווינקל דעם שטעקן,
אַ קוק אין דער טונקעלער שויב.

מ׳האָט געוואוסט אַז ברוב הימים
וועט ער זיך ווידער ווייזן אויפן שוועל.
האָבן זיך די פעטערס און מומעס געהאַנדלט
מיט פיש און מיט ליכט און מיט מעל.

און אויפן בית עולם צו דער באָבען
געגאַנגען יעדן תּשעה באָב,
און געבראַכט זיבן קערבלאַך צדקה
אין די פאַרכטיקע טעג צום רבֿ.

און דער זיידע איז שוין מער ניטשט געקומען,
און מ׳ווייסט ניטשט פון זיין געביין.
זאָלן זיין מיינע דאָזיגע שורות
אויף זיין פאַרוואָגלטן גרוב אַ שטיין.

און מיט מיר זאָל זיין טרויעריק מזל
שוין פאַרזיגלען דעם לעצטן טראָט.
ווייל איך בין זיין איינציקער יורש
אויפן קרייצוועג צווישן וועלט און גאָט.

און אַזוי־וויי אַ צדקה־פּושקע
קלינגט דאָס ליד איצט אין מיין אויער־גלאָק

אין לויה־טריט אין אַ געסל,
הינטער שטיבער פאַרגייט דער טאָג.

שטומע פייגל שטייען אויף צווייגן,
און די ביימער — אַן אַ בלאַט אויף זיך.
יעדער בוים — אַן אַלטער בעטלער
מיט אַ דיקן שטריק אַרום זיך.

האָבן דאָ אַלע אָפּגעשטעלט זיך
פון וואַגל און וויסט פון דער ערד.
מיט אויסגעטריקנטע ביינער,
מיט גרויע פאַרלאָשענע בערד.

און איך בלייב צווישן זיי איינער
אין זייער שטומען שאָטן פאַרוועבט,
מיט מיין לאַנגן פאַרשלומפּערטן לעטניק
פון דער שטויביקער וועלט זיך דערשלעפּט.

עדות

אין אַלע מײַנע לידער
פֿיר איך איבער זיך אַ משפּט.
פֿונוועלכן ברעג און עק
האָב איך שױן נישט געבראַכט קײן עדות?

די אָרימקײט פֿון מײַנע בײדע זײדעס,
דאָס לעצטע קראַנקע שטיבל פֿון אַלט־קאָרעץ,
די פֿינסטערע געשטאַלט פֿון טויטן שלאָס,
וואו ס׳בלאַנקעט דאָס געבײן פֿון אַ משוגענעם פּריץ.

און די לעגענדעלאַך און מעשהלאַך
וואָס אונזערע געסלאַך האָבן אויסגעטראַכט
אין זײערע ווינקלען צווישן טאָג און נאַכט.

וועגן די פֿרומע אַלטינקע, די בעלי סוד
וואָס גיבן נישט קײן איבעריקן טראָט
אינערגעץ — די באַהעלפֿערלאַך פֿון גאָט
וואָס וואַרטן נאָר אויף נאָך אַ גאַנג און נאָך אַ גאַנג
אין די שליחותן צווישן מענטש און גאָט.

גאָט און מענטשן קריגן זיך.
גאָט און מענטשן האָבן טענות
אײנע צו די אַנדערע.
מאַנען, בעטן, פֿאָדערן,
בעטלען, בײזערן זיך, שעלטן, בענטשן —

דאָס אײביקע וויכוחן צווישן גאָט און מענטשן.
שוועער נאָך, שוועער נאָך צו אַ טאָלק צו קומען.

און זײ, די אַלטינקע, די בעלי סוד,
זײ מישן זיך אַרײַן אינמיטן,

לויפן, פליען,
פרעגן אַפּ אינמיטן,
און היטן ס׳ביסל חסד וואָס איז נאָך פאַראַנען.

זיי זיינען אויך מיר בייגעשטאַנען
אין מיין משפּט וואָס איך פיר
אין מיינע פּסוקים איבער זיך אַליין.

אפילו שטומע זאַכן,
אַ וואַנט, אַ שטיין,
אַ שאָטן הינטער אַ מידער טיר,
וואו ס׳שלאָפט אַ הונט אַ בלינדער,
אַ פענסטער אין אַ דאָרפיש הויז
וואו ס׳קוקן בענקענדיקע פאַרוואָרפענע קינדער
אויף וואונדער פון דער ווייט און גרויס
וואו ס׳לויפט די וועלט אַרום —

אַלע זיינען מיר געוואָרן עדות,
אַלע האָבן מיך פאַרענטפערט
אויף קלאָרע און נישט קלאָרע טעותן און זינד.

נאָר ס׳דאַכט זיך מיר נאָך אויס,
אַז איך בין אַלץ נאָך שולדיק,
פיר נאָך אַלץ דעם משפּט איבער זיך
און זוך נאָך עדות.

לאָז נישט רוען מיינע ערלאַכע צוויי זיידעס
אין זייער שלום און פרידן,
שלעפּ נאָך פון די הינטערגעסלאָך
דאָס געביין פון שטילע פרומע אידן,
די בעלפערלאָך פון גאָט,
אפילו אינמיטן נאַכט.

זיי רייסן זיך אַרויס פון זייער שלאָף
פאַרלאָזן זייער האַרט געלעגער,
נעמען פון די גרויע ווענט אַראָפּ

זייערע הילצערנע לאַמטערנדלאַך
מיט די פאַררויכערטע פענסטער,
נעמען פון די ווינקל־טיר אַפּיר
זייערע שווערע אַלטע שטעקנס,
און שלעפּן זיך מיט מיר
אין טיפן טיפן נאַכט־שניי
אונטער דער גרויסער שטערן־שטילקייט,
אונטער דער אייביגעהויקערטקייט פון זייער סוד
און זייער עלטער.
גייען, גייען, גייען.

שטעלן זיך נאָר אָפּ אַ ווייל,
קערוועט זיך אַראָפּ אַן אַ זייט פון וועג,
פאַרנעמען זיך אונטער אַ באַרגיק דערפל
צו אַן איינגעבויגענער כאַטע,
קלאַפּן אַן אין פענסטערל,
און וואַרטן.

אין אַ רגע קומט אַרויס פון טיר
אַ נידעריקער איד מיט אַ ברייטער פּלייצע
מיט אַ שווערן זאַק אויף זיך.
אַ מענטש אַזאַ, אַזאַ בעל עצה.
און — מיר גייען ווייטער
שפּאַנען ווייטער, ווייטער
צו דעם אָרט פון משפּט.

אַ בלאָנדזשענדיקער קלאַנג

ס׳איז איצט נאָך גליִענדיק די אַנגסט,
דער ווייטיק רויט און וואונדיק־רויער.
און מאָרגן וועלן דאָ אומעטום
זיך וואלגערן הויפנס אַש און טרויער
ביי יעדער וויסט־פאַרלאָזענער טיר
און ביי די ווענט צובראָכנט און חרוב.
די שאַנד — אין יעדער פענסטער־לאָך,
דער בייזער חוזק דער מטורף.

נישט בייזער זיך, אַ וואָרט, אַ ליד,
דאָס בייזע ליגט דאָ אויך צוטראָטענע.
הער אין דער שטיל די לעצטע טריט
פון שפּעטן דור דער לעצטער שאָטן.
און איך, אָט ווי אַ אינגל, קליין,
זוך אויף די מיסטן און רואינען
פאַר מיין פאַרשולדיקט שוואַך געביין
נאָר אַ פאַרענטפערונג געפינען.

ניט פרעג מיך וואָס איך זע און קלער
אויף מאָרגן נאָכן חורבן קומען.
מיין טאַטע, אין זיין שווערער שעה
פלעגט שטום און איינזאַם אונטערברומען.
אַ קוק אויף דער און יענער וואַנט,
אַ קוק אין פענסטער אויפן דרויסן.
געוויס, געוויס האָט ער געהאָפט
די שעה פון וואונדער וועט זיך ווייזן.

מיר דאַכט אַז טיף געגלויבט האָט שוין
אין אונזער טרויריק הויז ניט קיינער.
נאָר ס׳האָט אַרומגעבלאָנדזשעט פרום
צעווישן אונז אַ קלאַנג אַ שיינער.

וואס האט זיך אנגעשלאגן דין —
אַ זילבערפויגל צו די הימלען,
און האט גערוט אויפן פענסטער־זוים,
וואו די בייטאגן רוען, דרימלען.
און פרי פארנאכט זיך אנגעטאן
אַ גרויע שאַל און איז געגאנגען
צום מערב־ברעג און געקליבן דארט
ביים זונפארגאנג די רויטע זאנגען.

***

בעטלער און בן־בעטלער תהילים׳ען לירע
אויפן בלינדן מזל פון דער וועלט.

דער מארק שטייט אפן אויף זיבעציק טירן
און בעטלט אויך אַ קופּערל געלט.

אַ קיינער קאן נישט פון דארט אנטלויפן,
דער מארגענדיקער דור לאזט די פאלע נישט ארויס.

ווי זאגט איר, רייזען, ווער וויל קויפן? קויפן?
ברויט פארן קינד און סם פאר דער מויז.

יונגוואַרג טראגט אריבער די גוטע מידות
פון אַלטן ספר אין יונגן בוך.

און אין פאליש וואלגערט זיך אַ בלעטל חסידות,
אַזוי ווי אַ לעדערל פון אַ צוריסענעם שוך.

אַן אורח

אַ קאַץ איז אויך אַ גוטער אורח
וואָס נעכטיקט איבער בײַ דײַן טיר.
דאָס קלײנוואַרג כאַפּט זיך אויף פרימאָרגן
באַגעגנט זיך אין פרייד מיט איר.

אַ גוטע שטילע שוועסטער־חיה,
האָט איר דײַן היימווינקל פאַרשמעקט.
דאָס נײַע פּלויטל פונם גאָרטן,
דער ריח פון האָלץ פריש־אָנגעזעגט.

זי זיצט בײַם שוועל. דאָס פריע זונליכט
דערוואַרימט איר. זי טשוכעט אויף
און קוקט ווי ס'דראַפּעט זיך דאָס זונליכט
פון פריזבע אויף די ווענט אַרויף.

פונוואַנען זי איז אָנגעקומען?
ווער ווייס? פונאַנעט צי פון ווייט.
אפשר אַ הונגער־הויז, אַ שׂרפה
דאָרטן בײַם טײַך, פוניענערזײַט.

די קינדער שטעלן איר אַ גלאָז מילעך
און גייען פּאַמעלאַך אין ווינקל אָפּ.
אַן אומהיימלאַכע רו און אומעט
רוט אויף איר אײַנגעבויגטן קאָפּ.

די זײַטן ציטערן אויף בײַם שלינגען,
דרייט אויס דעם רוקן, קוקט געטריי,
מיט ווייכע דאַנקענדיקע אויגן
צום שטוב און צו די קינדער דריי.

באַלעקט זיך, ווישט זיך אָפּ די ליפּן,
און רוקט זיך צו צום זוניקן פלעק.
די קינדער לאַכן צו איר ליכטיק,
און גייען פריילאַך אין שול אַוועק.

מנוחין

זיבן מאל איז געל געפאלן
אויף מיין וועלט דיין וועלק און טויט.
און דעם טרויערס שארפע שטראלן, —
דערנער־שטראלן — שווארץ און רויט.

זיבן מאל האסטו געהיילט מיך
מיט דיין הייליק ווארט און שפרוך,
און געטייטשט מיר און דערציילט מיר
חכמה פון דיין אלטן בוך.

ס'איז די ענגשאפט נישט געווארן
פרייער, גרעסער אויף א טראט.
נישט דאס צארן־אויג פון דארן
מילדער מיט א פונק גענאר.

נעכטן נאר, א שיין א גרינגער
האט זיך אין דער וועלט געשפילט —
רו אונטער מנוחינס פינגער
און דער טאג האט איינגעשטילט.

ס'לאזט גרוי־גרוי דער מארק די לאדן
פון די שטעלן פרום אראפ.

וואגנס פול מיט אויבסט געלאדן
שטעלן אויפן וועג זיך אפ.

פייגל אויף די טעלעגראפן
שווייגן איינגעפוכט דעם קאפ.

שטילע וועלט — אז אלטער האפן
רוט זיך אין זיין מידקייט אפ.

אין שפּינוועבס

די קינדער לערנען, לערנען
דאָס בוך: די גרויסע וועלט.
אין בוך ווינקען טויזנט צייכנס
פאַרן סוד פון דער גרויסער וועלט.

דאָס בוך האָט נײַנציק בלעטער
פאַר'ן ערשטן לערניאָר.
נאָכדעם קומט אַ בוך און אַנדערס
מיט דרײַצן בלעטלאַך מער.

און מיט זיבן מער סימנים,
סימבאָלן אויף צו פאַרשטיין
ווי אַזוי די פּלאַנצן וואַקסן,
און דאָס זונגאָלד מאַכט זיי שיין.

ווי אַזוי די ווערים קריכן
בײַנאַכט פון דער ערד אַרויס.
ווי אַזוי די שטערן וואַנדערן
אין דער נאַכט — ווייסט איין, ווייסט אויס.

די קינדער ווערן גרעסער,
פאַרשטייען זייער אַ סך.
נאָר פאַר מיר איז געבליבן אומקלאָר
די חכמה פון יענער שפּראַך.

איך כאַפּ זיך אַמאָל צו צום ביכל
און לערן אַ טאָג מיט אַ נאַכט,
נאָר אַז איך מאַך צו די טאָוולען
איז אַלצדינג אויסגעטראַכט.

און איך ווייס נישט פאַרוואָס די ווערים

קריכן ביינאַכט אַרויס.
און וואוהין די שטערן וואנדערן
אין דער וועלט — וויסט איין, וויסט אויס.

חוץ עטלאכע לידער פּושקינס
קאַלצאַווס און אַ מעשה טאָלסטאָיס,
וואַגלען אום, ווי די שטערן און ווערים
אַלע זאַכן — וויסט איין, וויסט אויס.

און די מאַפּע פון די לענדער —
אַ פּלאַנטער און אַ געשפּין
איין שפּינוועב פּאָדים אין מזרח,
אַ צווייטער — צודרייט און אַן זין.

און איך — אַ פּליג אין מיטן
קאָן נישט פון דאָרט אַרויס
און דריי זיך, ווי די שטערן און ווערים
אין דער וועלט — וויסט איין, וויסט אויס.

ש־ש־ש

אוי, פֿאַראַן אַזויפֿיל שווערע בייזע זאַכן
איינצושטילן.

וועל איך מיט מיין קליינעם עמער
גיין צום אוונט,
באַרג אַרונטער,
שעפּן קילן בלויען פֿרידן,
אַלע זאַכן איינצושטילן.

כ׳האָב זיך אויסגעלערנט
גרינג און שטיל צו טרעטן,
קוים־געהערטע טריט,
קוים־געהערט געמיט.

קינדער בעטן:
נעם אונז מיט.
נעם אונז מיט.

ש־ש־ש. ש־ש.

ש־ל־אַ־אָ־פֿ־ט.

שווער צו גיין איינצווייען
צו דעם טייכברעג פֿונם אוונט.
כ׳מוז אַליין גיין.

אַלטע בעטן:
נעם אונז מיט.
נעם אונז מיט.

ש־ש־ש. ש־ש.

שווער צו גיין אינצווייען
צו דעם טייכבערג פונם אוונט.
כ'מוז אליין גיין.

ש־ש־ש. ש־ש.
ש־ש־ש. ש־ש.

אלע קינדער שלאפן.
אלע אלטע רוען.

שטיבלאך.
אראפגעלאזטע דעכער.
בלינדע פענסטער.
טויבע טירן.

איך אליין נאר.
אויפן שמאלן שטעגל.

אין מיין האנט
א קליינער בלויער עמער.

אוי, פאראן אזויפיל בייזע שווערע שוואכן
איינצושטילן.

ש־ש־ש.

פון פריער ביז היינט

אַ האָבערדיק פעלד — האַלב אין חלום פון ווייט
קומט מיר אַנטקעגן שוין אין תמוזדיק רויט
אין מיין וואַכיק־ניר־יאָרקער גרויעז.
אויף די קילע פענסטער בליט בלויער אינדערפרי,
אין זיינע אויגן שפּראַצן פרישע לעבעדיקע טויען
ווי אויף גרינע בלעטער און גראָז.

אַ האָבערדיק פעלד אויפן שכנס גוט,
און אַ גרויסער שטיין ליגט ביים פּלויט.
דריי אינגלאַך אויפן זאַמדיקן זומערוועג
האָבן מיר דאָרטן זיך אָפּגערוט,
און דער הימל איבער אונז האָט געבליט.

אויפן באַרג אַנטקעגן — אַ יונגער וואַלד
אין זיין ליכטיקער גרינקייט צושטראַלט.
דינע שטאַמען אין איידעלע בוימער־קעפּ,
טרעטן אַרויף ווי אויף גראַזיקע טרעפּ
מיט זייערע שלאַנקע מיידלשע פיס.
און מיר אינגלאַך דריי
אויפן זומערוועג.
איך איינער מיטן חלום
פונם האָבערנעם פעלד,
פונם האָבערנער פעלד,
פונם בערגל מיט וואַלד
און קיין זאַך ווערט אין מיר נישט אַלט.
עס בליט אויף גרין,
און פאַרבליט אין גאַלד
און בליט ווידער אויף אין גרין.
די צוויי אַנדערע
זיינען שוין געוואָרן אַלט.

און איך מיט צוויי מיידעלאך מיינעביים האַנט,
זונטיק גאַנצפרי אין קוני־איילענדער זאַמד,
די יונג־זומערדיקע זון,
און דער פליגל פון ים.
איך ווייז מיינע קליינע:
דאָרט ווייט איבערן ים
ליגט אַ ברעג,
ליגט אַ וועג,
ליגט אַ וועלט,
ליגט מיין שטאַם
ביי אַ שטיין אויף אַ האַבערדיק פעלד.

און דאָרט זיינען מיר געגאַנגען
אינגלאַך דריי
אין חלום פון אַ גרויסער וועלט,
איבער אונז האָט דער הימל געבלויט און געשטראַלט
אַזוי ווי אַצינד — נאָר פון די אינגלאַך דריי
זיינען צוויי שוין געוואָרן אַלט
אַ חלום, אַ וועלט,
אַ הימל, אַ בלוי,
צוויי אינגלאַך זיינען געוואָרן טויט־אַלט.

און איך, און דער הימל
און דאָס האַבער־פעלד,
און דער ים, און די ווייט
און די גאַנצע וועלט,
זיינען געבליבן יונג אין דער וועלט.

מיר . . .

דעם שיינעם מארגן די אנטפלעקונג
און מיר און דיר — די פראסטע וואר.
א, זע די גאלדענע געזאלבטקייט
אויף זיינע זוניקע בלאנדע האר.

מיר בלאנדזשענדיקע דורך וואר און ספרים,
מיר שטאלשמידער פון הארבן דין.
מיר משפטן דער וועלט דער וואוילער,
מיר ווייזן איר דעם וועג וואוהין:

אז דארטן שטייט א בארג א הויכער,
און דארטן ליגט דעם צדיקס גוט.
דעם צדיקס גוט — אז אלטע כאטע,
נאר יעדער גראז און שאטן רוט.

דאס דארף וואו ס'טוט דער צדיק וואוינען
הייסט מיטן פראסטן נאמען: אמאל.
נאר ווייניק האבן דא די זכיה,
צו זען פונוווייטנס כאטש דעם טאל.

צו זען די רו און קלארע שלוה
וואס ליגט איבער אים אויסגעשפרייט,
ווי דאס געמיט פון א טאג א מילדן
ווען זילבעריק בלייך די זון פארגייט.

אַ ליד פאַר אַן אומעטיקער צייט

איז אונזערע לידער די הערלאכע שורות
לייכטן ווי ליכט פון דער טונקל אַרויס.
זיי טראָגן אויף די ליפּן זייערע בשורות
פאַר אַלעמען גלייך, פאַר קליין און גרויס.

אַ וואָס פאַר אַ מענטש וויל ניט געלייטערט ווערן
און אָפּטאָן פון זיך די שווערקייט ווי זינד.
די פייגלאכע ווערטער רינען אַראָפּ ווי טרערן
אַריבער די וואַרימע באַקן פון קינד.

פאַרמשפּט ניט נביא אונזער דור דעם מידן
אויף די וועגן פון שאָטן און וואָגל אויף דר׳ערד,
דורכן טומל פון טעג ווי אויף וויסטע יאַרידן
מיט בלינדע און פינסטערע עולן באַשווערט.

איז די הייליקע שטיבער האָט זיך שוין אויסגעלאָשן
דאָס לעצט ביסל ליכט פון דער הייליקייט.
און נישטאָ מער די האַנט מיטן ערלאכן גראשן
צו קויפן אַ נייעם, אַ ליכטיקן קנויט.

אַ באָבעלע איינע איז אַן אַמאָליקן געסל
האָט זיך נידריק געשאַרט פאַרביי פלויט און וואַנט
אין אַ טונקעלער שאָל, — דער פאַרנאַכט האָט גערעגנט, —
און צוויי ווייסע ליכט אין איר דאַרער האַנט...

אַ קלומעקל ברויט האָט פון הינטער איר פאָלע
אַרויסגעשטעקט — אַ פאַרבאָרגן געשאַנק.
און געסלאַך אַזעלכע פאַרקרימטע און שמאָלע,
און אַן אומעט, ווי די וועלט וואָלט געוואָרן קראַנק.

איז פענסטער דאָרט קאָפּטשענען לאָמפּן געלע,

די דעכער אַריבער די פענסטער — אַלט, אַלט.
טויבע פינסטערניש הויערט אויף טירן און שוועלן
אפשר טויזנט יאָר אַלט. טויזנט יאָר אַלט.

אין שולשטיבל זיינען זיך אידן פאַרזעסן,
די אָרימסטע, שטילסטע פון גאָר דער וועלט,
אַן אומעטיקע עדה, ביט־דערשלאָפן, ביט־דערעסן,
און דאָס באַבעלע האָט זיך אַריינגעשטעלט.

קוכנס פאַרטריקנטע, שבת־שיריים.
דער עולם וואַשט זיך, זעצט זיך צום טיש.
אַן אַלט־אַלטער ניגון נעמט יונג זיך באַנייען,
און די דערפרייטע נויט קלאַפּט צו מיט די פיס.

הלוואי זאָלן מיר ווידער דערהערן די מעשׂות
וואָס מ׳האָט זיי, ווער ווייס וויפיל מאָל שוין דערציילט
און דאָס ליכט פונם בעש״ט זאָל זיך ווידער באַווייזן
אין אַ ניגון אַ נייעם וואָס טרייסט און וואָס היילט.

קאַלטער פֿאַרנאַכט

פֿון דעם טרויער אויף דער גרויסער וועלט
וואַקסן דערנער אין די לידער־סטראָפֿן.
אַז איך זע אַ געבויגן געצעלט
שטייט ביים ברעג פֿון דער גאַס פֿאַרשלאָפֿן,

ווערט מיר גוט און גרינג און וואויל
און מיינע אַקסל נעמען זיך בויגן.
כ׳ברענג קיין וואָרט נישט אַרויס פֿון מיין מויל
נאָר ס׳איז לויטער בענטשונג מיין שווייגן.

יעדער טאָג איז אַ טאָג ביים ברעג
יעדער שעה פֿאַלט אין זאַמד פֿאַנאַנדער.
כ׳האָב געהאַט אַזאַ קליין שטיקל וועג
אין מיין קרומען פֿאַרלאָרענעם וואנדער.

ס׳גילדט די לופֿט און די זון ווערט ווייט
און די איינציקע שטיבער גרויען.
דעם פֿאַרנאַכטיקן הימלס זייד
נעמט אין ביטערן רויך פֿאַרטייען.

און די טונקעלע וואלדיקע וואַנט
וואַקסט אַריין אין הימל אין שווערן.
ס׳פֿאַלט דער טאָג — אַן אָפּהענטיקע האַנט.
קאַלט און קליין די צוויי וויטע שטערן.

דורכזיכטיק דורך זיך

וואָס וועט מיר בלייבן פון מיין מאָגערן טאָג ?
עס דאַרף מיר גאָרנישט בלייבן.
באַשער מיר קלאָרע שטילקייט פון פאַרטאָג
און פרישן טאָגליכט אין די בלויע שויבן.
אַ יענע גאַנצע שעה מיט זיך און מיט דער וועלט
און כ׳טו אַליין זיך לייטערן און קלאָרן.
און אין מיין ווינקל אָטעמען דער וועג, דאָס פעלד
מיט שמעקנדיקע וואָגנס ווייץ און קאָרן.
די שפּעטע פייגל אויף דער קילער ערד,
די שאָטנס ביי די ברעגן וואָס מ׳הערט
זייער גערויש פון דרימל,
דעם חלום שפּילן אין די הימלען.

און נישט באַקלאָגן זיך וואָס כ׳בין געבליבן איינגעשלאָסן
אין אַ שפּאַרע וועלט — אַ, אומעטום איז וועלט.
אויף די אויגן פון מיין פענסטער טריפט די ראָסע,
טריפט די גוטע פרישקייט פונם פעלד.
און אויפן ביסן מאָרגן־ברויט מיין ברכה,
וואָס אַנגסטן האָבן מיך נישט גאַנץ צובראָכן.
און ס׳האָט מיין ווינקל וואָרים און געטריי
געהאַלטן מיך אין ווינטערהיימלאָזקייט, אין יונגן יוזן,
אין אַלע פאַרבן פון סעפּטעמבער דימענטענער זון.
כ׳האָב פון מיין גרעניץ־ברעג גאָטס רייך באַטראַכט
וועג אַראָפּ וואו ס׳פּאַרט אַרונטער דער פאַרנאַכט. —

אַ זיסער אומעט האָט מיך דורכגעציטערט
און כ׳האָב זיך איינגעקאַרטשעט אין די אַקסל,
ווי אַ פייגל אין זיין אויפגעפּוכטן פליגל,
ווי איך וואָלט דורכגעגאַנגען דורך די קופּערנע קוסטעס־ריטער
וואָס האָבן שוין פון זיך אַרויסגעלאָזט
די ערשטע דינע זילבערקעלט פון פראָסט.

אונזער פרידלאך אַלט־לעבן

אונזערע אינגלאך טראַגן האַפנונגען,
אונזערע טעכטער — שיינקייטן,
און די ציידעלאַך צושטערענען זיך און זילבערן
אונטער די אַלטע נידעריקע דעכער.
אין אַ שאַפקעלע אַן ארימס ביי אַ פשוטן אידן,
שטייט באַהאַלטן אַ גינגאָלדענער בעכער,
שמועסט מען אַז ס׳איז דעם בעל שם טובס בעכער.

שלום עליכם, מלאכי השלום,
פרידן אייך, מלאכים פון פרידן,
אונטער אונזערע נידעריקע דעכער
וואוינען מיר גאַטס אַרימע אידן.

אַמאַליקער דור האָט זוכה געווען.
אפשר וועלן מיר נאָך אויך עפעס דערוואַרטן.
ס׳קלינגען ווייטע אַנזאַגן אַמאָל אַהער
אין די בלויע טריט פון די פאַרנאַכטן.
און אַז די אַנזאַגן פאַרקלינגען אין די ווייטן,
און אַלטע שאָטנס נעמען זיך אויף דעכער שפּרייטן.
פחדים־גרילן הויערן אויף די וועגן, —
הויקערן זיך איין אונזערע שטיבלאַך דאָ
אויף די פאַרשטילטע ברעגן.
אפשר האָבן מיר דעם זכות פאַרלאָרן?
אפשר איז אונז בלויז באַשערט
די שיינקייט טראָגן פרום־באַהאַלטן אין זיכרון,
ווי דער בעל שם טובס גינגאָלדענעם בעכער
אינם שאַפקעלע פון אַ פראָסט־פשוטן אידן, —
אַ געבענטשטער זכר?

שלום עליכם, מלאכי השלום,
פרידן אייך, מלאכים פון פרידן.

אונטער אונזערע נידעריקע דעכער
וואוינען מיר גאַטס אָרימע אידן.

נו, פאַרריכט דערוויל די אַלטע הייזער,
כלות און חתנים וואַקסן אונטער.
איידער נאָך ס'וועט זיך דער גרויסער נס באַווייזן,
זינגט די פרייד אין אונזערע קליינע קינדער.
שפּילן זיך ביי אונזערע זאַמדיקע שוועלן,
פייגעלאך — ביי אונזערע עפּל־שטעלן.
שוועלבעלאך אונטער די שול־געזימסן.
האָבן מיר אַן אַנדער פרייד ערגעץ באַגעגנט?
היימלאַכער ליבער אומעט ווען עס רעגנט
איין טאָג נאָכן אַנדערן כסדר.
שמאָלע איינגעלאך אין טונקעלע קאַפּאָטעס
שלעפּן זיך איבער דער נעץ אין חדר,
און ביזקל פרייטיק וואַקסן אויס די גרויסע בלאָטעס,
נאָר דער שבת קומט סייווי ווי אַלעמאָל
ליכטיקן אין אונזער גרויען טאָל.

שלום עליכם, מלאכי השלום,
פרידן אייך, מלאָכים פון פרידן.
אונטער אונזערע נידעריקע דעכער
וואוינען מיר גאָטס אָרימע אידן.

בלויער פענסטער

נישט באַצווינגען, כ׳וויל דערבעטן
דאָס וואָרט פון ליבשאַפט און גענאַד.
אין שטילקייט, ווי אויף גראָז, זאָל טרעטן
זיין מילדער זינגענדיקער טראָט.

פון טונקלען זילבער איז מיין האַמער,
און איידל־גרינג קלינגט אַפּ זיין קלאַנג.
און ס׳בלאַנקען אויף די יונגע גראַמען
און זיידן־דין זייער געזאַנג.

אַ אומעט מיינער, גלייך אויס דעם רוקן,
און לאָז די משא וועלט אַראָפּ.
אַ מומע נויט, נישט מער זיך בוקן,
הויב פון הכנעה אויף דיין קאָפּ.

אַ גרינגע שעה פון העלן טראַכטן
איז פאַר מיין פענסטער געבליבן שטיין
דאָס בלינדע צווייפלענדיקע וואָרטן
ווערט דורכזיכטיק, קרישטאָלן־ריין:

אַ איסט־סייד גאַס מיט אָרימע קלייטן
און ציַיטונגס־אינגלאַך דאָ און דאָרט.
אַ אינגעלע פירט אַ בלינדן זיידן
מיט אַ ליכטיק־זילבערדיקער באָרד.

און קינדער אין אַ ראָד אַ גרויסן.
פאַרנאַכטיק־שטיל איז אויף דער וועלט.
אַזאַ מין לויטער בלוי איבערן דרויסן,
האָט פונם שיינעם טאָג זיך אָפּגעשטעלט.

קאַלינעס ברענען

וואָס ברענגט דעם הערבסט דער זומער?
אַ וואַלד מיט גאָלד און רויט,
און שטאָלד־שטילע טייכן,
און שייערן פול מיט ברויט.

די גרויסע רו פון פעלדער
נעמט גאָר די ווייטן איין.
מיט אַ געל און רויטן גאַרטל
קומט דער הערבסט אין דאָרף אַריין.

אַ געלן רויטן גאַרטל
שאַרשענע בלעטער־שיך.
און אַן אַלטמאָדישע לירע
אָנגעבונדן אויפן דיך.

עס הויבן אָן זיך חתונהס
חתונהס, נעכט מיט טעג.
איין דאָרף גייט צו דעם צווייטן
אויף נאַכט און ווייַן אַוועק.

און ברייטע פעלצן־פּאָלעס,
שטיוועלאָד פון ליאַקיר.
און קראַנצן קאַלינעס ברענען
אויף פענסטער און אויף טיר.

דער בלעכענער האָן פון קוזשניצע
דרייט זיך אין פאַרנאַכטיקן ווינט.
און יומטובדיקע סודן זיך
הינטער׳ן שייער די הינט.

און אין די טויבנשלאַקן
די טויבן וואָרקען וואויל:
אַ קוש מיך מיט די קושן
די ווייניקע פון דיין מויל.

אײנער . . .

מײַן זײדע האָט געהאַט אַ געבױיגן הױז,
מיט אַ דאַך ביז צו ד׳רערד אַרונטער.
איז פֿון גאַנצן געזינד דאָרט געבליבן די מױז,
די מױז מיט די מײַזעלאַך־קינדער.

נאָר מסתם איז די מױז שױן אױך אַװעק,
און אפֿשר געשטאָרבן, געשטאָרבן.
און אין האַלצקאַמער פֿױלן דאָרט אַלטע זעק,
אױפֿן בױדעם — אַן ערדערנער שאָרבן.

אױפֿן צופֿאַלענעם קױמען שטעלט זיך אַ קראַ
און קראַקעט אַרײַן אין זײַן ברונים.
אַ אומעטיקער פֿױגל, דאָרט איז קײנער נישטאָ,
דער טױט האָט זײ מיט זיך פֿאַרנומען.

אײנעם האָט ער געלײגט אין אוהל לעבן בױם,
און אײנעם בײַם פּלױט אין די גראָזן.
האָט אַלעמען געפֿירט װי קינדער אַהײם,
און די טירן פֿאַרמאַכט, פֿאַרשלאָסן.

נאָר אײנער פֿון יענעם פֿאַרלאָשן געזינד
איז נאָך צו זײַן רו נישט געקומען.
ער צײלט נאָך אין שלאָפֿלאָזע נעכט זײַנע זינד
װי אַ בלינדער זײַנע טריט די קרומע.

די נעכט זײַנען לאַנג און װיסט און גרױס
און װילן קײן סוף נישט נעמען.
און ער — דער פֿרימאָרגן קריכט גרױ אַרױס,
לײגט שערבלאַך אױף זײַנע ברעמען.

ער רײַסט די שאַרבנס פֿון די אױגן אַראָפּ
און לױפֿט פֿון זײַן בעט אַרונטער.
מיט אַ װײַסן טױטן און קאַלטן קאָפּ
קוקט אין פֿענסטער אַרײַן דער װינטער.

שבת־שווייגן

וואָס דרשנסטו, עניו
אויפֿן גאַסן־קאַסטן
פֿאַרן פֿאַררעגנטן המון?

איך דרשן די צוואָהס
פֿון הקדש־אַפּאָסטאָלן,
בעטלער ביי די ראָגן סלופּעס,
געלע אויסגעביינערטע הענט־ידים —
די ליריקער פֿון די יאַרידן,
די דיכטער פֿון דעם גרעסטן רינשטאָק
וואו דאָס געוויסן מסחרט
מיטן לייב פֿון מענטשן
און מיטן ליכט פֿון גאָט.

איך דרשן באָרוויסקייט,
די לייוונטע גאַנדי מאָדע,
און דעם גאַנדי יומטוב —
שבת פֿאַרן אויסגעמוטשעטן,
פֿאַרשוועכטן און פֿאַרזינדיקטן,
פֿאַרקרימטן און פֿאַרשעמטן
וואָרט.

איך שפּאָן דיך אויס
פֿון דיינע וואָכעדיקע עולן, וואָרט.
איך פֿיר דיך מיט געמאָסטענע טריט
אין דער ריינער שבת־שטוב
אין אירע קאַמערן פֿון שטילקייט.
איך שטעל זיך אויף דער אָפֿענער שוועל אַוועק,
און רוף צו אַלע בריגן גאַס און וועלט:
בענטשט דאָס שווייגן.

איך צינד אָן ריינע ליכט אויף דיינע טישן

די ווייסע טישן אָנגעטאָן אין לייוונט,
לכבוד יום ה׳שוויגן.

און איך —
די ליפּן מיינע ברעכן זיך אין בּענקענישן
נאָך אַ ניגון.
כ׳דערמאָן זיך קלאַנגען בּראַצלאַווער,
קלאַנגען בּארדיטשעווער
און זאָגנדיקער נוסח פונם אַניפּאָליער,
נאָר די ליפּן מיינע עפענען זיך נישט,
די בּרעמען מיינע הייבּן זיך אַרויף
און פאַלן.

קיינער קומט צו מיר נישט.
מיינע טירן שוויגן.
בין נישט קיין עלנטער
בין אַליין אין מנוחה,
מיט זיך אַליין אין שלוה.
איטלאַכער אָדער אין מיין לייבּ
רוט אין פרידלאַכן דרימל.
איך קוק אויף מיינע הענט,
אויף זייער מידער בּלייכקייט,
ווי פאַרן טויט אָוועקגעלייגט,
און ס׳פאַלט זיין געלזוכט
איבּער מיינע דאַרע פינגער
און זיי גאָלדיקן.
אַזוי וועלן די הענט מיר זיין
ווען ס׳וועט דער טויט פון ווינקל צוגיין
אַ גרינגן בּלאָז טאָן איבּער זיי,
און אַלע מיינע פינגער
וועלן זיך פאַרלעשן.
רואיק.

איך וועל נישט מורא האָבּן,

נאָר אין טונקלען ווינקל

פון מיין אָרים לייב
ברענט דאָס רויטע לעמפּל
פון מיין האַרץ.
ברענט און וויגט זיך.
ברענט און טוקט זיך.
נאָר אייז פּאַכע מיטן האַנט
און עס פאַרלעשט זיך.
רואיק.

איך וועל נישט מורא האָבן.

איך האָב שוין אויסגעראַמט
די ווינקלען פון מיין מידן טאָג.
אַלע מיינע נאָנטע האָבן מיך פאַרלאָזן
אָן אַ גוטנטאָג.
כ׳בין נישט ברוגז.

בין איך דען ברוגז
אויף די טעג וואָס פאַלן?
פאַלן. פאַלן.

געל און גאָלדיק,
ברוין און מעשיק,
רויט און וואונדיק,
פאַלן. פאַלן.

ביז צום שטילסטן אויפלייזן
מיין לייב, מיין לעבן.
מיין געביין — אין שאָטן.
וואָס פאַר־אַ תרעומות
קאָן אַזאַ ווי איך דען האָבן?
צו וועמעס אַלטער קאַץ?
צו וועמעס בלינדער באָבען?

כ׳רוק זיך אריין אַמאָל אַזוי
אין טירל פון אַ חבר,

מיט פולן בויך מיט מוסר,
אַ בעל מוסרל מיט זילבערנע פּאות,
זילבערנע ווערטער;
זילבערנע קלוגע בליקן.
און איך זעץ זיך פאַר די חברה
פרײדיקן ווי פאַר אַ שבט
שבט ווילדלינגען,
מײַן שבט־מוסר:

הערט־זשע, הערט־זשע,
ערב שבת טרעט אַרײַן איצט
מיטן אוונט דורך די פענסטער
ערב שבת שווייגן.

אַלע ווערטער
אַראָפּגעפאַלן
פון די צווייגן.

אַלע ווינטן,
אַלע קלאַנגען־קלינגלען
פאַררוקן זיך אין די ווינקלען.

ש־ש־ש־אַ־ש־ב־ע־ס,
ש־ב־ת־שווייגן.

דאָס וואָרט זינגט צו מיר

דאָס וואָרט קומט צוגייך און זאָגט צו מיר:
מיין פרומער גאָלדשמיד, מיין יואוועליר.
כ'האָב ליב דיין קליינע אינגלשע האַנט,
דיין דינעם שאָטן אויף דער שטילער וואַנט.

און איך בין דיין שוואַלב און דיין זומערבין,
וועל אַנקלייבן גאָלד, וועל אַנקלייבן גרין,
און בלאַנקן קופּער, און קראַנקן געל,
און עס איבערלאָזן אינדערפרי אויף דיין שוועל.

אפילו פונם הימל קרישטאָל און בלוי,
פון אונטער דער נאַכטיקער ברעם דעם טוי,
פונם ברונימס טיף דעם געהיימען קוועל,
און עס איבערלאָזן אינדערפרי אויף דיין שוועל.

און וואָס דו וועסט מאַכן און טאָן דערפון?
איך פרעג נישט, אַזויווי מען פרעגט נישט דער זון,
צי זי מאַכט אַ גראָז, צי זי מאַכט אַ בלום,
צי זי באָדט זיך אין ווייסן ימיקן שוים.

נאָר איבער מיין לייב וועט דיין דינע האַנט
אַרומזינגען וואַרים, ווי רעגן אויף לאַנד.
און דאָס גראָז וועט אויפשטיין פון טויטן שלאָף,
און דער בוים וועט אָנטאָן זיין קרוין אויפן קאָפּ.

צווישן טויזנט מיילער איז איינס בלויז שיין,
צווישן טויזנט הערצער — איינס בלויז ריין,
און דו וועסט מיך שיקן מיט בענטשונג און וואויל
צו אַלע הערצער און צו איטלאַד מויל.

צווישן וויפיל לידער וואַקסט איינס אויס זיס?
דאָסדאָזיקע ליד מיינס? אַביסל געוויס.
שוין אַכצן יאָר אַז איך אַרבעט אויף דעם
מיט אַ רולאָזער האַנט און אַ שלאָפלאָזער ברעם.

מ י ר

פון טרויער צו טרויער, — מיין ליבער,
ס׳איז גרינגער, מיר גייען אינאיינעם.
די גאסן פארפרעמדן, אין די שטיבער
ניט־היימישע, אנדערע שכנים.

און אז עס קאן אונז נישט קיינער,
רופט מען אונז נישט צו קיין סעודה,
אפשר אן אייגענער — איינער,
פארגעסט אז מיר זיינען נאך דא.

אמאל אונז געווען נאך א קרוב,
און איז אונז דערווייטערט געווארן.
וואס ווערט אויף דער וועלט דען ניט חרוב,
פרעג דער קרא אויפן טרויריקן דארן.

מיר זאלן אים גיין דערמאנען ?
צו־וואס און — צו־וואס זיך דערקענען ?
וועט מיינען מיר קומען וואס מאנען,
ווי גרוי און ווי ארים מיר זענען.

מען דארף נישט. מיר וועלן דאביידע
ווי ביז איצט אין עלנטקייט בלייבן.
און איינער צום אנדערן ריידן,
און איינער צום אנדערן שרייבן.

שרייבסטו א ליד מיר : געטרייער,
באַרואיק זיך, נעם זיך באַזינען.
ליכטיקע גראזגרינען נייע
וואקסן אין שטיין פון רואינען.

שרייב איך צוריק דיר : דיין משל

האָט מיך דערפֿרייט מיט זיין כּישוף,
אַ פענסטער אַ לעצטס ווערט פֿאַרלאָשן
אין גאַס פֿון מיין אָרימען ישוב.

כלייען איצט גראָד דיינע לידער,
זע איך דיין רוקן געבויגן
איבערן בויגן מיט לידער,
מאַכן זיך צו דיינע אויגן.

כ׳שטעל לעבן דיר זיך אַנידער,
איבער דיין רו און דיין שווייגן.
קוקן מיך אָן דיינע לידער
מיט גוטע, מיט קינדערשע אויגן.

איך און דו, די נאַכט און די לידער,
אַזויווי אַ בוים מיט די צווייגן.
מיר זיינען די זיבן בעטלער־ברידער,
אייביק־פֿרעמד און אייביק אייגן.

דורך זיינע אויגן

— וואו זאָל איך די הענט זיך וואַשן
פון דעם מאַרק און אומריינקייט, —
פון דעם שטויב פון טמא גאַסן
אין די פאַלדן פון מיין קלייד?

— אין די וואַסערן פון טרויער,
שאַרף און קאַלט און שניידט דאָס לייב,
אין די פייערן פון טרויער
טרייסל אָפּ פון מאַרק דעם שטויב.

רויק און שאַנד האָט בלינד געענידערט
אויף מיין וואַרט און אויף מיין ברויט,
דאָרע בינטלאַך דערנער־לידער
אויף מיין קאָפּ — די קרוין פון טויט.

וועלט און ערד און אַלץ אַרום מיר —
שאַטן פון אַ גרויס געשטאַלט.
ביז איך דען אַזאַ־מין פרומער?
ניין, נאָר אַלץ וואָס בייגט זיך אַלט

אונטער אויסגעפרואווטע ליידן
בעט מיין שטיל געבעט אויף זיך,
גאָלדן שווייגן, גאָלדן ריידן, —
בעטלער, בעטלערישע שיך.

פונם שטויב אונטער זיין טרעטן
גייט מיר אויף אַ ליכטיק ליד.
אַלע ערלאַכע פּאָעטן
גייען נאָך נאָך זיינע טריט.

זעען אַלץ דורך זיינע אויגן
אין דער נאָנט און אין דער ווייט.
הערן אייז זיך אין זיין שווייגן
ביז דער קלאָרסטער לויטערקייט.

לשון עניים

אויף גאָר דעם שפּלסטן
שפּרייט גאָט אַמאָל זיין ברכה:
שטיי אויף, מיין גוטער זון,
פאַרלאָז דיין שפּלקייט,
כ׳וועל עפענען פאַר דיר
דעם וועג פון העלן מזל.

און ס׳הויבט דער אָרימאַן זיין פּנים אויף,
און זעט פאַר זיך די רחבות פונם דרויסן,
דעם הויכן הימל,
דעם בלויען זומער.
עס זינגט דער טאָג זיין גאָלדענעם שיר השירים.

וואוהין?
באַוועגן זיך דעם אביונס ליפּן.
וואו זאָל איך שטעלן מיין ערשטן טראָט,
גאָט?

און ווי אַזוי וועלן מיר קלעקן יאָרן?
ווי אַזוי וועלן מיר סטאַיען כוחות?
אַז ס׳איז מיין קאָפּ שוין ווייס,
און קנאַכיקע צרות סטאַרטשען אַרויס
פון מיינע באַקנביינער,
פון מיינע ביטערע אויגן,
דאַרנס פינסטערע?

אַז דו הייסט מיך גיין,
מסתם וועסטו שוין זאָרגן
סיי פאַר היינט
און סיי פאַר מאָרגן,
און סיי די מידע פלייצעס מיינע שטאַרקן.

צי וואָלט אפשר ניט בעסער געווען
דו ·זאָלסט מיך לאָזן אויפֿן אָרט,
און דאָס וואָס דו האָסט פֿאַר מיר אָנגעגרייט
איך ווייס דאָרטן — אַ לויז, אַ קרויז,
זאָל זיך עס ליגן דאָרט אויפֿן טיש
פֿוניעַנערזייט, אין שטיבל דאָרט
פֿון נאָכן טויט.

צו וואָס זאָל איך זיך לאָזן נע ונד
ווי אַ געל פֿאַרטריקנט בלאַט.

וואָלט איך געווען אַ פֿויגל
און דו קומסט פֿלוצלונג אָן
און טוסט מיר טאָן אַן עפֿן אויף מיין שטייג:
גיי און פֿלי זיך דיר
צו די אַלדי פֿרייקייטן, —
פֿאַרשטיי איך אַזאַ זאַך.
דאָ אָבער, וואו אַט־דער גראָער דאַך,
דער שאַטנדיקער אַלטער באַלקן
זיינען איינגעוואַקסן אין מיין געביין,
און די פֿיר האַרביקע ווענט,
ווי מיינע אייגענע פֿיס און הענט,
און די צוויי קורצזיכטיקע פֿענסטער —
מיינע אויגן אין דער וועלט.

איך זע דורך זיי די גאַנצע וועלט.

די קינדער פֿונם ענגן הויפֿל
זיינען אַלע קינדער פֿון דער וועלט.

און דאָס געזעמל גרויסוואַרג —
אַלע מענטשן פֿון דער וועלט.

ווער דאַרף דעם בריה
מיטן ווילדן גרויסן פּלאַן
צו אויפֿבויען אַ הונדערט־שטאָקיקן בולוואַן —

וואָס דאַרף איך עס?

איך האָב זיך שוין סייווי פון לאַנג
מיין שפּילצייט אָפּגעשפּילט
און בין געוואָרן אַלט.

טאָ לאָז מיך זיין שוין אַלט, אַלט
אַ לאַנגע שטרעקע צייט.
לאָז מיך זיך זילבערן,
זיך זילבערן
אין ציטערדיקן
פינקלענדיקן צווייפל
אין מיין אייגענעם קיום,
און אין דיינעם אויך.

און לאָז מיך שרייבן איינמאָל אין אַן אינדערפרי
אַ שורה ליכטיקייט,
אַ שטראַל פון רואיקן פאַרשטאַנד
און קוקן רואיק אויף דער בלייכקייט פון מיין האַנט
און נישט באַדויערן
איר טרויעריקע דינקייט,
איר איינוועלקן און שטאַרבן
איבער די וואונדערליכע צייכנס
אויף מיין ידיעה פּראָסט פּאַפּיר.

מײנע קנעכט

איך טראַכט נישט נאָר פֿון גרױסן טאָג
די קלײנע װילן אױך מײן חסד.
כ'שענק דעם אַ װאָרט און דעם אַ בליק
און דעם אַ גוטמוטיקן שמײכל.

זײ דינען מיר שױן אַזױ לאַנג, לאַנג,
פֿון אײנדערפֿרי ביז שפּעט אין אָװנט.
זײ שפּרײטן װײס פֿאַר מיר דעם טיש.
די דרײ געטרײע גרױע סעודהס.

זײ גרײטן אָן מײן העמד בײם בעט,
און פֿילן אָן מיט פֿרישן טאַביק
די פּאַפּיראָסן פֿאַרן טאָג —
אָװעקטרײבן מיטן רױך דעם לאַנגװײל.

און װאָו איך שיק זײ גײען זײ,
װי מיד זײ זאָלען זיך נישט בױגן.
זעקס אָרימע, געטרײע קנעכט
מיט גרױ־הכנעהדיקע אױגן.

און אַז איך טראַכט פֿון גרױסן טאָג:
גרױס־שבת װאָס װעט אַרונטערקומען
װי פֿון אַ הױכן באַרג אַראָפּ
מיט מלכותדיקע טריט מיט גרינגע,

פֿאַררוקן זײ זיך שטיל און שטום
אין די פֿיר װינקעלאַך די גרױע,
און לאָזן מיר אין מײן געדאַנק
פֿאַרדרימלען אין דעם װײטן חלום.

זײ רוען אָפּ אַ װײל די הענט,

און שטויבן־אַפּ זייערע קליידער,
און מורמלען עפּעס שטילערהייט —
אפשר אַ פֿרומגעבעט אויף מאָרגן

אויף נײַע כוחות פֿאַר דער מי,
די לאַנגע נודנע שעהן שלעפּן,
די יאָרן דינסט, די יאָרן יאָך
דורך די קליין־שעהלאַך פֿון אַפּרו.

זיי כאַפּן אויף זיך פֿרי־קאַיאַר
ווי נאָר דער ערשטער שטרייף פֿון מאָרגן
טוט בלוי אַ פֿלאַטער אויפֿן וואַנט
און טשוכעט אויף דעם ערשטן שאָטן.

און פֿאַרן בעט מײַנעם שטייט קיל
די גלאָז מיט אינדערפֿריאיק וואַסער,
און שטום, ביים טיר דער מאַנטיק וואַרט —
אַ דאַרער מידער קנעכט אַ בלאַסער.

אַ ליד

אַ ליד דאַרף קומען, ווי אַליהו, שטילערהייט,
ווען שווערע לייד האָט דיך אַנידערגעשליידערט
און ביזט אויף אַלע פיר פאַרקראָכן אין דיין לעצטן חדר
מיטן דראַבנעם פענסטערל אין דער הויכער וואַנט,
אַ ווינקל וואו עס קאַרטשעט זיך די שאַנד
און קאָן צו זיך נישט קומען.
די שאַטנס וועבן שפּינוועבס,
דער דיל אונטערן לייב ווערט שטיין.
פוניענערזייט פאַרפרעמדט די גרויסע וועלט.
נאָר דו אַליין ביזט זיך ווי ווייטיק אייגן.
האָסט שוין פאַרזוכט פון אַלע מינים שווייגן
דעם קלוגן און דעם גאָלדענעם.
און איצט איז דאָס די פינסטערניש
וואָס בייגט דעם קאָפּ אַראָפּ צום תהום —
אַריינקוקן אַהין מיט בלינדע אויגן.

דיין ברויט איז מיין ברויט

מיין ברויט איז דיין ברויט
מיין קלייד — דיין קלייד.
דיין נויט — מיין נויט
און מיין פרייד איז דיין פרייד.

מיט וואָס זאָל איך שטילן
דיין הונגעריק האַרץ?
כ'וועל זינגען און שפּילן
מיין גאָלד אויף דיין שוואַרץ.

כ'וועל אויפוועקן לידער
איז שווייגן ביי מיר.
וועסט קומען אַ מידער
צום שוועל פון מיין טיר.

איך טראָג אַרויס וואַסער,
באַגיס דיינע הענט.
די שכנים, די גאַסן,
די פענסטער, די ווענט —

פון אומעטום קוקן
דיר אויגן פון גנאָד
אויף דיין הארביקן רוקן,
דיין שטויביקן הוט.

מיין אָרימע סעודה,
מיין זאַלץ און מיין ברויט.
מיינע שפּייזן די גוטע,
די שפּייזן פון נויט.

דיין ברכה וועט נידערן

ליכטיק און גרינג
אויף שכנים, אויף ברידער
ביים טיש אין אַ רינג.

געקומען צו טונקען
אין זאַלץ דאָ מיין ברויט,
און אויגן שטיל, פינקלען,
די אויגן פון נויט.

די ערלאַכסטע אויגן,
דאָס ערלאַכסטע ליכט.
עס האָט זיי דיין שווייגן,
דיין ליבשאַפט באַרירט.

און לויטערער ווערן
די פנימער זיי.
אַזויווי די שטערן
אין נאַכט־בלויען שניי.

זיי טוען אַ פינקל
און מאַכן זיך צו.
אין איטלאַר קליין ווינקל
רוט פרידן און רו.

באַרג

די הענט מײַנע צװײ מידע פֿליגל
איבערן האַרץ פֿאַרבראָכן, גרייט.
פֿלי־אַן און נעם־מיך אויף דײַן פֿליגל,
און ברענג מיך אויפֿן באַרג פֿון טויט.

איך ליג. די זון אין קלאָרן שווייגן
איבער מײַן שמאָלן קאַלטן גוף.
פֿון מײַנע צוגעמאַכטע אויגן
אַ לעצט און מילד געבעט גייט אויף:

דו וועסט שוין מערער נישט באַרירן
מיט ווייטיק מײַן פֿאַרוועלקטן לײַב.
דו וועסט שוין מײַנע טריט ניט פֿירן
אין ווייסטן וועג פֿון שטויב און לויב.

וועסט דאָ מיט מיר אין טויט פֿאַרבלײַבן
אַרומגענומענע פֿעסט און שטאַרק.
אונטער דער קאַלטער זון פֿונאַנדערבלײַבן
איבערן שטיידגעביין פֿון באַרג.

תּורה בײַם שוסטערטישל

בײַם פֿענסטער שטײען דער טאָג און די זון
װי בעטלער פֿרײלאַכע און זינגען.
בײַם קלײנעם נידעריקן טישל זיצן
דער מײַסטער מיט זײַן לערנאײנגל.

— אַנדזשעלאָ, דו זעסט דעם שוך?
אַ גאַנצע װאָך װעט ער מיר קלעקן.
איך אַרבעט אָפּ אויף אים אַ שעה און צװײ
און שטעל אים אויבן, אויף דער פּאָליצע אַנטקעגן,

און קוק אויף אים אַ שעה און צװײ
און נעם אים װידער אין דער האַנט מלאכהן.
דער קלײסטער־האָר פֿאַרשטײט זיך אויף דער זאַך,
ס'איז נישט קײן פּראָסטער מאַנטיק־אַנדערװאָכן.

גרינג מוז זײַן דער דראָבנער טריט,
און שטילקײט דאַרף פֿון אונטער די זױלן װײען,
בשעת ער גײט פֿאַמעלאַכן צו דעם אַלטאַר,
גאָטס האָרץ מיט זיסע װײַנרויכן דערפֿרײען.

די אַפּאָסטאָלן קוקן פֿון די הויכע װענט,
און די מלאכים אויף דער סטעליע אויף דער בלויער
שװעבן ראָזלאָד און די מײדלאָד הינטערן װאַנט
שפּילן מיטן אָרגל תהילים, גלויבן, טרויער.

און איך בײַם טיר אין װינקל אויפֿן װאַנט
מיט צוגעמאַכטע אויגן מורמל נאָך די קלאַנגען.
מײַן תהילים איז אַזאַ פֿאַרבאָרגן װײס געבעט
װעגן מײַן בחורל װאָס איז פֿון מיר אַװעקגעגאַנגען

אַהין װאָו אַלע לעבעדיקע גײען אַװעק

און קערן זיך נישט אום צוריק צו אונזערע ברעגן.
נאָר אַז מען הערט זיך אײַן צום פּרומען אָרגל־שפּיל,
דערזעט מען זיי ווי אויף אַ ווײַטן וועג — אַנטקעגן.

ס׳איז זומער און די לופטן שמעקן זיס
מיט פרישע ריחות און מיט קווייטן און מיט ווייבער.
ווי דער דערלייזער שפּרייט זיין חלום אויף דער וועלט
איבער אונז אַלעמען — עס זאָל דער טאָג אונז שיינען.

און ס׳זאָל ניט שווער זיין דאָ די משא אַנגסט
וואָס איטלאַכער מוז אויף זיין רוקן טראָגן.
און שולדיק בלייבט דאָס אויג וואָס האָט דאָ צוגעזען
די בלינדע האַנט וואָס האָט אַן אַנדערן געשלאָגן.

ביים פענסטער שטייען דער טאָג און די זון
ווי בעטלער פריילאַכע און זינגען.
ביים קליינעם נידעריקן טישל זיצן
דער מייסטער מיט זיין לערנאינגל.

ווּיפֿיל איך ווייס . . .

ווּיפֿיל איך ווייס איז גענוג,
ווּעמען איך קאָן, קאָן איך נאָנט.
דער טאָג מאַכט מיך נאַריש־קלוג,
גוט מאַכט מיך יעדער אָוונט.

געבענטשט זיי, שוועל פֿון מיין שטוב,
געבענטשט זיינען אַלע שוועלן.
כ׳האָב עלטערע מענטשן ליב,
וואָס זיצן אין מאַרק אויף די שטעלן.

פֿאַרקויפֿן ברויט און טאָרט,
און לעקאַכלאַך פֿאַר די קינדער.
אַן אַלטינקער דרימלט אויפֿן באָרד,
זילבער און זונגאָלד און וואונדער.

זיידע, שטיי אויף, שטיי אויף,
אַ אינגעלע וויל עפּעס קויפֿן.
בייטאָג און זון און שלאָף,
דאָס אינגעלע וועט ניט אַנטלויפֿן.

אויפֿן שטעל־דעכל זשומעט אַ פֿליג
איר מזמור־למיטוואָך ניגון,
און אונטערן באַנק ליגט אַ ציג,
פֿון די קאַריצער איידעלע ציגן.

אינדערפריאיקע מיידלאך

מיין אינגל שטייט אויף פריער
מיינע מיידלאך שלאָפן שפּעט.
דורכן פענסטער און דורך דער טיר
רינט פרישע זון צום בעט.

עס וואַקסט די זון אויף די דילן
עס וואַקסט די זון אויף די ווענט
און נעמט זיך ליכטיק שפּילן
מיט די מיידלשע נאַקעטע הענט.

די שוואַרצע האָר צולאָזן
איבער די ווייסע קישן צושפּרייט. —
ווייכע, לאַנגע וואַסערגראָזן
אין פריען ווינט צעווייט.

די פריע שעה לויכטן שטילע,
די זון לויכט שטיל איבער זיי.
ביז דאָס גאָלדענע ליכט ווערט קילער
די פענסטער — הימל, בלוי.

די בעטן — אויפגעקניטע
די אויגן — אָפּן־קוים.
די סטעליע — ווייסע בליטן
פאַלן אַרונטער פון בוים.

פאַלן איבער די אויגן
און איבער די שיינע הענט.
און ס׳רוישן פריש די צווייגן
פון אַלע פיר ווייסע ווענט.

אַ בוריק

ווי לאַנג עס קלאַפּט אין טיר אַ ליד,
איז דאָ אויף עפּעס נאָך צו וואַרטן.

אַ יונג פירט זיינע פערד צום שמיד
און שטעלט זיך אָפּ דאָס פעלד באַטראַכטן.

קיין פייגל פליט נישט דורך דער הויך,
קיין שאָרך, קיין קול איבער די הימלען.

גרוי־ווייסע אינזלען וואָלקן־רויך
און שווימען האַלב אין וואַכן דרימל.

הער, יונג דו, וואָס ביזטו פאַרטראַכט
אינמיטן וועג דאָרט שטיין געבליבן?
ווי ערד און הימל זיינען אויפגעמאַכט,
איז קלאָר אין הייליקן בוך פאַרשריבן.

ווי גאָט האָט אָפּגעפּאַרבט אין בלוי
די הימלען און די ערד צואַקערט,
און האָט פאַרזעצט אין דאָרן שטרוי
די גריל, דעם גרילצנדיקן קנאַקער.

ער איז דער וואַכעדיקער פּאָעט,
ווען פונם הערבסט רינט אויס די ליריק,
און ס'ליגט די ערד אין טונקעלער שפּעט
און אין איר מויל — אַ טרוקענער בוריק,
פאַרגעסן פון דער יונגער שיינער האַנט
וואָס האָט פאַרטראַכטערהייט געקליבן
די בוריק־קעפּלאַך פונם זאַמד
און מיטן פינגער זיין נאָמען אין זאַמד געשריבן.

וואַר אין יומטוב לאַנד

פונדאַנעז גייט די וואָר נישט אָפּ,
און דער שבת קומט נישט אָן.
דער קלויסטער האָט אַ גרויען קאָפּ
דאָס פאַלקהויז — אַ גרויע פאָן.

דער קופּאָל איז אַמאָל געוועזן בלוי,
די פאָן — ווי זונפאַרגאַנג רויט.
צום קלויסטער קומט אַן אַלטע פרוי
און טונקעלער טרויער געקליידט.

זי צינדט די גלעזלאָך חלב אָן
און קניט פאַרן אַלטאַר.
דער פאַרוואָונדיקטער נביא אויבנאָן
הענגט אויף זיין געטלאַכן גזר.

די פרוי אין טונקעלן טרויער־טראַכט
בייגט זיך אונטער זיין האַנט.
אונטערן הויכן געוועלב ווערט פרי־פאַרנאַכט,
שטילער אַוונט אין גליל־לאַנד.

די פרוי אין טונקעלן נעמט אַראָפּ
דעם שוואַרצן מאַנטל פון זיך,
דעם שוואַרצן הויב פון איר גרויען קאָפּ
דאָס אייזערנע צלמל פון דיך.

שטייט אין גרויען ברודיקן אַרבעט־קלייד
מיט אַן עמער וואַסער און זייף,
וואַשט זי דעם דיל — די זון פאַרגייט
אין די פענסטער פון הייליקן הויף.

די פאַרבן שלאָגן אָפּ זייער ליכט

איבערן גאַנצן קלויסטער אַרום.
און בלוטיק רויט איבער ז י י ן געזיכט
אויף די ליפּן אַ שמייכל קרומט.

און אויפן אָרגל — גרין אויף גאָלד
און שוועבנדיק ציטערדיק בלוי.
פאַרנאַכט. וואַגנס פאָרן אַראָפּ פון פעלד
קאָרן און ווייץ און היי.

שפּעטזומער־גרילן שפּילן שטיל
דאָס שטילסטע, שפּעטסטע ליד.
די פרוי אין טונקעלן איבערן דיל —
קלייבט די זאַנגען פון נאָכן שניט:

איר מעשׂר אויף דער גרויסער ערד
איר אָרים ברויט־געשאַנק.
און טונקעלער, טונקעלער אַלץ ווערט
דער רויטפלעק אויף דער לעצטער באַנק.

צו...

די האַנט איז קליין. קאָן נישט דערגרייכן,
און ווי אַ ווינט פליט דער טאָג אַוועק.
דער ווינטער מאַכט שוין צו די טייכן
מיט זיין פאַרקאַוועטער אייזיקער דעק.

און זע, די פענסטערלאַד דאָ, שמאָלע,
די ווענט אין טונקל פון גראָער שפעט,
נאָר עס זעען זיך נאָך ווייט די טאָלן
און דאָרט דער בלויער באַרג־סילועט.

פון־יענערזייט דאָרט איז די וועלט די ברייטע,
וואָס פאָר אַ ווייטער וועג אַהין.
מיט אונז — דערמאָנונגען האַלב־פאַרשנייטע, —
שטעכיקע ביימלאַך אייביק־גרין.

וואָס איז די שפּעטע שעה, די מידע?
זי איז די שעה פון די פיר ווענט,
און זי דערמאָנט אונז שורות, לידער
דורך טעג און וועלט און ווייט דערנענט.

די לידער זיינען נישט אויפגעשריבן,
אויב יאָ, איז נאָר אַ סטראָף צי צוויי.
דאָס איבעריקע איז פאַרבליבן
אין ווייטן גאָלדענעם הימלבלוי.

און אינם בלוי פון דיינע אויגן,
און אין דעם ווייַן פון דיין דינער ליפּ,
און אויפן בוים מיט די גרינע צווייגן
און אויף אַלע זאַכן וואָס דו האָסט ליב.

צו אַ נאַנטן

דו ביזט שוין ווי אַ מידער בוים
וואָס האָט אויף זיינע פּלייצעס דורכגעטראָגן
געוויטערן און מדבר־שטורעם.

איך קום צו דיר אַריין אַמאָל
פאַרהויקערט מיט די בלינדע משאָס דורכפאַלן אויף זיך,
און קוק ווי די גלייכסט אויס צוקרימטע אַלטע שיך.
אַזאַ מין וואָרים קלאַנג־געזאַנג קלינגט פון דיין העמערל
איבערן שלאַנקן מיידל־זויל,
און אַזאַ וואַרימער אָטעם ווייט
פון דיין ווייסן פּאַפּיראָס אין מויל.

ווינטן קלאָגן ערגעץ איבער גרויע ימען,
מאַסטן ווי די אַלטע בוימער־שטאַמען
ברעכן זיך און קרעכצן פינסטער.

אינערגעץ איז נישט רואיק
אינערגעץ איז נישט גוט,
מיין גוטער, רואיקער אַלטינקער,
חוץ דאָ אין דיין בייטאָגיקן שטיבל.

ווי מאַמעדיק עס זיצט די אַלטע ברוינע קאַץ
לעבן דיין נידעריק סאַפּקעלע. —
אַ היים געמאַכט זיך דאָ
ביים ברעג פון גאַס,
ביים ברעג פון שטאָט,
ביים ברעג פון דער וועלט.

דער בלינדער טויט

ווייסט נישט וואו דיין מזל בלאָנדזשעט
אין אַ הוילן רוים.
טויזנט דערפֿער האָט דאָס בלאָנדזשען
ביז צום טויט אַהיים.

— מיין קליינקייט, ווע‌סטו מיך באַשיצן
פֿון גאָרן ביז איבער דער וועלט ?
די שלאַנג פֿון קנאה זאָל מיך נישט סמען,
און נישט די שנאהדיקע שווערד ?

— דיין קליינקייט וועט דיך נישט באַשיצן,
דאָס בייז קריכט אומעטום אַרום,
און גיפּטיקט איטלאַך אָרט און ווינקל,
און לאָזט דאָרט וואונד און וויי און מום.

אויב ס'האָט דער האַן דאָ פֿונם הויפֿל
זיך נישט געראַטעוועט פֿון אַ קויל,
און איז געפֿאַלן ביי דעם פּלויטל
מיט אַ פֿאַרהאַקט, פֿאַרבלוטיקט מויל.

אויב ס'האָט די טויב פֿון די געזימסן
איר קליינעם שלאַק נאָך נישט פֿאַרלאָזט,
און ליגט פֿאַרנורעט ביי איר קליינוואַרג
און הערט די ווייטע הוילע שאָס.

ביים טיר פֿון שטאַל וואו קו און קעלבל
שטייען פֿאַרשטומט און איין זיך פֿאַרטראַכט,
ביז איך געשטאַנען לאַנגע שעהן
ביז אין דער טיפֿער קאַלטער נאַכט.

די ראָסע האָט דאָס גראָז באַטואיקט,
די הימלען האָבן געגעפּלט פֿייכט.
און ס'האָבן זיך אויסגעלאָשן שטערן

און שטערן האָבן זיך אויסגעבלייכט.

און איבער מיין שטיבל האָט דאָס מזל
זיין אַלטע האַנט אַראָפּגעלאָזט
מיטן ערשטן אָטעם קעלט און ווינטער,
מיט ערשטע הייסע קושן פראָסט.

איך בין אין טיר אַריינגעגאַנגען,
דעם אַלטן בליי־לאָמפּ אויפגעדרייט,
און ס'בלאָט פון טאָג צונומען ווידער
אַזן זיך פאַרלייענט וועגן טויט

וואָס הויערט דאָ אין גאַנצן געגנט
און לויערט הינטער יעדער וואַנט.
ער איז אַ בלינדער און עס פירט אים
אַ באַרוויס אינגעלע ביים האַנט.

שאָטן

האסט אויף מיין טונקלער שוועל
געלייגט דיין קרומע חתימה.
און — אין מיין ווינקל האט געשאטנט דער טויט.

אין צוויי דריי הערבסטיקע מעת לעת
בין איך געווארן אן אלטער מאן.

די פייניקונג רעדט קלוגע קלארע רייד אמאל,
ברענגט משלים פון די ערלאכע.

אין יעדן הייליקן בוך רוט זייער תפילה.
און זייער טראכטן — אוונטליכט אין פעלד
אויף שמאלע סטעשקעס שווייגן.

און איך — האב נאך געדארפט ארויפגיין
מיט מיינע יונגע טעג דאס הויכע ליכט דערקענען,

און אט איז שוין מיין טאג ביים זייט געבליבן.
דורך שמאלע הינטערוועגן טוט אפגיין מיין פארשפעטיקט ליד.
וואוהין ?

זיך דורכגיין דורך געשטארבענע ישובים ?

לויטער הענגען איבער די אומעטיקע דערפער
די קלוג קוהלתדיקע הימלען.
די פליינען דרימלען אין מידער זון פון טאג.
די חיהלאך אונטערן דארנדיקן פעלדער גראז
זשומען, זשומען א טרויעריקן מזמור
פון זייער געלן מעשענעם טויט.
און —

כ'האב דאך ערשט געדארפט דא אויפגיין אין דער וועלט
אנטקעגן אלע זיבן אויפגעפראלטע וועגן.
און די האנט פון מיין שמאלער טיר האט מיך צוריקגעכאפט,
און ס'האט דער שאטן פון מיין וואנט זיך איבער מיר אראפגעלאזט
ווי דער שטיינערדיקער פליגל פון אן אלטן גאט.

אין אַזעלכע טעג

אין אַזעלכע טעג, אוי, ברידער, ברידער,
ווייס נישט קיינער וואָס צו טאָן און וואָס צו טראַכטן.
ס׳כאַפּט אַריין זיך אַזאַ כריפּ אין אַלע לידער,
הערבסטיק זשאַווער אויף רויטבלוטיקע פאַרנאַכטן.

כאָטש דאָס וואָרט איז וואויל נאָך, גוט און נאָכגעגעבן,
לאָזט זיך בייגן, לאָזט זיך שמידן, לאָזט זיך קנעטן,
איז געפאַלן אַזאַ שווערער אַנגסט איבער זיין לעבן,
קוקט מיט אַזאַ חשד אויף אונז פּאָעטן.

ס׳פּלעגט אַמאָל אונז קומען שעמעוודיק אין וועג אַנטקעגן,
אויף די באַקן זיינע, אונטער די זייד־שעמענדיקע אויגן
איז אַזאַ רויטלאָד ליכט און ווייך געלעגן —
פרישער עפּל־גאָלד אין בלעטערנעסט פון צווייגן.

דעמלט זיינען נאָך אין אונזער גאַס געשטאַנען סעדער,
און די ביי־לבנהס — נאָך געווען ווי גוטע שוועסטער;
ווייכע ערד־גוטסקייט אונטער די וואָגנרעדער;
יעדער טאָג — דער שענסטער, יעדער טאָג — דער גרעסטער.

היינט אַזעלכע בייזע הינט די טעג אויז יאָגן, יאָגן,
ביטערע פוקסן זיינען זיי אויף די אַספאַלט־לאַנען,
ס׳לויפט ניו־יאָרק דורך לאַנגע שלאַנגענדיקע מיילן
ווייסט שוין ניט אַליין וואוהין, פאַרוואָס, פונוואַנען.

וואָרט

וואָרט, מיין פּראָסטער וואַרשטאַט,
וואָרט — מיין זעג און האַק.
וואָרט, מיין גוטע ליבשאַפט
און מיין בעטלער־זאַק.

מיט די אָרימע טייל איך
חברשאַפט און גליק.
קורץ איז אונזער וועג שוין —
נאָר אַן אַלטער בריק,

נאָר אַ טונקלער גרעניץ
און — מיר קומען באַלד
צו דעם לאַנד פון שטילקייט,
צו דעם שטילסטן לאַנד.

ציילט ניט שטום די מיילן,
נאָר אַ מייל צי צוויי,
און פונוויטנס שמייכלען
ביימלאַך — צווייט צי שניי?

מיר ביידע

מיר האַלטן זיך ביידע דאָ אויף איז אַז אַרימער שותפות.
בשותפותדיק לייב און בשותפותדיק לייד.
און אַז אומרו און פחד
פאַר עפּעס וואָס הויערט אַריבער אונז ביידן.
מיר וואַרטן אין אומגעדולד בלינד אויף אַ בשורה,
אַ גרוס פון אַ נאָענטן אייגעם וואָס האָט זיך דערווייטערט.
מיר גלויבן באַהאַלטענערהייט אַז עס לייטערט
זיך ערגעץ פאַר אונזער פאַרטונקלטן מזל אַ זכות.
און אַמאָל, אַז מיר חלומט זיך שלעכטס,
זע איך דיך — זיך אַפרייסן פון אונזער בונד
און אַוועקגיין דורך הינטערשטע טירן,
צו דערווייטערטע ברעגן.
טראָגסט אָפּ דיין לייב פון מיין לייב.
פאַרטאָג
וועקט מיך אויף דורכן פענסטער אַ ווערימדיקער רעגן.
איך ליג מיטן פנים צום טויטן באַלקן.
איך ווייס:
איך האָב דאָ נישט קיינעם.
אויב כ׳האָב ביז איצט זיך געראַטעוועט פון צאָרן און בייז
איז — אויף מיין אייגענעם אָרעם.
און אויב ס׳וואַרט אַ וואַרימער שאָטן פון טרייסט
פאַר מיין קאָפּ —
אַ קאַלטער סוף־זומער בייטאָג,
בלייבע שיטערע זון
גלעט די שטילקייט אויף קינדערשע קברים.
און איך ברענג דאָרט קיינמאָל קיין בליט ניט אַרויף
פון די קווייטן וואָס ווערן צובראָכן פון וועלקן.
כ׳ברענג מיין אייגענעם וועלק
אינם גאָלדענעם גאַל פון מיין אויג
אינם ביטערן ליכט פון מיין ליד.

בית אידיש

אין הויז פון אידיש שטייען שטענדערס
אויך איך האָב איינעם דאָרט.
איינער לערנט מיט זיבן תלמידים
און דערקלערט דעם וואונדער פון וואָרט.

און אַ צווייטער — דעם טרויער פון שיינקייט
וואָס פאַרגייט און קומט נישט צוריק.
און אַ דריטער — די פרייד פון בעטלער
אין אַ רעגנגנאַכט אונטערן בריק.

און איך ביי מיין שמאָלן שטענדער
וויג זיך שטיל און מיט זיך אַליין.
ווי אָרימע אורחים און בעטלער
קומען שורות און ווערטער צוגיין.

פרייד און ליב אייך, טייערע אורחים,
און צו אייער הלבשה מיין לויב.
צו די קנייטשן פון אייערע היטלען,
צו די רעק מיט די פאַלדן שטויב.

צו די גרויסע צופאַרענע שטיוואַלעס
דורך די בלאָטעס און דערפער אַרום.
איינעם האָבען די אויגן פאַרטונקלט,
און אַ צווייטער איז געוואָרן קרום.

און אַ דריטער — שטום, איינגעבויגן
שווייגט — נאָר די אויגן לויכטן קלאָר, —
דערציילן, היילן און פאַרגיבן
דעם צער און פיין פון אַ דור.

אַט די אַלע פאַרטרויטע מיינע —

ווייסע קעפּ, זילבערנע בערד.
וואָס זאָל איך אייך לאָזן צו הערן?
אַז איר האָט שוין אַלץ געהערט.

וואָס קאָן איך אייך לאָזן צו וויסן?
וואָס קאָן איך דען געבן פאַרשטיין
אַ פאַרווינקלטער מענטש הינטער קאַרעץ
וואָס גייט תמיד אין שאָטן אַליין.

און האָט נאָר פון אייער מסיבה
אַמאָל, אַ פאַרנאַכט, פון אַ זייט,
זיך געבויגן אונטער אייער ניגון
איבער דער הייליקייט פון אָרימברויט.

און קאָן ביז היינט נישט פאַרגעסן
די שעה, ווען אויף אייך האָט געהעלט
דאָס ליכט פון גאָטס רו און געוויזן
אויך אים אַ קליין אָרט אויף דער וועלט.

כ׳לאַז איך איבער

כ׳לאַז איך איבער, מיינע לידער,
אַ אויף גאַטס און וועלטס באַראַט.
ערגעץ האָב איך יונגע ברידער,
ערגעץ אין אַ דאָרף, אַ שטאָט.
איר וועט זיך צו זיי דערפרעגן
ביי דעם גרויען אַסיעד־וועג,
ביי דעם גרויען אַסיעד־רעגן,
ביי דעם גוייעלע מיט דער זעג.
איך וועל רוען, איך וועל שלאָפן,
איך דאַרף אייביק־טיפע רו.
אייערע הימלען בלויען אָפן,
גייען — ווער קאָן וויסן וואו?
אייערע סעדער פול מיט פּירות
פאַרן אַלטן, פאַרן קינד.
צווייגן — גינגאַלדענע שורות,
וואַרפן זריעה פאַרן ווינט.
אייך ווינט וועט זיי ווייען, ווייען,
וואו עס איז זיי נאָר באַשערט.
און אַ צווייטער וועט זיי זייען
אין דער וואַרימער גוטער ערד.

וואו לויפסטו, קליין ווייס ציגעלע?

די בענקשאַפט לויפט איבער וואַסערן,
די וואַסערן האָבן אַ ברעג.
ביים ווייטסטן ברעג וואַרטן שטיבער,
אַ מאַן מיט אַ האַק און אַ זעג.
אַ היים, פיר ווענט און אַן אָפדאַך
שיינט אַ פענסטער אין יעדער וואַנט.
און דורך יעדן פענסטער באַזונדער
שטרעקט די בענקשאַפט איר ווייסע האַנט.
דאָרטן לויפן די וועגן און פירן
און ברענגען צוריק אַהיים.
הונדערט וועלדער און ביימער איינזאַמע,
ביז וואַנען דו דערקענסט דיין בוים.
הונדערט גרויסע בריקן און בריקלאַך,
ביז וואַנען דו קומסט צו דיין בריק.
געווען דאָ אַ ווייס שיין ציגעלע,
געווען דאָ אַ קינדערשע וויג.
די וויג איז פאַרלאָרנגעגאַנגען,
און דאָס ציגעלע אַנטלאָפן באַלד.
זיך געלאָזט אויפן וועג נאָכן אינגעלע
דורך פעלד און וואַסער און וואַלד,
אין וואַלד איז אַ שטיבל געשטאַנען,
געשטאַנען ליידיק און פוסט.
ביים בריק געפרעגט ביי דעם היטער,
און דער היטער האָט אויך נישט געוואוסט.
די וועלט איז אַ גרויסע, אַ ווייטע,
און אויף טויזנטער וועגן צוקרייצט.
אַז עקשן אַ וואַלד שטייט אַנטקעגן,
אַ וואַסער — צורייצט און צופלייצט.
וואו לויפסטו, קליין ווייס ציגעלע?
זע, ס'איז שפּעט און די זון פאַרגייט,
און טרויעריקע גרעניצן לייגן זיך
אומעטום אויף דער עלנטער ווייט.

מענטשן און שטיבער

ווער ס׳קלייבט זיך אויס אַ ווינקל,
און ווער — די ברייטע וועלט.
ווער ס׳בלייבט אויף אייביק אינגל
אין חלום פון דער וועלט.

אפילו די גרויסע ליידן
גיט ער אויך אַ ליכטיקן זין.
און פליט מיט זיי איבער די צייטן,
און מאַכט די צייטן פליען.

ער בלעטערט די געשיכטע
און מישט דאָרט אויף דאָס וואָרט,
וואָס טראָגט אום טרייסט און ליכטיקייט
פון ווייטסטן אָרט צו אָרט.

דערפאַר דורך צער, עינויים,
פאַרוואָרפן, שניי און קעלט,
האָבן נאָך אַלץ אַ קיום
קליין־דערפלאַך אויף דער וועלט.

אַזוי ווי ס׳בלייבן איבער שטיבער
נאָך די מענטשנס לעצטע טעג.
בלייבן מעשׂות און לידער איבער
נאָך זיי מיט אונז ביים ברעג.

און לידער בלייבן אויך איבער
וואָס זינגען פון דור צו דור
דעם חלום פון מענטשן און שטיבער
אויפן זעג צווישן חלום און וואָר.

די לידער

אויף וועלכער ערד די לידער וואקסן ?
אַבי זיי וואַקסן נאָר אויף ערד.
מעגן זיי האָבן שמאָלע אַקסלען,
מעגן זיי האָבן פרומע בערד.
זיינען זיי גאָטס און מענטשנס לידער.
ווי ווייט זיי זאָלן נישט בלייבן שטיין,
וועלן זיי קומען ווי ברידער צו ברידער
און ווידער זיך פאַנאַנדערגיין.
ווי לאנג שוין וועבט מען גרויען לייוונט,
און זייד און פראַסטלאַכן געוואַנט.
בעל שם טוב זינגט, אַ בעטלער דאַוונט,
אויך די מאַשין איז דעם מענטשנס האַנט.
און מיך פאַרגאַפן נישט קיין אַנטיקן
וואָס גרויס ניו־יאָרק האָט אַרויסגעשטעלט.
איך האָב ליב היימישע הילצערנע בריקן
איבער אַ טייך צווישן וואַלד און פעלד.
און ס'וואָלט געווען אויך אַן סכנה
ווען עמיצער פון אונז שטעלט זיך איין
פאַר דער פארלאָזענער לבנה
ביים טויער פון דער ליטעראַטור נאָך שטיין,
און די נעאָ־משכילים שטייען און היטן
און לאָזן איר נאָך נישט צוריק אַריין.
די בלויע פייגל: פרילינג און זומער
שטייען אויך מיט איר און וואַרטן ביז
אַ נייער רענעסאַנס אַ פרומער
וועט שטאַרק זיך שטעלן אויף די פיס.

אויף דער הייליקער וועלט

די שיינקייט בלאַנדזשעט באַרג אויף, באַרג אַפּ,
די גוטסקייט גייט מיטן טאַליקן וועג.
די שיינקייט מיט דער בלעטערקרוין אויפן קאָפּ,
די גוטסקייט — אויף די לענדן אַ האַק און אַ זעג.

און איך גיי נאָך ביידע אין שטילקייט נאָך,
דער אָקטאָבער, דער האַר פון פייער און ווייַן,
שפּרייט בראַנדשענע שאָטנס אויפן ווייטן שלאָך
שפּרייט בענקונג און רו איבער דאָרן און שטיין.

מיט וואָרט צי אָן וואָרט — ס׳גליט דער כישוף פון ליד
אויף מויל און אויג און אין הייל פון געדאַנק.
אַ פויגל אַ שטומער פאַרשפּעטיקט פליט —
דעם זומערס לעצטער פאַרענדיקטער קלאַנג.

און ס׳הענגען די הימלען געלייטערט און ניי,
אַ ברייטער קופּאָל אויף דער הייליקער וועלט.
רוף די פרידלאַדקייט: גאָט, רוף די ליכטיקייט: פריי,
רוף די שיינקייט פון טאָג: די געבענטשקייט פון פעלד.

גֶעבעט

גיבֿ מיר כּח נאָכצוזינגען כּאָטש
נאָר אַ טריט — זייער פּשוט לעבן.
גיבֿ מיר כּח נאָכצומורמלען
כּאָטש אַ קלאַנג פֿון זייער ניגון.

וואַרף אויף איבער מיין נשמה
האָרבֿ און שאַרף זייער ניסיון.
רייס אַראָפּ פֿון מיר די שמאַטעס
פֿון מיין איינגערעדטן יומטובֿ.

איך האָב אָנגעצונדן ווערטער
אפֿשר פֿון אַ טמאָ'ן פֿייער.
שיק דיין ווינט זיי אויסצולעשן,
לאָז מיך ווידער אינדערפֿינסטער.

אפֿשר וועל איך ריינער ווערן,
אַפּגעוואָרפֿן אין אַ ווינקל
אָן אַ ליכט און אָן אַ שטערן
אָן אַ טרייסט פֿון : מאָרגן־קומען.

וועל ווידער צו דיין פּוס דעקריכן :
גאָט, דו ביזט אויף מיר ברוגז ?
ווענד נישט אָפּ פֿון מיר דיין פּנים,
שנייד נישט אָפּ פֿון מיר דיין סטעשקע.

זאָג מיר : איך האָב דיר פֿאַרגעבן,
וועל איך ווידער פֿון דיר אָפּגיין,
שטילער נאָך ווי כ'בין געקומען,
אין מיין ווינקל, אינדערפֿינסטער.

און וועל וואַרטן, און וועל גלויבן :

אין מיין שווערער וואַנט פון חושך,
וועסטו מיט אַ קליינעם האַמער
נעמען אויפהאַקן אַ פענסטערל.

דיק די שווערע וואַנט פון חושך,
און דו קלאַפּסט אין איר פאַמעלעך,
כ׳שטיי פונדערזייט, אינדערפינסטער,
כ׳זע ווי ס׳שפּרינגען אָפּ די פונקען.

היינט נאָך, מאָרגן, אפשר מאָרגן
וועסטו מיט דיין זיכערן האַמער
דורכהאַקן די וואַנט, די פינסטער,
און דער אָפּשיין פון דיין וואונדער

וועט איבער מיין קאָפּ אַ פלייצטאָן,
וועל איך אויפן פּנים פאַלן.
וועסט איבער מיר שטיין, מיך שטאַרקן
כ׳זאָל דעם נס איבערטראָגן.

אַליין

מיטן ווייסן ציגעלע באַנאַנד
איז אויך אַוועק דאָס ליד.
דאָס וויגנ־ליד דאָס זילבערנע,
פאַרווייעט אירע טריט.

דער פריער זומערווינט קומט אָן
און קלאַפּט אין פענסטער שטיל:
עס רוישן שוין די וואַסערן
אין טייך לעבן דער מיל.

עס רוישן שוין די וואַסערן,
נאָר שטום דאָס ראָד טוט שטיין.
עס שטייט ביים ברעג פון טייך דער טאָג,
דער שיינער טאָג אַליין.

עס גייען איבערן הימלבלוי
צוויי זילבערנע וואלקן אום,
צוויי שיינער ברידער וואלקן גייען
אַליין אויף דער וועלט אַרום.

און לויטערער דער הימל ווערט
און טיפער נאָך זיין בלוי.
און אונטן, בוים און גראָז און וועג
ליכטיק און ריין און גיי.

נאָר דער וואָס וועט זיין גרויסע פרייד
צוזינגען העל און שיין,
וועט אומגיין איינזאם איבער דער וועלט,
איבער דער גרויסער וועלט אַליין.

דוד בערגעלסאָנעס געווידמעט

אוי, אַ שטילער, שטילער וועל איך קומען
אין קליין־קאַרעץ אויף אַ לאַנגן, לאַנגן אָפּרו.
ביי אַן אַלטן פעטער אויפן גאַניק
לאַנגע שעהן טאָג און שווייגן, שווייגן.

פאַרן גאַניק שטייען נישט קיין שטיבער,
אַ פּאָר הויכע, דינע גרויע ביימער —
אַ געדעכעניש פון אַ שטיק אַלטן וואַלד דאָ, —
לאַנג און דאַר ווי בחורים־נזירים.

קיינער קומט צו מיר נישט דורך די וואָכן.
ווער זאָל קומען? קיינער קאָן מיך דאָ נישט.
די וואָס זיינען מיט מיר קינדווייז אומגעלאָפן
זיינען אויף די גרויסע וועג־און־וועלטן.

קיינער פון זיי אַלע האָט זיך מער נישט
אין אַזאַ מין מצב דאָ צוריקגעקערט זיך.
אַלע האַלטן אַז זיך אין דער וועלט דאָרט,
אויב ס'איז עמיצער דאָ ווען צוגאַסט געקומען

איז ער זיך אַרומגעגאַנגען אַ פּאָר וואָכן
האָט געשמעקט, געזוכט מיט אַלע חושים
די העלע טריט פון זיינע יונגע יאָרן
און דערזען נאָך וואו ניט וואו אַ סימן.

איז אַרויפגעגאַנגען פרי אויפן בית עולם
דורכגעלייענט אַ פּאָר ברעטלאָך פון מצבות.
איינגעקוקט זיך אין די שווערע ביימער
און ביים צדיקס אוהל אויך געשטאַנען.

פייגעלאָך זיינען אָפּירגעפלויגן

פונעם שוואַרצן דאכגעזימס אים גריסן.
באַבעלאַך מיט דאַרע קנאַכעדיקע הענטלאַך
אויסגעשטרעקט נאָך אַ נדבהלע זילבער.

און גאנצפרי איז ער גלייך אַפּגעפאָרן.
האָט דאָס ליימיקע שטעגל זיך צעוויקלט.
ס'האָט דער ישוב מיטן שולכל, מיטן ברונעם
קוים געגומען זיך אַרויסרירן פון דרימל.

איך — בין דאָ אַהער געקומען בלייבן
אויפן דאָרן גאַניק פון מיין אַלטן פעטער,
שטיל־ווערן ווי ס'צוויט אויף אַפּריל־צווייגן
שווייגנדיק — ווי פאַלענדיקע בלעטער.

און ווען פייגל פליען אַפּ פונדאנען
נאָכקוקן אַן בענקעניש פונווייטן.
כ'האָב נישט ווען אויף דער וועלט אַ גרוס צו שיקן
אין דער מדבר פון די ימען און די ווייטן.

דאָ

פֿאַר מײַנע זינד איז אַט־דער קרבן.
איך נעם צונויף פֿון אים דאָס אַש,
און גיי אַהיים — פֿאַררוקטער, ווײַטער
און גרויער זעט מיר אויס מײַן גאַס.

און ס׳נעמט מיר קלאָר און קלאָרער ווערן
די טונקלקייט פֿון אַט־דעם טאָל,
וואו דו האָסט מיך פֿאַרזעצט צו לעבן
ווער ווייס ווי לאַנג צוריק — אַמאָל.

דאָ ליגט די אַלטקייט אַ פֿאַרשעמטע
אויף יעדן קרומען דאַך פֿון הויז.
די בלײַכע פּנימער פֿון קינדער
לעשן זיך אין די פֿענסטער אויס.

איך קלײַב דאָ אויף קאַפּיטלאַך תהילים
פֿון יעדן בליק אין גאַס, אין גאַנג.
אַ שטילער שמייכל אין גוטמאָרגן,
און עפּעס איז אין שמייכל קראַנק.

ווי הינטער מײַנע פֿאַרשטומטע טירן,
ליגט הינטער יעדער טיר אַ סוד,
און עסט די רואיקייט און שטילקייט
ווי בלוטיקער זשאַווער פֿרעסט אַ בלאַט.

ווי הינטער מײַנע נאַכטיקע פֿענסטער
האַלט וואַך די שרעק און היט, און היט.
אַ לאַנגער שפּיז אויף אירע אַקסל
און ריטמיש קאַלט זײַנען אירע טריט.

כ׳ליג אויף מײַן שלאָפֿלאָזן געלעגער
און הער זיך אײַן: טיק־טאַק, טאַק־טיק.
דאָס גייט אַרום מײַן אייגענער עלנט
פֿוניענערזײַט פֿענסטער הין און צוריק.

ווינטער

אַ קלאָרער שניי טוט וואָרים פאַלן
איבער די דאָרפשטיבער און שטאַלן,
ווייכער ווערט די וועלט און מילד,
פאַרוויגט, פאַרשטילט.
פאַרוויגט, פאַרשטילט.

און פול דאָס מאַנאָטאָנע שווייגן,
ווי גרינג־פאַרמאַכטע רויִקע אויגן.
אַ זיס געשמאַק אַנטשלאָפן־ווערן
פון אַלע הימלען, אַלע ערדן.

אפילו קראָען אין די נעסטן
פון גאָר דער גרויסער וועלט פאַרגעסן.
דער שניי ווי ווייסער שלאָף ווי גרינגער,
רוט אויף די דינע צווייגן־פינגער.

די טעלעגראַפסלופּעס אויף די וועגן
האָבן זיך אויפגעהערט באַוועגן,
און שטיין געבליבן גלייכע, הויכע
אין ווייסע ברייטע שנייעד־טייכן.

און ס׳קלויסטערל אין הויף אין ברייטן —
אַ בעטלערל אַ ווייס־פאַרשנייטער.
מיט אַ באַשליק אויף קאָפּ און אַקסל,
און צו דער ווייסקייט צוגעוואַקסן.

וועט שטעקן בלייבן דאָ אינמיטן
ביז עס וועט אָנקומען אַ שליטן,
אַרויפנעמען אויף זיך און היידאַ!
איבער די ווייסע זיידענע ווייטן.

ליד

איך בין געוואקסן און געוואקסן
און בין קליין געווארן, גאט.
שלעפ זיך דא אום מיט דינע אקסל
אין דער אומהיימלאכסטער שטאט.

און מיט זייטיקע, ארומיקע, די מענטשן —
נאר אין צופאל אויסגערעדט א וואָרט.
כ׳גאר אזוי צו ליבן, ליב־האבן, בענטשן
איטלאך פנים און איטלאך ארט.

און צוטיילן זיך, צוגעבן, געבן
וואס איך האב און האב געהאט:
שיינקייט וואס פארפליט און טוט צושוועבן
ווי דאס גאלד פונם פארוועלקטן בלאט.

און דערנאך דא בעטן א נדבה
א לעצט־געבליבן ברויטל פונם מארק.
הערן אויף זיך חוזק־לויבן: נביא.
ביטערע שמייכלען: תושב פונם בארג.

בייז רכילות וועגן נייע לוחות
וואס „ער האט אהער אראפגעבראכט״.
כ׳האב א שמייכל: קינדער־שער צולהכעיס, —
קראנקע זון ביי שוועלן פרי־פארנאכט.

כ׳האב א שווייגן: מיטן קאפ געבויגן,
ווי א שולדיקער אויף בייז און זינד. —
הענגט אן איינציק בלעטל איבער צווייגן
רייסט און בייסט און קניפעט אים דער ווינט.

און ער קאן אים נישט ארונטערפליקן,
ביז דער הוילער פוילער רעגן קומט,
און די נאכט מיט הערבסטיקע מזיקים
שווענקט דעם זומערס איבערבלייב און ברומט.

כ׳קום אָן

נישטאָ דאָ מער דער מאַמעס הויז,
און דעם טאַטנס קבר פאַרלאָרן.
און איך אַליין, טאָג־איין, טאָג־אויס
קלייב נוצלאָזע וואָכן און יאָרן.

העכער די וואָלקנס וואַקסט ניו־יאָרק
וואַרפט צום הימל צושטערנטע פענסטער.
אויף דעמדאָזיקן הויכן פענסטער־באַרג
קריך איך דער סאַמע קלענסטער.

איך קריך, איך שלעפּ זיך נאָר אַזוי
נאָך אַלעמען, בלייב הינטער אַלע,
און וועל אין אַזאַ מין אומעטיק גייִן
הינטער אַלעמען ווערן פאַרפאַלן.

צום סאַמע שפּיץ דערקריכן אַ סך
איך וויל נישט דערקריכן, דערגרייכן.
ווער שטייט עס דאָרט אויפן הויכן דאַך?
דער גאון פון די קוימען־דרויכן.

עס בויגן זיך אַלע קוימענס אײַן
פאַר זײַן כבוד און קניען, קניען.
איך וועל שוין בײַ זײַן גאָלדענער קרוינונג נישט זײַן,
וועל דעם טאָג שוין אין גרוי־וועג דערציִען.

און אפשר זיך אומקערן גאָר צוריק
און די עטלעכע הויך־טרעפּ אַרונטער.
און גייִן און גייִן ביז צום קאַריצער בריק,
און דערזען — אין קאַרעץ איז ווינטער.

עס בליִען די דעכער און ביימער אין שניי,
און דער טײַך־דעק איז פול מיט שליטנס.
העי, קראָ, לויף און זאָג אָן די בשורה, די פרייד,
אַז עס קומט אָן אַן אַלטער מחותן.

די שונאים

די שונאימס פינסטערע בילבולים
הינטער מיין טיר — ווי טריטע מייז.
נאָר כ׳צי פאַר זיי די פאָן פון שלום,
מיין פאָן פון שלום: זייד און ווייס.

קומט נעמט וואָס ס׳גלוסט זיך אייך צו נעמען,
אויך מיך אַליין — פאַר אייער קנעכט.
פאַרקויפט מיך אויפן וועג צו וועמען.
איר טוט, מסתמא טוט איר רעכט.

ווי קייטן ווערן אויך אייגן ליידן
דורך וויסטע טעג און בלינדע נעכט.
געבענטשט זאָל זיין אייער האַנט ביים שניידן
דאָס ברויט וואָס כ׳האָב פאַרטרויט מיין ערד.

די קונסט

קונסט איבערפורמעו אלץ — א בוים, א פנים,
און פונם טיפן שווייגן — אזא וואונדערוואַרט, —
אַז עמערל אַ ליכטיקס פאַרן גאָלדענעם ברונים,
דערפרישונג און דערקוויקונג שעפן דאָרט.

אַ מייסטער, כ׳האָב געזען דעם שטיין דעם האַרטן
און דיין זיך־גראָבנדיקע טיפנדיקע האַנט.
און איטלאַד זעמדל אין זיין דורשטיק שמאַכטן,
און דיינע אויגן — אַנטרינקען דאָס מידע זאַמד.

און נאָכדעם דיך אַליין, אַ מייסטער שייבער —
אַ שטראָם וואָס האָט זיך דורכגעריסן שטיינער,
און זיך געלייגט אין בלויער רו — אַ טייך.

דאָס וואַסער אָטעמט שטיל און מילד און ווייך,
און אוונט נידערט מיט זיין גרינגן פרומען דרימל
פון אַלע וועגן ערד, פון אַלע ברעגן הימל.

כ׳זע פונוויטנס . . .

כ׳האב אַהער אַראָפּגעבלאָנדזשעט
ניט אין צייט און אָן מיין ווילן.
אַלע גרויסע קוואַלן רוישן דאָ,
ניט מיין דורשט צו שטילן.

אַלע הויכע פאַנען פלאַטערן,
אפשר אויך פונמיינעטוועגן.
פרישע פרייד מיינע — אויף שויבן
טראָפּנס ראָסע נאָכן רעגן.

ביים ברעג טיש פונם בעל שם טוב
נאָר אַ ברעקל אויפגעקליבן.
און אַ וואָרט נאָר פון זיין תורה,
אפשר נאָך פאַרגרייזט — פאַרשריבן.

אָבער כ׳האָב געהערט פונוויטנס
ס׳האַרץ פון יענע דורות שלאָגן.
יונגע פרייד מיינע — אויף וועגן
זע איך פאָרט אַ פערד־און־וואָגן.

אונטער בוימער רויטע שאָטנס,
איינגעשטילטע בערג און טאָלן.
ווייטע קלאַנגען פון אַ ישוב,
ווייטע פעלדיקע ווידערקולן.

ער וועט צו דעם ישוב קומען,
ס׳וועט שוין אָנהויבן פאַרנאַכטן.
אַלע איינגעבויגענע שטיבלאַך
טוען אויף זיין קומען וואַרטן.

אין גרעניץ

אין אונזער געגנט וואַקסן נישט קיין טרויבן,
קיין ווייַנפרוכט און קיין קווייטלצווייט.
אַ דור פון אַלטן דעמבנוואַלד אויף זיבן מיילן,
לאַנגע פעלדער שטעכיק דאַרנדראַט,
ווילדע בלימלאַך פון אונטער זאַלציקן זאַמד,
טייכלאַך זומפיקן גרינשפּיניק, פאַרסמט.
און מיר — אַ אַרים וויסט געזינד,
קיין איינעם זינט דעם דרייצנטן דור שוין ניט באַשערט
קיין הויכער וועג צו אַ דערהויבענער שטאָט אויף דער ערד.
איך, דער עקשנדיקסטער פון מיין שטאַם,
האַלט איבער מיין אייגן לייב און דם
אַ רוט פון וואַרענונג און מאַנונג:
אויב אונזערע עלטערפאַטערס
האָבן דאָ אַפּציגיינערט אינם אומעטיקן כוטאָר,
און אויפגעהאַלטן זיך אין בלודנעם גוהל ווי די הינט,
מעג אונז אויך אָנשטיין אַט־די זינד.
דער אויסוועג קאָן נאָר זיין אַ מיאוסער און אין שאַנד.
די בייטש מוז איטלאַכער וואָס האָט אַ האַנט
פריי־האַלטן אין שוואונג דאָ איבער עמיצן,
אַז ניט — איז איבער זיך אַליין.
נו, קלייב איך אויס מיין אייגענעם גוף און זעל.
זאָלן וואַקסן עלנט־שוואַמען אויף מיין שוועל.
זאָל דער אַלטוואַלד מיר פאַרשטעלן וועג און שטעג
צום ברייטן פרייען טויער פון יונגע טעג.
כ'וועל גיין אין שפּעטן פעלד אין גאַטס פאַרנאַכטיקן שאָטן,
שמעקן דעם אַלטן מאַד פון טויטע נויטן,
און טרויערן צו זיך אין באַרד.

בּרודערל

אַ קליין קליין ברודערל איז ביי אונדז געשטאָרבן,
אַ שיינס און אַ שטילס אַזויווי אַ טויב.
וועט ער מער נישט קוקן מיט די בלויע אויגן
אויפן בלויען הימל דורכן פענסטער שויב.

וועט ער מער נישט לאַכן צום גאַנצן דרויסן,
אפילו צום אַלטינקן מיט דער ווייסער באָרד.
פאַר אַלע פאַרבייגייער אַ גאָלדענעם שמייכל
אַ גאָלדענעם שמייכל און אַ גאָלדן וואָרט.

די פייגעלאך פּיקן שטרויעלאך קליינע
און האָבער־קערנער אויפן שליאך דערביי.
פוניענערזייט פלויט וואַקסט אַ סאָד מיט בוימער,
גייען די בוימער אַנגעטאָן אין מאַי.

קליין געווען ברודערל און דין, אַזאַ דינער,
געמוזט נאָר ליגן אין בעט גאַנצע טעג.
ווען אַנדערע אינגעלאך, אויך קליינע און דינע,
זיינען שוין אומגעלאָפן אויפן ברייטן וועג.

„שפּעטער, שפּעטער וועט ער שטאַרקער ווערן״,
האָט געשמייכלט דער דאָקטאָר דורך די ברילן וואויל.
און די גוטע מאַמע האָט אים נאָכגעשמייכלט
מיט טרויעריקע אויגן און אַן אומעטיק מויל.

אינגעלע איז געשטאַנען טעג ביים פענסטער
איין זומער איז געקומען און אַ צווייטער איז אַוועק.
און קאַלטע ווינטערס זיינען אויך געקומען
און ברודערל איז געשטאַנען אַזויווי ביים ברעג —

ביים ברעג פון אַ ים וואו שיפן קומען,

רויִעז זיך אָפּ און זיי פֿאָרן צוריק,
און אויף אַלע שיפֿן טוט ווייען און פֿלאַטערן
די פֿאַרביקע פֿאָן פֿונם לאַנד פֿון גליק.

אַ ציידעלע האָבן מיר, פֿלעגט ער שבת קומען,
ברודערל האָט אים זייער האָלט געהאַט,
דעם ציידנס מעשׂות וועקן אויף אַזאַ דמיון,
דעם ציידנס מעשׂות מאַכן גוט און זאַט.

ווען נישט די מעשׂות און ווען נישט דאָס פֿענסטערל,
און ווען נישט דער טאָג וואָס ברענגט די וועלט,
און שטעלט זי אַוועק פֿאָרן ליכטיקן פֿענסטער,
וואָלט ברודערל גאָרנישט געהאַט אויף דער וועלט.

און ס׳וואָלט אויף זיין דינעם קינדערשן פּנים
אַזאַ הערלאַכער שמייכל אויך נישט געווען.
אפֿילו דורך די בלייכע פֿאַרשלאָסענע ברעמען
האָט ער דורכגעלויכטן: ס׳איז שיין, ס׳איז שיין.

ווי ער וואָלט שוין געזען דורכן ליכטיקן פֿענסטער
די גאַנצע וועלט פֿון ברעג צו ברעג,
און זיינע פֿאַרבלייכטע קינדערשע יאָרן,
און די ציטערדיק־דינע פֿאַרפֿלויגענע טעג.

צו פ.

כ׳וואַרט יעדן טאָג אויף אַ גוטן בריוו,
און ס׳קומען טונקעלע, טונקעלע בשורות.
און ס׳איז מיר אַזוי שווער צו קוקן אין דער טיף
פון דײַנע אומעטיקע שורות.

אַמאָל האָסטו געשריבן: כ׳האָב אַ ליכטיק קינד
מיט פרייליכע לאָקן און מיט בלויע אויגן.
און פון די ווערטער האָט געשמעקט מיט וואַרימען ווינט
מיט צוויט אויף יונגע צווײַגן.

אַמאָל האָסטו געשריבן: מײַן אײַנגל וואַקסט
און רעדט אַזעלכע לאַכנדיקע ווערטער.
און כ׳האָב געהערט דײַן אייגן קול, דײַן זיס געשמאַקס,
איז זון פון פענסטער — דײַן געלעכטער.

דײַן שטאָט איז ווײַט, איז ווײַט איבער אַ ים,
און מער ווי בריוו קאָן מען דורך אים ניט שיקן.
די בריוו, ווי טויבן, פליען איבערן פלאַם
פון אַלע ברענענדיקע בריקן.

פון אַלע בריקן בלײַבט דער רעגנבויגן־בריק
דער רעגנבויגן־בריק נאָך טרערן, רעגן.
דאָס וואָס די אַנגסט צושטערט לעבט אויף צוריק
אין איינזאַמקייט אויף וועגן.

די גוטסקייט קוקט אַראָפּ פון הוילן פעלד,
פון אַלע בוימער שוין אַוועקגעפלויגן די בלעטער.
און פון דער גרויסקייט אויף דער אומענדלאַכער וועלט
און פון די האָפענונגען: שפּעטער.

שפּעטער, שפּעטער, אויב ס׳קומט נישט אַן די פרייד

קומט די רו, די רו איז אויך א שיינע,
און ס׳שענסטע וויגליד וועט געבערן דער טויט,
מען דארף דערפון ניט וויינען.

אודאי מיין איך טרייסט מיט אײנלאַד וואָרט,
אוודאי וויל איך גרינג און ליב דיר מאַכן,
פאַר מיר אַליין ווערט אַלצדינג ריין און קלאָר
אַזוי צו רעדן פון די שטילע זאַכן.

און סטונקעלע געמיט פון דיינע בריוו
ווערט העלערער און ליכטיקער און לויטער,
און דורכזיכטיק זינגט אויף פון זייער טיף
א נייער גרוס א ווייטער.

איך וועל דיר אנזאָגן אַ בשורה: ס׳האָט מיין קינד
דיין נאָמען אויסגערעדט, דיין גוטן נאָמען,
און ס׳האָט פאַרשמעקט מיט פרייען יונגן ווינט,
מיט אַלטע זומערן וואָס וועלן נייע ווידערקומען.

ביי אונז

ביי אונז אין שטאט איז דאָ אַ גאַס,
אַן אַלטע־געבליבענע פון אַמאָל.
די גאַס איז אַלט דריי הונדערט יאָר,
און קיינער וואוינט שוין נישט אין איר.

ביי אונז אין גאַס איז דאָ אַ מענטש,
אַן אַלט־געבליבענער פון אַמאָל.
ער זיצט ביים פענסטער און קוקט אַרויס,
נאָר קיינער קומט שוין נישט צו אים.

ביי אונז אין הויף איז דאָ אַ בוים,
אַן אַלט־געבליבענער פון אַמאָל,
עס גרינט נאָך אויף אויף אים אַ צווייג,
נאָר קיינער פרייט זיך נישט מיט אים.

ביי אונז אין שראַנק איז דאָ אַ בוך
אַן אַלט־געבליבנס פון אַמאָל.
איך עפן אים און — אַ בלאַסער שיין
קוקט פון זיין בלינדן אויג אַרויס.

אַן אַלטע גאַס, אַן אַלטער מענטש
אַן אַלטער בוך, אַן אַלטער בוים.
נאָר עלטער פון אַלע איז דאָס באַבעלע
אין אונזער ווינקל, ווי גרויער ליים.

די קינדער טראָגן איר אַלצדינג צו:
אַביסל מילך, אַ ברעקל ברויט.
פון ברעקל עסט זי אויף אַ העלפט,
און גיט דאָס איבריקע דעם טויט.

שורות זייד

דערלייטערן זיך ביז דער ליבשאַפט צו יעדען מענטשן,
און ביזן גוטן שמייכל צו דעם בייז אויף זיך אַליין.
און אויסשלייפן דאָס אויג צו זען דאָס וואַכעדיקע גרויע
פון וואָרן טאָג — אין בלויליכט פון לעגענדע.

און פונם וואָרט אַליין זאָל טויען טרייסט און היילונג.
איך וייס: צו דעם דערגרייכט מען דעמלט ערשט,
ווען מ'הויבט זיך פינסטער־קראַנק אַרויס פון עלנט,
און ס'ברענט דער דורשט אין דער נשמה: אַ טרונק וועלט.

ווען אַלץ איז שוין פאַרלאָשן, אַלץ אַוועקגעגאַנגען,
און מ'איז אַרויסגעטריבן פון דער רו אויף אַזאַ ווילדער וויסט
וואו ביימלאַך דאַרענען פרעמד, פאַרשאָלטן, טרוקן,
אַז אויסגענאַגטע וואונד. גייט רוי די רויטע זון אַוועק.

און — כאַפּסט זיך אויף צוריק און ווילסט עָרגעץ אַנטלויפן,
דערנער־פעלד אונטערן טראָט און בלייכער הימל־בלעך.
און ס'ציט און צערט דאָס ווייטיקדיקע אינגלשע מיד האַרץ
און מאָלט זיך: שטיבעלאַך און מענטשעלאַך אין אַ דאָרף.

דאָס דאָרף איז ווייט, איז ווייט, אוי־ווײ, ווי ווייט.
נאָר עס איז דאָ ערגעץ און אויך אַ גרויסער טייך
גייט דאָרט אַרום, — דער טייך מוז איצט שוין ווערן קאַלט
און דער פאַרנאַכט טוט וועבן איבער אים די בלייכע פאַרבן זייד.

אַ זיידן העמדל פאַר דער טרויעריקער לעצטער שעה,
אַ זיידענע שטילקייט אָטעמט אויף פון איטלאַך דינעם גראָז,
און אַ דיך־דין האַלב־רינגל לבנה שיפט גרינג אָן
אַז עלנטס אין דער גרויסער הויכער וועלט,
און קיינער איז נישטאָ אין אים.

קלינג אָן דיין גלאָז

ניט מיינע קרובים דאָ די גאַסען,
נאָר אפשר איז שוין דאָ פאַראַן
אַ זכר היים פון יאָרן טאַפּטשען
אויף אַט־דעם גרויען הוילן שפּאַן.

און אויף דער וואַנט וואו די נאַאיווקייט
האָט פריי׳ר מיט יאָרן נאָך פאַרטרויט
איך שטיל און אינגליש ערלאָד ווייגען
אויף ערשטער ליבשאַפט אין איר נויט.

מיר זיינען אַלע קלוג, אַלווייסיק
און וואָס איז אונז שוין דאָ ניט קלאָר?
דיין קאָפּ איז יונג נאָר — מידע זקנים
צו דר׳ערד געבויגן — דיינע יאָר.

פונדעסטוועגן, ניט שעם זיך, סיגאַל,
ווען ס׳כאַפּט דיך ווער דאָ אין אַ זינד —
אַראָפּבויגן דעם ווייסן פליגל
צו ווייס־איך־וואָס און וויסטן ווינט.

ווי ווייס, ווי ווייט קאָן מען דערטראָגן
דעם חלום אויפן הויכן וועג.
אויב ד׳האָסט אַ קרעטשמע אנגעטראָפן
שוין שפּעט פאַרנאַכט אינמיטן וועג, —

אין קרעטשמע זיינען זיך פאַרזעסן
מעפיסטאָ׳ס חברה — יונג און יונג!
קוהלת אין די שאַרפע אויגען
און שיר־השירים אויפן צונג.

קלינג אָן דיין גלאָז אין זייערע גלעזער

און נאָכאַמאָל, אַזוי, ביז טוב.
זיי וועלן צו דיין וואָרט זיך בייגן
ווי אונטער רעגן־שפּריי דער שטויב.

און איין קאַפּיטל נאָכן צווייטן
דיין ווידוי און דיין תהילים־ליד,
פון שטאָלצע בוימער אין אָקטאָבער,
פון פעלדער מידע נאָכן שניט.

און פונם וואָגלער אין דער שיכרות
פון דעם סוף־זומערס האַרבן רויט.
דאָס טרויערבלוט וואָס זיסט מיט שיינקייט
די זאַלציקייט און שווייס פון ברויט.

ווי גרויס דיין וואונדערליך געדענקען,
דיין ניט פאַרגעסן אַזוי לאַנג,
אַזאַ מין דראָבנער זריעה־קערן
און אַזאַ שלאַנקער ליכטיקער זאַנג.

ברעג אָקטאָבער

וואַרף דיין גאָלד, דיין בראָנז און פייער
אין די דאַרע הענט פון טויט,
שפּין פון הערבסט מיט דימענט־אוגן,
דורך די דורכזיכטיקע טעג.

ניט איין עפּל אויף די צווייגן,
בוימער, דאַרע נביאים, גרויעז.
טראָגן ס׳וואונדערלאַכע שווייגן
פון די קלאָרע הימלבלויען.

פול דאָס געמיט מיט גוטן אומעט.
אַלע פעלדער, אַלע וועגן.
אוועקטן מיט רויטע גאַרטלען
און מיט גינגאָלדענע ברעגן.

כ׳וועל ביים ברעג פונם אָקטאָבער
לעצטע לידערקלאַנגען קלייבן.
פרום וועט זיי מיין אויג פאַרנעמען,
פרום וועט זיי מיין האַנט פאַרשרייבן.

וואָס די אַלטע פרומע דיכטער
און די יונגע — האָבן געלאָזן —
לעצטער טרויער אויף די שטאַמען,
לעצטע טויען אויף די גראָזן.

לעצטע שטילקייטן וואָס הענגען
פון די אַלטע שטיבער־דעכער,
וועלן טריפן ריינע גוטסקייט
אין מיין בלויען נאַכטיקן בעכער.

אוקריינער אוזאַר

.1

הערבסט אויף מיין אוקריינער פעלד,
דער האַרבער האָניק־זיס פון בוריקעס,
און דער אומעט מיט צושטרעקטע ווינטיקע הענט
כאַפּט מיך אַרום מיט פרייד:
מיין ברודער,
וואו האָסטו געדרודערט דיין וואַגלשיף?
ביי וועלכע ברעגן וועלט זיך אָפגעשטעלט,
געלאָזט אַ צייכן־פלאַקן פון אַ ניט־דערביטער היימוואָנט?
קום, יעקב, קום אַריין אין מיין כאַטע־שטוב.
נאָך דאָ אונטערן אויוון אַן אַלט פּאָר שטיוול,
אַן אייסגעקראָכענער קאַצנפּעלץ.
ווינטן און יאַרידן האָבן געטשופּעט זיין וואָל,
און ס׳ליגן נאָך אין זיינע פאַלדן אויסבאַהאַלטן
אַלע ווינטערדיקע וואַרימקייטן,
קרעטשמע־זכרונות,
בעל־שם־טוב מעשות,
און אַלטע אָפּגעריסענע ניגונים
וואָס זוכן אַ תיקון ביי די נייע בעטלער.
די אַלטע בעטלער־ליריקער זיינען געשטאָרבן,
די נייע לאָזן זיך נאָך אַלץ נישט אייפן וועלט־וועג.
עס ווייזט זיך נישט אין זייערע בלאָנדע בערד
קיין הייליק זילבערל,
וואָס טוט באַפעלן, לאמור:
יאַקוב, נעם דיין שטעקן אין דער האַנט,
און לאָז זיך שוין אַרויס איבער די שליאַכן
דורכצופירן דיינע גרויסע שליחות׳ן.
דאָס פאָלק טוט אויף דיר וואַרטן.
דאָס פאָלק ליידט האַרטע שווערע נויט,
און דער הונגער עסט אויף זיינע מאָגערע זאַנגען ברויט.

יאָקוב, גיי אַרויס אויף דיינע שליחות׳ן.

2.

וואו ציִען זיי, די רוקנס מיט די טאָרבעס?

נישט אויסלייזן קיין סדום׳ס,
און נישט חרוב מאַכן.

זיי ווילן נאָר מיט זיך דערמאָנען
די וואונדערלאַכע אַרכיטעקטור
פון היימיש־נידעריקע כאַטעס
אין קרייז פון רואיק־הויכע בוימער־זקנים,
די חכמים פון שטומער עלטער.

ווער זיינען זיי, די רוקנס מיט די טאָרבעס?

זיי זיינען אַן איבערבלייב
פון דער עפּאָכע פון די שופטים,
וואָס האָבן פאַרן פאָלקס ריין אויג
די וואָגשאָל פון גערעכט געהויבן.

דאָס פאָלק —
די אויסגעפּרואווטע האַנט,
די אויסגעהאַרעוועטע,
די אויסגעמייסטערטע,
די אויסגעשמידטע שטאַרקע האַנט.
אין אירע אָדערן רינט דאָס ערלאַכסטע בלוט, —

דאָס בלוט וואָס איז פאַרשטאַנד
און ליכט, און ליבשאַפט און געוויסן,
דאָס בלוט וואָס איז זון און לאַנד,
פּראָסטקייט, אייביקייט און נס פון אַלע ניסים.

דאַרן־ליכט

אַ, איך בין אויך אַמאָל אַרויסגעגאַנגען זוכן וואונדער,
אַ שלאַנקער אינגל — יונגער חלום און פאַרנאַכט.
און האָב די וועלט געטראָפן בלוטנדיק אין וואונדן,
און האָב איר אַנגסט מיט זיך אַהיימגעבראַכט.

וואָס איז די וועלט ? זי איז אַ קינד אַן אָרימס
מיט שמאַטעס אויפ׳ן דאַרן קערפּער, ריס אויף ריס.
נאָר אין די אויגן — אָנזאָגן אויף שטורעמס
און בלוט סימנים אויף די הענט און פיס.

נאָר איך האָב אויך ליב שטילע גוטע אויגן
וואָס היילן און וואָס וויגן איין באַרוט.
און דער באַ׳צער׳טער קאָפּ נעמט נאָכגיביק זיך בויגן
צום טויט אַפילו — ס׳ווערט דאָס שטאַרבן גוט.

ס׳איז גוט, ווייל אַלע גוטע טוען רואיק שטאַרבן
פאַרוואונדיקט און פאַרוואונדערט פון דער וועלט.
אין איטלאַכן פון זיי פלאַמט אויף אַ הערבסט מיט פאַרבן
צוצונדן איבער וואַלד און דאָרף און פעלד.

נאָר די וואָס ברענען אויס, ווי ליכט, אין לידער, —
דאַרנס אין דער וויסט מיט גאָט באַנאַנד.
זיי זאָגן פאַר דער וועלט דער גאַנצער ווידוי,
און פאַלן אויפן פּנים אינם בלינדען זאַמד.

בלעטער גאָלד

דעם בעטלער גיב אַ נייע טאָרבע,
דעם קעניג — אַן אַ קריג אַ זיג.
מייז בעטלער־וועלט איז מלכות־פאַרבן
ווען דער אָקטאָבער קומט צוריק.

אַ בעטלער ווערט שוין נישט אויס בעטלער
ווען ער טוט פון זיך די טאָרבע אויס.
ווען פונם בוים צופאַלן די בלעטער
בלייבט ער נאָך אין זיין גרויקייט גרויס.

אויף נעסטן רוט אַ פרום שטיל שווייגן,
ווען אַלע פייגלען פליען אַוועק.
אין דינעם רער פון די הוילע צווייגן
רינט זיס דאָס בלוט פון די זומערטעג.

אַ בעטלער מיט די אַלטמאָדישע לירעס
פון וואָרט, וואָס וואַלגערט זיך אין מאַרק
און אין צעוואָרפענער עשירות
פון דעם אָקטאָבערס טאָל און באַרג —

זיי האָבן ליב זייער מערכה,
און זייער שווערן טרויער אויך,
ווייל אַלץ וואָס גאָט האָט אין זיי צובראָכן
וועט ער נאָך מאָכן גאַנץ און גלייך.

יונג־אַלט

מיר וועלן ביידע נאָך זיך איבערלאָזן
צוויי שמאָלע קברים׳לאַך,
און מיינע אַ פּאָר גרויע ספרים׳לאַך
מיט פרומע שטימונגען, מיט שפּעטע טריט,
איבער די שטעגלאַך
פון ליד — צו ליד.

אויך איצט שוין זיינען מיר אַזעלכע אוונטיקע
און דאָ, איבער דער יונגער וועלט,
גייען אַרויס די שטאַרקע זומערטעג
מיט נייעם צוויט, מיט ווינטיק בלויען זייד.
מיר הערן צו דאָס לעבעדיקע רוישן פונדערווייט,
ווי פון אַ ברעג מיט פעלדער־זאַנגען,
פונוואַנען מיר זיינען אַפּגעגאַנגען.

ווי בלייך די שעה׳ן טאָג זאָלן נישט זיין,
איז אונז גענוג די רו אין מידן שיין
פון רויטלאַכן פאַרנאַכט ביי אונזער וואַנט.
אַט פאַלט דאָס גאָלדרויט
אויף דיין אַקסל, אויף דיין האַנט,
אויף דיין געזיכט, —
אַ פלעמל טרויעריק ליכט.

כ׳האָב נעכטן פון־אַ־זייט זיך צוגעקוקט
ווי דיינע אויגן האָבן זיך געטוקט
אין מיינע בלעטלאַך, ווי אין אַ צוואה־שריפט.
אַ גאַנצן טאָג נאָכדעם
איז דיין קול געווען פאַרטיפט
און עפּעס אומקלאָר־ווייט דיין גאַנץ געשטאַלט:
יונג און אַלט.
יונג־אַלט.

די זינדיקע

די זינדיקע ווי מצורעים —
האסט זיך נישט אפגעקערט פון זיי.
עס עפענען זיך די זינד, ווי וואונדען
און בלוטיקן, און טוען וויי.

די ביזט געקומען מיט זיסע זאלבן,
מיט גוטע איילן אלערליי.
און מיט דיין גרינגער האנט געגאסן
אויף זיי דיין היילנדיקן טוי.

דער אנריר נאר פון דיינע פינגער,
דער שטילער מורמל פון דיין ליפ —
און גרינגער ווערט זיי די געמיטער,
און עפענען זיך און האבן ליב.

זיי האבן פינסטער דורכגעטראגן
אויף זייער לייב די זינד, דעם פיין
און קומען אז ווי ווייטע אורחים
פון וואגל און וועלט אויס, וועלט איין.

און בלייבן שוין אונטערן שאטן
פון דיינע טונקעלע פיר ווענט.
וואו האט א מענטש זיך דען צו ווענדן,
אז ער האט שוין דיין שוועל דערקענט.

אַ וואָרט פון ליבשאַפט

וועסט ווידער מייסטערן מיין וואָר
און מיינע דראָבנע מעשים.
וועסט געבען מיינע טעג אַן אָרט
און מיינע טריט אַ זיכערקייט.
און איך וועל קאָנען זיך אַליין פאַרטרויען:
ביי אַט־דער וואַנט וועט שאָטענען מיין רו;
אין די פיר איילן ליגט מיין בענטשונג
פאַרן מאַלצייט ביי אַן אָרימען טיש,
וואו איך בין נישט פאַרשעמט געוואָרן.

פאַרנאַכט די שוועל פאַרלאָזט:
אַ גוטנטאָג אייך, נאָנטע.
דאָס וואָרט פון דאַנק איז שטילן בליק פון אויג
און נישט דעם קאָפּ געבויגן.

האָסט אַלע שטיבער אויף דער וועלט
פאַר מיר צושטעלט —
אַכסניות —
קלייבן שעהן רו אין ווינקלען,
און פרעמדקייטן פאַרברידערן,
און היילן זיך פון בויטגעפאַלנקייט,
דערשראָקנקייט און מורא.

און כ׳העך נאָך דאָ און דאָרט
אַ וואָרט פון ליבשאַפט:
זאָל דיין וועג זיין ליכטיק.

זאָלסט אָפּנאָגלען דיין טראָט פון וואָגל,
און זאָלן דיר אַהיימפירן
די גאָלדענע קאָרנפעלדער.

דורכפירן

און דו, מיין קליינוואַרט,
מיין היטער און מיין וועכטער,
אייך שליחות האָסטו נאָר —
מיך דורכפירן איבערן רויען טאָג
ווי דורך אַ דאָרף פון בייז־פאַרדעכטיקטע.

טויזנט צונגען האָט דער מאַרק
אין זיין גלאָקן־קופּאָל,
און פילדערט, ברומט און רימט
זיין זיידענס און זיין דימענט.

דער פּריסטער און דער ריטער,
קליינבירגער און אַריסטאָקראַט,
סאָלדאַט און פּריצטע —
אַלע קויפן ביי אים אייך עסטעטיק און געווירצן,
געקאַרבטע שיך,
געפאַרבטע שירצן.

נישט אונזער לוסט,
נישט אונזער גוסט.

מיר גייען דאָ נאָר דורך
געוואָר־ווערן דעם בעטלער
מיט דער שיווער באָרד,
אויפכאַפּן אַ טאָן
פון זיין ווייסן פישיקן צאָן
איבערן אָדער פון זיין אַלטער לירע.

אָט דער מאָדנער טראַגיקער
מיטן גרויסן אַפּאָסטאָלישן ליסע־קאָפּ.

דער מאַרק איז אַלט
און ער — נאָך עלטער.

עלטער פון זיי ביידן
איז די גרויע לירע.
אפשר ירושה פון די ערשטע ליריקער,
וואָס האָבן נישט געקאָנט דאָס בוך,
אַ דעם לעדערנעם שוך
פאַרן ווייסן באַרוויסן פוס פון וואָרט.

זיי האָבן אויסנווייניק געשפּילט
די למנצח׳ן פון שיינקייט,
ווי ס׳שפּילט דער בוים זיין צווײַט,
מייסטערט זיינע פּרוכטן,
און גיט זיי אָפּ
די ווינטערדיקע טיפע קעלערן.

אַ וואונדערלאַכער פּראָסטער הייליגער באַרוף,
אָן שפּעקולאַציע אויף איבערמאַרגן,
אויף מיילקע נחלות אייביקייטן,
וואו דער שוואַרצער אומעט וואַקסט
צווישן מצבות און בערגלאַך,
און פויגלען היפּן אויף שווינדזיכטיקע פּיס
איבער די דאַרנדיקע גראָזן.

אַט דאָס דערמאָן איך דיר,
מיין קליין וואוּיל וואָרט,
ווי מען דערמאָנט אַ זון
די פרומקייט פון די אבות.

ליבהאָבן

אַרומנעמען די קליינע איבערלעבונגען,
ליבהאָבן זייערע לייבאונלעבנס,
ווי די דינע סאַמעטענע קינדער־גופן,
די חנ׳עוודיקע קעפּ און זיסע מיילער.
און די וואָס האָבן זיך געלאָזט אין ווייטענישן
אויף אַוואַנטיורן, טריאומפן, אופּטואונגען
מיט שווערד און שטעקן, אויפגעבלאָזענע מאַרשן, —
וואָס זיי זאָלן נישט דערגרייכן דאָרט,
קיין שוכבענדל פונם ניצחון, קיין מינדסטל פונם זיג
זאָל פאַלן רויטבלוטיק אויף אונזער ריין געוויסן.
מיר האָבן נישט געוואָלט
קיין גאָלד,
און נישט באַגערט
קיין שווערד
וואָס זאָל אונז ברענגען גרויסגעשאַנקען
מיט ריטערלאַכן לויב־און־לידער.
איר געדענקט, ברידער,
ווען איר זענט ארויסגעגאַנגען פונם דאָרף
זענען געשטאַנען רעגנטעג איבער די פעלדער,
די שאָף געהילט אין שווערן פעלץ פון וואָל,
אין סאָד זיינען די אַלטע ביימער
קראַנק געווען און זיך געבעטן אָפּשערן די טרוקענע צווייגן.
און איר האָט אונזער קליינע היים פאַרשעמט,
אייך האָט געלאָקט די אומרו פון דער פרעמד.
קיינמאָל האָט אייך נישט געקאָנט צוריקרופן,
אַפילו נישט דעם זיידנס מוסר פונם געלבלאַכן ירושה־בוך
וועגן דעם צוריקקומען פון אונזער פעטער דאַן קיכאָט,
וואָס האָט זיך לעבן שטאַלוואַנט צוגעבויט אַ חדרל —
פאַר אַפּרו און מנוחהשאַפט מיט גאָט.

דאָס וואַסערל

מאַכסט ליכטיקער, גרינגער מיין טענהן,
מאַכטס שטילער מיינע אויגן.
מאַכסט ריינער מיין וואָרט
און דו לייטערסט מיין שווייגן.
און מיין פשוטקייט מאַכסטו ערלאַכער.

און איך בין דאָס דער אויף דערדאָזיקער וועלט
וואָס האָט מיט זיין קליינער נשמה
געשטעלט זיך אין בלוי־ליכט פון פריען פאַרטאָג
צו היטן דאָס ריינע געצעלט
וואו דיינע ערלאַכע האָבן געטראָטן.
און כ׳בין נישט קיין שאָטן אפילו
פון זייער שאָטן.

אַז איך שאַר זיך נאָר דורך די פאַרנאַכטן
צו זייערע נידריקע געסלאַך.
אַז איך הער אין דער טונקעלער שטומקייט זיך וויגן
אַ זכר אַ בלייכן פון זייער דערהויבענעם ניגון, —
ער רופט מיך דער ניגון,
און כ׳לאָז זיך אים נאָכגיין,
ביז וואַנען די שטיבער פון ישוב פאַרגייען.

און מיר בלייבן אין פעלד־וועלט אינצווייען.

איך פרעג אים אין אומעט:

דורך וועלכע שטעגעלאַך
איז ר׳ נחמן צום וואַלד־וועג געגאַנגען?

ער ענטפערט אין אומעט:

די שטעגן און וועגן
וואו ער איז געגאנגען,
זיינען מיט אים פון דער וועלט
שוין אויף אייביק פאַרגאַנגען.

און וואו, טו איך נאָכאַמאָל פרעגן
איז דאָס וואָרט פון זיין תפילה,
ווען ער איז, אַ קינד נאָר, אַ אינגל,
אין איינזאַמע פעלדער אַנטרונען?

ער האָט עס אַליין אין די שפּעטערע יאָרן
געזוכט אין די פעלדער
און קיינמאָל שוין מער נישט געפונען.

אַזוי ווי אַ שאָף ווערט דעם פּאַסטוך פאַרלאָרן,
טיף אין הויך שטייען כוואַליעס מיט גאָלדענעם קאָרן,
און די זון איז אַ הייסע,
און דער דאָרשט איז אַ בייזער.
און דאָס וואַסערל האָט זיך באַהאַלטן
דאָרט הינטער בערגיקע שפּאַלטן.

דאָס ליכטיקע זיידענע וואַסערל
האָט זיך דאָרט קינדערש באַהאַלטן.

מ י ר

מיר, וואס מיר האבן נישט מער ווי דאסווארט
אין דער וועלט פון די גרויסע קבצנים.
מיר זוכן אין ליד נאר אן איינציקע טרייסט,
מיר ווען די טרייסט נאר געפינען.

אין מארק פון דער וועלט ווארט גלייכגילט אויף אונז,
און דארט וואו עס קלינגען די טאסטן,
איז אונזער א בחור — א בעטלער פון וועג,
מיט א בעטלערשער טארבע א פראסטער.

ניט שעמט זיך ביים שוועל פון א פרעמדער שטוב
ביי פרעמדע טישן און סעודהס —
א ברידער הויבט אויף אונזער טרויער אין פרייד,
אפאסטאלן פון וועלט־גרויסער חסידות.

וואס האבן מיר שוין נישט פון אומעט געמאכט
מיטן גאלדשטאל און זילבער פון ווערטער.
און מיר גרייטן צו אויך דעם משפט פון רעכט,
כאטש מיר ווייסן: גאט בלייבט דער גערעכטער.

און איוב פון נעכטן און איוב פון היינט,
בלייבן שטיל פאר זיין ענטפער פון אויבן.
פאר וועמען ווארט אלץ נאר דאס שולכל עק־גאס?
פאר די שטארקע וואס קאנען נאר גלויבן.

נאך גארן פארפייניקטן חורבן און שרעק
איז נאך וועך פון זיי איבערגעבליבן?
אלץ וואס ס'האט דער חורבן צושטערט און פארשוועכט
ווערט הייליק־ניי איבערגעשריבן.

ווי מען ווערט אַ בעטלער

די משא פון שרעק פאַר שונאים,
די מורא פאַרן טאָג אַז ברויט,
ווי קליין עס שרומפּט דיין פּנים,
און לעשט זיך אונטער דער הויט.

די גאַס האָט היימלאַכע שטיבער
ביז אַראָפּ צום טייך־און בריק.
אַ פרעמדער ברודער, ליבער,
מיין אינגעלע איז הונגעריק.

אונטערן בריק, ווען עס גייט אַ רעגן,
באַהאַלטן זיך בעטלער אויס.
וויפיל מאָל ד׳האָסט געוואָלט זיי פרעגן:
פונוואנען? פונוואָס פאַר אַן אָרט?

און ווי אַזוי ווערט מען אַ בעטלער
און מען לאָזט זיך אין וועג אַריין?
— מ׳היט, ווען די שעה ווערט שפּעט,
ווען אין גאַסן גייט אויס די שיין.

די אַקסל פאַרשמעלט, פאַרצויגן,
געבויגן, אַזויווי פאַרפרעמדט,
און מען הויבט נישט אויף די אויגן,
געבויגן, אַזויווי פאַרפרעמדט.

און מען לאָזט די לעצטע שטיבער,
און מען גייט, מען גייט, מ׳גייט,
ביז מען גייט די בריק אַריבער,
און דעם לאַנגן בית־עולם פלויט.

און ווען די וועגן נעמען טונקלען,
בלייבט מען שטיין אַליין אויפן פעלד,
און מען באַטראַכט די פיר ווייטע ווינקלען
פון דער גרויסער פרעמדער וועלט.

קריסטוס :

באַטש אויף איין טאָג־און־נאַכט אַרונטערגיין אין נידעריקן גליל,
זיך אָנשעפּן מיט שטילער רו צעווישן נאָענטע,
ווי וואונדערלאַד מיר וואַלט געווען אין זייער פּראָסטער פרייד
וואָס רייסט זיך נישט צו גרויסער מעשים, הויכע רייד,
עסט זיין אַרימברויט אין שטענדיקער פרידלאַכקייט.

עסט זיין אַרימברויט אין שטענדיקער פרידלאַכקייט.

פיר מיך פאַרן האַנט, מיין האַר,
איך וועל נאָר דורכגיין דאָ עטלאַכע קאַרגע טריט
און זען דאָס פּראָסטע הויז פון אַרימאַן אין דער פאַרנאַכטיקער
גאַס;
דאָס גרויע ווייב מיט די שמאָלע עמער גיין פון קוואַל;

דעם אַלטן מאַן אין אָפּרו אויף דער נידעריקער שוועל, —

כ׳האָב ליב די אוונטיקע שעה פון שלום איבער זיי.

אַ פּראָסט גענאַד און פּראָסטער זכות פון איטלאַד לעבן דאָ.

צום מענטשן קומט גאָטס לויטער ליכט אַראָפּ אין שפּלן טאָל,
אין קליינעם אַלטן הויז ביים גרויען זאַמדיקן ברעג.

איך האָב נישט גערן די התבודדות אויף בערג.
אין מיין גרויס איינזאַמקייט, ווען איך גיי אָפּ אַ רגע פונם פאָלק,
קומט מיר דאָס גראָז אַנטקעגן — ס׳פאַלק פון שטומען פעלד
און הערט מיין בעטן, ווי די שווייגנדיקע מחנות אויפן גאַס.
נאָר איצטער איז מיר שווער, כ׳בין ווי אַרויפגעיאָגט
אויף אַ ווויסטער באַרג־הויך, ווייט, — איבערן פאַלק.

ווי קאָן דען אמת זיין די נאַרישע פאַררייסנקייט
איבער די פשוטע און תמימותדיקע טשערעדעס בויט.

זיי רעדן חוצפּהדיק די חברהלייט, וואָס רופן אין שטאָלצער פרייד:
קומט נאָך נאָך אונז — אַרויף צום הויכן באַרג פון ליכט.

גאָט קומט אַראָפּ אין טאָל צום נידעריקן שוועל פון איטלאַך
אָרעם הויז.

קלענער פונם שטויב איבערן וועג איז דער
וואָס האָט געבויט זיין הויז אויפן שפּיצבאַרג
צו קליין־קוקן איבערן טאָל צו זיינע טריט.
נאָר דער וואָס איז צום העכסטן ריינסטן קרבן גרייט,
שיידט זיך אָפּ ווי אברהם האָט זיך אָפּגעשיידט
אַרויפגיין צו דעם „באַרג פון גאָטספאַרכטיקייט".

איך.

קליין. פאַרלאָזט.
איבערגעענטפערט צום ווינט.

פאָטער מיינער, שטרעק אויס דיין האַנט. דיין גענאָד
פיר מיר פון מיין וויסטער הויך אַראָפּ.

ברענג מיך צו דער שטוב וואו כ'האָב צום ערשטן מאָל
דערזען דיך אין פאַרנאַכטיק ליכט ביים ברעג פון שויב.

און ס'שווייגן פון דער גאַנצער וועלט האָט דיר געזונגען לויב.

מנורה - ליכט

פאַרנאַכטיקע שליחות

איך בין געקומען צו אייך, אייך בענטשן
אייער אַלטקייט אַז יומטוב, אַז ליכט.
מיינע אָרימע פאַרנאַכטיקע מענטשן,
כּזע אייך שווייגנדיק גרוי אַרום זיך.

כווייל אייערע געמיטער דערהויבן
פון שפלות און וואַכעדיקער נויט,
און ווידער דערזען אייך אין גלויבן
ווי הונגעריקע אַרום טיש פון ברויט.

כ׳וויל וואַרימען אייערע אויגן,
כ׳וויל לייטערן אייערע רייד,
אַזוי ווי פרי־זומערדיקע צווייגן
אין זיידענער בליאונג פאַרשנייט.

באַשערט מיר איז שפעטקייט צו קומען,
מיין בעלפערשע שליחות צו טון:
דעם נידעריקן טויער צונומען
פאַר מיין גילדענער הערבסטיקער זון.

דער טאָג, שוין אַ קורצער, אַ קליינער,
טרויעריק גאָלד אויף זיין ברעם.
נאָר ער איז אַזאַ שטילער און שיינער,
ווי דער לעצטער פאַרנאַכט פון בעל שם.

אויך ישו...

—וואָס פּאַר אַ שעה איז איצט,
מיין פּאָטער, אויף דער ערד?
—די שעה פון מיטנגאַכט.
די שטערן שטייען הויך.

אַזויווי אַ בעטלער שטעלט אַוועק זיין שטעקן
אין ווינקל פון קאַמער ביים שוועל,
אַזוי וועט ער אַוועקשטעלן דעם שווערן צלם
פון זיין וואַגל אויף דער גרויס פון דער ערד.

און אין אונזער גאַטהויז וועט זיין אָרים און היימיש,
און פשוט ווי תמיד און פּראָסט.
אַזוי ווי בעל שם טוב פלעגט אונז לערנען און זאָגן:
אין גאָנטקייט מיט גאָט איז מען תמיד און שטענדיק,
אַפילו ווען מען קומט זיך דערוואַרימען פון פראָסט
אין גאָטס ווינקל, אָט, פשוט און פראָסט.

אויך ער וועט זיך אַנטאָן אין אונזער הלבשה,
און לעבן מיט אונזער פאַרהאַרוועטן גראָשן.
און טראָגן מיט זיך, אַן אַ סוד, זיין טייל גלות
אין די קאַרבן פון פּנים, אין שטויב פון די פּאָלעס.
אויך אויף אים אַלע צייכנס פון אַלע פּאָגראָמען,
סימנים פון אונזער פאַרשוועכטן נאָמען,
אין אים גאָר די מידקייט פון אַלע וואָגלער,
אויגן — פאַרטריקנטע פינסטערע לאָגלען.

און ער וועט צו־זיך־קומען אין אונזער ווינקל,
און בחורים וועלן פאַרנאַכט זיך דערציילן
פון עפּעס אַ בחור אַ יונגן, אַ אינגל,
וואָס האָט אונזער ישוב פאַרלאָזט נאָך מיט יאָרן
און איז איצט געקומען אויף אַ פורל צופאָרן,
אַ שווייגער, אַ שטומער, אַ מידער,
אויסרוען זיך צווישן אָרימע אידן,
בלייבן צווישן אָרימע ברידער.

דערגרייכט

בין הינטערן דאָרף אַרויסגעגאַנגען
וואו הערבסט צעווייט זיין גאָלדענעם מיסט.
געהערט : דו זאַמלסט איין דיין זומער
אין דיינע שייערן און פאַרשליסט.

געהערט : דו טרעטסט איבער די צווייגן,
און שפרייטסט דיין רו איבערן בוים.
ביים ראַנד פון לאַן אַ ווייסער נעפל,
גייט איבער ווי אַ זילבערנער שוים.

דער אראַמאַט פון פרוכט און ברויטן,
געשמאַקע רו פון רייף און זעט.
אַ בענטשנדיקער העלער פרידן
אויף דערפער און אויף קליינע שטעט.

בטראַג פולע אויגן ליכט און גוטסקייט
און אינם גאַנג פון מיינע טריט
די זינגענדיקע לעצט־אַקאָרדן
פון דיין שפעט־זומערדיקן ליד.

און אויך אַריבער מיר דער דרימל
ווי איבער דיינע פעלדער בלייכט.
נאָך אומזוכן דיין הייל פון אוצרות,
דיין היילנדיקע רו דערגרייכט.

פונדערווייט . . .

כפאַרנעם דאָ אַזאַ זייטיק אָרים אָרט —
אַזוי טו איך צו זיך דאָ תמיד זאָגן.
באַהאַלט זיך אָפט אין די פיר איילן פון אַ טונקל וואָרט
ווי אין אַ וואַלדשטיבל — דאָרט נעכטיקן און טאָגן.

דורך אַ שמאָל פענסטערל, אַ פינטל גרויס,

קוק איך אַרויס און זע די וועלט די גרויסע:
אַט שטייט דאָרטן מיין זיידנס אַלטגעבויגן הויז,
מיין באָבע אויפן שוועל — אַ ליכטיקע, אַ ווייסע.

ס׳איז ערב־שבת איצט דאָרטן געווים,
צו ליכטבענטשן פאַראַנען נאָך אַ לאַנגע ווײַלע.
אַ וויפיל יאָרן שוין אין דעם, ווי ווייט דאָס איז
אַוועקגעשפּרונגען, אַוועקגעקלונגען דורך די יאָרן־מײַלן.

און איך בין מיר אַוועקגעקראָכן אויף אַ פרעמד שטיק וועלט,
גרוי־גרויסע שטעט און אומהיימלאַכע היימען.
עפּעס איז פון מיר אַנטלאָפן אין דער וועלט,
און איך בין מיך געוואָרן נאָכיאָגן און לויפן.

האָב איך זיך מיטן רוקן אומגעקערט
צו אַלע הויכע שטעט און קאַלטע שטיינער־שטיבער.
בזע הויכע בוימער אויף דער גרויסער גרויסער ערד,
אַ שמאָלער בריק לויפט איבער אַ טייך אַריבער.

דאָס איז דאָס שיינע וועלטלאַנד: היים.
בונוויים געזען אין לויטער־קלאָרן טראַכטן.
אַוועקגעגנבעט זיך פון גאָר דער וואָר געהיים
ווי הינטערן רוקן פון אַ בוים־שטאָם, שוין פאַרנאַכט־צו.

איך וואָרט: אַ וואָגן דאַרף דאָ דורכפאָרן דעם וועג.
כוועל אַ געשריי־טאָן: העי, ר׳ בינוש־שלמה,
ער וועט זיך אומקוקן מיט שרעק פון ברעג צו ברעג
און זען נאָר שאָטנס, אומעטיקע בוימער.

אויף דער אַלטהיימישער וועלט

ווי קילער וואַלדשאָטן אין זומער
נאָך ברענענדיקער זון אין וועג,
איז גוט דער אָפּדאָך פון אַ דאָרפשטוב,
ווי דער אָטעם פון אַ טײַכיקן ברעג.

אַנטקעגן דער אָפענער טיר דער הימל,
אין גאָר זיין לויטערקייט און שיין.
און בערג אַזעלכע הויכע, גרויסע,
קוקן קינדעריש אין הימל אַריין.

די גוטמוטיקע שעה נאָכמיטאָג,
און יונג איז שוין דער זומער נ י ט —
די איינוואוינער פון שטוב שוין אויך ניט.
אַ שטיל שפּעט־זומערדיק געמיט.

מ'רעדט פון פראָסט־געוויינלאַכע זאַכן,
אַלט, שוין פון סוביעצקיס צייט.
און אויף דער וואַנט אַ ראַם אַ גאַלדענער
און אינם ראַם אַ רייטער רייט.

דאָס פערד, דעם הויכן קאָפּ פאַריסן,
די אומרו פון זיין גבורה שפּאַרט.
אין רויטן זעלנער־טראַכט — דער ריטער
און דער געביטער — באָנאַפּאַרט.

דער הויכער באַרגוועג צו ניצחון,
די אויגן — אין דער וועלט פאַראויס.
דעם ערשטן אוונט וועט ער זיך שטעלן
און נעכטיקן אין אַ דאָרפיש הויז.

הינטער די וועגן — זיינע העלדן
אין לאַגער אויפן שפּעטן פעלד.
(דער זומער, אויף זיין פערד זיין ברוינעם,
האָט אויך זיך ערשט דאָ אָפּגעשטעלט).

מען טראָגט אַרויס פון הויז אַ שיסל
די קאַלטע וואַסער שטראָמט פון קראַן.
די יונגסטע טאָכטער שטייט און שמייכלט
מיטן ווייסן האַנטוך אויף דער האַנט.

די ברייטע מאַמע שטייט ביים אויוון,

מ׳הערט: די העלצלאַד קנאַקן הויך,
און פונם קוימען גאָלדיק־זילבעריק
ציט גרין און דין דער זיידענער רויך.

ביים טיש, מרעדט פון פּשוטע זאַכן,
די אוונט־גוטסקייט רואיקט, גלעט,
די טאַכטער שפּרייט אַ ווייסן ליילאַך
איבער׳ן זאַק מיט שטרוי אין בעט.

ווידויים

מיין ווינציק ביסל גוטע טעג אַפילו
האָב איך דאָ אויך מסתמא ניט פאַרדינט,
פאַראַנען אַרימערע נאָך ווי איך און רעדן שטילער
אין זייער בלודנעם עלנט אויפן ווינט.

איך האָב געוואוסט די זינד פון זיך באַשיצן
און מיטן מינדסטן אוצר פון אַ ברעקל ברויט,
אין לעצטער איינזאַמקייט מיט זיך פאַרשלאָסן זיצן
און ברעקלען תהילים־ווערטער און געבעט צום טויט.

דער טויט זאָל קומען ווי אַ גוטער פאָטער, —
און — דאָרטן, דאָרטן אויף דער ערלאַכער גאַס,
די נויט האָט אויפגעריסן ווי אַ בלינדער בלאָטער
און פיבערט ווייטיק, גיפטיקייט און האַס.

דער טויט איז נישט קיין גוטער פרומער פאָטער,
ער טראָגט אַ האַק אונטער דער פאַלע פון זיין ראָק,
און קריכט ווי אַ שפּיאָן אין הינטערגאַס פון כוטאָר
אין בלאָסן נאַסן רעגנגרוי פונם פאַרטאָג.

דאָס לאַנד פון בערגלאַך

טוסט ווייעז קאַלטן טויט
אויף מיינע מידע ברעמען.

כהאָב מיטן גוטן ווילן
ויך דיר אָפּגעגעבן.

מיט מילדע אויגן זע איך
פונדערווייט — דאָס לאַנד פון קברים.

אַ רואיק ליכט ליגט ריין
אויף די פאַרנאַכטיקע בערגלאַך.

די קלאָרסטע שעה קומט אָן.

מיין שטיבל און מיין קליינער בוים ביים שוועל.
מיין שכן מיט דער פרעמדער שפּראַך.
איך בייג זיך פאַר אייך אַלע אין מיין לעצטער קליין.
איך לאָז אייך נאָך אינאיינעם דאָ.
פאַראיאָרן איז אַ יונגערער פון מיר אַוועק.
מיר האָבן אויף זיין אָרון טרויעריק גראָז געלייגט,
גערעדט ווי ברידער וועגן זיין יונגען טויט.
אַ ברידער מיינע וואָס איך האָב געלעבט צווישן אייך,
ווי פון אַ גרויער הינטערגאָס האָב איך זיך דורכגעשאַרט
אין שאָטן פון די שטיבער אייערע אינדערפרי, פאַרנאַכט.
איר האָט מיך אמאָל יאָ און אמאָל נישט געזען.
איר האָט מיך יאָ און נישט געזען.

אידיש

מאמע אידיש, האסט נאך ברייטע גרינע פעלדער
איבער ליטע, פוילן און גרויס־וואלין.
פליט ארום מיין ליד דארט איבער זייער זומער,
קלייבט דארט גאלד און האניק ווי א בין.

הויך און רייך און יונג איז דארט דער זומער
ברייט זיין פרייד אריבער בארג און טאל.
און דערפאר האסטו נאך, ליבע מאמע אידיש
אזא ליכטיק, אזא לויטער קול.

ס'קלינגען אין אים אפענע טיפע בלויע הימלען
מיט דער לויטערקייט פון גאר דער וועלט.
ס'פינקלען אין אים געלע, ווייסע און רויטע בלימלאך
און פארגעס־מיך־נישטס א טויזנט מייליק פעלד.

כ'רייס א גרויסן הויפן אן פון זיי און ווארף זיי,
און צובלאז זיי אויפן פליגל פונם ווינט.
ס'וועט דער ליבער גוטער ווינט זיי טראגן
איבער גארער וועלט, צו איטלאך אידיש קינד.

פארגעסמירנישטס — פארגעסט מיך נישט, פארגעסט ניט
קינדער.
און — די אידישע קינדער שמייכלען שיין און וואויל.
איז איטלאך אידיש ווארט א בלויאיק קינדערש בלימל
זינגט איטלאך אידיש קינד דאס שיר השירים ליד צו אידיש,
ווערטער — גאלדענע זיסע קושן אויף זיין מויל.

צווייטער טייל

געחלומט

כ׳האָב געחלומט אַ חלום: אַ ווייסער טאָג,
אַ קליינע שטאָט איז שניי איין קלאָרן.
איך בין אַהער פון דער גרויסער וועלט
אַ ווייסער אַלטינקער אַריינגעפאָרן.

וואָס ס׳איז געבליבן הינטער מיר?
די גאַרע וועלט, אַ ווייטע, ווייטע.
צעשפּעט באַפרייט זיך פון איר גרויס?
איך האָב זיך נישט פון איר באַפרייט נאָך.

דער ווינטער האָט מיך ליכטיק, שיין
אין ישוב דאָ אַריינגעלאָזן.
אַ ווינט אַ היימלאכער האָט גרינג
די פּאָלעס פון מיין קלייד צעבלאָזן.

ס׳איז פּרי געווען, נאָך זייער פרי,
פאַרמאַכטע לאָדן, פאַרמאַכטע טירן;
איך האָב געלאָזט זיך וועג־אַראָפּ,
די גאַס וואָס טוט אין שולכל פירן.

האָב אויפגעעפנט די קליינע טיר,
אַנטקעגן, פון דער טיפער טונקל,
האָט געצאַנקט אַ ליכט, האָט געשאָטנט אַ מענטש,
האָט זיך געוויגט אַ ניגון אין שמאָלן ווינקל.

כ׳בין ביי דער טיר געבליבן שטיין
און ניט קיין ווייטערן טראָט געגעבן.
כ׳בין מיך געווען צוריק צו גיין,
צו לעבן ערלאַכער מיט מיין לעבן.

אַ פּשוט וואָרט

גאָטס כהן איז אַן אַלטער מאַן,
זיין באָרד איז ברייט און זילבערווייס.
קלאָרע רו רוט אין זיין אויג
און קלוגע מילדקייט אויף זיין ליפּ.

ער שטרעקט דיר אויס זיין גוטע האַנט,
און פירט דיך איבער איבערן שוועל.
ווי הייליק ס'איז, ווען איין מענטש זאָגט
צום צווייטן: גאָט פאַרגיט דיין זינד.

און ווי אין אַ ניי און יומטובדיק קלייד
בלייבט שטיין ביים פענסטער די גרויסע וועלט.
ווי נאָך־אַ־רעגן־געוואַשענער זאַמד —
די העלע אויפגעוויקלטע ערד.

אַלץ וואָס ד'האָסט ביז־איצט נישט דערזען
ליגט אָפן פאַר דיין ריינעם בליק.
וואָס דו האָסט ביז־איצט נישט דערקענט,
שטייט וויס־צושפּרייט פאַר דיר די הענט.

א ווער קאָן ציילן וויפיל מאָל
אַ מענטש קאָן ווערן צוריק אַ קינד,
און פאַלן לויפנדיק אין וועג
פאַרפלאָנטערט אין געוועב פון ווינט.

און אויפהויבן זיך גיך און גרינג
און ווידער לויפן צו דער זון.
די זון איז הויך, די זון איז ווייט,
נאָר די פרייד האָט פליגל — בלוי און זייד.

קניענדיק

ביזט דורכגעפאָרן אונזער טאָל.
אַלע זיינען מיר צו דיר אַרויסגעלאָפן.
קינדערישע, אויסגעשטרעקטע הענט,
ווי אָנגעפלויגענע פייגל
אין אַ ווינטיקן ווינטער טאָג.

ווייז אונז דיין גענאָד.

קינדער, קינדערש זיינען מיר
קאָנען זיך נישט בויען קיין באַשיצונג.

ווייז אונז דיין גענאָד.

שטיפברידער זיינען מיר
צו די וואָס זיינען שטאַרק און שלעכט.

ווייז אונז דיין גענאָד.

מיר טראָגן זיך פון הפקר צו וויסט
און קאָנען זיך נישט בויען קיין באַשיצונג.

אָ, ווייז אונז דיין גענאָד.

אַ אינגעלע פון גאַס

ווי לאַנג עס לויפט נאָך דאָ אַרום
אַ אינגעלע ביי אונז אין גאַס,
דאַרף מען נישט פאַרטרויערן, פאָטער,
דאַרף מען נאָך נישט זיין אויף גאָט אין כעס.

אויף יעדן דאַך, ביי יעדער טיר
סימנים פון אבלות און פון טויט.
זע, דאָס אינגעלע פון אונזער גאַס
האַלט אין האַנט אַ שטיקעל ליכטיק ברויט.

זע, דער בוים דאָ פאַרן הויף, —
איין צווייג פאַרדאַרט, אַ צווייטע — צווייט.
און דאָס אינגעלע פון אונזער גאַס
פאַררייסט דעם קאָפּ אַרויף —
אַ פייגעלע פליט.

אַ הינטעלע אַ קליינס רוקט זיך אַרויס
פון אונטערן איינגעפאַלענעם באַלקן פון אַ הויז,
און קריכט מיט הונגעריקע דאַרע טריט
צום אינגעלע וואָס האָט שוין גאַרנישט ניט
פון ליכטיקן שטיקל ברויט אין האַנט.
לייגט דאָס הינטעלע אַוועק זיך לעבן וואַנט.
די זון ליגט אויך אַ בלייכע לעבן וואַנט.

אַ וועמעס, וועמעס איז דאָס אינגעלע,
דאָס אינגעלע אין אונזער גאַס?
דאָס אינגעלע איז אונזער גאַס'.
אַז איינציקס און אַ טייערס אין דער גאַס.
ערגעץ איז זיין מאַמע לאַנג אַוועק —
און זיין טאַטע אויך — פון אונזער גאַס,
און געלאָזט אים מיט אַ ליכטיק שטיקל ברויט אין האַנט,
אַז איינציקן אין אונזער טרויעריקער גאַס.

אַ נעסט

דיין ליד וועט דאָ בלייבן
אַ ליד פון אַ בעטלער.
עס וועלן זיך בייטן די צייטן,
און דיין טאָן פון הכנעה
וועט טונקעלער, טונקעלער פאַרטויבן,
און בטל וועט ווערן דיין חלום.
און אַלע שפּיל־כּלים דיינע:
דאָס איידעלע מעש
און דאָס ציטריקע זילבער —
איך אומנוץ, אין שפּינגעוועב־ווינקלען.
דער הונגעריקער שטויב וועט זיי עסן,
און דער ביטערער רויטלאַכער סם פון זשאַווער
מיט טויזנטער שפּיציקע צינגלאַך,
וועט גריזשען זייער שטומקייט.

איך זאָג עס דיר,
נישט דיך צו ווייטאָן.
איך זאָג עס דיר איצט,
אין דער שעה פון אַ גרינגן אינדערפרי
צווישן דיר און דער וועלט.
דיין אויג איז שטיל, טרויריק,
און ס'בייגט זיך דיין קאָפּ
מיטן אמת פון לעבן.

און די שעה איז איצט ליכטיק,
און גרויס, און אָן מורא.
אַלע פאַרגענגלאַכע שפּילן,
די שיינקייט, די הערלאַכקייטן
וויִסן קלוג זייער גורל, —
די אינטימקייט פון שטאַרבן.
נאָר, וויפיל עס קאָן נאָר דיין אומרואיקער פינגער

באַרירן אַ טאָג פֿון אַ סטרונע,
וועט דאָס גרויסלעבן זינגען
מיט אייביקן אמת.
און וועסט שמידן דאָס ליד פֿון אַ דור
הינטערוועגנס צו שטאַרבן.

וואָס דו האָסט געבראַכט מיט זיך
אויף דיינע ליכטיקע אַקסל,
קאָנען די צייכנס פֿון גאַס און סימנים פֿון שריפֿט
נישט ענדערן גאָרנישט. —

אַזוי איז דאָס אויג דיינס געשליפֿן,
און אַזוי איז דיין האַנט.
און דו זעסט — ווי דו זעסט.
און דאָס וואָרט אויפֿן קלונג פֿון דיין צונג
ציטערט דורך, ווי דער ווינט אין דער נאַכט
איבערן דאַך פֿון אַ נעסט.
ערשטער אָנזאָג פֿון קעלט
ערשטער אָטעם פֿון פֿראָסט.

מיין שבת

מיך האָט מיין קליינער שבת אויסגעקליבן
פאַר זיין צויבערער:
אויפקלייבן די קלאַנגען פון זיין מויל,
די פינקלען פון זיין אויג
און זיינע קלוגע האַנט־רמזים.
כ׳מיש טאָג און נאַכט זיינע אַלטע פּאַרמעטן
צו טייטשן היינט מיט נעכטן, דאָ מיט דאָרט.
און מיינע פאַרגייער, די סופרים, אָנפרעגן
אויף אַלע ניסים־רעטענישן וואָס באַגעגענען מיך תמיד
אין מיינע פשוטע מיטוואָך־טעג.

אויף מיינע פּאַפּירוסן האָב איך אויפגעצייכנט
האַרץ אויף שוואַרץ די וועלט־געשעענישן פון מיין גאַס,
מיט אַלע לידער פון די זומערדיקע פענסטער.

די גרויסע ליבע זינגט איר שיינקייט
דורכן קול פון רייפן גוף, ווי דורך אַ פידל.
זי שטרעקט זיך ווייס און פריש מיט שלאַנקע הענט
און דער פאַרנאַכט־בלוי כאַפּט אַרום דאָס זיסע פּנים פונם דאָרף
און קושט: עס אין די באַקן, אין די אויגן.
כ׳בין אויך פאַרפּלאָנטערט אין די אונטער־בוימער פונם גאָרטן
כאָטש איך בין דער זעער פון מיין שבת
און זיין ווידוי־שרייבער.

כ׳בין יונג נאָך,
און טראָג שלאַנקע קליידער.
קערווע מיין געמיט
צום טאָג מיט דער זומערקרוין,
ווען נייע אויפגעוואַקסענע טעכטער טרעטן
אין זייער זילבעריקע לבנה־אַליי,
און קלייבן ברייטע טונקעלע בלעטער
פאַר זייערע נאַכטיקע נעסטן.

בעלי תשובה

איבערן הויכן רויטן שטענדער
קלאַפּט דער זילבערנער מוסר־האַמער:
הער און האַרד, דור פאַרזינדיקטער!

און ווי אַן אויסגעשמידטער לייב פון קופּער,
שטייט שאַרף דער קלאָרער משל פאַרן עולם,
און ער ברומט.

און ס׳פאָלק קערט ווידער אום זיך פרום און קינדעריש
מיטן פּנים צו גאָט.
טיילט אָפּ דאָס קופּערמינץ —
צדקה פאַר די גאָס־אביונים
וואָס האָבן זיך שטאַרק געמערט
איבער די אָפּגעריסענע, אָפּגעשליסענע
וועגן פון דער ערד.

שפּעטער ווערט דער זיכערער אין די ווענט פון געהאַקטן שטיין
און אין די האַרטע הענט פון גראָבן דין
וואָס שטעלט זיך שטייף ביים זייט
פון די בכבודיקע און רעשיקן זייד.

און אויף יעדער ענגער טיר,
און אויף איטלאַד פאַלשער וואָג
הענגט אַ בלוי קליין צדקה־קעסטעלע:
פאַר אַ ליכט אין הקדש,
פאַר קידוש־ווייַן אין הויז פון גאָט,
וואו די אנגעלאָפענע אָרימעלייט
זאָגן תהילים־ליריק איידעלער פון זייד.

די איינגעהויקערטע חרטה

דא פּלעגן אומגייך פון שטוב צו שטוב
דינע ספּרימלאַך מיט שוואַרצע טאַוולען.
צונויפגעקליבענע קאַפּיטלאַך לויב
פאַר יעדער שעה פון אַפּרו
נאָך שווערן אַנגסט.
נאַכן געיאָגטן פּחד פון שונאים
איבער אַן אומהיימלאַכן וויסטן וועג.
וידויים פאַרן טריבונאַל פונם געוויסן
אויף אומשולדיקע זינד,
אויף שולדיק ביין.

די רשעות פון אַ מענטשן צו אַ מענטשן
איז ווילד, בלוטיק און הייס.
און די חרטה קומט נאָך דער נקמה,
און פירט אין אַלטן בית־דין שטיבל אַראָפּ.
דאָרט זיצט אַן אומעטיקער רבֿ,
אָדער אַ פאַרווינקלטער דיין,
און מעסט מיטן געדאַנק דעם דין און משפּט.

די חרטה קומט.
קנייטש נאַכגיביק איר זאַטן פּנים.
דערציילט איר איבערגעטריבענער הנאה
איבערן אייַנגעדריקטן האַלז פון שוואַכן שונא.
שוין די דריטע נאַכט, טוט זי זיך באַקלאָגן, די חרטה,
אַז זי שלאָפט ניט רואיק.
דער פערטער טאָג, שאָקלט זי באַטרויערט דעם קאָפּ,
אַז אירע סעודות ווערן זויער:
איך האָב אינמיטן נאַכט דאָס בעט געלאָזט,
געלאָזט זיך לויפן, צוריקכאַפּן,
אָפּבינדן, אָפּשלייפן דעם שטריק.
צו שפּעט געוועזן שוין, געכאַפּערטער בשיא.

איך וויל אויף זיך אַ נדר נעמען,
כ׳וויל איבערבעטן גאָט,
געאַכפּערטער נשיא.

דער דיין האָט געמישט דאָס ווייסע בוך פון רחמים,
געוויגט דעם קאָפּ איבער די שטילע פּאַטערלאַכע רייד
פון תנא הילל און פונם תנא ר׳ עקיבא.
פאַרבויגן אויף אַ העלפט דאָס בלאַט
און לאַנג, לאַנג נאָכגעדמיונט.

און נאָכדעם האָט ער ציטערדיק אין האַנט גענומען
דאָס דאַרע שוואַרצע ספר פון דין,
אים אויפגעעפנט ווי מיט מורא,
און מיט אַן איינגעבויגענעם נאַקן, אַנגעשטרענקטן בליק
האָט ער געלאָזט זיך גיין איבער זיין שמאָלער־שמאָלער בריק.
די פינגער פון די הענט זיינע האָבן זיך געשפּיזט
גרין און שאַרף האָבן זיך די נעגל געשפּיצט,
ווי זילבערן דראָט די האָר פון זיין שמאָלער באָרד.
און — ער האָט זיך אויפגעהויבן פון אָרט.
געשפּאַנט מיט שפּענערדיקע, שווערדיקע שפּאַן
אַהין און אַהער, אַהין און אַהער:
אוי, אוי שמאַי, שמאַי ברודער,
שמאַי ברודער ביזט גערעכט.
גערעכט, גערעכט, גערעכט.
דו האָסט געזען די שטריק.
דו האָסט געזען דעם האַלז.
דו האָסט געזען די טויטע ברעם
איבערן צוגעמאַכטן ליכט פון אויג.
שמאַי, שמאַי ברודער, ביזט גערעכט.

גערעכט, גערעכט, גערעכט.
אָבער נאָר אַ ווײַלע, שמאַי,
לאָמיר נאָכאַמאָל אַריינגיין דאַ צו היללן,
לאָמירביידע צו אים אַריינגיין.
אפשר וועלן מיר איינדרייען
זיך צונויפרײדן, צונויפדרייען

אַ נדר פֿאַר דער בת חרטה.
שמאי, ברודער.

און — ווידער זיך גענומען צו דעם ווייסן רחמים־בוך,
איינגעהילט זיך, ווי אין אַ ווייסן טוך,
אַוועקגעלאָזט זיך, ווי אויף אַ ווייסן וועג.
און ווי אַ באַבעלע, אַן איינגעקאַרטשעטע,
איז די חרטה נאָכגעגאַנגען,
נאָכגעשלעפּט זיך:

אַ נדרל וויל איך געבן, נשיא.
וועל איך קאַנען שלאָפן רואיק.
וועל איך פּראַווען אַן אָרים־סעודה.
אַ נדרל, געאַכפּערטער נשיא.

אין שפּעטן ליכט

איך בין דאָ אַ שפּעטער
אויפֿן טרויער־וועג.
ווינט און גאָלדענע בלעטער,
און געשענקטע טעג.

איך צושענק זיי אויכעט
מיט אַ שמייכל: נאַ׳ט.
וואַלד ברענט ברוין און רויכיקט
וועגן — נע ונד.

וואו די וועגן פֿירן
ווייטער ווערט מיין גאַנג.
דערפֿער, היימען, טירן —
אַ געבענטששטער קלאַנג.

שלאַנקע איינזאמע בוימער
דאָ און דאָרט צושטעלט.
איטלאַכער אַ שומר
אויף זיין עיגול וועלט.

מיין וועלט־דאָרף

פאַראַן אַ ברייטער טאָל אין אונזער לאַנד,
רופט מען אים: דער טאָל פון זיבן דערפער.
יעדער דאָרף האָט זיך זיין נחלה פעלד,
זיין חלק וואַלד, זיין שטיקל טייך,
ווי אַלע דערפער אויף דער וועלט
אינדערוויט און אינדערהיים.

און יעדער דאָרף האָט זיך זיין יחוס־קלויסטערל
זיין אַלט בית עולמל,
ווי אַלע דערפער אויף דער ערד.

שומרים־הינט ביים שוועל,
ברידערלאַכע ערלאַכע פערד,
פרומע וואָכנטעג,
יומטובימלאַך פריהערבסט, שפעט־יאָר,
נר־תמיד יאָרציַיטן
נאָך אַ פאַרצייטיקן דור.

און יעדער דור האָט אויך
זיין אַלטן יחוס־כתב:

פון ד ע ם קומען אַרויס
די פעטסטע שאָף און קי.

אין יענעם ווערן רייף
די גאָלד־עפּל פּאַרפּרי.

וויינען גרויס און רונד,
פאַרשמעקן גאָר די וועלט
פאַר וויַיטע מיילן וועג,
פאַר ברייטע טאָלן פעלד.

און פונעם פערטן דאָרף
קומען אַרויס די גאָלדענע פיש.

און פונעם פינפטן דאָרף —
די כּלות מיט די שלאַנקסטע פיס.

און אינעם זעקסטן
וואַקסט דער הויכסטער סאָסנע־וואַלד.
און אַלט זיינען, די בוימער, אַלט,
ווער ווייס זיי דען, ווי אַלט?

די קלויסטער־באַלקאָנס
איבער אַלע געגנטן אַרום
זיינען געמאַכט פון זיין געלויבט געהילץ.

די טעלעגראַפסלופּעס איבער בערג און טאָלן אויך.
נישטאָ נאָך אין דער וועלט פון אַזאַ גרויס און הויך.
נישטאָ נאָך אויף דער וועלט פון אַזאַ שלאַנק און שטאָלט
מיילן ציט ער זיך נאָך הינטערן דאָרף, דער וואַלד.

זעקס דערפלאַך
איטלאַכער מיט זיין זכות.

נאָר אונזער דאָרף
דאָס דאָרף דאָס זיבעטע,
דאָס זיבעטע דאָרף,

האָט ווייניק שטיבלאַך
די שטיבלאַך זיינען אַלט.

די דעכלאַך וועלקן
ווי די ווילדשוואָמען אין קאַלטן וואַלד.

דאָס טייכל שמאָל און קליין,
און גייט נישט ווייט אַוועק. —

אַ גרויער, אומעטיק

זיך גלאַנצנדיקער פּלעק,

אפילו ווען די וואַרימע זון
גייט בײַ זײַן ברעג אַרום.

און אויף אונזער גלח
רעדט מען שלעכטס אין געגנט —
אַז ער איז נישט פרום,
און טראָגט אַ גאַטקעזע קמיץ
הינטער זײַן כאַלאַט.
און ס'שמעקט פון אים
מיט סוד,
מיט חשד,
מיט שמד.

און קיינער ווייסט גאָר ניט
פונוואַנען ער קומט אַרויס
יעדן איינעם איז ער
אין די אויגן בייז,
אין די אויגן גרויס.

דאָס האָט מען אים געזען
הינטערן דאָרף איבערן וועג
אַ שטומען אומגיין
אין די רעגנדיקע טעג.

אַ פור איז דורכגעפאָרן,
איר געבעטן אַרויפצוגיין,
האָט ער געדאַנקט,
און איז געבליבן אויפן פעלד
אַליין.

דאָ האָט מען אים געטראָפן
לעבן שענקל אויפן באַנק
מיטן הויקער־בעטלערל
וואָס קריכט אום שלינג און שלאַנג
פון קלויסטערל אין שענק

און בלייבט נישט אויף אַ צייט.

דער גלח סודעט פון זיך כישוף פונדערווייט.

נאָר פון דער בימה קלינגט זיין הערלאַך קול
ווי פייגלקלאַנג פאַרפרי איבערן טאָל.

די תהילים ווערטער שוועבן איבער אַלעמענס קעפּ,
און ווי מי צוגעמאַכטע אויגן
און מיט הערצער אָפענע און פרום,
גייען זיי אים נאָך, נאָך איטלאַך וואָרט
און נאָך דער ליכטיקייט פון זיין שטים.

ער גייט פאַרויס,
און זיי נאָך אים,
זיי גייען אויף, אַרויף
אויף זילבערנע און אויף גינגאָלדענע טרעפּ.

זיי גייען הויך,
זיי גייען ווייט
און ער — פאַרויס.

זיי גייען שטיל,
זיי גייען קליין,
און ער איז אויך נישט גרויס.

— וואו גייען מיר?

— מיר גייען אין גאָטס וועג.

— וואָס זינגען מיר?

— מיר זינגען גאָטס געזאַנג.

און פון תהילים־פסוקים
שפּילן פידלען אין דער לופט.

אין תהילים זאָגט זיך:
איר זענט מיינע שאָף,
און איך בין אייער פּאַסטוך
אויף דער ערד.

און ווען עס קומט אַ שטראָף,
און ווען ברומט אַ שווערד
גיי איך פאָרויס פון אייך,
און איר — נאָך מיר,
און ברענג אייך שטיל און פרידלאָך
יעדן צו זיין טיר.

און איר טוט בלייבן ווי איר זענט
פראָסט־פּראָסט ביי זיך:
אַז יחוס אויפן פּליך,
אַז שליחות אין די שיך.

די חכמה פון גאָטס ברויט
מיטן זאַלץ פון אַלע טעג.

אַז אויסלייזער — דער וואָלקן
אויף זיין זומער־וועג.

אַ זאָגט מיר, זאָגט,
ווען פאַררייסט, פאַררייסט
אַ שטילע שאָף דעם קאָפּ?

ווען ס'לאָזט דער דורשט זיך
אויף איר צונג אַראָפּ.

אַ טרונק, אַ וואַסערל
און זי גייט הכנעהדיק אָפּ.

אַ בענטש אונז, בענטש אונז, בענטש אונז
אַז פון אונזער דאָרף,
זאָל נישט אַרויסקומען קיין קעניג
מיט קיין שווערד און האַרף.

און צווישן די מצבה־ברעטלאך
אויפֿן הייליקן ארט,
זאָל ניט קיין מירמלשטיין פֿאַרבלאָנדזשען
מיט קיין גלאַנציק וואָרט.

און אונזער גלחל זאָל לעבן
לאַנגע שטילע טעג,
און גיין זיך וואו און ווען ער וויל —
אין רעגן איינאַליין אין וועג.

און שמועסן מיטן הויקער בעטלערל
אויפֿן באַנק לעבן שענק.

אונדז איז נישט קליין די קליינקייט,
און די אָרימקייט נישט ענג.

איבערן ווינטערדיקן ליכט־וועג

טראָג דעם פאַלק דיין ליבשאַפט
ווי אַ הויפן האָלץ פון וואַלד
אין אַ וואַרים שטיבל.

זיי דער לעגענדאַרער זקן
מיט צוויי שווערע גרויסע שטיוול,
מיט אַן איינגעבויגענעם רוקן.

ליכטיקע בוימער שיינען ווייט און הויך
ווייסער שניי אויף פעלד און טייך.
בלויע גרויסע הימלען און — די זון.
איינמאָל שוין געזען מיט קלאָרע אויגן
דעם יונגען וואונדער פון דער גרויסער וועלט.
און איצט איז גוט אַזוי־אַ גיין
דעם קאָפּ אַראָפּגעבויגן.
טראָגן שטיקלאַך הילף
און ברעקלאַך טרייסט
צו די פאַרוואָרפענע כוטאָרן.
די שיינקייט פון דער וועלט בלייבט שטיין
אויף אירע קרישטאָלענע זיילן.
נאָר ווינט פון צפונדיקן פאַרנאַכט
האָט רויטע שלאַנגישע צינגלאַך
פאַר דאָרע אָרימע אינגלאַך,
דאַרף מען ברענגען העלצלאַך וואַרימקייט
און צווייגלאַך פרייליאַכפייער.
און אַוועקטרייבן די הונגעריקע הינט
וואָס וואַרטן אַף די לבנה מיט איר שטערנגעזינד
ביים דאָרפישן טויער.

דאָס ספרל

די נויט האָט אַ קליין ספרל אַ דינס
אין שוואַרץ געבונדן.

איך בין לעבן איר לאַנגן טיש געזעסן
קינדוויז נאָד
און איז אים געלערנט.

דאָס זיינען אירע אייגענע מזמורים,
אירע שורות תהילים,
און אירע גוטע מעשות.

אַ מזמור שיר צו ר׳ נחמן בראַצלאַווער
ווען ער איז קראַנק געווען פון שווערן טרויער,
און זיך געלייטערט אינם ליכט פון די ניגונים
וואָס די נעכט אַן שלאָף האָבן אים געבראַכט צוזונגען,
זיינע שמאַכטונגען צו גאָט צו שטילן.

אַ מזמור צו דעם הייליקן בעל שם טוב
בשעת ער איז פון קיטעוו אַוועקגעגאַנגען
און געגאַנגען איבער אָפּגעבליטע בערג און פעלדער,
און פון איטלאַד געלן בוים און ברוינעם צווייג
האָט גאָט צו אים גערעדט:
די וועלט איז הייליק,
איטלאַד אָרט און יעדער טראָט
וואו ס׳וואַקסט אַ בוים,
וואו ס׳שפּיצט אַ גראָז,
אפילו וואו אַ דאָרן שטעכט,
וואו אַ שפּין באַהאַלט זיך
אונטער אַ פּיען,
אומעטום וואו ס׳שטייט אַ הויז,
וואו ס׳ליגט אַ שטיין.

וואו אַ בית עולם רוט.
געבענטשט איז איטלאַד אַרט און גוט.

יעדער טראָפּן רעגן,
יעדער שעה פון טאָג
און איטלאַד וואַסערל
ביים זייט פון די ברייטע וועגן —
אַלץ האָט אַ שליחות.

ווער האָט דאָס וואָרט,
ווער ווייסט דען ווי אַזוי,
וואוהין
און צוליב וואָס
זיך וועגן דעם דערפרעגן.

אַלע טראָגן בשורות,
היילונגען,
מעשות פון אַמאָל און היינט,
מורמל־רעטעניש וועגן נעכטן.

די נויט האָט אַ קליין ספרל אַ דינס
אין שוואַרץ געבונדן.

קאַפּיטלאַך תהילים,
קאַפּיטלאַך לידער
נישט פאַר קעניגן
נאָר פאַר די בעטלער־לייט:
פאַרן בעל שם טוב,
פאַרן בראַצלאַווער
פאַרן חוזה פון לובלין
און פאַר ר׳ זישע אַניפּאָליער

וואָס האָט ליב געהאַט צו וואַכן לאַנגע שווערע נעכט
איבער קראַנקע קינדער,
און ביי די בעטן פון די זיידעלאַך
וואָס האָבן אָפּגעזאָגט שוין זייער ווידוי,
און אונטערן צוקאָפּנס צוגעגרייט
דאָס ווייסע לאַנגע ליכטיקע קלייד.

דאָס גרילכעל

אַלע שלאָפֿן.

נאָר אַ גריל אין וואַנט
וויגט מיט איר דאַרער האַנט
דאָס וויגל פֿון איר קינד.

וויגט. וויגט.
וויגט. וויגט.
שלאָף, שלאָף,
מיין קליין גרילעכל,
שלאָף.

דאָס גרילכעל וואַרפֿט זיך
דאַר און דין,
אַהער און אַהין
אין איר וויגעלע.

שטעקט אַרויס אַ שטרוי־דין פֿליגעלע,
אַ געל־גרין פֿליגעלע.

גרילעכל איז קראַנק.

וואָס איז דעם גרילעכל?

גרילעכל איז קראַנק.

אפשר אַ פּיסל פֿאַרשטאָכן?
אפשר אַ הענטל צובראָכן?

שלאָף, שלאָף,
מיין קראַנק גרילעכל,
שלאָף.

אונזער אַלעמענס יחוס

יחוס: גאון, שוסטער, שמש
און בעל־שם־טובדיקע פרייד.
און דער מאַמעס דלד אמות
קיד און זיידן שבת־קלייד.

רוט און קנוט און בייטש און טרויער,
און די תחינה אַלט און געל.
שטייבעריקער צפתער טויער,
פּאַדקאַווע ביים קלייטל־שוועל.

טונקל־ליכטיקע מזלות,
אַלט־דוים, ניי־ניו־יאָרק — אַ שיף
פירט פ ו ן גלות און א י ן גלות
מיט אַ יחוס־בעטלער בריוו.

אַכצן גוייאישע חתימות
אויפן חומשדיקן זכות.
גאָרקי, יעזוס, חכמה, תמימות,
און די שיין־אידיליע: רות.

אַ, זשאַרגאָן איבער זשאַרגאָנען,
נס פון ניסים אויף דער ערד.
ווינט און פלאַקערדיקע פאָנען,
הינט און אויסגעפּליקטע בערד.

נו, פּאָעט, צינד־אָן די ווערטער
מיט דיין צאָרן, מיט דיין גנאָד.
קעניג פון די שטילסטע ערטער
אין דער שרייענדיקסטער שטאָט.

אַ שיף

אַן אַלטע שיף שטייט ביי דעם האַפן
און גייט אײַנערגעץ נישט אַוועק.
פאַרנאַכט־צו קומען צו איר בעטלער
דאָרט איבערשלאָפן אויפן דעק.

די זומערטעג ביי ניו־יאָרקער ברעגעז,
די נעכט פאַרלעשן נישט די היץ.
און אויפן רויכיק־כמורנעם הימל
טוט נאָר אַ זיפץ אַ שוואַכער בליץ.

אַ דונערל ווערט פאַרשטיקט, דערוואָרגן,
און ס׳טוט קיין טראָפן נישט קיין טריף.
און עטלאַכע ניו־יאָרקער וואָגלער
קומען דאָ נעכטיקן אויפן שיף.

אַמאָל ברענגט איינער מיט אַ פלעשל,
און איינער אַ גיטאַר אין האַנט.
און ס׳הערט די נאַכט אַ סערענאַדע
צום היימברעג פון אַ ווייטן לאַנד.

די ברודנע כוואַליעס אונטן טומלען
און רוישן ווי מיט בענקשאַפט אויף.
און ווילן פונם ברעג אַ ריר־טאָן
די אַלטע, צוגעאַנקערטע שיף.

אַ מעווע דאַכט זיך טוט אַ פלאַטער
פונאויבן אויפן שפיץ פון מאַסט.
און כאָטש ס׳איז שפעטע נאַכט, באַווייזט זיך
אויפן דעק פון שיף אַ נייער גאַסט.

אַן אַלטינקער, אַ זילבערווייסער,

שפילט אויף אַ פידעלע אַ דינס.
ער שפילט. אין ווייט פאַרגרויטן הימל
קריכט קרום אַ ווערימל אַ גרינס.

דאָס איז דער אָנהויב פונם חודש,
אַ צייכן אין דער רויִקער נאַכט.
דער אַלטינקער פאַרציט זיין פידל
און הויבט אָן פידלען דין, פאַרטראַכט.

פאַרמאַכט דאָס מויל האָט די גיטאַרע
און אין דער פינסטער זיך פאַרשטעקט.
די חברה פון ניו־יאָרקער וואָגל
האָט זיך צולייגט איבערן דעק,

די פויסטן אונטער די קעפּ פאַררוקטע,
די מידע אויגן צוגעמאַכט.
און ס׳האָט די שיף זיך גענומען וויגן
איבער דער רואיקייט פון דער נאַכט.

תחינה

האָר, צינד־אָן אַ נייע ליבשאַפט
איז אונזער עדה אויף דער ערד.
קלייב אָפּ אַ הויז אין אונזער נידערגאַס,
און פיר פונסניי אַהין אַריין דיין שבתדיקן טאָג
און רוף דאָס הויז: דאָס הויז פון רו.
פון אונזערע קעלער־קלייטן ציען מיר זיך אַלע צו דיין שוועל.
אין דיינע ווענט צעפּענט מיר די טאָוולען ווידער
וואו די ווידוי פון יעדער שעה האָט אונזער לייב געלייטערט,
און אונזער אומעטיקע זעל געהעלט.
און אונזער בלאָנדזשענדיק פאַרשטאַנד
אויסגעשטרעקט אַ ריינע האַנט —
פון אייך טאָג אינם אַנדערן אַריבערגיין.

אונזערע חושים: שפּיל אונטערן פאַרפירערישן וואָרט
פון דער שיינער שלאַנג פון גאווה.
זי בייט אירע קאָלירן אין אונזער אויג,
און וויקלט זיך אויף שטאַם און צווייג
איבערן בוים פון וויסטן וויסן.
אירע עפּל זיינען חנעוודיק און רויט
און טראָגן אין די ווייסע קעמערלאַך
די שוואַרצע קערלאַך־קערנדלאַך פון טויט.
זי רופט איר בוים: דער בוים פון לעבן,
אַמאָל: דעם בוים פון חסד.
אַמאָל: דעם בוים פון חסד, דער בוים פון גאָט.

זי וויקלט זיך, אַ בונטער פלאַם, אַרום זיין שטאַם,
זיי שטאַרק, ווען דו גייסט דורך, און מורמל ניט צו זיך:
ווי שיין ער איז דער בוים, דערדאַזיקער בוים.

אַ שטיקל גאָרטן־ערד ביי אַ נידעריק הויז,
אַ סוכה פאַר אַ הונט, אַ שטיבעלע פאַר אַ הון מיט אַ האָן,
אַ הילצערנער עמער אויף אַ ברונעמשטאַנג —
גאָטס גאָלדענע צייכנס אויף אונזער שטילן גאַנג.

אַלט־זומער

איינזאַמקייט, ניט זיי ברוגז
וואָס איך טרייב דיך היינט פון מיין שוועל.
ס׳איז נאָר אַ בייזע שלעכטע רגע,
וואָרפט זי איר משוגעת אויף מיר.

איך רוף דיך באַלד צוריק, מיין שוועסטער,
זיץ מיט מיר ביים טיש,
זאָג מיר פּאָר דיינע קליינע שורות,
ווייַן און האָניק, סם און זיס.

געדענקסט, דערמאָנסט אַזויפיל שיינע
שטיקער נעכטן — ליכט און ליד.
און דיין אָטעם ווייט־אַפּ מדבר
פון פאַרשאָטענע יונגע טריט.

צווייגלאַד זומער אונטער שניי־זאַמד.
הימל האָט אַ שפּיל־געטאָן,
און אויף אונזער נאָד־קילן הויפל
גייט אַרויס אַ ווייסער האָן.

אויסגעוואַקסן ציכטיק, ליכטיק
דורך די ווינטער־טעג אין שטאָל,
און געפּיקט ביים שפּאַלט פון טירל
ס׳קאַלטע שטיקל גאָלד פון שטראַל.

כ׳צייכן עס אַצינד אין ווערטער,
און די ווערטער לייכטן מיר
ווי די ערשטע טריט פרי־זומער
ביי די פענסטער און ביים טיר.

שוין אַז אַלטער זומער,

נאָר ער האַלט זיך ניי און יונג.
אַט־אַ טוט ער איצטער אויף דער שורה
ווי איבער אַ צווייג אַ שפּרונג.

נו ? צוריקגעקומען, ברודער,
מיט אַ גאָלדן ליד אין מויל,
נאָר אַ גרוס פון שייִנעם נעכטן,
אַלץ איז דאָרטן גוט און וואויל.

טאַטע מאַמע שלאָפן רואיק,
איבער זייער קאָפּ דער בוים.
גרינג איז ערשטן צוויט די צווייגן,
ווי דער דאַך פון אונזער היים.

אין דעם זיידנס אוהל בייגט זיך
ביז צום גראָז שוין, אַלט און שוואַך.
נאָר עס קומען אַלץ נאָך פויגל
בויען נעסטן אויף זיין דאַך.

פשוט

ניט לויב דעם בוים פאַר זיין צובליטער קרוין,
דער בוים ווייסט פון קיין גאווה ניט.
ער שפרייט זיין שאָטן איבערן מידנס קאָפּ,
און איז אַזאַ שליח אויפן וועג פון דער וועלט,
ווי דער קלאָרער קוואַל ערגעץ הינטער אַ באַרג פאַרשטעלט,
לאָזט הערן פון דער ווייט זיין חבריש קול
אַרונטער צו דער איינזאַמקייט אין טאָל.

און לויב נישט הויך דאָס ערלאַך פשוטע ליד,
דאָס ערלאַכע ליד ווייסט פון קיין גאווה ניט.
ס׳איז נאָר אַ בריק איבערן אַפּגרונט פון דער נאַכט —
פאַרוויסט און שלאָפלאָז־טרוקן און פאַרדאַרט,
און ס׳שטעקן פון איר זאַמדיקער ערד אַרויס
די טויטע גאַסן מיט די שטיבער קליין און גרויס.
און דער וואָס גייט אויף איר אַריבער איז אַליין
אונטערן טאָגהימל פאַרזען און ווייט און קליין.
און מיטן ליד ביים האַנט, ווי מיט אַ לעצטן פריינט,
גייט ער אַריין געבויגן אינם נייעם מאָרגן־היינט.
און אַז ער גייט אַריבער שוין די שוועל פון לעצטן טאָג,
בלייבט אין דער וועלט זיין ליד — אַן עכאָ פון אַ גלאָק,
וואָס האָט גערופן צו געבעט און שטילקייט אין דער וועלט,
ווי דער ווייטער קוואַל הינטער אַ באַרג פאַרשטעלט.

און לויב נישט אויך דעם נביא פונם ירדן טייך
וואָס האָט איבער די שטאָטגאַסן די הענט צעשטרעקט:
„געבענטשטע ברידער מיינע, פרידלאַכקייט און רו צו אייך".
ער איז געקומען מיט זיין בשורה ווי דער זומער קומט צוגיין,
און ווי דער לעבעדיקער רעגן איבער בוים און שטיין.
ס׳איז נס און פשוטקייט ווי צווייגן וואָס ווערן גרין, ווי פייגל
פליען,
אַזוי איז ער געקומען מיט זיין אמתדיק און הערלאַך וואָרט,
און צווישן אונדז געפונען אויף אַ קורצער שעה זיין אָרט.

באַדגאַס

צווישן טויזנט אָרימע נשמות
וואַרט אויך אונזערע דאָ אויף אַ תיקון.
אויב עמיצן פון אונז איז עפּעס מער באַוויליקט,
איז ער מער געקריוודעט,
ווי לידער־פרייד ביי די מלאכה־טישן.
מינדסטער, מינדסטער פון די טויזנט,
ביזט מיין אויסדערוויילטער חבר.

זאָג מיר, וועלכע שוועלן האָבן דיך פאַרטריבן ?
ווי דער מינדסטער פון די טויזנט.
וואָסער טיר דיר נאָכגעוואָרפן בושה ?
כ'וועל אַהינגיין אויפמאָנען דיין כבוד,
וועל מיט אַלעמען דיך איבערבעטן,
כ'האָב פאַר אַלע שטילע ווערטער ליבשאַפט.

זאָג מיר וואו דיין היימשטאָט חרובט.
עמיצער מוז נאָך געדענקען קלאָר
דיין שיין־אינגלשאַפט, דיין שלאַנקע יוגנט.
כ'וועל צונויפנעמען די פרישע בלעטלאַך פון דיין גוטן נאָמען,
זיי אָפּגעבן דעם אויפריכטיקן פאָלק פון גאַס
די טרויער־פרייד פון דיינע וואָגלענישן

איך וועל אָוועקגיין האַנט איז האַנט מיט דיר
פון אַט־דעם אויפגעשוואָלענעם גרוי־ניו־יאָרק
צו אונזער קאַריצער באַדגאַס;
הערן חכמה פונם הויקער מיט'ן בעזים,
וואָס שפּיגלט זיך אין אויסגעקערטן הויפל,
ווי איין אַן אויסגעקלאָרטן אָפּענעם זומערהימל.
שטייט מיטביידע פיס איבער דער נחלה וואו דאָס באָד־הויז
טשאַדעט
פופציק יאָר און מערער, —
אַן עדות אונזער 90־יאָריקער קוימענקערער.

לעבן שאָטן

היימלאַכע טונקלע פּיר ווינקלען,
און גרויסשטאָט, און גרויס־גאַס בלייבט פרעמד
פאַראַנען דאָ דאָרפישע איינגלאַך
וואָס שטאַרבן דאָ דאָרפיש און פרעמד.

גוט וואָס איך קאָן זיך נאָך האַלטן,
אַזוי ווי איך האַלט זיך און לעב
אין געפלעכט פון מאַסיווע מעטאַלן —
אַ פליג אין אַ שפּינעך־געוועב.

און גוט, וואָס דורך דינע שפּאַרעס
פון מויער און בריק און וואַנט,
שפּאַרט דורך זיך אַ שטיק באַגינען
מיט אַ בלוי שטיקל הימל אין האַנט.

דערמאָנונגען קומען ווי בעטלער,
און שטעלן זיך אויס אין אַ ריי.
די טראָגט אַ פאָר צווייגן מיט רויטצוויט,
און די — הויכע שטיוול אין שניי.

און די — איז מיין מאַמע, אַ שטילע,
אַ פרומע — געשטעלט זיך ביים טיר.
איך האָב אַזאַ סך צו דערציילן
פאַר איר נאָר — ווי קאָן איך פאַר איר?

ניט פאַר א י ר. און די לידער, די לידער
פליען אַז ווי די פייגל פון וועג.
זיי וואַרף איך אויך איינציקע קערנער,
הויבן אויף זיך און פליען אַוועק.

און איך, מיט אַ טאָרבע אַ פולער,
זיץ הינטער מיין אייגענער וואַנט,
און קוק אויף מיין אייגענעם שאָטן,
און קוק אויף מיין אייגענער האַנט

מ י י נ ס

שרייב די שורות טאָגבוך
אין די שטילסטע שעהן־
ביי דעם ברעג פון שווייגן.

איטלאַך ערלאַכע שורה
טראָגט איר שווערע שיינקייט
מיד און איינגעבויגן.

יעדער בעסערער שכן
רואיקט איין זיין קריוודע,
טרייסט און מילדע ־אויגן.

גוטע, דופטיקע גערטנער
זיינען די לידער־ספרים
פאַר די מידע שעהן.

צווישן די וויסטע זקנים
לאָז מיך זיין דער אַלטסטער
און דער איינגעשטילטסטער.

אַז אַ חלק מאָרגן,
נאָר אַ חרוב שטיבל
אינם לאַנד פון נעכטן.

נאָענט צו די שוועלן,
נאָענט צו די קברים
פון מיינע אָרימע אבות.

מיין ברודער

מיינע ברידערס קליינע סעודות
מיט די קינדער ארום זיך.
פרייד פון קינדערישע נייע העמדער,
קינדערשע פארדיכטע שיך.

מיינע הענט וועלן אייך העלפן,
זאגט מיין ברודער צו זיין געזינד.
און די הענט זיינע זיינען שוין מידע,
אויסגעהארעוועט, אויסגעדינט.

פיר פארעלטערטע קרומע בעטן,
זיבן בענקלאך ארום טיש.
שיין איז מיין עלטערן ברודערס וואוינונג,
כאטש ער מיינט אז עס איז מיאוס.

זעכציק יאר — דאס אייגענע מזל,
וואו האט ער דאס נישט געדרייט?
איצט איז ער א דארער מאן א גראער
אין א וואכעדיק ציכטיק קלייד.

ווער טרעט דען זיין שוועל אריבער?
איך אפילו זעלטן שוין.
קיינער קאן אזוי ניט שטיל זיין,
און נישט זיין אזוי אליין.

איך יאג זיך ארום נאך וואונדער,
ווי נאך אן אוצר אין דער נאכט,
און קיין פונק נאך פון דער גוטער בשורה
צו מיין שוועל נאך נישט געבראכט.

אַ שטימונג אין אַ זילבערנעם פרי־זומער טאָג

האָב דאָ שוין מער קיין זאַך נישט אויפצומאָנען
האָב זיך געריייניקט פון שנאה, כּעס,
די בוימער בליען אויף, די דעכער פוילן, וויאַנען,
און גרויער, עלטער ווערט מיין אַלטע גאַס.

עס קוקן מיר נאָך פון אומעטום מיד־מידע אויגן,
און אַקסלען קרימען, בייגן זיך אויס.
ווי שמייכלען, וואַרפן זייער ווייסן צוויט די צווייגן
איבערן געלן שימל פון מיין שינדל־דאַך.

זיי מאַכן חוזק אפשר? דער גוטער יאָר ווייסט,
וואָס איז דאָ צו לאַכן פון אַלטע לייט?
פון איינגעפאַלענע דעכער? פון שטיבער־חורבות?
פון גרינעם מאָך? פון טויטן זייד?

אַ לידל זינגט וואו אין אַ פענסטער: באַרעלאָך רייסן,
אַ העל קינדערש קול און אַ ליכטיקער קלאַנג.
און אין דער לופטן ציטערט אַזאַ זילבער אַ ווייסער
דער זונענשטראַל אין פענסטער — אַ גלעזערנע זאַנג.

סאַראַ דורכזיכטיקער טרויער און — גראַד אַצינדער,
ווען נייער זומער קומט אין מיין אַלטער גאַס.
אין אַ פענסטער אַנטקעגן קוקן בלייכע קינדער
און די בלויקייט פון הימל איז אויך גרויליך־בלאַס.

אייגנס

וואַלין, מײַן שײנע מאַמע,
ליטע — מײַן אָרימע מומע.
אין קאַרעץ האָב איך בײדע באַגעגנט —
טביהו און פּישקע דעם קרומען.

זײ זײנען מיר בײדע געפעלן
מיט זײער פּראָסטן הולד.
שײן ביזטו, ערלאַכער טרויער,
ווען דער חלום פאַרשיכורט דיך פרײלאַד.

ווער עס וויל פאָרן אויף ימען,
איבער די וועלטן און לענדער.
דער וואָגל פון פּראָסטע אביונים —
מײַן הערלאַכע כישוף־לעגענדע.

גאָט ווײס צי איך וועל דערווײזן
דערלײטערן זיך און דערגרײכן
צו דער געבויגנסטער אָרימקײט
און צו איר שטילקײט דערבלײבן.

אויסרײסן פון מײַנע לידער
דעם לעצטן זײדענעם פאָדים.
ווײל זײַד איז פאַרשוועכט געוואָרן
איז גאוה, איז בײז, איז שאָדן.

זאָלן זיך שעמען די חברה
מיט די צוגלאַנצטע צילינדער.
פּישקע, מײַן קרומער ברודער,
מלכה, מײַן שוועסטער מײַן בלינדע.

מיט זיך

וואָס האָב איך בײַ זיך נאָך אויפגעהיט
עס זאָל מיך אין עלנטקייט היטן ?
פון קאָריצער סעדער דעם ווייסן צוויט,
נאַכט און וואַלד און אַן אײנציקער שליטן.

די דערמאָנונג שטרעקט אירע אָרעמס אויס :
נאָך פײַנלאַכער, טיפער דערמאָנען,
אַז גאָר די קלײנקייט אין איר הערלאַכער גרויס
זאָל קאָנען אַ תיקון מאַנען.

ניט לאָז מיך, ניט לאָז מיך פאַרלאָרנגײן,
ס'וועט מיך קײנער נישט קאָנען געפינען.
אפילו אַ צובראָכענער חורבן־שטײן
וויל פאַרבלײַבן מיט זײַנע רואינען —

צונויפגעפאַלן — אַ וואַנט אויף אַ וואַנט,
אַקסל אויף אַקסל, ווי ברידער.
מיר וועלן זיך שטאַרקן אַזוי באַנאַנד,
און ליכטיק נאָך אויפקומען ווידער.

הויך־הויך האָט דעם חורבנס פאַן געברענט,
טשאַטעס פונקען ווי בראַנדיקע בינען.
כ'האָב דעם טרויער געראַטעוועט אויף מײַנע הענט —
אַ קינד צווישן חורבות געפונען.

איך האָב עס צו זיך אין שטוב געבראַכט,
דערוואָרימט און — האָט אײנגעדרימלט.
כ'בין בײַם פענסטער געשטאַנען אויף מידער וואַך
און מײַן שטערן געקילט אין הימל.

ערלאַד־אַרים

פון אונזער הויזגעזינד זיינען די ברידער
צעוואָרפן איבער זיבן ימען.
אַמאָל, ווען איך רוף זיי — אין מיינע לידער —
טרעפט, אַז זיי קומען זיך צוזאַמען

פון מזרח, מערב, פון צפון, דרום,
פון ווייטסטע שטעט און ווילדע פרעמדן.
און אַלע זיינען זיי שטיל און אָרים
און אומעטיקע און ווי פאַרשעמטע.

אַ בעטלער־כאַפּטע אין קאַפּאַטעס
פאַרגעלט, צעריסן און אָפּגעקראַכן.
פון אונטערן שטויב פון זייערע שמאַטעס
ווינקט גוטער היימישער אַנדערוואַכן,

ווי אַ שטיק פּיסטנער ברויט אַ זיסער
אין האַנט פון אַ הונגעריק שיין אינגל
אינמיטן גאַס וואו באַרוויסע פּיסלאַך
פון שפּרינגענדיקע קינדער זינגען.

איין ברודער וואונדערט זיך אויפן צווייטן:
ווי בלייבט מען אַזוי הויל און אָרים
אין אַזאַ גרויסער וועלט אַ ברייטער
אין מזרח, מערב, צפון, דרום?

און פריילאַך ווערט פון די תירוצים
וואָס מיר פאַרענטפערן זיך כסדר.
כ׳וואָלט זיי געקאַנט פאַר מעשות נוצן,
ווען כ׳זאָל נאָך גיין אַצינד אין חדר.

מעשות פון זיבן אָרימע ברידער
וואָס זיינען געבליבן וואויל און אָרים
און אויסגעוועזן די וועלט די גאַנצע
פון מזרח, מערב, צפון, דרום.

אומקער

ניט אין ווייטע לענדער
וואַקסט דאָס בלויע גליק,
וואָגלסט אָפּ די וועלט־גרייס
און קומסט מיד צוריק.

אַלט אויף דיר דיין בגד
גרויע קאָפּ און באָרד.
אין דעם תהום פון שווייגן
קוים אַ פונק — אַ וואָרט.

ווייסן דען ניט אַלע ?
זעען זיי דען ניט,
אַז דיין האַנט איז ליידיק
און דיין אויג איז מיד ?

אַז ד'האָסט אומגעקערט זיך
פון דיין ווייטן חצג,
ווי אַ שיף, פאַרבלאָנדזשעט,
קומט צום אַלטן ברעג.

קיינער איז אין איר שוין
מער נישטאָ אַצינד.
אָפּגעבראַכט אַהיים איר
האָט אַ בלינדער ווינט.

אַ דאַנק דיר, לייד

אַ דאַנק דיר לייד, וואָס האָסט מיין ברודער
געראַטעוועט פון מיאוסער זעט.
פון פֿעטן שלאָף, פון קרוכלען גלייכגילט
און ווייכן וואַרימען פוך פון בעט.

און איידער ס׳איז זיין האַנט געוואָרן
אַ שטאָלד־קאַלטע שווערע האַק
איבערן נאַקן פון דעם ערלאַכן,
האָסטו אים ווידער דעם וויסטן זאַק

אַרויפגעלייגט אויף זיינע פלייצעס
און אים אַרויסגעשיקט אין נויט,
צו טרינקען שאַנד פון גיפטיקע אויגן
און צוזאַלצן מיט סם זיין ברויט.

אַזוי געפּרואווט האָסטו אונז אַלע
וואָס זיינען כלומרשט פרום און גוט
אונטער דיין פּחד און דיין וואָרנונג,
אונטער דיין שווינגענדיקער רוט.

מיר, נישט־געוואָרענע רשעים,
ווי נאָר עס טוט אונז בלויז אַ שיין
די גוטע בשורה אין די פענסטער
מיט איר גינגאָלדענעם בעכער וויין,

פאַרלויפט שוין אונזער אויג מיט שיכּרות
און ס׳שוימט דאָס מויל מיט איבערזויף.
און טויזנט טרעפלאַד קריכט דער אביון
צום גראָשן פון אונזער האַנט אַרויף.

אין דער תהילים־אַליי

אין אומעטיקייט לעב איך אויס מיין טאָג אַליין מיט זיך,
אין שווייגעז — נאָר אין דעם שטילן קעניג־בעטלער בוד
קוק איך אַמאָל אַריין — איך האָב דאָרטן דערזען אַזאַ ווי איך
גייט צווישן די אַלייען־שורות אום און זוכט.
איך הער אים מורמלען, פליסטערן, ווי איין געבעט.
צי קאָן זיך דען דערפון באַפרייען דער וואָס האָט
דערזען דעם מידן תהילים־קעניג אומגיין שפּעט
איבער דער שלאָפנדיקער ירושלים דער שטאָט.
וואָס האָט דער צירונג־מאַרק ? זיין גאָלד, קרישטאָל ?
איז טויב און בלינד אַליין שוין צו זיין פאַרב און חן.
דעם קעניגס ווייבער ? אַן אויסגעצירטער צירק אין זייד און וואָל,
שלעפעריקע מלכות אויף די טראָנבעטלאַד פון עלפאַנטביין.
בשמים לעשן זיך, געווירצן רייצן מער שוין ניט,
ער הערט דאָס ווייבסגעלעכטער רופן דורך די ווייסע ווענט.
די כיטרע קעץ. ניט מיט קיין שורה פון זיין אומעטיק ליד
האָט ער זיך ווען עס איז צו זיי דערנענט.
קיין איינע קוקט נישט נאָך זיין שלאָפלאָז אויג
און זיינע וואָגלענדיקע טריט איבער דער נאַכטיקער שפּעט.
די קליינע סאָוועס. יעדע אויף איר דרימל־צווייג.
געטאָקטע פיסלאַך און געלאָקטע קעפּ.
אַ גאַסנהיטער האָט אים איינמאָל אָפּגעשטעלט
אינמיטן נאַכט : וואוהין ? ער האָט קיין וואָרט ניט גערעדט,
נאָר גוטמוטיק געשמייכלט אין דער נאַכטיקער וועלט,
גוטברודעריש דעם אַלטן שומר אויפן אַקסל געגלעט.
צי האָט ער אים דערקענט ? מסתמא ניט,
נאָר וואויל איז אים געווען אין יענער שפּעטער שעה
צו הערן אין דער טיפער נאַכט־רו זיינע טריט,
און זען זיך ווייט און איינזאַם אויף די וועלטן דאָ.

פשוט וואָרט

פשוט וואָרט, קומסט טרינקען
צו מיין שטילן קוואַל.
כ׳גלעט די ווייכע וועלן
פון דיין וואָרימער וואַל.

פרידלאַך וואָרט, קומסט רוען
צו מיין שוועל און טיר.
אַלע אוונט־שאָטנס
קלייבן זיך צו מיר,

פון די קליינע שטיבער
אין מיין דאָרף אַרום,
פון די אַלטע פּלויטלאַך
איינגעבויגן, פרום,

פון די בלייכע בערגלאַך
מיטן געלן גראָז,
פון די שוואַרצע ביימלאַך
דאָר און בלעטערלאָז.

כ׳האָב אויף מיינע שוועלן
פאַר זיי אויסגעשפּרייט
ליבשאַפטן און גוטסקייט,
שטילקייטן פון זייד.

מיינע הענט אַ שיצונג,
שפּרייט איך רואיק אויס:
פרידלאַך אייער קומען
צו מיין נידריק הויז.

פשוט וואָרט, קומסט רוען
צו מיין שוועל און טיר.
אַלע מידע שאָטנס
קלייבן זיך צו מיר.

מיט אַ גרינעם דאַך

מכות, קלעפּ
האָבן אַראָפּגעבויגן די קעפּ
פון שטויב און מענטש.
און דאָס פאַרהונגערטע פאַרשמאַכטע מויל
רעדט אײדל פון גענאָד:
לאָמיר גיין אויפן וועג פון גאָט.
אַ, ברודערל, כאַטש אויפהויבן דעם בליק
אין קראַנקן ווייטיקדיקן גליק,
וואָס בייסט און טרייסט דאָס לייב, —
דער סם און חן פון יעדער קלייניקייט,
אײדער ס׳לעשט זיך אויס אין שטויב.
און עס צופאַלט דער וואונדער און דאָס ליכט
צאַנקט אויס ווי דער טאָג אין שטויב.
אַ, באַבע פרומקייט, כ׳ווייס דיין וואוילען מיין —
מיך צורופן צום פאַלע אינגליש, קליין.
איך האָב דיין תהילים־שורה ליב.
ווער איז דען נאָך דאָ מיט אונז אין שטוב,
אחוץ די פיר זיך־עלטערנדיקע ווענט.
כ׳פאַרשטיי דיין משל פון דער אַמאַליקער שטאָט
וואָס האָט פון בריק צו בריק געברענט,
און אויף איר אַש
האָט זיך אַ שטיבעלע אַ נייס, אַ ווייס
אַרויסגעהויבן מיט אַ גרינעם דאַך.
ווער עס האָט עס אויפגעבויט?
דער אָרימסטער.
אים האָט די גרויסע נויט געשטאַרקט,
געמוטיקט: בוי!
אויף אים קוקנדיק האָבן נאָך צוויי
זיך אָנגעגורט מיט מוט.
כ׳פאַרשטיי, כ׳פאַרשטיי און איך פאַרשטיי.
נאָר עפּעס טוקט זיך אומעטיק מיין בלוט.

ווי אַ זיך־לעשנדיקער קנויט אין אויל.
אַוודאי וועט נאָך ווערן גוט און שיין און וואויל
און עמיצער פון אונז
וועט זיך פון טרויער אויפהויבן און זען:

ס'איז ווידער שיינע וועלט ווי ס'איז געווען.
און ווי אַ שונאס שיף פון אונזער ברעג
שווימ אָפּ דער יאוש און די שרעק
און זון און זומער האָבן זיך אין אַקער איינגעשפּאַנט
און אַרבעטן, און אַרבעטן אויף אונזער לאַנד.

*
* *

איך בין דער תהילים,
די אַלטע לייד איז ביי מיין קוואַל
ווי די קני געפאַלען,
און געאָטעמט, און געטרונקען.

די בעטלערן: נויט,
און איר שוועסטער: שאַנד,
און זייער קינד: שרעק
האָבן זיי ביי מיין שוועל געדרוט
פון זייער וויסטן שווערן וועג.

דעם בעל שם טובס מזמור שיר לחנוכה

אינגל מיינער,
קום אַריין אין טויער פון מיין שבת,
איך האָב אָנגעצונדן אַלע רערן
פון מיין גאָלדענער מנורה.

אין מעזשבוש, שטאָט פונם בעל שם טוב,
צום ערשטן ליכטל איז אויסגעפאַלן
אַ נייער שניי — אַ יונגער, גרינגער,
האָט זיך געוועבט אויף דאַך און פּלויטן,
אונטער די טריט — אַ זייד אַ קלאָרער,
האָט זיך געלייגט אין איידעלער רו
אין ווייסע פּאַסן ביי די פענסטער,
און ס'שטילע פרומע מקום מעזשבוש
איז שטילער, פרומער נאָך געוואָרן,
און איטלאַך אַלטער בוים אין גאָרטן,
און איטלאַך בוימל ביי אַ פּאַרקאַן, —
ווי ווייסע זיידעלאַך און קינדער,
און ווי מנורהלאַך פון זילבער —
גאָטס ברכה איז מיט ווייטער ליבשאַפט
אויף זייערע גוטע קעפּ געניידערט.

און אין די שטעלעכלאַך ביי שטיבער
האָבן געערוט גאָטס שטומע ברואים,
די בעלי־יאַך פון האַלץ און וואַסער,
די פערד וואָס פאָרן אויף יאַרידן
דורך מורא אין די אַלטע וועלדער,
די פערד מיט אידישער הכנעה,
די באָקנס צו דער ערד געבויגן,
די פערד מיט גם זו לטובה אויגן,
וואָס שלעפּן באַרג אַרויף די פּעסלאַך,
טאָג איין, טאָג אויס,
יאָר איין, יאָר אויס
און טראָגן זייער עול באהבה.

ווי איטלאַך קליין באַשאַף, אַ קעלבל,
אַ מענטש, אַ קינד, אַ שטיין אפילו,
און גראָזן — פון האָגל איינגעבראָכן.

אפילו די גרויע טעג פון וואָכן,
אַ וויפיל יאָכן און וויפיל עולן
צו טראָגן דורך די אָרימע טאָלן,
און טראָגן זיי מיט חסד איבער.

און אין די אָרימע קליינע שטיבער
קומען יומטובים, קומען אורחים
אויף קלאָרער שניי־שטילקייט צושאָרכן,
אויף ערשטער ליכטיקייט פרימאָרגן:
גוט יומטוב אייך,
אַ גוט יומטוב אייך איר אַלטע זאָרגן.
איך האָב געבראַכט אייך שיינגעשאַנקען,
קומט, קינדער טייערע, צו די פענסטער,
און זעט ווי ווייס די שטיבער בלאַנקען,
און זעט ווי קלאָר די ביימער בליען
אין בלוי און ראָז פון די אינדערפריען.

צום ערשטן ליכטל, טייערע קינדער
אַזאַ מין קלאָרקייט, אַזאַ מין וואונדער,

און צו פאַרנאַכט־צו איז דער בעל שם טוב
אין שולכל דאַווענען געגאַנגען,
די וועלט איז פול געווען מיט קלאַנגען
פון זילבערשטילקייט און זילבעררוישן,
און אַזאַ חדוה האָט פונדרויסן
געשפרייט זיך איבער טיר און טויער,
אַז איטלאַך זאַך וואָס האָט אַן אויער,
האָט קלאָר געשעפּט פון הויך און נידער
אַזויפיל פרומגעבעט און לידער,
און זיך אין אייגענער טיף פאַרגאַנגען.

בעל שם טוב איז אין שול געגאַנגען.

פול־פול איז שוין געווען דאָס שולכל
מיט קינד און קייט.
וואו נאָר אַ מענטשל,
אַ זיידעלע,
אַ כלה־מיידל, —
זיינען געקומען הערן בענטשן
דאָס ערשטע ליכטל דעם בעל שם טוב.

און דער בעל שם טוב האָט געזונגען.

די הענט איבער דער גאַנצער ערדה
אויף אייניקל און ווייסן זיידן.
און לויטער האָט זיין קול געקלונגען:

צינדסט יעדן טאָג אַ זון אין הימל,
און איך — אַ קנויט אין אַ טראָפּן בוימל.

בענטשסט יעדער שעה מיט דיינע גענאָדן,
און איך, אַזאַ מין פּשוט אידל
קום יעדן טאָג אין דיינע טויערן
מיין פּיסטנע אָרים שטיקל לעבן
צו די גאָר אָרימסטע צוגעבן.

און וואָס איז דען חנוכה?
וואָס איז דיין חנוכה?

דיין חנוכה איז דאָך נאָר אַ רמז,
אַ משל צו דיין גרויסן אמת
וואָס וויל אין יעדן מאָנטיק, מיטוואָך
אַ פלעמל יומטובדיקייט שענקען.
אַז ס׳הערט די וואָך נישט אויף צו בענקען,
הערט נישט אויף צו גאַרן מיט קינדערישע אויגן,
און מיט צען הויקערס איינגעבויגן,
צום לעצטן פּרייטיק־שטאָל אויף דעכער.
ער לויכט־אויף איבער ערד און הימל
מיט דער הייליקייט פון אַ גאָלדענעם בעכער

אויף וועלכן דו אַליין טוסט מאַכן
דעם גרויסן קידוש און — אַלע שליאַכן
און אַלע וועגן,
און אַלע שטעגן
און אַלע העק,
און אַלע זעגן,
און אַלע הענט,
און אַלע אויגן —
אין שבת־רו,
אין שבת־שווייגן.

אַט בין איך איצט געקומען בענטשן
דאָס וואַכעדיקע דינע ליכטל,
און אַלע דאָ אַרום מיר וועלן
געבענטשט ווערן מיט נייעם יומטוב.

איך הויב מיין האַנט אויף אויף די קינדער
און וויין דיר, טאַטע־פאָטער, זע נאָר,
אַט זע ה׳ ליכט, הנרות הללו,
זיי האַלטן זיך מיט דינע הענטלאַך,
מיט ציטערדיקייט אין מיין פּאַלע,
און בעטן חנוכה געלט,
אַ גראָשן —

נאָר דאָס איז דאָך נאָר אַזאַ רמז,
אַ משל צו דיין גרויסן אמת,
איך זאָל דיין שליח זיין, זיי טיילן
דיין גרויס געוואַלד וואָס ווערט זיי היילן
און ווערט זיי אויפריכטן אין וואונדער.

די אַלע ויידעלאַך זיינען קינדער,
און שטרעקן אויס די הענט ווי קינדער
און עפענען דאָס האַרץ ווי קינדער,
און גלויבן, ליבן דיך ווי קינדער.

און איך האָב זיי געבראַכט אַהערצו

צו דיר דאָ נאָענט, טאַטע־סערצע.

און איך וועל מיט זיי אַלע וואַרטן,
אַז דו אַליין זאָלסט צו זיי קומען
און אויסשפּרייטן אויף זיי דיין ברכה
מיט ליכט פון יומטוב אַנדערוואַכן.

כאָטש אַ קליין קנויטל יומטוב, פּאָטער,
זאָל איבער אונז דאָ טאָן אַ פלאַטער
נאָך יעדן גרויען טאָג אין מקום. —

אָט ווערט אַ אידעלע אַ זקן.

אָט שטייט אַ בוימעלע דערשראָקן.

אָט בייגט אַ שטיבל איין דעם רוקן.

נו, קום־זשע, קום־זשע, טאַטע סערצע
צו דיינע נאָנטע אַהערצו.

נו קום און העלף מיר אונטערשפּאַרן
דעם אַקסל צו די קליינ־געפּאַרן
וואָס זיינען גרויס אין אונזערע אויגן.

וואָס זיינען מיר דאָ, פּאָטער ליבער ?
נאָר בלעטלאַך אָרימע אויף צווייגן,
דער זומער טאַנצט אויף זיי אַריבער.
די קראָ פון אָסיען לאָזט זיך אַרונטער,
נאָר —

הײַנט איז דער פאַרנאַכט פון וואונדער,
דער וואונדער פונם קליינעם ליכטל,
דאָס ליכטל פון דער וואַד און קינדער,
די אַלטע אויך דאָ — אַלע קינדער
און איך שפּרייט איבער זיי דיין ברכה,
צו הייליקן מיט די קליינע פלעמלאַך
די טעג פון גרויען אַנדערוואַכן.

אויף אברהם ליעסינס קבר

ווען קיינער איז אין זיינע דלד־אמות ניט געווען,
האָט ער זיך שטום אַריינגעשאַרט אין די היילן פֿון זיין אַלטן
לידער־וואַלד.
אַ שווערער שטייענדיקער הערבסט האָט דאָרט געהויערט
שטאַליק־גרוי
איבער יעדן שטעג און בוימערשטאַם.
שוין לאַנג אַז ס׳האָבן שוואַרצע רויבווינטן זיי נאַקעט
אָפּגעפּלינדט,
נאָר ער האָט ליב־געהאַט די וואַכעדיקע קאַלטע שטומקייט זען,
אַ ווייטע לעבעדיקע וועלט פֿון זיי אַרויסגעהערט.
ער איז אַליין געווען דער בעטלערישער האַר פֿון אַ פֿאַרוויסטער
ערד.
פֿון אייגענעם געדעכעניש, ווי פֿון אַ פֿאַרמעט־פּינקס,
אויסגעגראָבן
מאַרטירער־כראָניקעס וועגן זיך אַליין.
ער האָט זיך אָנגערופֿן ר׳ עקיבא און ר׳ יוחנן.
ער האָט זיך אָנגערופֿן ישו, לעקערט — ביזן לעצטן יונג
וואָס האָט זיין לעבן פֿריי און נאַקעט אויף די אייגענע הענט
געטראָגן די פֿאַרגוואַלטיקער אַנטקעגן: מוטשעט, שענדט.
ער איז געזעסן מיט דידאַזיקע אַפּאָסטאָלן אַרום זיין
נאַכטיק־שפּעטן טיש,
געפֿירט וויכוחים איבער דין און רחמים, דת און חוק
ביזן אויפֿשאַריען פֿונם נייעם ענגן טאָג.
און פֿאַרן מוטנעם פֿענסטער פֿונם נאַקעטן אינדערפֿרי
געשטאַנען וויסט, ווי אויף איינגעבראָכענע קני:
מיין וואָרט, מיין בעטלער־וואָרט.
כ׳האָב גאָרנישט אויסגעבעטן, גאָרנישט קלאָרגעמאַכט, ניט
אָפּגעפֿרעגט,
קיין פּינטעלע פֿון אַלע שווערע גזרן ניט אָפּגעמעקט.
מסתם ניט ווערט־געווען צו נאָכגיין נאָך די טריט פֿון די
וואָס האָבן אין דער געטאָ־בויך אַריינגעפֿירט

די גרויסע גאַרבן ליכט.
ווי דער בעל שם הקדוש, דער מעזשירעטשער מיטן ווייסן כאַלאַט.
איך בין געווען דאָס שפּעטער מידע אלול־בלאַט
וואו ס׳לייגט זיך פויל דער הערבסט־וואָרים אַוועק
און שטעקט אים אַן מיט קראַנקן זשאַווער און מיטן
סמיק־בלוטיקן פלעק.
דערפאַר בין איך אַריינגעקומען אין די היילן פון געהיימענישן
וואו די געשיכטע קריצט מיט דאַרע גאָלע פינגער אויפן וואַנט
די לויטערקייט פון קרבן און די הייליקייט פון שאַנד.
און איך האָב אָנגעמאָסטן אויף מיין אייגענעם קאָפּ
דעם קרוינלאַכן דאָרן וואָס איז אייביק גרין,
ווי אייביק ס׳איז די אַלטע־יונגע פּיין אויף אַלע וועגן וועלט,
און ווייסט אַליין ניט איר: פונוואַנען און: וואוהין.
די האַרטע קרוין האָט מיר ווי דינער זייד
דעם קאָפּ געגלעט און — אין יענער זעלטענער שעה
האָט זיך אַ ליכטיקייט געצונדן אין מיין וואָרט.
און ווי יחזקאל, בין איך אַרונטערגעגאַנגען אין טאָל
פון די הרוגים־דורות און מיטן פוסט
געקלאַפּט אין זייער וויסט געביין:
שטייט־אויף, הרוגים. ניטאָ קיין אַנדער טרייסט
חוץ אייער אָפּגעריסן לייב פון ביין,
חוץ אייער שטומשווייגן אונטער די אייזן־ציין.

מיר

מיר האָבן נאָר אין פּייַנעם כּתב
און אין איידל־קלינגענדיקן זאַץ,
געלאָזט פֿאַר אייך אונזערע גוטע מידות־עיקרים;
און איר, געפּרואוווטערע, כאָטש יונג און גרין,
דאַרפֿט מייַסטערן די מעשׂים,
אונטער די פֿאָנען, ווינטן, הימנעס,
אויפֿשטעלן אַ היים פֿון ערד און ליים.
עס האָבן נאָך די טעג פֿון קרבן דאָ נישט אויפֿגעהערט,
און ס׳גייען נאָך אינאיינעם אויפֿן פֿעלד:
דער געשמאַקער אַקער און די פֿלאַקערדיקע שווערד.
דער צלם מיטן שפּיז, דער הויף־באַנדיט מיט גאָט,
און בלוט שרייַבט די געשיכטע, ניט קיין טינט.
און ווינט צעווייט די גורל־שטערן איבער אונזער קאָפּ.
דאָס מיסט פֿון הייליקע און אומהייליקע פּגרים,
צווייערלייַ קבֿרים, צווייערלייַ הספּדים —
הימל און בוידים.
און נאָר אויף טויטע טייַטלט אונזער יחוס,
געפֿאַלענע פֿאָנען, געפֿאַלענע שליחות,
אַ פּעניץ נייַערד און אַ געניץ פֿרייַקייט.
דאָס אַלץ ווערט אָפּגעקריצט אויף די געשיכטע־מצבֿות,
און דורות בלייַבן ווידער בלוטיקע בעל־חובֿות
צו די וואָס האָבן נאָך צו־קליינע הענט,
צו ריינע אויגן און זיי קאָנען נישט מאָנען
פֿאַר די געפֿאַלענע משיחים,
פֿאַר די פֿאַרשוועכטע פֿאָנען.

דרייצנטער גאָרן

באַזעצט זיך דאָ אויפֿן דרייצעטן גאָרן
איבער די זיילן פֿון ברוקלין־בריק.
די באַנען, דער טאָג און די זון קומט צופֿאָרן
און קערן פֿאַרנאַכט זיך אום צוריק.

נאָר די וואַסערן אונטן ליגן אַלט־היימיש.
און די ברעגן פּוניעגערזייט — היימלאַך אויך.
די שיפֿן, די קוימענס רעוועו בהמיש,
און דרייען די ווײַדלען מיט גרין גראָען רויך.

אַ שיף לאָזט זיך איבער די וואַסערן שווימען
און גייט זיך אַוועק אין אַ ווײַט־ווײַט לאַנד.
כ׳האָב אויף טויזנט שיפֿן געמאַכט שוין אַ סימן
און פֿאַרגעס און זיי בלײַבן מיר אומבאַקאַנט.

נאָר איך ווייס: דידאָזיקע שיפֿן, די בריקן
די הויכע געבײַען — ס׳איז מײַן ניו־יאָרק.
זי הענגט אויף מײַן רוקן מיט אירע אַלע אַנטיקן,
מיט גאָר איר פּרעמדקייט און שוואונג און זאָרג.

כ׳וועל איר אויסטון פֿון זיך און, ווי אַ הויפֿן שטיינער,
ווי אַ כאַפּטע פּיאָווקעס אַן וואַרפֿטאַן פֿון זיך.
בלײַב איך אויך אינם בראָכוואַרג פֿון שטאָלענע שטיינער
מיט מײַן שימל־קאַפּאָטע און צוריסענע שיך.

און וואו, וואוהין וועל איך שוין דערקריכן?
נישטאָ שוין וואוהין און איך האָב שוין נישט וואו.
וועל אין דרייצעטן שטאָק וואַרטן מיך אויף משיח׳ן,
בלויז זונטיק זיך דורכגיין צו די שטייגן אין זו.

און זען דאָרט דעם לייב, דעם טיגער, דעם לעמפּערט,

און די ווייסע בערן ווי בערגלאַד שניי,
אַ אינגל פרעגט עפּעס, איך רעד און ענטפער
פאַרוואָס די כינעזישע פייגל זיינען גרוי,

און גייען אַרום ווי אָפּגעקומענע מלכהס,
אַ זיידענע איידלקייט רוט איבער זיי.
זייערע פיסלאַך דינע, געשניצט ווי ביי ליאַלקעס
און זיי זעען אויס ווי געפאַרבטע שטעקעלאַך שטרוי.

איך ווייס נישט פאַרוואָס ס׳קומט מיר אויס — אַזאַ מין ציפּור
וועט מיר קומען צוחלום אויף צוויי לאַנגע פיס,
און מיר ברענגען פון כינע אַ זאַפראַן־צווייגל
און אַ קליינטשיק פּעקעלע מאַנדל־ניס.

און כ׳וועל זיך אַ כאַפּטאַן — דער גרויער באַגינען
וועט זיך נעמען צעוועבן אויף סטעליע און ווענט.
און שאָטנס וועלן קריכן ווי גרויסע שפּינען
מיט לאַנגע בלויע פיס און רויטע הענט.

מיין נאענטסטע

עלקען, שיווקען און חנהן

האב ווייניק, ווייניק פון דיר צו מאנען,
און שולדיק בין איך דיר א סך, א סך.
ווי גוט מיר איז אין מיינע שטילסטע שעה דערמאנען
דיין קומען לעבן אונטער מיין גראען דאך.

אונטער מיין גראען דאך — די פארבן דיינע בלייכן,
דיין לייב — מיין קלארער דורכזיכטיקער קוואל.
כ׳וועל ליכטיקערס שוין אויף מיין ערד דא נישט דערגרייכן
א שלאנקער פריינט מיינער אונטער דער גראער שאל.

ווי נאך אן אפגעזונגענער שיינקייט קלייב איך ווערטער
וואס זיינען ווען־עס־איז אראפגעפאלן פון דיין ליפ.
די פרומע שאטנס אויף צעווארפענע ערטער,
און כ׳האב נאך אלע שיינע בלייכע קלייניקייטן ליב.

מיר זיינען ביידע קלענער, עלנטער געווארן,
ווי אז־א־זייט פון גאר דער וועלט זיך אפגעשיידט.
ווי קופער־קרוגן שטייען נאך אונזערע נעכטיקע יארן
מיט קליינע איבערבלייבן טרויערריקער פרייד.

ווי שיין ס׳איז אונז געווען דא איינער לעבן צווייטן,
אויך איצט האט זיך די שיינקייט נאך נישט אפגעטון.
מיר קוקן ביידע אויף א שפעטן זומער־פעלד א וויטן
אינאיינעם מיט דער נידעריקער פרי־פארנאכטיקער זון.

כ׳וויל דיך באַפרייען, גאָט . . .

כ׳וועל דיך אַרויספירן מיין גאָט
פון אָט־דעם לאַנד פון קנעכטשאַפט,
פון די גינגאָלדענע געבעט־צירקן באַפרייען.

זיי האָבן דיך דאָ אויסגעצירט
מיט לעמפּלאַך און מיט פאַרביקע ליכט.
פאַרדרויזלט און פאַרוויזלט דיך פון קאָפּ ביז פיס
מיט דאַרנקרוינען און מיט האַרנמיצלאַך
און מיט געלע הויזן.

זיי האָבן פאַר דיין פוס אַנידערגעוואָרפן
זייער זינדיקן בעל־תשובהדיקן ציניזם.
ווי אַ קאַץ איז ער אונטער דיין ליימענער פאָדעשווע
אומגעקראָכן, געלעקט, געשמעקט
געשטרעקט זיך מיט זיין עלאַסטישן גוף
און אויסגעהנפעט דיין גענאַד
אויף נאָך אַ בינטל חלבדיקע יאָרן.
און צוגעקלעפּט צו זייער פוסטן עמנואל־צירק
נאָך אַ שטיינעריקן טויטן גאָרן.

כ׳וועל דיך צוריק־קערן מיין גאָט
צום לאַנד כנען, ווי אין אַנהויב,
צו דיינע אבות אויפן פעלד,
און צו די ערשטע סטעפּ־געצעלטן.
כ׳וועל דיר צוריקגעבן דיין פּראָסטן אויסזען
און דיין ערלאַך פּנים.
כ׳וועל אויפן פרישן גראָז דיך אַפּלאָזן
פון דיין געפאַנגענער ענגשאַפט.
וועסט ווידער וואַוינען מיט דיין ווינט
צווישן די אַלטע באַרגפעלזן,
הינטער די קליינע דערפלאַך

וואו נזירים האבן זיך אין איינזאמקייט פארטריבן.

וועסט ווידער זיצן ביי די פשוטע סעודה־טישן
מיט דיינע שטילע פילאזאפן ביי דעם אוונטמאל.
אלע אין די הארטע לייוונט־טראכטן ארום דיר,
א דיקער פלאקסענער גארטל ארום דיין דיך.

כ׳וועל ווידער גיין מיט דיר, מיין גאט
און קומען אין די אלטע חרובע ישובים.

אפשר קאן מען נאך דארט עפעס אויפהויבן
ארויסהויבן פון אש און וויסטקייט.

אפשר קאן מען נאך פון אלטן ברוכווארג
אפקלייבן א ברעטל פאר א נייעם אוהל.

דיין שטארקער קערן ליגט נאך אין די פרישע טיפן
ווי דער נייער טאג הינטערן נאכטיקן מערב.

קינדעריש־הערלאך ווי אינדערפרי,
וועט דיר אנטקעגנקומען רייז א דור א נייער
מיט שטארקע הענט און יונגע הערצער, —
דעם עול פון דער ערד צו טראגן אין געבענטשן שוייס
וואס זאפטיקט אן די מי מיט ברויטיקן חיות
און מיט רו די מידיקייט פון די פארשמאכטע אברים.

ברודער און רבי

זיי ווייסן אַזויפיל פאַרבאַרגענע שיינקייט
פון דיר צו דערציילן, אַ ברודער און רבי.
זיי זיינען שוין אַלט, נאָר זיי טראָגן אין זייערע געמיטער
דיין ליכט און דיין ניגון, דיין וועלט און דיין לעבן.
און הינטער מיר — שטייט שוין נישט קיינער.
איך בין אַ טרויריקער, איינער, אַן איינציקער איינער.
דעמדאָזיקן תהילים אין זיך צו פאַרנעמען.
וואו וועל איך אים זינגען? פאַרוועמען?

אַז די ביזט געווען אַ בעלפער, אַ שמש
ווער קאָן דאָס דען איבערזיין ווידער.
כ'וועל גיין צו די שטיבער פון אָרימע טאַטעס און מאַמעס
פאַרקויפן פאַר זייערע קינדער אַ קונטרסל לידער,
די לידער וואָס איך האָב פאַרפאַסט
צו דעם ווייט־ווייטן עכאָ פון דיינע ניגונים
וואָס בלאָנדזשען אַרום נאָך פרימאָרגן אין גאַס
און ס'האָט זיי מיין אויג און מיין אויער געפונען,
אַזוי ווי אַ פאַסטעך געפינט אַ פאַרבלאָנדזשעטע שאָף
הינטער שפּעט־זומערדיק גראָזענע בערגלאָך
ביי די רואיקע וואַסערן ברעגן.

איך זאָל נאָר נישט שטרויכלען,
איך זאָל נאָר נישט פאַלן, אַ ברודער און רבי,
אַראָפּפאַלן פון מיין דערגאַנגענער קלייגער מדרגה.
וועל איך אפשר פאַרט וואו זיך קאָנען דערפרעגן
דיין גנאָד און ירושה צוטיילן, צוגעבן
די קלאַנגען און ווערטער ווי שטראַלן פון רעגן
אין זאַפטיקע דורשטיקע שטראָמען
אַריבער די פנימער פון שויבן. —

די זיסע, די גאָלדענע בענטשונג פון גלויבן

די פּולע, די אייביקע ברכה פון גלויבן
און — איך האָב מיין שליחות שוין אָפּגעטאָן, ברודער און רבי.
וועל איך זיך אָנועקרוקן, אָפּרוקן
הינטער אַ וואַנט וואו,
און האַלטן אין שאָטן פון ווינקל מיין לעבן.

איך זאָל גאָר ניט שטרויכלען און פאַלן,
אַ ברודער און רבי.

איך זאָל גאָר ניט שטרויכלען און פאַלן,
אַ ברודער און רבי.

איך זאָל גאָר ניט שטרויכלען און פאַלן,
און טראָגן מיט ליבשאַפט אויף זיך
די לעצטע רויטגאָלדענע שטראַלן
וואָס דו האָסט מיר איבערגעגעבן,
אַ ברודער און רבי.

פֿון טאָגבוך

האָסט נעכטן אָפּגעפּראַוועט דאָ דיין דריטע סעודה.
פֿאַררופֿן צו דיין טיש די לעצט־גוטנאַענטע,
וואָס חנפֿען דיך נישט: נביא און האָבן דיך נישט פֿיינט;
און רופֿן דיך נאָך אַז אַמאָל ביים ערשטן נאָמען היינט,
ווי אַמאָל ווען ביזט מיט זיי אין רעגנדיקע רויכיקע פֿאַרטאָגן
געשטאַנען לעבן די שווערע שוואַרצע שעפּער־טירן,
מיט דינע, נאָך נישט אויסגעפּראַוועטע הענט,
און האָסט געבעטלט אַרבעט.

(מיר זיינען אַלע נאָך געווען דין־דינע אינגלאַך
מיט פֿרומע דרימל אויף די בלייכע ברעמען,
נאָך טעג און נעכט איבער דער הייליקייט פֿון נייעם פֿאַרמעט,
אין ווינקל אונטער אַ נידעריקן באַלקן.
ווי פֿייגל צווישן קאַלטע כמאַרעס און גרויסן גרויען ים
אויף וואָגל אין די הוילע פּוילע ווינטן,
זיינען מיר דורך יענע רויע טעג געשוואומען.
צו וועלכן ברעג זיינען מיר געקומען?)

גרוי און וואַכעדיק ווי תמיד אויכעט היינט
אין אָוונט פֿון חברשאַפֿט אַרום גרויסן טיש,
פֿאַרן ברויט פֿון אַפּשייד, פֿאַרן מאָלצייט פֿון געזעגענען.
נאָך יאָרן עול און אביונשאַפֿט, וואָס האָבן זיך אָנגעהאַלטן
האַנט אין האַנט ווי וואַנט אין וואַנט.
און מיטן וואַרעמען און פּראָסטן אידישן וואָרט אין האַנט
צווישן גרויסע שבטים, שטעט און הויכע קלויסטערס
מיט גאָלדענע און טונקעלע אייזן־צלמים.

די לעצטע נאָענטע דיינע, פּראָסט־אָרימע מענטשן,
וואָס האָבן זיך צונויפֿגעקלאַפּט אַ קליטל אויפֿן וועג
וואו די עפּאָכעס שפּאַלטן זיך, צושיידן זיך.
אַן אָבלדיקער אויספֿאַרקויף פֿון דער ירושה־נייוואָרג:
אַ גראָשן אַ בלאַט מענדעלע און אַ דרייער — פּרץ.

יעדן דאַנערשטיק און שבת אַ מציאות־יומטוב.
אין שמאָלסטן הינטערגעסל האָט זיך אויפגעעפנט אַ חדר
דעם לעצטן דור צו לערנען אַ צורת־אות,
אַ קדיש־ליד וועגן דער קליינער היימשטאָט דאָרט
מיטן פאַרשוועכטן הייליקאָרט.

דאָרט זיינען נאָך געבליבן שוואַרצפויגל פאַראומערטע
אויף די טויזנטיאָריקע אַלט־אייביקע ביימער.
די קראָען זיינען ביזן האַלבוועג נאָכגעפלויגן.
די וואַגנדלער מיט טויטע אויפן וועג אין פרעמדקייט,
און צוריקגעקערט זיך צו די אייביקע ביימער,
צו די פרומע דעכלאָך איבער די שטילע אוהלס.

מיר האָבן לאַנג פאַרצויגן אונזער לעצטע סעודה
און פרימאָרגן, ווי אויסגערוטע, זיך געלאָזט איבערן שטאָט.
פאַראַן דאָ ליב־געבליבענע זאַכן אין די הינטערגעסלאַך:
אַ היימלאַכע פרעמדקייט קוקט געטריי און טרויעריק אין פּנים —
לבנה־ליכט אין שטילקייט, ווי אין אַ בלויען ברונעם,
און שמייכלענדיקע, קינדערש־וויינענדיקע סימנים
וואָס בעטן זיך פון שטויב אַרויסנעמען און ניט פאַרשעמען,
און אויף די הענט זיי נעמען.

אַלטע וועלט

אַ איד מיט צוויי ברייטע קאַפּאָטע־פּאָלעס,
מייַן קאַריצער תושב פון לאַנג, פון לאַנג.
בייטשן־קנייטשן טייטשן אויף זיין שטערן דעם רמז „גלות״,
און אין די אויגן פּינקלט שמייכל — בראַצלאַווער געזאַנג.

ער שטעקט נאָך ערגעץ איבער ווייטע ימען,
האָט נישט געהאַט דעם געהויבענעם זכות
צו ברעכן גרעניצן און צו צוימען צאַמען
און שטעלן אויף ניו־יאָרקער ערד זיין פוס.

און מוז דאָרטן אויף זיינע אַלטע ביינער
אַריבערטראָגן, אין וויסטער אַנגסט און נויט,
פון זיין צעבראָכענער וועלט די שטיינער
צום יונגן נייעם בנין וואָס מען בויט.

ער טראָגט און עס ברעכן זיך אים די קניען
און ס׳טונקלען זיינע מידע אויגן גרוי,
ווי פייגלען פליען די בלויע אינדערפריען,
און שפּרייטן איבער די אייביקע פעלדער טוי.

און די בית עולם־בוימער, זייער אַלטע, —
שטאַרקע שטאַמען, צעשפּרייטע, ברייטע בערד,
מיטלאַלטערלאַכע גרויסע אייביקע געשטאַלטן
איבער דער מאָכיק קברדיקער ערד.

דער איד מיט די צוויי ברייטע קאַפּאָטע־פּאָלעס
קומט יעדן פאַרנאַכט אַהין צוגיין,
און זאָגט קדישים, און מאַכט אל מלאס,
און תהילימס די נעמען אויף האָלץ און שטיין.

צום בעל שם טוב

כ׳האָב דיך גערופן אין אַ שווערער נאַכט
און פון דער טונקלקייט פון אַלטע ספרים
ווי פון אַ נידעריקער שטוב אַרויס
ביזטו צו מיר אַרויסגעקומען, רבי, פאַטער.
איינגעבויגן, אין שטעקן אנגעשפּאַרט,
האָסטו דעם קאָפּ צו מיר אַרויפגעהויבן, רבי, פאַטער.

ביזטו דאָס דער, וואָס קינד און קייט
האָבן גערופן מאָן פון חדוה און פון פרייד ?
און ס׳האָט דער איינגעהאָרבעטער פאַרהאָרעוועטער מאָרק
פון זיינע לענדן לויזגעלאָזט די דיקע שטריק
און אויפגעהויבן זיינע מידע הענט צו דיר ?

און דורכגעגאַנגען ביזטו דורך דער אָרימגאַס
ווי פרישער וואַרים־וועקנדיקער ווינט
איבערן אויפגעעפנטן זומערפעלד.
ווי מאָרגן־ראָסע אויף די בלויע פענסטער פון דער וועלט.
פּאָרוואָסזשע שווערט אַצינד אַן אומעט איבער דיר, אַ רבי, פּאָטער ?

צי ווייזטו זיך נאָר מ י ר אינם געשטאַלט פון עלנטקייט ?
אַזוי ביזטו געווען אין דיינע אייגענע פיר ווענט,
אַזוי פון אַלע אומעט־שטיבלאַך זיך אָוועקגעשלעפּט,
און אויף דיין ריין געמיט, אויף דיינע בענטשנדיקע הענט
דער גרויער רויער זאַמד פון זייער זאָרג און וואָך.

און פריער ערשט האָסטו זיי וועלטן צוגעזאָגט
ווי אַ פּאַטער זאָגט די קליינע קינדער צו.
קינדער שטרעקן אויס אַזעלכע ווייסע עָרלאַכע הענט,
קינדער מאַנען זייער חוב.

צי אפשר האסטו גאר פאראיבעל איצט אויף מיר,
וואס כ׳בין אַרויפגעטראטן אויף דיין שוועל און טיר
און אַלע שאטנס, אַלע טרויערן פון דער וועלט
האבן ווידער זיך אויף דיר אַראפּגעלאזט:
און זעסט די געסלאַך אונטן דאָרט פאַרוויסט, פאַרלאָזט,
דער חורבן ליגט אונטערן ערשטן שטילשווייגן פאַרהילט
אַ ציגעלע אַ גרויס טרעט עלנט טריט ביי טריט,
און ווייטער זעט מען דאָרטן קיינעם ניט.

כ׳נעם־אָן דיין אָרעם.
פיר דיך אויף די טרעפּ צוריק אַרויף
צום אַלטן אוהל דיינעם אינם שטילן הויף.

אַ גיטן טאָג דיר און גוטן תמיד, רבי, פאָטער.

אזאַ פאַרנאַכט

איך האָב מיין לעבן אָרים געמאַכט,
איך האָב אַזוי געוואָלט.
וויפיל זילבערנע שטערן עס האָט די נאַכט,
און איינציקער נאָר — גינגאָלד.

די גאָלדענע שטערן זיינען זייער קליין
און פאַרוואָרפן אין דערווייט.
די זילבערנע שטערן גייען און גייען,
די גאָלדענע בלייבן ווייט.

זיי הענגען טיף אין דער איינזאַמער הויך
ביים מערב, ביים מזרח ברעג,
אַזויזוי די שיפלאַך ביים ברעג פון טייך
אין די שפּעטע סופזומער טעג.

די הימלען — קלאָר און שטאַרק און קיל,
די בוימער געל און ברוין.
און אַז ס׳איז די גרויסע ווייטקייט שטיל,
איז די גאַנצע וועלט אַליין.

דער קלויסטער קלינגט, די בלויקייט זינגט.
דער ערשטער שניי היינט פאַרנאַכט.
דער לאַנגער דאַרער בריוונטרעגער הינקט,
און די פרוי ביים פענסטער לאַכט.

דאָס בריוול קומט פון זייער ווייט
מיילן יבשה און ים.
אַ בריוו איז אַזויווי אַ פויגל און פליט
פליט אַריבער דעם גרויסן ים.

עס רייסט זיך דורך דורך שטורם און ווינט
און קומט איך דער שעה אויפן אָרט.
ביים גאָרטנפלויט שפילט זיך אַ ליכטיק קינד
מיטן זיידנס ווייסער באָרד.

ניגון־תיקון

אַ וואַגלער־שאָטן, אַ וואַגלער־מענטש,
און אַ דאָרן אויפֿן אַ דאָרן באַרג.
דער תּיקון פֿון זייער עלנט קלינגט
אינעם בעטלערשן ניגון אין מאַרק.

זייער שטומקייט עפֿנט זיך הערלאָז אויף
פֿאַרן אויער פֿון דער גאַנצער וועלט.
אַ ליכטיקער טרויער, ער האָט שוין זיין ליד
געפֿונען פֿאַר זיך אויף דער וועלט.

און דער וואַגלער הערט־אויף וואַגלער זיין,
און קומט צו דער וועלט אַהיים.
דער דאָרער דאָרן אויפֿן איינזאַמען באַרג
ווערט ווידער אַ גרינער בוים.

און איך האָב דעם דאָרן דאָרן דערזען
אַ ברודער אויפֿן באַרג פֿאַרנאַכט.
אין דער איינזאַמער שטילער גרויסער וועלט
האָט ער אויף מיר געוואַרט.

—

האָב מיין געמיט אין אים אָנגעלענט,
אַז זיין האָר און קנאַכיק געביין.
און דער פֿאַרנאַכט האָט אונדז געטרייסט
און מיר זיינען נישט געווען אַליין.

אַ קוימענקערער

אַ בעזים און אַ בלויע שמאַטע,
אַ לייטערל פון דרייצן טרעפּ.
אַז נידריק איז דאָ יעדער כאַטע,
און סאַזשע — אַ האַלבער אייל די גרעב.

אַ קוימענקערער, אַ ליידיקגייער,
אַ פרידלאַכער און דראַבנער גאַנג.
איך און דער ווייסער פּעטער שנייער,
צוויי גוטע ברידער שוין פון לאַנג.

איך רייניק אויס די קוימענלעכער
נאָך איידער ער שטעלט דאָ אַ טראַט.
יעדער קוימען אַ זילבערנער בעכער
צו רויכערן גינגאָלד פאַר גאָט.

קלאָרע הימלען, בלויען, הויכן.
אַ שטאַרקער טאָג. איך גיי אַרויס:
אַ פרייד! ווי מיינע שלאַנקע רויכלאַך
זיך שלענגלען איבער איטלאַך הויז.

העל־זילבערן קלינגען גאַס און וועגן,
אַזאַ מין דין און שטיל געזאַנג.
און דער פאַרנאַכט קומט אַן אַנטקעגן
מיט זיין לאַמטערן: זונפאַרגאַנג

און גאָלד און גינגאָלד פון יעדן קוימען.
איך שטיי און קוק פון הינטערן פּלויט,
און הער דעם הימן פון אַלע היימען,
ליכט און פייער, רו און רויט.

1940 — 1937

זיי פֿאַרגעסן אַלץ : די באַרוועסע היימלאָזקייט,
די קינדערשע הרוגים־הויפֿנס לעבן שפּאַניענס פֿאַרטן.
דאָס בלוט און דאָס געבעט הינטערן דאַכאַ־טויער.
זיי פֿראַוועס עלעגאַנטן לאַרבער־טרויער
נאָכן אומבאַקאַנטן לעגענדאַרישן סאָלדאַט :
געגילדטע ליכט. טישן זיס און זאַט.
און ס׳פֿאַלק, דער ריז, ווערט ווידער ברייטפּלייציק און שטאַרק
און קינדערש, תּם און חכם, זאַמדקערן און באַרג.
און אויף זיין אַלטן אייביק־זיך באַיונגענדיקן מאַרק,
איז ווידער אויספּאַרקויף אויף אַכצניעריקע.
די אָרעמס אויסגעשטרעקט, די אויגן אַדלערש, שטאָלץ.
שטאָלענער טויט אין שמאָלן שייד פֿון האַלץ.
און — איך האָב זיך גרויס־וואונדערלאַכע זאַכן איינגערעדט,
און קאָן פֿון זיי זיך אַלץ נישט אויסניכטערן
און ס׳איז שוין אַזוי אומעטיק־פֿאַרנאַכטיק־שפּעט
איבערן גאַרן שטח־וועלט.
איטלאַכער פֿון מיין צוריקגעצויגענעם שטאַם האָט מורא
דורכגיין דאָס שטיק פֿעלד אַהיים צו זיך אין דאָרף,
אַרונטערלויפֿן אונטערן באַלקן פֿון זיין דאַך.
און — אויך איך פֿאַרגעס אין אַלץ.
און היינט גאַנצפֿרי בין איך שוין ווידער אויפֿגעשטאַנען
און די תּאווה פֿונם וואַרט אויף מיינע שפּיצן־ציין
האָט האַרב געריצט די צונג, דעם גומען.
וואָס ווילסטו ליד ? וואו זאָל איך מיט דיר גיין ?
וואוהין דו בעטסט, איז קיינער נאָר נישט אָנגעקומען
און אין דער נאָנט איז דיר ענג. שמעקט מיט בלוט.
אַ קליין קינד האָט זיך אין פֿגר־מיסט פֿאַרשלאָפֿן
אויפֿגעכאַפּט זיך אינדערפֿרי דערפֿרישט און אויסגערוט,
ווען די ביטערע ריחות בלוט דיך אויך ניט שאַטן,
אַ רוח אין דיין טאַטנס טאַטן.

*
* *

א אַלטע בלעטלאַד אינם בוך פון גוטע מידות.
די שורות פירן מיט אַ היימלאַד זומערדיקן ניגון
און לערענען, און לערענען.

און איך ווייס אַלץ נאָך אַזוי ווייניק פון די דינים
ווי אומצוגיין אויף אונזער טומלענדיקן מאַרקטאָג,
און ווען און ווי אַזוי אָוועקצוגיין פון דאָרטן —
פאַרשעמט, אַבי ניט צו פאַרשעמען.

אין מיין אומהיימלאַד לעבן בין איך ביז טויט־דערשראָקן
פאַר יעדן שאָטן ביי מיין ציטערדיקן פענסטער,
פאַר יעדן שאָרך הינטער מיין שוועל און טירן.

איך צאַפּל־אויף פאַרן געשריי פון מענטשן,
פאַרן גיפט פון בייזע ווערטער,
און פאַרן טונקלען חשד פון זייער שווייגן.

כ׳נעם אויף זיך אַ חלק פונם בלינדסטן עלנט, —
אַ טייל פונם בעל מום וואָס לעבט אין ליבשאַפט.

עס שלאָגט מיך איבערן קאָפּ די ביטשדראַנגסטן
פון אַלע דורכשלעפער פאַרביי מיין געסל.

און וואָס בין איך דען?

אַ בעלפער אינעם חדר פון אַלט־חסידות.

אַ אַלטע בלעטלאַד אינם בוך פון גוטע מידות.

די קרוין פון לויב

אַ שמיד נישט דעם קלוגן קיין קרוין,
און זינג נישט דעם ערלאכן לויב.
די פּשוטקייט איז זייער קרוין.
די אָרימקייט איז זייער לויב.

ווי ריין ס׳איז די מידיקע האַנט
אין דער פּריי פון איר אייגענער מי —
פרישע זון אויפן איינזאַמענס וואַנט,
גרינגער רואיקער בלוי אינדערפרי.

זיין וואָרט און זיין אָרט און זיין טאָט —
צי בעטן דען בוימער אַ לוין?
שטומער מורמל פון עפּל צום בלאַט:
ביזט מיין שיצונג, ניט מיין קרוין.

די שיינקייט איז אַ קלאָרע טויב
מיט בשורות פון גוטסקייט אין מויל.
אין דער תפיסה־וואַנט די קליינע שויב —
ווייטע פריי, בלויע ליכטיקע מייל.

יעדער טאָג קלאַפּט אַן שטיל אין דיין טיר
פוניענערזייט האָפענונג: האָף.
איר שאָטן ליגט פרום ביי דיין טיר —
אַ פרידלאכע קינדערשע שאָף.

וואַקאַציע

איך וועל אַוועקגיין פון די גרויסע וואַכעדיקע שטעט,
זיין נאָך ווי אַ אינגל יונג און שלאַנק,
נאָר הערבסטיק קראַנק און מיד־פאַרנאַכטיק שפעט
טוט בלוטיקן איבער מיין קאָפּ מיין ליד, מיין ליכט.

איך וועל נאָך וועלן קומען אין מיין ווייט אוקראַינער דאָרף,
אַרומנעמען, געזעגענען זיך מיט מיין שטאַם, מיין אייגנלייב,
נאָר כ׳וועל שוין קיינמאָל מער נישט טרעפן צו דעם גרויסן
בריייטן פעלד,
וואו יעדער אינדערפרי איז יונגע בלויע אַנהויב־וועלט.

כ׳וועל ביי מיין שמאָלער אַלקיר־וואַנט נאָר בלעטערן מיין
אייגן ליד,
און הערן איז דער שטילקייט פון מיין וואָרט מיין אייגן קול;
ווי גלויביק כ׳האָב געקלונגען מיינע בענקענישן דורך דער
ענגער פרעמד
צו מיינע געלע שטעגלאך היים, און בוים אינם פאַרישובטן טאָל.

עס וועט מיר זיין אַ רגע גוט וואָס אויף מיין ליד,
ווי אויף די שטרוידעכער פון מיין אוקראַיניש דאָרף,
גייט נאָך אַרום אַ היימלאָך יומטוב־וואָכעדיקע זון,
און ס׳שמעקט געשמאַק דער הארבער מאַנדל־ריח פון בלעטערפאָל.

און גרינג וועט מיר מיין דמיון זיין — וואָס איך האָב וואויל־
געקאַנט
מיין קליינע וועלט פון האָריזאָנט ביז האָריזאָנט.

פערציק יאָר מיטוואָך

קיינער פון אונז וועט דעם שטורעם ניט קאָנען אַריבערוואַרטן.
מיר וועלן געוואוינען דאָס קליינוואַרג צו זיינע געוויינען און
קולות.
פאַריכט אייערע שטיבער, פאַרלאַטעט די דעכער.
דער זומער קומט ווידער צושווימען צו אונזערע ברעגן.
ביינאַכט קלאַפּט אין פענסטער אַ קורצער, אַ וואַרימער רעגן.
ווער פון אונז, קינדער פון היימלענדער ווייט הינטערוועגנס,
האָט זיך ניִשט וואָס צו דערמאָנען פון נעכטן און אייערנעכטן ?
די שיינקייטן וועלקן נאָר זיי וועלן נאָך לעבן מיט אונז
ווי די יורדים, פאַרשטעקט אין די טונקעלע ווינקלען.
דער אַטלעס צעפּעדימט אויף זייערע לענדן,
דאָס זייד ווערט צופאַלן נאָר צעווישן די קנייטשן פון זייערע
פּנימער,
לייכט נאָך דאָס אַלטגאָלד און מעש, ווי פאַרנאַכט־ליכט
אין שטיבער וואו ס'רוט די ירושה — די וואָר און לעגענדע —
אַ וואָלף און אַ לאַם — ווי אין ספר ישעיה ווערט געזונגען.
מיר האָבן גאַרנישט פון דעמדאָזיקן פרידן,
וואָס קאָנען מיר ווייזן אויף אונזערע האַמעטנע גאַסן ?
דעם וואָלוואָרט ? די עמפּייר ? ווער איז זייער פאָטער ?
דער ספינקס, דער ניו־יאָרקער זונטיק ביים שטיינברעג פון
האָדסאָן
אָטעמט שאָטנס פון וואָכיקן לאַנגווייל און עלנט.
נאָר עס שווימען שוין שיפן מיט ברוכוואַרג פון אונזערע היימען.
אין קאַסטנס פאַרפּאַקט און אין שטרוי איינגעוואַרימט
די אַלטקונסט פון איבערגעזעטיקטן גייסט פון אייראָפּע,
פאַרקברימט.
מיר וועט מען ברענגען אַ זכר פון חורבן — אַ קוימען
פון בראַצלאַווערס כאַטע, מער איז ניִשט געבליבן.
און דיר — אַ שטיק וואַנט פונעם קאַריצערס אוהל,
שווער צו דערקאָנען אַן אות וואָס אויף איר איז פאַרשריבן.
חרובע ווערטער נאָר מיר קאָנען זיי נאָך לייענען חרוב.

און פֿון דעם, מײַנע ברידער פֿאַעטן פֿון בראָנקס און פֿון ברוקלין,
דאַרפֿן מיר, — קאָנען מיר עפּעס פֿון אָנהויבן טאָן אָנהויבן?
אַז אײביקײט שטאַרבט און אַז אײביקײט װערט געבאָרן,
און דער אָרימער מאַנטיק לעבט אונדז אַלעמען איבער,
זײַן חן און זײַן חכמה איז די פּראָסטקײט פֿון קינד־טיש,
ער װעט זיך ערשט שפּעטער דערמאָנען די אײדעלע צײכנונג
פֿון אַלטע מצבֿות און דאָרף־אָרנאַמענטיק.
מיר זײַנען גזירים פֿון פֿערציג יאָר מיטװאָך,
פֿערציק יאָר ברוקלין און פֿערציק יאָר מאַנטיק.
און דעם שטורעם אַרום, איבער ים און יבשה און הימל,
װעט אױך קײנער פֿון אונדז דאָ נישט קאָנען איבערװאַרטן.

פון די בעל שם רע לידער

ספרימלאַר דערציילן נישט פון מיר קיין וואונדער־מעשׂות.
הויבן נישט מיין נאָמען אויף קיין לויבגעזאַנגען.

פון אַלע הייליקע שוועלן בין איך אָפּגעריסן
אין ענגן רויכערדיקן שענקל פון דער גראָבער ערלטע
פאַרדרימל איך מיין ביטערע שיכּרות.

די פרומע שולגאַס מוסרט מיך,
קומט מאַנען פון מיין האַנט אבֿדות.

כ'קאָן אויך ווי זיי דאָס לשון פון באַרימערישע פּסוקים
און ענטפערן אויף די קבלה־רעטענישן
אַ קלאָרע דורכזיכטיגע תּשובֿה.

כ'קאָן אויך אויפהויבן אַ בייטש פון טערפּקן מוסר,
די רימענס סווישטשען איבער זייער קאָפּ
מיט גאָר אַן אַנדער נוסח, אַן אַנדער טראָפּ.

נאָר תּמיד ענדיק איך מיט זיי מיט אַ וואָרט אין שמייכל,
פאַרדוף זיך אויף מיין ערלאַכסטן לערער ר' קוהלת
און אַלץ ווערט פּיין און פרידלאַך.

פון איינעם נאָר, וואָס קומט אַראָפּ אַהער אין ישוב
באַהאַלט איך אַלץ נאָך אויס מיין פּנים.
אַז איך דערזע אים פונדערווייטנס אויף אַ זייטיק געסל,
כאַפּ איך גיך מיין שאַטן אויף די פּלייצעס און — ויברח.

כאַטש גלוסטן גלוסטן זיך מיר אַזוי אים נאָכקוקן אַן אויפהער,
איינזאַפּן אין זיך דעם אָטעם פון דער וועלט און פונעם טאָג

וואו ער גייט אַרום און אָטעמט.

זיין פּנים האָט אויף מיר אַמאָל אַזאַ־מין ליכטיקן שטראַל געטאָן,
נאָר כ׳האָב באַלד אַפּגעצויגן ווי אַ גנבֿ.
און נאָכדעם שוין אַ גאַנצן טאָג זיך אומגעבלאָנקעט
אינם נאַנטן פרעמדן דערפל.

אַרויס אין פעלד. פאַררעדט זיך מיט די פּאַסטוכער.
דערקלערט זיך אין ערלאַכער ברודערשאַפט
דעם אַלטן פערד ביים פעלדפּלויט.
דער סאַמעט פון זיין פעל האָט מיין האַנט געוואַרימט.
דער פייכטער אומעט פון די גוטע אויגן,
האָט מיר פאַרגעבן אַלע מיינע חטאים.

איינמאָל האָב איך אים פונוייטנס אויפן פעלד דערזען
ווי ער וואָלט זיך גלייך צו מיר געלאָזט.
איך האָב דריי ברייטע שפּאַן־געטאָן,
און דאַכט זיך אַז זיין רופן איז מיר נאָכגעלאָפן.

כ׳האָב זיך נישט אומגעקוקט
ביז כ׳בין געווען שוין טיף אין וואַלד.
ערשט, ווען איך האָב דערזען די שטאַרקע בוימערשטאַמען,
האָב איך דערפילט זיך פון זיין בליק געשיצט.
האָב אָנגעשפּאַרט זיך אָנ׳ם רוקן פון אַ ברייטן בוים,
זיך אָפּגערוט.

און מיין געדאַנק האָט מיך גענומען מאָנען:
וואָס זוכט ער מיך אַרום דאָ אויף די פעלדער,
דער הייליקער מיטן גוטן נאָמען?

און — פאַרוואָס אַנטלויף איך פון זיין אָטעם?
און וואָס ציט מיך אים צוריקרופן:
אָט בין איך.
וואָס האָסטו מיר געבראַכט צוטראָגן פאַר אַ בשורה?

דאָס נאַקעטע געביין פון מיין געזינד אין ווייטן רייסן?
דעם הונגער פון מיין פינסטער ווינקל?

דעם טויטן ווינטער וואָס האָט זיך אַרויפגעזעצט
אויפן לאַד פון קוימען אויף מיין לײמיק שטיבל דאָרט ?

איז, אויב דו האָסט בכח אויסצוהערן אַזאַ וואַזשנעם תמים,
קאָן איך דיר אויך דערציילן זיבן וואונדער־מעשות.
געשען זענען מיר אויך נישט ווייניק ניסים.
טשיקאווע אויסצוהערן אַזאַ מענטש אַ אידן,
ווי אַזוי ער האָט דערהאַרגעט ביידע וועלטן.

האָב אויפגעכאַפּט זיך פון מיין דמיון,
דערזען דורך די גערדיכטע בוימער־שטאַמען
דעם בלאַנק פון שטיבער־פענסטערלאַד אין נאָענטן דערפל.
אַ רואיקער האָט דער פאַרנאַכט געגידערט.
געבויגן, בין איך צוריקגעגאַנגען דורכן הויכן וואַלד.
זיך געוואונדערט אויף דער גרויסער שטילקייט
אין דער וועלט, אין וואַלד, אין מיר.

די בוימער האָבן זיך שיטערער צוזייט,
אַ גרויסע לויטערע רואיקייט
האָט פונם הימל אַראָפּגעקוקט.

אַ שטערן האָט זיך אין דער ווייט אַרויסגערוקט.

אָט איצט. אָט איצט איז די געווינטשטע שעה,
פאַרוואָס האָט ער מיך דאָ נישט אָפּגעוואַרט,
מיך, דעם שלעכטן זון וואָס האָט זיך אומגעקערט
פון קרומען וועג צום גוטן פאָטער.

אַ קאַלטער ווינט איז אומגעקראָכן אויף דער גראָזיקער ערד.

חורבן

חורבן האָט געבעטן
איך זאָלט צו אים קומען,
זען איז אַש איז גרויען זיין מוזיי,
איידער ס׳דעקט אים צו דער שניי.

חורבן האָט אַ געסל
מיט דריי שטיבלאַך,
אַלע דריי אָן דעכער,
און אָן טירן.
פענסטער — טויטע לעכער.
נאָר אַ קאַץ אַ ווייסע
פון פאַרן חורבן געבליבן.
זיצט די קאַץ די ווייסע
ביי אַ חרובן פענסטער.
נאָר די זון איז אַלץ יונג און שיין,
קומט זי צו דעם פענסטער צוגיין,
וואַרימט זיך דער חורבן.

חורבן האָט דריי זיידעלאַך
מיט צוריסענע קאַפּאָטעס.
גייען זיך די זיידעלאַך
אַלע דריי אינאיינעם.
רעדן דברי תורה,
רעדן דברי מורא,
רעדן דברי חורבן:

אַלע זיינען אויסגעשטאָרבן:
פיר מיידן — הויכע כלהס,
חתנים — לומדים זיבן.
וואָסזשע זיינען מיר דאָ געבליבן?

בכדי צו קדיש זאָגן ?
צוריסענע קאַפּאָטעס טראָגן ?

איינער זאָגט זיך שפּאַסיק־כּעסיק :
אַז מען וועט מיך פירן אין גן עדן
וועל איך זיך נישט לאָזן.
כ׳וועל נישט וועלן אויסטון פון מיין לייב דעם חורבן,
די צוריסענע קאַפּאָטע,
און די בושה פון מיין פּנים.
זאָל ברענען, גאָט, די שאַנד איבער מיין פּנים :

פיר מיידן — הויכע כּלהס,
און צוואַנציק דעמבענע יונים.

חורבן האָט אַ אינגעלע,
אַ יתומל — פון חורבן,
גייט ער איפן בית־עלמין שטעגל
אפילו אין אַ קאַלטן רעגן.

צוויי שוועסטער האָט ער דאָרטן,
און אַ טאַטן מיט אַ מאַמען.
הייסט אים דער לאַנגער שמש
זאָגן נאָך זיי תהילים.
רעדט ער צו זיי תהילים,
דערציילט זיי שטיקער תהילים.
שטייט און וויגט זיך איבער די בערגלאך,
וויגט זיך,
וויגט זיי,
וויגט זיי.
שלאָפן אייין די שטילע בערגלאך
אונטערן תהילים־ניגון.

חורבן האָט געבעטן
אַלע קינדער זאָלן קומען,
אַלע זיידעלאך אויכעט.

פון די הויפנס שטיין און ציגל
וועלן זיי קאָנען אַ בנין בויען.

וואָסזשע פֿאַר אַ בנין?

פֿון אַזעלכע אומעטיקע ציגל,
פֿון אַזעלכע טרויעריקע ציגל
קאָן מען אַפֿילו,
קאָן מען אַפֿילו
אַ בית המקדש בויען,
אַ בית המקדש אין סאַמע מיטן
אין סאַמע מיטן חורבן.

יעדער שטיין איז הייליק,
יעדער זאַמד איז ראוי,
יעדער ברעטל קודש.
ווער האָט זיי געהייליקט?
אונזער פּיין אין טומאה,
אונזער שיין אין ווייטיק.
פֿון אונטער די האַלעוועשקעס,
פֿון אונטער די שוואַרצע אַשן,
קריכט זי אונזער שענדונג
אין איר כּלה־זיידנס,
אין איר ווייסן שלעפּקלייד,
און זי שלעפּט נאָך זיך
די פֿיר צובראָכענע חופּה־שטאַנגען
און דאָס בלויע חופּה־סאַמעט
אַ פֿאַרשוואַרצטע שמאַטע.

צינדט אָן,
צינדט אָן,
צינדט אָן די ליכט די ווייסע,
די לאַנגע לאַנגע ווייסע ליכט,
די שלאַנקע ליכט ווי די כּלהס
מיט די גאָלדענע קרוינען־פֿלאַמען.

רופֿט די חורבן־מאַמעס,
רופֿט די חורבן־מאַמעס
זאָלן זיי קומען בענטשן
די ווייסע ליכט, די כּלהס

די ווייסע ליכטיקע כלהס.

אַט גייען זיי, די מאַמעס
אײַנגעהאַרבעט אין דרייען.
הויקערס אויף די רוקנס,
הויקערס אויפן האַרצן,
און אין לאַנגע קליידער שוואַרצע.

צינדט אַן די ליכט די ווייסע,
און בייגט דעם קאָפּ אַרונטער,
טיף טיף דעם קאָפּ אַרונטער
ביזן שטויב פון חורבן.

הינטער אַ בעקער־קעלער

גאָט, היינט ביזטו אַביסל גוט צו מיר,
וועסט אפשר נאָך ווערן בעסער,
און כ׳האַלט מיט גוטסקייט איז מיין האַנט
דאָס שאַרף־געשליפענע מעסער,

און שנייד און עס מיין ביסן ברויט
און נאָכדעם ווילט זיך מיר בענטשן,
וואָס האָב איך צו קליין־מאַנטרעאַל
צו די גאַסן און צו די מענטשן.

פאַרגיב די נעכטיקע טענה מיר,
וועל איך זיך אויך פאַרגעבן,
און נאָכשפּירן דיין נייעם וועג
ווי אַזוי און מיט וואָס צו לעבן,

און נישט נאָכלויפן די צייכנס ליכט
וואָס רייצן מיר מיינע אויגן,
און וואַרטן אויפן שטילסטן ליד
איז טיפן געדולד פון שווייגן.

און די ליידיקע טעג, די ליידיקע טעג,
אַ לאָד זיי מיר אַן מיט משא.
עס ליגן הויפנס מיט ברודנער זאָרג
איז די טונקעלע אונטערגאַסן.

דעם זכות צו אפּראַמען אַ טייל
דערפון — זאָל איך זיך פאַרדינען,
אַז אויפכאַפּנדיק זיך פון מידיקן שלאָף,
ביי אַ וואַנט — זיך אַליין געפינען —

אינמיטן טאָג. דער מאַרק רעשט.

און איך, ווי אַ הונט אָן אַלטער,
בין געלעגן ביי אַ וואַנט אין דער אונטערגאַס,
און אין שלאָף זיך אויסבאַהאַלטן.

דער מאַרק איז בייז געווען אויף מיר,
און האָט מיך פון זיך געטריבן.
דער בעטלער האָט אַ חשוב אָרט
ביי זיינע פיס זיך פאַרקליבן.

און איך האָב נישט קיין אָרט געהאַט,
האָט ער מיך אָוועקגעוואָרפען
אַ מידן ביי דער וואַנט אַט־דאָ.
אַ זויערער ווינט אַ שאַרפער

שלאָגט פוניענערזייט וואַנט אַרויס,
און די זויערקייט ווערט געשמאַקער.
אַ בעטלער אַ פאַרמעליקטער שרייט:
ציִיט שוין די לעקאַכן באַקן.

אַלצאיינס

אויך די מעשים ווערן בטל
און דאָס שענסטע וואָרט בלייבט שטיין
אין זייַן גרויען שטומען שאָטן
הינטערן מצבה־שטיין.

כ׳בעט נאָר: פֿון די טריבע גאַסן
פֿיר מיך קיינמאָל נישט אַרויס,
און דאָס אינגעלע דאָס בלאַסע
לאָז זיך שפּילן ביי מיין הויז.

און די טעג, די זומער־שפּעטע
מיטן קראַנקן שטראַל אין אויג,
זאָלן רייסן פֿאַר מיר בלעטער
פֿונם קופּערדיקן צווייג.

ציטערדיקע האַנט, רחמנות,
שפּיל דיין ליד אויף מיין געמיט.
כ׳זע די כיטרע מויד ליצנות,
ס׳אַרט מיך און — עס אַרט מיך ניט.

אויך הינטער איר שפּיציקן שמייכל
אומעטיקט אַ סוד און טריבט
אין דעם וויטן ניט־דערגרייכן
איז זי ווי אַ קאַץ פֿאַרליבט.

נאָר זי קאָן זיך קלוג פֿאַרשטעלן,
ווילדע פֿעדערן אין הוט,
גייט פֿאַרביי די גרויע שוועלן
וואו דער שטילער דלות רוט.

זאָגט אפילו נישט גוטנאָוונט,
נאָך איך וויס, איך וויס, איך וויס:
אונזער טרויער איז איר נאָענט
אונזער פּראָסטקייט אויך איר טרייסט.

פון פאַרוואונדערטע טעג

אַריבער זייער לייב די שווערד, די האַק,
אַריבער זייער אַקסל די שאַנד, דער זאַק,
און איך פונדערזייט וועלט, פונדערזייט ים
מיט מיינע וויסטע ווערטער, שוויגן, סם,
גיי דורך די ליידיקע פרייקייטן צו טויבע מאָרגנס
מיט מיין קליין אינגל פאַרן האַנט.

זיי זאָגן אַז איך דאַרף מיין אינגל לערנען
די בלעטער פונם פאָלק,
זיין דאָרנדיקן מאַרשרוט
דורך בלוט און מדבר און דורך פייער־זעאונגען
ביי ים־ברעגן, ביי שטערנליכט אין די נעכט,
ווען די מזלות פינטלען אומהיימלאַכן רמז, —
מיין אינגל וויל אַ פשוטערן אמת.

איך קאָן אויף גאָרנישט אָנווייזן
שוואַרץ און ווייס
אַז דאָרטן איז דער וועג וואו מיר ציען,
אַז דאָס איז די כּלי זיין פאַר אונזער האַנט.

איך מיאוס זיך פאַר דער גבורה פון די אויבערשטע
און דאָס ל״ג בעומר ביקסל שטעק איך אין דעם פויסט אַריין
פון אונזער בייזלאַכן פאַרגוייאישטן בר־כוכבא,
און איך זאָג:

קיין בעסערס און קיין שטאַרקערס האָב איך נישט.
קיין שענערס און קיין ערלאַכערס האָב איך נישט.
קיין קליגערס און קיין וואוילערס האָב איך נישט.

און איך וועל אין מיין זיידנס חרוב שולעכל אַוועק
זיך משפטן מיט גאָט.

זיך שלאָגן קאָפּ אָן וואַנט
און דעקלאַמירן ביאַליקס שרעק און כעס
און פיין־געגראַמטע נביאותן,
און אַלץ נישט זען קיין אויסוועג.

אַ לעצט קליין שטיקל קאַמיש נייס
וועט אין געדעכעניש מיר האַרבלאַד שמייכלען
און אויך נישט לאָזן ווערן פינסטער־בייז:

אין אַ הינטערגעסל־ אין לאָנדאָן דער שטאָט,
זיצט אַל־סעלאַסיע אין אַ שענקל
פּאַרטרינקט דאָס צירונג פון זיין קעניגרייך און פון זיין גאָט,
און ס׳זילבערט זיך זיין שלמה־המלכדיקע באָרד,
מיט אים קאָן מען נאָך אויסרעדן אַ וואָרט.
ער שעמט זיך נאָך צו ווייזן אין דער טאָרבע, דער נאַאיוועד יורד,
און מלכּת־אום לעבן דער שטאָלוואַנט אינם ישובל,
און מרה־שחורהט.

נאָך זיין לויה...

נאָך זיין לויה זיינען נאָכגעגאַנגען
אַ בעטלער און אַ הויקער און אַ קינד.
און פון זיין מיטה זיינען אַראָפּגעהאַנגען
די אַרבל פון אַ שוואַרצן ראָק אין ווינט.

און נאָך דער זונפאַרגאַנג האָט זיינע פאַרבן
צעוואָרפן אויפן הימל גרויס און רייך,
און האָט געטרויערט אויף זיין יונגן שטאַרבן
מיט רויטלאַכן זיך גאָלדנדיקן רויך.

און ביי דעם גרוב האָט נידריק זיך געבויגן
דער הויקער און ער האָט אַזוי געזאָגט:
מיין ברודער מיט די טרויעריקסטע אויגן
איך בענטש די שטילקייט פון דיין אייביקן טאָג.

אַ קלאַפּ איך אויפן קבר מיט מיין שטעקן
און ס׳ענטפערט מיר דער עכאָ פון דיין קול.
דאָס לעצטע מאָל וועל איך אַ רגע דיר נאָך וועקן,
דיר מיטגעבן די טרייסט פון אונזער גאַנצן טאָל.

און אַט־דאָס קינד וואָס שטייט ביים גרוב דערנעבן,
דאָס האָב איך פאַרן האַנט אַהערגעפירט
צו ווייזן איר די רו איבער דיין לעבן,
דאָס בענטשנדיקע צאַנקען פון דיין ליכט.

וואָס זאָל איך זאָגן? אַז ביזט גוט געוועזן,
און אַז דו האָסט פאַרשוויגן שלעכטס, און בייז?
בין נאָר אַן אורח ביי דיין טיש געזעסן
און ביי דיין אָרימער סעודה זיך געטרייסט.

דיין ליד — דיין ברויט, דיין ליד — דיין בלוט און וואָרים —
כ׳האָב זיך אַראָפּגעבויגן און זיך איינגעהערט.
דו האָסט געזאָגט: מיר זיינען אַלע אָרים,
ווי אָרים ס׳איז אַ גרויער קאָרן ערד.

חוב און שרעק

פֿאַראַן איז אַלץ גאָטס גוטער חסד,
אַפֿילו אין דער שוואַכסטער האַנט;
אין שוואַרצן שאָטן פֿון אַ דאָרן;
אונטער אַן איינגעבויגענער וואַנט.

ניט זיי געפֿאַלן, האַרץ, — אַ בעטלער
וואָס האָט קיין שוועל ניט און קיין דאַך,
גייט ערלאַך אויפֿמאָנען גאָטס חובֿות
אויף יעדער שוועל, אויף יעדן שליאַך.

ווער איז אים דען קיין חוב ניט שולדיק?
און דער וואָס צאָלט נישט איצט, — ער וועט
זיך איילן מיט זיין משא חובֿות
פֿאַרנאַכט — עס זאָל נישט ווערן שפּעט.

און איטלאַך שאָטן פֿון אַ בוימל,
און איטלאַך ווינטל, דאָרט און דאָ,
ווען אים שרעקן און אים טרייבן
אין יענער טונקעלער שפּעטער שעה.

עס פֿאַלט דער לעצטער זונרויט פֿיבעריק
פֿון דאַך און צווייג און לעשט זיך קאַלט.
אין מערבֿ שוועבט אַ גראָער וואָלקן,
ברענט שאַרף אַ בלוטשטראַל אין זיין פֿאַלד.

אַ שאָרך פֿון אַ געעפֿנטער טיר וואו,
אַ פֿענסטער צינדט זיך אָן פֿון ווייט.
אָט איז דאָס ערשט געבויגענע שטיבל
ביים וועג וואָס פֿירט צום דאָרף פֿון נויט.

אַ אינגעלע אַ דאָרס, אַן אומעטיקס
לויפֿט ציטערנדיק אין גאָס פֿאַר קעלט.
און טיפֿער אומענדלאַכער טרויער
ליגט היימלאָז איבער דער גרויסער וועלט.

קידושהעולם

איטלאַד קליינשטאָט אין מיין גרויס־אוקריינע —
אַ שטאָט פון דער מלוכה: גלות.
פון אומעטיקע אינגלאַד וואַקסן אומרואיקע אידן,
פלאַקערדיקע אויגן, פלאַטערדיקע פּאַלעס.
דער וואָכעדיקער גאָט אין תפילה־שטיבער
איז אַ פאַטערלאַכער גוטער היימישלאַכער זקן.
דער שבתדיקער — טרעט מיט גרינגע שיך און ווייסע זאָקן,
שמעקנדיקע ליבע־לידער: לכה דודי,
קום מיין פריינט אויף קבר־חורבות פון אוקריינע,
מיר'ן זיך דערבעטן אין די אויסגעלאָשענע געצעלטן
אויב מען קאָן דאָרטן בישט אָנצינדן קיין יאָרצייט, —
כאָטש אין דער טונקל שטיין פון יענע טיר־און־שוועלן
וואו ס'רוען דיינע גרויסע הייסע חסידים, פשוט, אָרים פאָלק.
וואָס איז ער דען געווען דער בעש"ט הקדוש
אויב נים קיין חסיד פונם שטילן שוסטערל
דער לאַטוטניק פון די אביונדיקע קינדער.
אין שפעטע ווינטערנעכט, פאַרהילט אין קאַצענעם קאָזשוך
האָט ער זיך אומגעשאָרט פאַרביי'ען שוסטער־פענסטערל
אַהין צוריק
דורכן רויכערדיקן שויב געכאַפּט אַ גיכן בליק
אויפן געבענטשטן מענטשן אין זיין מי.
דער שניי איז זיך געוואַקסן — באַלד שוין ביז די קני,
די נאַכט האָט קיין לבנה ניט געהאַט,
נאָר שיין איז זי געווען ווי זייד און גלאַט.
די שטיבלאַך, פרידלאַכע אויף זייער אָרט
אַ בוימל דאָ און דאָרט
מיט ווייסע קאָפּ־און־באָרד.
און אין ביתמדרש ברענען אַלע פענסטער העל,
אַ ווייסע שטילקייט בליט לעבן בית־מדרש שוועל,
אַ בלויער כשוף שפּראַצט אויפן בית מדרש דאַך
און דער בעל שם טוב גייט אַרום איבער דער ווייסער וועלט —

האַלט וואַך
איבער דער לויטערער נאַכט.
ווייל וואונדערלאַך איז דאַך דאָס זען אַליין
די שטיבלאַך־היימעלאך איבער דער ווייסער שפּעטקייט שטיין.
אַ פענסטערל לעשט זיך אויס,
אַ טירל מאַכט זיך צו,
אַ שטיבעלע שלאָפט איין איבער דער ווייסער רו.
און דאָרטן אינדערהויך — אַ שטיבעלע אַ ווייס,
אַ פענסטערל דאָרט — וואו ?
און דער בעל שם טוב האָט זיך אויפן מיטן גאַס אָוועקגעשטעלט
און שטילערהייט מקדש געווען די ווייסע וועלט
כאָטש די לבנה אויפן הימל האָט געפעלט.

אַ ליד צו א. מ. פוקס

דו קאַנסט דאָס האַרץ פון פּערד
און די נשמה פונם ברודערלאַכן הונט:
קאַנסט רופן גאָר די וועלט: מיין ערד,
און יעדן קריכנדיקן זשוק אַ בייעם נאָמען געבן
און ס׳וועט זיין דער נאָמען וואָס אים פּאַסט.
ווי דאָס געוויקס פון דר׳ערד וואַקסט פון דיין ליפּ אַראָפּ
דאָס וואָרט מיט הענט און פיס און מיט אַ קאָפּ
צופּלייצט אין בלאָנד־קרויזן פון ווינט.
דיינע שורות, זיינען הויכע בינט
פון ווייץ, זיינען גאָלדענער בייטאָג
איבער די דעכער־כאַטעס פונם זאַטן דאָרף
ווען ס׳ברויט איז שוין אין שייער איינגעזאַמלט לאַנג.
דיין פּראָזע איז מיט טויזנט וואונדערלידער געזונט און קראַנק,
דו זינדיקער, דו ערלאַכער,
דו תמים און דו קינד.
דו חכם, העלזער אין דער וויסטער בלינד
פון הבל הבלים־יאוש וואו דער טויט לאָמט אום —
אַ שוואַרצער בעטלער אויף אַ וויסטן קלויסטער־הויף.
דו האָסט מיט אים געפירט וויכוחים וועגן גאָט
און וועגן זיך און איטלאַכן וואָס איז איינגעשפּאַנט
אינם געבאָט פון אייביק לאַנגווייליקן ווידעראַנאַנד.
ער האָט געפירט מיט זיין ביינעריקער האַנט דיין האַנט
און מיט זיין כישוף אַנגעהויכט דיין דערציילונג־ליד
און ס׳איז געוואָרן פולער זאַנג פאַר רייפן שניט.
און ס׳איז דיין וואָרט דער פויגל מיטן בלויען טשוב
וואָס פליט אַוועק פון אונטערן געזימס אויפן זיידענס שטוב.
און ס׳איז געוואָרן דער שאָטן פון רו איבער די ברעגן לאַנד
ווען דער הערבסט לייגט זיך אַוועק — אַ קראַנקער הונט
הינטער די שמעקנדיקע שפּאַרעס פון דער שייער־וואַנט.
דיין וואָרט איז יונג ווי צוויט,
דיין וואָרט איז אַלט —

אַ דעמב אַ טויזנטיאָריקער
וואָס דער בליץ צושפּאלט
זיין שטאַם און ער בלייבט שטאַרק און מעכטיק מיט זיין וואונד.
די בלעטער גרינעז העל,
די צווייגן שפּרייטן זיך ברייט און הויך.
אויך דיך קאַן מען מיט גלויבן אָנרופן : גאָטס מידער נביא
וואָס קאָן ניט אָפּגיין פונם דור וואָס גייט אַוועק,
ניט שלום מאַכן מיטן דור וואָס קומט צופלי׳ן
אויפן שטאָל־אָדלער נאָך רויטן הונגעריקן רויב.
האָסט אָנגענומען אַזאַ סודותדיק געשטאַלט,
פון אונטער דיינע טונקלענדיקע פליגל האָט אַרויסגעשטראַלט
דער מאָרגנאויפגאַנג אויפן פרישן הימלבּרעג
וואָס טראָגט אַ קויש מיט וויין־פּירות
און זייט זיינע געשמאַקע ריחות איבערן גרויסן וועג.

שניי־נאַכט

דעם צדיקס שטיבל — דלד על דלד,
פיר איינגעהויקערטע אַלטע ווענט.
ווען אַלע פענסטער שטייען שוין פינסטער,
לייכט אויף זיין פענסטערל און ברענט.

אַלע ווייסן: דער צדיק לערנט,
ער לערנט ביז שפּעט אין דער טיפער נאַכט.
און אַלע שטיבער שלאָפן רואיק,
דעם צדיקס פענסטערל האַלט וואַך.

אַמאָל הויבט זיך אויף ביינאַכט אַ שטורעם,
אַ רעגן פאַרטשעפּעט זיך מיט אַ ווינט,
און רייסן זיך ביי די לאַנגע עקן
פאַרפּלאָנטערט אין דער נאַכטיקער בלינד.

אַ רגע הויבט דער צדיק אויף די בליקן
און ווידער אין ספר זיך איינגעטיפט:
וואָס זיינען מיר? אויף ים און שטורעם
אַ שוואַכע שווימענדיקע שיף.

אַמאָל און ער טרעט צו צום פענסטער:
פון דער הויכער נאַכט אַ שניי פאַלט ריין.
דער ערשטער שניי, — אַ גאַסט אַ גוטער
איז פאַר זיין פענסטער געבליבן שטיין.

ער שטייט ביים פענסטער. אַ פרייד אַ קלאָרע
נעמט אים אַרום מיט אַ ווייסער האַנט.
אַ קלאָרע רו דעקט צו די דעכלאַך
די שוואַרצע חורבה אַנטקעגן דער וואַנט.

ווי פון אַ נייעם ליכטיקן ספר
וואָלט זיך אַ בלאַט אים אויפגעמישט.
און איטלאַך וואָרט קלינגט ביי און ערלאַך,
און איטלאַך וואָרט דערפרייט, דערפרישט.

דאָס שטילסטע שטיבל

צו ז. פּ.

איך רוף דיין שטיבל אָן: גאָט רו־אָרט,
דיין זאַמדיק הויפל דאָ: גאָטס הויף.
די קליינעביימלאַך ביי דעם פּאַרקאַן:
די גוטע היטער ביי זיין הויף.

און דו אַליין, דו שטילסטער, לעצטער,
דיך האָט ער אויך געשיקט צו מיר —
אַ ליבער פרידלאַכער שליח
מיט טרייסטנדיקער רו פאַר מיר.

כ׳האָב אַלע נויטן בייגעקומען,
פאַרוואונדיקט און — געבליבן שטאַרק,
ביט אַלע שונאים בייגעקומען,
נאָר אַלע האָבן מיך געשטאַרק.

געבענטשט זאָל זיין די שעה די פריע
וואָס איך בין אַנגעקומען אַהער,
געבענטשט די מידע שעה די שפּעטע
וואָס קומט זיין שטיל מיט מיר אַהער.

און וואָס איך האָב דיך אַנגעטראָפן,
און האָב אַן דיר זיך אַנגעלענט,
ווען כ׳בין פון זיך און וועלט אַנטלאָפן,
און קיינער האָט מיך נישט דערקענט.

דיין וואָרט — אַ פרישער אָטעם וואַסער
פונוויטנס, — אויפן פאַרשמאַכטן וועג.
פונוויטנס בליט אַ גאָרטן וואַסער
און זילבערט זיך שוין מיט זיין ברעג.

בין ביי ד י י ן ברעג געבליבן ליגן —
ביים גרעניץ פון אַ נייער וועלט.
איך רוף דיין שטיבל אָן: גאָטס רו־אָרט,
דאָס שטילסטע שטיבל אויף דער וועלט.

צו די טייערע פון די קליינע שטעט

איך קליינעם געמיט — וואָס הויערט דאָרט?
דאָס קינדערשע גאָרן נאָך אַ צויבערלאַד וואָרט.
דער וועג איז פאַרשטעלט צו דער ווייטער גרויס.
און שמאָלע פענסטער אין געבויגענעם הויז.
און די בענקשאַפט וואַקסט מיט יעדן טאָג
מיטן אוונט־געזאַנג פונם קלויסטערשן גלאָק,
ווען די זון פאַרגייט מיט גינגאָלדענע טריט,
און אַז איינציקער פויגל אין דער ווייטקייט פליט.
פליט און ווייסט נישט אַליין וואוהין.

הער מיך אויס, קליין געמיט: נאָך אַ שעה, אַ וואָך
וועל איך קומען צופליען אונטער דיין דאַך.
און צעגנטויזנט גרוסן פון גאָר דער ערד
וואָס איך האָב געזען אומעטום און געהערט,
פון אַלע וואָס האָבן געפרעגט אויף דיר,
וואַרף איך ווי צוויט אויפן שוועל פון דיין טיר.
און גאָר נישט און צי נישט דיינע שיינע הענט
מיט טרויער דורך די שטויביקע שטוביקע ווענט.
די וועלט איז גרויס,
זי איז אויך ביי און שיין,
נאָר — מען דאַרף אַזוי ווייט נישט גיין.

און גענוג אַז דער מילדער וואַרימער ווינט
טוט אַ שפּיל נאָכן רעגן
און דער בוים צוגרינט.
און די זון, אויסגעוואשן, מאַמעדיק־וואויל
קושט דיין אויג און דיין ברעם מיט איר רויטן מויל.
און דו ביזט אַליין ווי פון אַ בוים אַ צווייג
מיט דיין בלייכן בויג און דיין ווייכן בויג,
און נאָך אַ יאָר, און אפשר נאָר אַ האַלבס
און שיין ווערט דער משל פון נעסט מיטן שוואַלב.

און שיין איז זיין אייביקער מיין:
ביי מיין שוועל בלייבט דער זומער שטיין.

איך עפן מיין טיר און איך לאז אים אריין.
מיין אויג איז האניק,
מיינע ליפן וויין.
און איבערן הויפנדל פוד און שטרוי
ליגט די נאכט מיט איר חלום:
טוי און בלוי.
איך האלז אים מיט ביידע פליגל ארום,
ער ציטערט: דער ווינט איז דער נאכטשפעט ברומט.
ער רייסט פון מיינע בוימער דאס בלעטערוואַרג.
ניט שרעק זיך גוטער,
אויפן הויכן באַרג
בלייבן ליכטיקע הויכע דריי בוימער שטיין.
אַז גרין און אַז בליט נאר אייביק שיין
קוקט אַרונטער פון דאַרט זייער לויטערקייט דין.

מיר וועלן אהין איז דער אוונט־שעה פלי׳ן
אויפן גאלדענעם קופאל פון דער וועלט.

פון קאַרעץ

א.

אין אונזערע געסלאַד זיינען געדיכט געוואַקסן
לעגענדעס און צושפּרייט זיך אויף דער ווייטער ערד —
פון פרומע ווייסע ציגעלאַך וואָס גייען אום פאַרקלערט
איבער די פעלדער דערנער, קראַפּעווע פאַרוואַקסן.
פון אוצר־זוכער אין די גריבער ליימען,
שוואַרצע בשורה־אָנזאָגער אויף אַ קרומען קוימען.
און וואָס ס'איז שוין דערנאָך אין אונזער טאָל מיט עמיצן געשען,
איז נישט אומגעריכט געווען.
נאָר אַז די שווערע צייטן האָבן זיך פאַרצויגן,
דער ישוב האָט זיך נידעריקער איינגעבויגן,
די גזירות ווי די שטיינער זיינען געפאַלן, געפאַלן,
האָט איינער פון די שפּלע דעם רוקן אויסגעגליכן,
די גראָבע שטריק פאַרצויגן אַרום די לענדן,
און אַ זאָג־געגעבן: אידן,
כ'וועל זיך לאָזן נאָך משיחן.
און — איז אַוועק.
און פונדאָסניי האָט אַ לעגענדע
ווי אַ שטראַל פון וואָלקן זיך אַדורכגעשלאָגן.
אַ אידעלע האָט פריילאַכער גענומען תהילים זאָגן,
און די טרויעריקסטע פּסוקים אויפגעהייטערט.
די געסלאַך האָבן זיך געלייטערט.
און דער וואָס האָט געלאָזט זיך נאָך משיחן
איז נישט צוריקגעקומען נאָך ביז היינט.
דערפאַר
איז פון אַן אַנדער ישוב, אין אַ טאָג אַ ווייסן,
אַראָפּגעקומען איינער אין אַ פעלץ אַ גרויסן,
איז וואָס ער האָט גערעדט,
און פון זיין קול זיין קלאָרן,
ליכטיקער דער טאָג געוואָרן.

אקסלען האבן העכער זיך געהויבן,
אויגן האבן ברייטער זיך צונומען,
און עפּעס ליכטיקע ניגונים
האט דער ישוב געגומען אונטערברומען.
א ווייטער נאכקלאנג איז נאך דא פארבליבן
אין די אָרים־ספּרימלאד, ווי א ירושה פאַרשריבן.
נאר מער נאך זינגט אַרויס פון דער לעגענדע
די בענקשאפט נאך יעגעם אָרימאן,
וואס האט פאַרצויגן ענג די שטריק אַרום די לענדן,
און זיך געלאזט מיט ברייטע גיכע שפאן
משיחן אויפזוכן און — איז נאך נישט צוריקגעקומען.

און קיינער ווייסט אפילו נישט זיין נאמען.

ב.

דאס לאנד פונוואנען כ'בין אַנטלאפן
האט אויכעט זיס געטריפט מיט בלויער מילך און רויטן האניק,
געבלענדט מיט ליכטיקייט פון הויכע ווייצן,
און גרויס, און אן א סוף ווי די הימלען אויבן,
זיינע יוירעגדיקע זומער־ערדן.
די ראסע־טראפּנס זיינען פעט און פול ווי טרויבן
אויף די הויכע גראזן געפאלן,
אויף די פרימארגן־שויבן.
און ס'האבן מיר נאכגעשריען נאכן וואגן
שווער באלאדענע עפּל־סעדער.
ביימלאך אויפן וועג האבן מיר נאכגעטראגן
בענטשונגען — דער ווינט איז נאכגעלאפן.
ס'איז געווען אי פרייד, אי אומעט, אי לויה.
כאטש ס'האט די זון איבערן גרויסן הימל געלויכטן,
די לופט געגליט מיט רייפע תבואות און פרוכטן,
די גרויסע ערד איז אומרואיק געווען אונטער די וואגן־רעדער.
איך האב מיט זיך געטראגן בענקונג, טרויער, גריסן
צו אלע פרעמדן אין דער וועלט
וואו אונזעריקע האבן זיך אפּגעשטעלט
אויף דער וויל, אויף אייביק, תמיד.

דער שטויב אונטער די רעדער האָט געטויבט,
דאָס מיטנזומערדיקע פעלד האָט געזשומעט.
שווער־אומרואיק האָט געאָטעמט דער גרויסער אומעט
דער אומענדלאַכער אומעט פון דער וועלט.
און ס׳דאַכט זיך מיר אין דער מינוט,
אַז ס׳האָט זיך נאָך דער וואָגן אַלץ ניט אָפּגעשטעלט.

ג.

איטלאַך עלטער הויז דאָ איז לעגענדע,
און איטלאַך הויזגעזינד — אַ קליין־תנ״ך.
ביי פרידלאַכע פאַרנאַכטיקע סעודות
דערציילט מען אַלטע פרקים פונם אייגענעם שטאַם
וואָס פירן אויפן וועג צו ווייטע אבות.
איטלאַך קליין־געזינד האָט דאָ אַ פאַטערל אברהם,
אַ מכניס־אורח, אין נאָענטקייט מיט גאָט.
און מיר, שוין אָפּגעריסענע פון הויכן זכות,
קוקן אַלץ נאָך אינם הייליקן פינקס,
זוכן צייכנס פון אַן אייביקער שליחות, —
דעם געבענטשטן טראַט פון אַ זיידנס פוס.
מיר נעמען פון דעם גרויסן אבות־פינקס נאָך אַרויס
די ווערטער־קערנער, זייען זיי אַריבער אינם נייעם דור,
זיי זאָלן ווידער אויפגרינען און וואַקסן.
און כאָטש מיר זיינען אַלע גוטע אַקערער
און פלייסיקע און פרומע זייער,
איז אונזער שפע נאָך אַ שיטערע.
די זאַנגען זיינען דין און נידעריק
כאָטש ס׳שפּילט אויף זיי דער וואַרימער תמוז־גאָלד
ווי אויף די פעלדער־בלעטער פון דער גרויסער וועלט: אַמאָל.

הערבסט

מיר האָבן גאָר די פרייד און רו
אַוועקגעגעבן אונזער אינגעלע,
און אונזער אינגעלע איז בלאַס.
איטלאַך נאַריש ווינטל אויפן גאַס
טשעפּעט אים און מאַכט אים מער נאָך בלאַס.
האַלטן מיר אים אַ פּאָר טעג אין בעט,
וואַרימען זיין טרויעריקע בלייכקייט אויס,
און לאָזן אים צוריק אין גאַס אַרויס,
די גאַס איז גרויס,
דער טאָג איז גרויס,
און די יונגע זון איז גרויס.

מיר בייגן ביידע זיך אַריבער אים,
בעטן אים, גלעטן אים:
היט זיך, אינגעלע,
פאַרשפּיליע ס׳מאַנטעלע,
וויקל אַרום דאָס שאַליקל אַרום האַלז,
און גיי בישט דאָרטן לעבן פּלויט
וואו דער קאַלטער שאָטן גרויט.

און אַמאָל ווער איך זייער אומעטיק
און דו — אויך.
אַט־אָ האָבן מיר שוין גאָרנישט באַלד
מיט וואָס צו שטאַרקן, וואַרימען, ליכטיקן
אונזער אינגעלע און — אויף דער וועלט ווערט קאַלט.
און ער איז אַלץ נאָך אַזאַ קינדערש קינד,
אַזאַ מין אומעטיק קינד,
שטעלט זיך אַוועק אינמיטן טאָג
אונטערן פענסטערס בלייכן שיין,
זיינע שמאָלע אַקסלען ציען זיך איין
און בלייבן אַזוי איינגעצויגן־שמאָל.

און שטייט פאַרטראַכט און טראַכט.
איך, איז מיין ווינקל
קוק מיט טרויעריקן פאַרדאַכט.
ער זעט נישט ווי עס צוקן מיינע קני.
און דו זיצסט שווייגנדיק ביים וואַנט.
דערווייטערט און ניט פון־הי.
שוין אַזוי לאַנג ווי אונזער בלייכקייט צאַנקט דאָ אויס.
מיר אַלע דריי וועלן זיך אויסלעשן
אין די פיר טונקלענדיקע ווינקלען פונם הויז.
מיר וועלן איינדרימלען און ס׳וועט די נאַכט־שעה שטילערהייט
אונז איבערדעקן מיט איר טונקל קלייד.
אוועקגיין און פאַרמאַכן הינטער זיך די טיר,
און קיינער וועט שוין מער נישט עפענען די טיר.

ווי דורכן חלום

איך וועל דערציילן, ווי איך האב דיך אנגעטראפן
אונטער אלטע גרויע ווינטערדיקע הימלען.
דו קומסט נישט מער אין דיינע קליין־ישובים
זען דאס פאלק אין מארקן, אין פארנאכטיקע קלויזן,
הערן דאס געמיט פון אלטע תפילות,
און פירן שטיל דעם חשבון פון געשטראפטן.
אים מיט־זיך טראגן דורך די פעלדער זון און ווייץ — צו גאט
און זיך צוריקקערן מיט אפענע ארעמס טרייסט און בשורה.
דו קומסט איצט נישט, דו ווארטסט אויף א גאר־נייעם טאג.
אזויפיל אומגעקערטע פון די פיר ווינטן וועלט און פרעמד
פארשפארן זיך אין אונזערע עלנט־ווינקלען
מיט וויסטע פנימער און שטומער בושה,
ווי לאנג איז דען אז דו ביזט דא אין אונזער גאס ארומגעגאנגען
און פון דיין פראסטן גארטל האט געוויינט מיט שבת־יומטוב.
נאר פונם טראכטן איצט דערפון און — ברייטער ווערט דער טאג
און העכער אויף דער וועלט דער הימל.
און ווידער ביזטו דא צעווישן אונז און האלטס אונז אן
ווען ס׳וואקלט אונזער טראט אין בייזן טאג
און ס׳פאלט די מידע האנט איבערן הארטן קאפ פון ברויט —
פארסמט פון שאנד, פארקווארט פון נויט,
און יאוש פינסטערניש אויף די ליפן.
האסט זיבן טויטן איבערבערכן געדארפט אצינד,
צולויפן־קומען אין דער וועלט, די פאלעס אויפן ווינט.
איין רגע נאר און — וואלסט געוועזן א זעאונג אין דער נאכט.
און איינער וואלט אויף מארגן אויפן מארק דערציילט
וועגן א קינד א קראנקס וואס ס׳האט די נאכט געהיילט,
אז אנדערער האט הינטערן פענסטער שפעט דערהערט
א ליכטיק זינגען נידערן פון הימל אויף דער ערד.
און אינדערפרי האט אזא בלויקייט אין די שויבן אויפגעהעלט
א טאג פון גאר אן אנדערער און נייער וועלט.

עלם, אינגל פון אַלטמאַדיע

עלם, אינגל פון אַלטמאַדיע,
וואָס שעמסטו זיך די גאַסן דורכגיין?
ווייל דיין קאַפּאָטע איז אַ לאַנגע און אַ שמאָלע?
דאָ וואוינען ניי־פאַרשטעלטע געצנדינער פון דמשק
און גאָר דאָס גרויסגעבייי איז נישט־דערוואַקסענע חכמה —
אַ קינדערשפּיל מיט טויזנט פענסטער־אויגן.
און דער צילינדער־האָר מיטן פאַנסקן פּנים
איז אַ ווילדער הויפּטלינג פונם שבט זיקרופּ.
ער האָט מיט דער אייגענער פיינער האַנט דערשטאָכן
דעם איידעלן נביא פונם דערפל קאַקנאַוואַגאַ,
וואָס האָט געחוזקט פון זיין זילבער־צלם אויפן טמאן בויד,
און באַטרויערט דעם געלינטשטן עברי ד׳אַניצירי.
דער איידעלער נביא האָט דערפאַר פאַרשפּילט זיין לייב
און זיין לעבן איז אַוועק ווי ווינטער ווינט
דורך גראָז און פלויט און מדבר־שטויב.
עלם, אינגל פון אַלטמאַדיע,
צונעם אַן בושה דיין קאַפּאָטע אויף די פליגל־פּאַלעס.
און אויב עס וועט דיר פרעגן עמיצער: איה הפאַספּאַרט?
זאָג אים אַז דו קומסט נישט פונם גלות־העליון, נאָר פון
נידער־גלות,
און דיין הויפּל מיטן אָפּגעבראָכענעם טויער
איז ערשט נישט־לאַנג אַוועקגעגאַנגען מיטן פייער.

פאַרן אַוועקגיין

איך האָב דיר דאַכט זיך געזאָגט אַמאָל:
מײַן טאַטע האָט אויך אַזאַ מזל געהאַט.
אַזאַ דינע האַנט, אַזאַ ציטערדיק קול —
אין פענסטער אַ צווײַג מיט אַ לעצטען בלאַט.

איז וואָס? — ס'וועלן איבערגיין וואָך און טעג
און כ'וועל זיך אומקערן צו דיר צוריק.
איז דען ניט מײַן גאַנצער לאַנגער וועג
פון דיר צו דער וועלט — אַ ציטעריקער בריק.

און אונטערן בריק איז אַ וואַסער, אַ תהום,
נאָר איבערן בריק בלויע האָפענונג העלט.
די בענקשאַפט בעט שטיל, די זאָרג זייט סם,
נאָר שטאַרקער פון אַלץ איז דאָס קליין שטיקל וועלט

וואו איך האָב דיך געלאָזט — אַ נידעריק הויז
אַ זאַמדיק גרוי הויפל פאַר דער שמאָלער טיר.
און פאַרנאַכט, ווען די גייסט אויפן שוועל אַרויס
און די גאָלדענע שעה ליגט אין טרויער פאַר דיר

לויכט מײַן אויג דיר אַריבער פון אַ ווײַטער ערד
אומעטום איבער גאַס און דאַך און בוים.
און דאָס שווײַגן אַרום הענגט פאַרטיפט, פאַרקלערט
אין גענאָד און אין פרידלאַכער ליבשאַפט: אַהיים.

גייסט אַרײַן אין טיר — ביים ברעג פון טיש
זיצט דאָס קינד אַליין און דערעסט זײַן שפּײַז.
און דאָס גרעסערע זיצט אונטער זיך די פיס —
אין דער וועלט פון די מעשהלאַך מיקי־מויז.

און אין צווייטן חדר, פון פאַרהאַנג אַפיר
קוקן אַרויס די בעטן ווייס און פרום און ריין.
און דײַן גוטע ליבשאַפט ליגט פאַרדרימלט ביים טיר
און וואַרט אויף מײַן קומען פון דער וועלט צוגיין.

און דו . . .

און דו, כדי זיך עפּעס אַנזען
און נישט פאַרגיין דאָ ווי דער ווינט,
פּוצסט זיך אין גרויסקייט פון עניוות,
און אין דער תמימות פון אַ קינד.

און שלעפּסט אויף זיך אַרויף די שמאַטעס
פון יעדן בעטלער אויפן וועג,
און הויקערסט זיך אין גרויער אַלטקייט,
און קאַרטשעסט זיך אין רויער שרעק.

און זינגסט די זינד דיינע, די שטראָפן,
די בייטשן אויף דיין פלייש און ביין,
און האָסט ליב זען ווי אין אַ חלום
דיין נאָמען קומען שטום און קליין —

אַ שלעפּער, איינגעשטויבט, פאַרוואַקסן,
גרוי פון אַלטקייט און פון שטויב,
איינגעהאַרביקטע שמאַלע אַקסל,
טוט קוים דעם קאָפּ אַ מידן הויב

און פון אונטער די ברעמען זיינע
די אויגן — פינסטערע און פרעמד,
פון אַלע שוועלן דורכגעטריבן,
פון אַלע נאָענטע פאַרשעמט.

מלחמה

די געטער זענען אַלץ נאָך בייז, ברוגז
איינע אויף די אַנדערע.
דער גאָט פון וואסער — קעגן גאָט פון פייער.
דער גאָט פון שטאָל — אַנטקעגן גאָט פון וואַלדהאָלץ.
דער גאָט פון מיטוואָך — קעגן גאָט פון סופוואָך.
דעם געהייליקטן און אויסדערווײלטן שבת־יום־טוב.
דער גאָט פון וואָרט — אַנטקעגן גאָט פון חכמה.
דער גאָט פון יעקב — קעגן גאָט פון עשו.
דער גאָט פון נעכטן — קעגן גאָט פון מאָרגן.
דער גאָט פון אמת — קעגן גאָט פון ליגן,
דער גאָט פון ליגן האָט צוויי שאַרפע שפּיציקע אָקסן־הערנער
און דער גאָט פון אמת האָט נאָך קליינע גרויע הערנערלאַך,
שטילע, טרויעריקע הערנערלאַך.
און דער גאָט פון שיינקייט מיט די הערנער פון אַ הירש,
שטייט אין אַ שטילן וואַלד צווישן די ביימער, ווי אין חלום,
און וואונדערט זיך איבערן ליכט פון יונגן טאָג
און טרינקט די טויאיקייט פון זון מיט זיינע גוטע ברוינע אויגן.
נאָר דער גאָט פון טויט, דער שוואַרצער דאַרער יעגער,
האָט פונדערווייטנס אָנגעצויגן זיין קופּערנעם בויגן,
און צילט הינטער אַ ברייטן שטאַם.
אַלע ביימער־שומרים האַלטן איין דעם אָטעם,
היטן אים — אַ וואַך פון שווייגן.

אַ מיינע טייערע, מיינע ליבע שטאָט־ און דאָרפס־ברידער,
וואָס טוט מען פאַרט, וואָס הייבט מען אָן צו טאָן
דעם גרויסן ביטערן סיכסוך פון די געטער אָפּצושטעלן!
ווי פירט מען זיי צונויף כאָטש נענטער,
זאָלן זיך נאָר אָנקוקן אין די פּנימער.
אפשר וועלן זיי זיך ליב־באַקומען?
אפשר וועלן זיי זיך גאָר דערקענען,
זיך דערפרייען איינע מיט די אַנדערע?

מיר האבן פולע ספרים חכמה,
מגילות שיינוועדטעד און סגולות,
צוואהס פון אונזערע גאונים
וואס האבן זייער לייב און זעל געקאנט באצווינגען
זיך רייך־האלטן אין שיינעם הייליקן געזעץ.
ניט־שווינ־זשע וועלן מיר אינם גרויסן חכמה־פעלד
קיין רמז נישט געפינען פאר א שטיקל שלום
און אפשטעלן דאס בלוטיקע געיעג
פון אונזערע גרויסע און די קליינע געטער,
אין וואלד, אין שטאט און דארף
און וואו דען נישט ?

קאָרעץ

איך רעד נאָך היינט אַרויס שטיל־פֿרום דעם נאָמען גאָט,
אַ וואָרט וואָס אַלע אין מיין גאַס האָבן שוין פֿאַרגעסן.
און איך געדענק אַ שיינקייט זינגען אין אַן אַלטער שטאָט,
ווי רואיק, וואויל מיין זיידע האָט ביים וואָכעדיקן טיש געגעסן.

דורכן פֿענסטער קוקט אַריין אַ גוטער היימלאַכער בייטאָג,
מילדע זון איבערן האַלבן לייוונטענעם טישטוך.
סוף זומער־צייט, דער דורכזיכטיקער זון־ווינט יאָגט
דאָס פֿאַרביק בלעטערוואַרג מיט תהילימדיקער ־פֿליסטער.

אַט שטייט זי אונזער קליינשטאָט קאָרעץ — אַ מאַרק
און אַ פּאָר שורות קלייטלאַך, אַלט און איינגעהאָרבעט.
און דער בית עולם — אַלטער וואַלד אַרויף־אַ־באַרג,
קיין בוים קיין איינציקער אין אים נאָך ניט געשטאָרבן.

אַ דעמב שטייט ביי דעם אוהל פֿונם קאָריצער, צושפּרייט,
צובלעטערט און צעצווייגט איבערן גאַנצן שטיבל.
כ׳געדענק אים אין אַ לויטערער לבנה־נאַכט, פֿאַרשנייט,
קוקט פֿון דער באַרג־הויך אויף דער שטאָט אַריבער.

זינט יענער נאַכט האָב איך דערזען די וועלט־גרויס — קליין,
ברעקלאַך מענטשעלאַך איבערן טאָגיקן געווימל.
דאָס געזאַנג פֿון שולן אינדערפֿרי, — ווי זיי גייען, גייען
דורך אַלע שמאָלע וועגן פֿון דער ערד צום ליכט פֿון הימל.

איך הער עס איצטער נאָך, דעם גאַנג, ס׳געזאַנג,
נאָך איך אַליין בין מיד געוואָרן און בין אָפּגעשטאַנען.
און אַז אַ ליד קומט אויף אין מיר, איז עס נאָר אַ קלאַנג
אַ ווייטער אָפּקלאַנג עפּעס נישט פֿון דאַנען, נישט פֿונדאַנען.
אַלט־שיינקייטן—זיי ליגן גרויס און ריין אין זייער רייכער ווייט,
אַרום מיין קאָרעץ־וועלט, אין שטילן גוטן טאָל אינמיטן.

און די געשליפֿענע אלול־זון גייט איבער זיי און שניידט
דאָס שענסטע וואָס דער סערפּ האָט ניט געשניטן.

אין חרובן גאָטהויז

אין חרובן גאָט־הויז איז גאַנצער
און רײנער דאָס בעטן.

אויב מיר זײנען װאָכעדיק, אָרים,
איז ער נאָך אָרימער.
האָט נישט קײן יומטוב.

מיר בעטן נדבות ברויט
דעם דלות צו שטילן.

װער װעט אונז געבן אַ זילבערל ליכט
פאַרן אומעט פון אומעט.

נישטאָ קײן נדבה פון יומטוב.

אַ דור גײט אַף שטרעקעס פון זאַמד,
טויבע װעגן פון װאָר
און דער מדבר־שאַקאַל שרײט פון עלנט.

װיפיל יאָר מדבר,
װיפיל יאָר שטויב
ביז גרעניץ פון יומטוב ?

אַ דור װערט געבאָרן,
אַ דור שלאָפט־אײַן טויט.
אַ דור גורט־אָן בלאַנק זײַן כלי זײַן:
די מלכה פון יומטוב
פון איר געפענג צו באַפרײַען.

אין חרובן גאָט־הויז איז גאַנצער
און רײנער דאָס בעטן.

ישוב

שטעלט עמיצער אַ שטיבל אויפֿן גרויסן פֿעלדוועג,
וועט דאָרטן אַ דאָרף זיין.
שטיבל קומט צו שטיבל.
פֿענסטער קוקט צו פֿענסטער.
ווערן קיל די אָוונטן אין ישוב,
ווייזט זיך פֿון אַ קוימענדל אַ רויכל,
הייבט אָן רויכערן אַ צווייטער קוימען.
גאָט, זאָלסט גיבן שיינקייט אונזער היימישן אומעט.
גאָט, דו זאָלסט אונז היטן
אויפֿן רויטן פֿייערלאַכן שיידוועג
צווישן הערבסט־גאָלד ביזן ווינטער־זילבער
אויפֿן גרויסן וועג.

בייגט זיך איין אַ שטיבל אויפֿן קליינעם ישוב,
נעמט אַ צווייטס זיך בויגן.

בייגן זיך אַ פּאָר שטיבלאַך.
פֿענסטער ווערן אומעטיק איינער קעגן צווייטן.
און אַ פֿלויטל פֿון אַ גאָרטן הייבט זיך אָן צופֿלעכטן.
טרויעריקע בוימער טראַכטן: נעכטן.
נעכטן ערשט איז אונזער ישוב
ניי אַרויסגעוואַקסן.
זומער. גאָרטנס. רעגן.

גאָט, מיר האָבן נישט קיין פֿעלדער,
נאָר אַ שטיקל אָרים־גאָרטן דאָ און דאָרט און דאָרטן.
שיק אונז אויך אַ יונגע מחנה פֿייגל
ווען די קוקורוזן רייפֿן געלער,
זיסע קערלאַך אויף די ברייטע רויזנטעלער.

גאָט, דערפֿריי אונז איידער ס׳קומט אָן פֿון די מידע וועגן
דער גרויסער בעטלער — דער הערבסטיקער רעגן.

פראַגמענט

מיר זײַנען רואיקע געגאַנגען פון דײַן משפט:
דער לאָמער צו זײַן קעלערשטוב צוריק,
דער טויבער צו זײַן קלויסטער־טרעפּ,
דאָס הויקערל אין נאָרע בײַ דער אַלטער באָד —
צו טײלן ווײַטער זײַנע שאַרשענדיקע בלעטער בעזעמלאָך.
און איך האָב ליב גענומען דעם עול דײַנע עניים צו באַדינען —
זינגען טרײסטנדיקע שורות ליב און לויב.
און כ׳בין דער טאָג־משרת בײַ דער אָרימגאַס.
האָב ליב ביז ווײטיק און ביז קינדערש לאַכן
דאָס ליכטיקע געשטאַלט פון בלײכן דאַרן שמש נחמן,
מיט דער לאַנגער שטויביקער קאַפּאָטע איבער אונזער גאַס.
ער גײט דאָ אויף דער ערד אַרום פאַרסודעט
ווי איבער אַ דיך־געוועבטער ציטערדיקער זילבער־בריק
פון קלאַנגען — צו אַן אַנדער וועלט אַריבער.
און אַז ער קערט זיך אום פון י ע נ ע ר וועלט צוריק,
טרעפט ער דאָ פאַרחלומט־דרימלענדיקע שטיבער.
מאַכט ער איבער זײ אַ ברכה:
ברוך אתה, גאָט געבענטשטער און געלויבטער
וואָס דו היטסט די שטיבער וואו עס וואוינען
דײַנע צדיקים און אביונים,
הינטער די פאַרגרויטע קרומע פענסטער,
הינטער די פאַרלאַטעטע טירן.
די געצעלטן דײַנע,
דײַנע יחידישע קלײן־ישיבהס
וואו עס לערנען שטיל אין שאָטן
דײַנע פשוטע און ערלאַכע ר׳ עקיבאָס.

ליד

איך קום צום וואָרט און זאָג צו דעם:
איך וועל דיך פירן דורך מיין וועלט
אין ליכט און ליבשאַפט פון בעל שם,
ווי דורך דער פריי פון זון און פעלד.

אַז מיין געמיט איז גוט און ריין,
איז אויך דיין אויג באַרוט און קלאָר,
און כ'קאָן מיט דיר דורך וועלטן גיין
און קומען צום געווינטשטן אָרט.

דאָס ליכט וואָס דורות האָבן אין מיר
אריינגעטריפט, אריינגעקוועלט,
וועל איך אַריינלויכטן אין דיר
ווי זון אין בלאַט, אין גראָז, אין פעלד.

אַז אַלטע וועלט האָט אין איר פרייד
געקלאַמערט דיך מיט איר קלאַנג און קול,
און ביזט געוואָרן מיין זעטיק ברייט,
מיין וואַסערקוואַל אין זאמדיקן טאָל.

און ווען איך בין פון טויטנאָרט
געגאַנגען וויסט, ביזטו געווען
דער אַלטינקער מיט דער ווייסער באָרד,
וואָס נאָר אַ קינד קאָן אין חלום זען.

ווי שמעקנדיקער פריי־זומער צווייט
האָסטו דיין ריינע טרייסט געבראַכט,
אין יענער פינסטערער מינוט —
בית עולם, וועלט און גרוי־פאַרנאַכט.

פאַר איטלאַכן

אַ גרעסערער, אַ קלענערער מאַרק,
אַ בלויער צי אַ גאָלדענער קופּאָל.
דו לאָז מיך לעבן ביי די פיס פון באַרג
מיט אַלע מיינע פּראָסטע לייט אין טאָל.

ווי קאָן איך אָפּגיין דען פון זיי אַ טראָט,
אַ טרעפּל העכער פון מיין גאַס און שטאַנד.
כ'מוז דעם פרימאָרגן הערן קומען אויף זיין שווערן ראָד,
זיין פערד־און־וואָגן שאָטן זען איבער מיין וואַנט.

אַזוי־ווי ס'אויפגיין פון דער זון ביים מזרח־ברעג,
מוז מיר אַנטקעגנקומען יעדער אינדערפרי
דער שטילער אָנגעגורטער מאַן מיט האַק און זעג,
אַ היימישער און עפּעס ווי ניט־הי.

אַן אַלטבאַקאַנטער און אַ נייער מענטש,
אַן אַלטבאַקאַנטע און אַ נייע וועלט.
ווער ס'שטייט אויף פרי איז סיי־ווי־סיי געבענטשט,
און וואָס ער טוט איז בענטשונג אויף דער וועלט.

ווער ס'פלאַנצט אַ קערן בוים, און ווער אַ קערן ברויט,
און ווער אַ וואָרט אַ גוטס פון ליכט און טרייסט.
ס'האָט גאָט דאָ איטלאַכן זיין שליחות אָנפאַרטרויט,
און ווער עס גלויבט, דער לייטערט און דערלייזט.

איז איטלאַד קליינער טאָג אַ גרויס געשען,
און איטלאַד ערלאַד וואָרט — אַ גרויס גענאָד,
וואָס מאַכט פונוויי־טנס כאָטש די שיינקייט זען
פון דער זיך־בויענדיקער מאָרגנדיקער שטאָט.

און ס'איז אַ זכות צו פירן זאַמד און ליים,

צו קנעטן ציגל און צו קלײַבן שטרױ
פֿאַר אונזער מאָרגנדיקער װאָונדערלאַכער הײם
מיט טיר און טױער אין די װעלטן פֿרײַ.

אױב מיר איז כאָטש באַשערט אַ קלײנעם קלאַנג
אַרײַנשמידן אין יענעם ליד, איז גוט און װאױל.
און כ׳טראָג אים אױף מײַן שװערן װײַטן גאַנג
װי אַ מוראַשקע אַ דין שטרױעלע אין מױל.

די זון צינדט יעדן אינדערפֿרי זיך אָן פֿאַר מיר
כ׳זאָל זען מײַן לאַנגן װעג װאָוהין צו גײן.
און ס׳לײגט די נאַכט זיך װי אַ קישן פֿאַר מײַן טיר
כ׳זאָל אָפּרוען. כ׳בין מיד פֿון גאַנג און קלײן.

פֿון יעדן אָרט פֿונװאַנען איך גײ אַװעק
לאָז איך אַ שמײכל איבער: זײַט געגריסט.
ס׳האָט איטלאַכער געלאָזט זײַן ליכט דאָ אױפֿן װעג,
און קײנער איז דאָ נישט געװען אומזיסט.

דריטער טייל

שפּעט

אין אונזער צייט איז די שפּעטע שעה
ווען גאָלד ווערט קופּער־רויט.
דער פאַרנאַכט קומט צופליען — אַן אַלטע קראָ,
און שטעלט זיך אויפן סלופּ פון פּלויט.

די בוימער שטייען האַלבנאַקעט שוין,
און דאָס גראָז פון גאָרטן איז געל.
אַ פרוי איז דער טרויער, קראַנק און שיין,
זיצט אַליין לעבן טיר אויפן שוועל.

די שטאָט איז אַ קליינע איבער אַ טאָל,
בערגלאַך גרין שפּיצן דאָ און דאָרט.
און איטלאַך גרוי שטיבל דאָ האָט אַן אַמאָל,
אַ סוד אין אַ פאַרשוויגן וואָרט.

דערמאָנונג, דערמאָנונג, איך האָב אַליין
אַט־דאָס אַלטלעבן קינדווייז געלעבט.
מיין דערמאָנונג — אַ טרויעריק זון־פאַרגיין,
ווען דער ליכטיקסטער טאָג ווערט געקעפּט.

מחנות פייגל פליען צום גילאָטין,
שאַרך פון בלעטער אין דער הינטערגאַס.
אַ קראַנקער בחור לייענט פייערבערגס „וואוהין“,
הינטער די ברעמען — פייער און אַש.

אַ וועלט פאַרגייט, דער ישוב וויינט,
וויינט און פאַרשטיקט זיין געוויין.
אין יעדער לעצטער רגע האָט אַ ליד געשיינט,
ווי אַן איידעלער דימענטשטיין.

כ'האָב די רגעס געקליבן דאָרט אומעטום,
און איך קלייב זיי נאָך אויך אַצינד.
איין וואָרט זינגט אויף, אַ צווייטס זינקט שטום,
און אַ דריטס בלאָנדזשעט בעטלעריש בלינד.

צום געהלומטן אינגל

מיין אָרים פאַרלאָרן אינגל
איבער דער וועלט און פרעמד,
איך הער דיין טרויער זינגען
שטאָלץ און העל און פאַרשעמט.

דו זינגסט פון גרויע יאָרן,
אויך איך בין גרוי, מיד.
בין האַלב אין זיך פאַרלאָרן
און האַלב אין דיין גאָלדן ליד.

האָב האַלב פון זיך געגעבן —
מיין ליב, מיין ליכט — צו דיר.
און דאָס איבערבלייב פון מיין לעבן
שאַטנט ביים שאָטן פון טיר.

איך האָב דיר בריוו געשריבן,
און האַלט זיי פאַר זיך אַליין.
די וועלט האָט ימען זיבן,
און זיבן וועגן צו גיין.

און אַלע ימען און וועגן
פירן צו דיר, צו דיר.
איך זיץ ביי די זיבן ברעגן —
ביים שוועל פון מיין אייגענער טיר.

דער זומער צינדט גריך די גראָזן,
די הערבסט זון צינדט זיי געל.
דער רויער וואַלדווינט טוט צובלאָזן
זיינע בלעטער איבער דער וועלט.

איך שיק מיט זיי בישט קיין גרוסן,

איך שיק מיט זיי נישט קיין בריוו,
אַלע טעלעגראַפּדראָטן — צוריסן,
אַלע בּרעגן — אַז אַ שיף.

נאָר בּיינאַכט, ווען רעגנס קלינגען
איבּער דעכער, פענסטער און טיר,
הער איך דיין ליכטיק זינגען
אַזויווי אַ קרוין אַרום מיר.

די גאַנצע וועלט טוט שלאָפן
און איך אַליין ליג וואַך,
און האַלט די ליפּן אָפן
צום גאָלדקלאַנג איבּערן דאַך.

די טראָפּנס פאַלן ווי קושן
איבּער מיין בּרעם און ליפּ.
און וואַרימער ווערט מיין קישן
און מיט זיסע ריחות — די שטוּב.

אינדערפרי וועלן טרויעריק ליגן
אין גאָרטן די גראָזן פאַרגעלט.
און אַ ווייטער נאָענטער ניגון
וועט וויגן די מידע וועלט.

אַוועקגיין...

כ'וויל נישט דעם ציגיינער־וואָגן
און נישט דיין גרויסן וועלט־וועג,
נישט דאָס וואַנדערוואָרט פון גאָט איבער די ווילדע
שטאָט־פעלקער
און נישט דעם מאַריאַנעט: בן־דוד.
אויף די שרייענדיקע מאַרקן,
וואו די עולה און די גאווה טומלען נאַקעט
מיט די מיאוסע און די חנעוודיקע גלידער.
ניט טרייסט, ניט טייטש מיין גורל הויך און רייך
מיט די ישבהלאַך פון יבנה, בבל,
און אויך ניט מיט די גאָלדענע תקופהס טרויערלידער,
איך קאָן דאָס פנים פון דער וועלט
און די געבאָדן אירע — קיינעם שוין ניט מער צו היילן.
לאָמיר אַראָפּוואַגלען פון אָט־דעם גרויליוועג, נביא,
אַז ס'אויג זאָל מער נישט אַנטרעפן
די נאַקעטע, די פוסטע ליידיקע לבנה
אַרויסוויזן איבער די געסלאַך פון מגדל.
און נישט באַגעגענען זיך פנים אל פנים
מיט דער שיינער תמימות פון די אייזעלאַך
איבער די אָפּגערוטע ריינע פעלדער.
אַראָפּוואַגלען פון דאַנען, נביא,
אַרונטערגיין אין די שטומע טויטן־טאָלן
וואו מ'הערט נישט מער די מעשהלאַך פון גאָט און המן
און זייערע זין און טעכטער,
די אויפגעגאַנגענע אויף אַלע הייליקע עליות,
די אויפגעהאַנגענע אויף אַלע הייליקע תליהס.
אויף די בערגלאַך פון גאַלגאַטע,
און אויף די בערגלאַך פון עין־גדי.

יאוש

פארן אײנגל אױסשלײפן אַ מזל־שטערן,
קרישטאָל און פינקלדיקער פײער.
און ער װעט אױפגײן אין דער װעלט
אַ שטאָלצער און מיט אַ שטאַרקן אָרעם
אַ הערש צו הערשן אױף דער שײנקײט.
דער ביסמארק־װאָלף טראָגט אַ לאַנגן שפּיז אױפן אַקסל,
דער נאַפּאָליאָן־לײב — אַ גאָלדקינזשאַל אין האַנט.
מײן אײנגל װעט דערהױבן װי אַ פאָן מײן װאָרט
אין ישוב פון די נידעריקע געצעלטן,
װאו מײנע הענט זענען שװאַך־געפאַלן
און טרױעריקער ספק האָט מיך צוריקגערופן אין װינקל װאַנט
צום שפּינראָד פונם טױבן לאַנגװײל.
אין גאַס האָט מען גערעדט
אַז כ'האָב מײן גאָט צובראָכן רוקנלענד.
אין שונאים־הײזער האָט מען געמורמלט
אַז כ'ריר זיך מער נישט צום געלן ספר
פון מײנע אַלטע ערלאָכע לערער.
אין אַט דעם בינטל לשון־הרע איז נאָר געװען אַ קורטוב אמת.
כ'האָב זיך פאַרזעצט אין שטײג פון שװײגן.
הײס האָט נאָר אין מיר געברענט די אומרו
צום קלענסטן אױגצאַפּל פון טאָג און אָװנט
אין מײן עלנטן פענסטער.
און יעדן טאָג איז מיר אַ יונג נײ ליד געשטאָרבן.

דערפאר...

פון דער גוית בין איך געקומען, ברידער,
מיט אן אויסגעגעסן לייב,
מיט ביטער־רויך אין מיינע אויגן,
האב איך דערפאר זיך אפגעווינקלט
און ס׳ווארט ליגט שווער מיר אויפן צונג און טונקל.
ווייל ווער בין איך, כ׳זאל אויפדעקן דעם גרויל פון משפט
און אנווייזן אויף יענעם מיטן גרויסן קאפ
און לאנגע הענט און פיס:
אט גייט דער רשע.
ער טראגט אונטערן פאלע א באשוואוירן מעסער.
ער איז מרגל אונזער אומרו הינטער די שלעסער.
און דערצו נאך, ברידער, קאן איך אים, דעם רשע:
זיין פאטער האט געהאט א הייליק פנים,
געמורמלט יעדן אינדערפרי דעם רמבמס עיקרים.
פארטאג, ווען ערד־און־הימל דרימלען נאך געשמאק,
געוויגט זיך איבער די גאלדענע תהילים־לידער, —
אז אזא הערלאכער זאל איבערלאזן אזא טמאן שאטן
הינטער זייגע שטילע ריינע טריט;
אזא מין פינסטערע ירושה אונזער ישוב —
איז אזא אומקלאר שטיקל כישוף, ברידער טייערע. דערפאר
האב איך זיך אזוי אפגעווינקלט
און וואס׳ער ווארט איך בעט א פירוש קלארקייט
שטארט מיר מיט א לײדיק אויג אין פנים.
ביז איך זינדיק אפשר, ווען איך טראכט
אז איך האב פרעמד אין אייער קאנט אראפגעבלאנדזשעט?
בענק — נאר איך געדענק נישט קיין צוריקוועג.
האב זיבן שווערע פרואוון שוין געמאכט
צו לערנען אייער זייער קלארע שפראך,
נאר ס׳קלעפן זיך נישט אירע טעמ׳ען צו מיין מויל
מיט ווארימקייט,
ווי ס׳לשון פון מיינע בלויע היימלענדער.

אין דערדאַזיקער שעה

אין דערדאַזיקער עלנטער שעה, גרויסער גאָט,
רוק איך ס'היטל אַריבער מײַן ברעם —
און אָרימער קרעמער, פאַרשטויבט, פאַרמעלט
אין דער הינטערשטער גאַס פון דער וועלט.
לעב מיט מאָגערע ביסנס פאַרטריקנטן ברויט
און מיט לויב און בענטשונג פאַר דעם.
כ'בין עס אויכעט נישט ווערט.
נישט דײַן גאָלדענעם זאַנג פון דער ערד,
נישט דײַן גאָלדענעם זאַנג פון דער זון.
און דאָס וואָס דו גיסט מיר
איז איבער און איבערגענוג.
ניט שוין מײַן באַקלאָגן זיך,
ווען דער שוואַכער קאַפּריז
וואַרפט מיך בלינד פון די פיס.
דער טרויער פאַרפירט מיך בײַנאַכט אין זײַן שענק.
דאָרט זיצן די חברה בעטלוירים אויף פינסטערע בענק
און מען כאַפּט מיך אין זייער חברותא אַרײַן.
גלעזער פינסטערער ווײַן,
ביז פאַרטאָג.

פאַרטאָג.

אין הויפּ פון קרעטשמע בײַם שמוציקן סלופּ
שטייט און קראַצט זיך דער אַלטער באָק,
און טשובעט זיך אויס פון דער נאַכט.

ער כאַפּט פונדערווײַטנס אַ קוק אויף מײַן פּנים.
און, דאַכט זיך, ער לאַכט.

וואָס לאַכט ער, דער באָק?

איז קלויסטערל, אונטן איז טאַל דאָרטן,
וויגט און צוקלינגט זיך דער גלאָק,
טשוכעט זיך אויך פֿון דער באַכט.
און, דאַכט זיך, ער לאַכט.

וואָס לאַכט ער, דער גלאָק?

דאָס מסחרל מיינס?
דער צוצויגענער טאָג?

די זעקעלאַד מעל?
די פּאַדקאָווע אויפֿן שוועל?

די קאַץ אונטערן פּעסל
מיט פּיש — גרוי און געל?

פֿון אַט־די זאַכעניש
און פֿון מיין קלייט
לאַכן מסתּמא
דיךאָזיקע לייט?

לאַכן נישט.
לאַכן יאָ.
סייווי ווערט איין טאָג
מיטן צווייטן פֿאַרווישט.
סייווי ווערט איין נאַכט
מיט דער צווייטער פֿאַרוויסט.

ס'ווערט מיר דורכנעמען, גאָט, באַלד דיין ווינט דורכן לייב
און אויסטשוכען מיין פֿאַרזויערט געמיט.
און כ'וועל נעמען דאָס בויד וואו כ'פֿאַרשרייב
די חובֿעלאַך פֿון מיינע קונים.
אַזעלכע פֿאַרקוואַרטע חובֿעלאַך,
אַזעלכע פֿאַרטרוקנטע קונים.

אַ קליינער קאַטאַוועס.

מײַן בוך מיט חובֿות,
מײַן חובֿת הלבֿבֿות.

זונטיק,
באַלד ווערט שוין זונטיק.

וועל איך אַראָפּגיין אין דערפֿעלע
צו מײַנע קונים — דערמאָנען, דערמאָנען,
דערמאָנען.

און שטילערהייט בעטן און מאָנען.

בײַ אײנעם אין הויף דאָרט
שטייען צווײ דאָרע האָנען.

בײַם צווייטן — אַ מאָגער קליין חזירל
ליגט לעבן אַלטן טויערל,
און סטריקנט אים אַן אויערל.

בײַם דריטן —
אַ קעלע מיט אַ ליידיקן אייטער.

טאָ וואָס זאָל איך נאָך קריכן ווייטער?

קערווע איך זיך אויס מיטן פּנים צו צפֿון.
און אויב כ׳האָב ביז איצט אויפֿן וועג נישט געטראָפֿן
דעם אַלטינקן נבֿיא, איז נאָך אַלץ נישט קיין סימן
אַז ער וועט מיר נישט מאָרגן אַנטקעגנקומען.

ביי אונז... ביי אונז...

פאראַן ביי אונז אין שטאָט: דאָס הויז פון גאָט, דאָס הויז פון ליבע און דאָס הויז פון משפּט; דאָס הויז פון שיינקייט, דאָס הויז פון פרידן, דאָס הויז פון ווידוי, דאָס הויז פון שטילקייט און דאָס הויז פון לידער; דאָס הויז פון חכמה, דאָס הויז פון מידות, דאָס הויז פון חסד, דאָס הויז פון אומעט און אבלות און דאָס הויז פון אָפּשייד.

אַלע הייזער האָבן אַנדערע געשטאַלטן,
אַנדערע מינים פענסטער, פענסטערלאַד, טירן,
אַנדערע קופּאָלן, צלמים, צייכנס,
אַנדערע טאָוול־לוחות,
אַנדערע טרעפּ און שוועלן,
אַנדערע טעסטאַמענטן.

די גאָלדענע קופּאָלן גאָלדיקן,
די רויטע רויטן,
און די בלויע בלויען.

איטלאַך הויז שטרעקט אויס איבער איר דאַך
איר זיבנפאַרביקע ברייטפלאַטערדיקע פאָן,
ווען דער אינדערפרי פון איר יומטוב קומט אָן.

צינדט אָן אירע ווייסע און געלע ליכט,
זינגט אויף אירע געזאַנגען הויך און העל,
און שפּילט אויף אירע פידלצימבלען
די הימנעס צו איר האַר.

די וועגן קרייצן זיך און קרימען זיך,
דרייען זיך און קייטלען זיך
פון הויז פון גאָט,
צום הויז פון חסד,

און פון הויז פון חסד
צו דעם הויז פון ווידוי,
ביז צום הויז פון פרייד.
און אלע לויבן, קלינגען אין די גלעקער
פון גע־רעכ־טי־קייט.

נאר אונזער שטאט
איז פול און פול מיט רשעות
מיט אומגליק און
מיט של־ע־כ־ט־י־ק־ייט.

ביי אונז אין מארק
שטייט א הילצערן בודקעלע
געפארבט און אויסגעשטרייפט
אין לאנגע פאסן ווייס און שווארץ,
שווארץ און ווייס.

שטייט דארטן דער לאנגער דראנג
דער חלפן ר׳ איסקאר,
מיט זיינע קיילעכדיקע בריטע שיסלען מינץ —
קליינקופערל, זילבערל און גילדווינדל.
ר׳ איסקאר, — דער היטער און באשיצער
און געזעצן־קריצער
פון די געמארקן.

ער איז דאס דער
וואס האט געמאכט די יאריארידן.
ער גיט רעכט אויף בעטלען.
ער קוקט איבער יעדן אינדערפרי
די טארבעלעך פון די בעטלער־לייט.
און ער פרואווט אויך אויפן שפיץ־אויעך
די באנדורעס און די לירעס זייערע,
ר׳ איסקאר.

און ער בייזט די וואנצי־שפיצן,
ער כעסט זיך:

דאָס איז אים צו דיק,
צו איידל דער פינדלשפּיל.
ער פליקט אַראָפּ די זייטיקע סטרונעס:
צו ליריש!
צו רחמנות!

אויף די לאַנגע שמאָלע פּאָליטשקעס
אין שוואַרצווייס בודקעלע
שטייען פייד־פאַרשלייפט
מיט זיידענע טאַשמעלאַך
ווי חזירשע ווײַדעלאַך,
די זעקעלאַך פאַרדינסט
פון לאַנגן מאַרקטאָג.
די זילבערלאַך,
די קופּערלאַך,
די גילדערנדלאַך
פון מאַרקטאָג.

און זונטאָג
טאָג פון רו,
קלינגען אַלע הייליקע שטיבער
אין די גרויסע גלאָקן,
אין די ברייטע גלאָקן
אין די לאַנגע גלאָקן —
גרויסע, ברייטע און לאַנגע קלאַנגען.
אַלע שלאַנקע פענסטער שײַנען
אויסגעשײַערט.
אויסגעלײַטערט.

אַלע שוועלן אָפּגעוואַשן,
אַלע צלמים אויסגעצוואָגן.

אינווייניק
פרומען, הייליקן
און פלעמלען
ווײַסע און געלע ליכט.

אַלע תהילימס זיינען אָפּן
און לויבן.
אַלע הימנעס זינגען.

אַלע ביבלען טוען דערציילן
וועלט־באַשאַפונג,
ווייב־און מאַן באַשאַפונג,
הונט און רינד באַשאַפונג,
ליכט־באַשאַפונג.

אַלע ביבלען דערציילן:
יציאת נעכטן
יציאת מאָרגן.
און וועגן מלך המשיח
וואָס איז שוין זייער לאַנג אַרויסגעפאָרן
אויף די שטעגן אויף די וועגן
צו אונזערע וואוילע ברעגן.
און געדאַרפט שוין זיין דאָ באַלד, באַלד,
האָט ער מסתם פאַרבלאָנדזשעט
אין אַ געדיכטן שוואַרצן וואַלד.

און אונזער האַר
ר' איסקאַר,
שיקט אין אַלע הייליקהייזער
זיינע שלוחים
מיט נדבהלאַד.

פאַרן נביאלע
פאַרן גלחל.
פאַרן רבעלע,
פאַרן מלאכל.

פאַרן בית עולמל,
און פאַרן הקדשל,
און פאַרן גולמל
וואָס קריכט אויף אַלע פיר

לעבן גאַטס הײליקער טיר.
ער האָט שוין אַ גרויע באָרד,
און קאָן נישט אויסריידן קיין וואָרט,
און קאָן נישט אויסהערן קיין קלאַנג,
און קוקט מיט גרויסע אייער־אויגן
און וואָס ער זעט,
ווייסט קיינער ניט.

און גרויס און גרעסער
צעוואַקסט זיך אונזער מאַרק.
ווערט ברייטער־ברייט.
ווערט שטאַרקער־שטאַרק.
באַקומט אַ געלן קאַרק
און אַ גרויסן בויך
און פולע אויגן מיט פעטער יויך
פאַרהויכט מיט גלייכגילטיקן רויך.

צו די ברידער

א ברידער, ברידער טייערע,
ביים ברעג לעבן טיש פון דער וועלט,
כ׳הויב אויף מיין כוס מיין טרויריקן
און טרינק היינט פאר אייער געזונט.
איר זייט פון די פעלדער אוועקגעגאנגען,
ווען דער קארן איז נאך געווען גרין.
איר זענט פון דעם זומער אראפגעגאנגען,
ווען יונג איז נאך געווען די בין,
און די צווייגן אין גארטן אויפגעקנאספט
מיט קינדערשע אויגלאך צו אייך.
און די אינגלאך האבן געריניקט די שיפלאך
אין ווינט און אין זון ביים טייך.
און איצט מיינע ברידער טייערע,
זענט איר געקומען פון קריג צוריק,
און איר טראכט פון פארריכטן, פארלאטען
איבערן וועג די צוטריקנטע בריק.
און צוריק פארפלאדיען טויבן
אויפן אבלדיקן טויבנשלאק.
אויך איצטער איז אנהויב ניי־ווינטער,
און די פארנאכטן שמעקן געשמאק.
ביטער נאגט אונטערן הארץ דער אומעט
פון דעם וואס מ׳האט איבערגעלעבט.
פון די ווייטן און פרעמדן און עלנטן
צוריק זיך צו א היימשוועל דערשלעפט.
וואס עס האט זיך געקאנט פארהיילן,
האט זיך ביסלעכווייז אביסל פארהיילט.
און וואס עס האט זיך געלאזט דערציילן,
ביסלעכווייז און אביסל דערציילט.
און דאס וואס מען מוז פארגעסן,
פארגעסט מען. מען דארף, מען מוז.
אויף די ווידער־פארזייטע בייטן

װעלן די אַרבעס אין די שויטן זײַן זיס.
און די זון װעט װידער טון רויטן
דעם עפּל אויפֿן צװײַג פֿונם בוים.
און די קינדער װעלן זיך פֿרײלאַכער שפּילן —
גאָלדגרעבער בײַם באָרג פֿון ליים.

*
**

פֿון גאָר דער װעלט־לײַד, בלוט — דער רויער װידערקול,
שלאָגט אַן זײַן װײטיק הײליק אויך אין מײַנע בײנער.
נאָר כ׳שטיל אים אײַן, באַרויִק אים, װי דער װײַכער טאָל,
װען ס׳קלאַפּט דער האָגל אים מיט זײַנע דראָבנע צײנער.
אויף מיר, איך מיר דער סם, די פּײַן, די װאונד
און איבער מיר די שװאַרצסטע בשׂורות שװעבן.
נאָר כ׳בין אַן אויסגעפּרואװטער, אײַנגעשטילטער הונט,
און װי אַ שטײן צו אַלע בײז־מזלות אונטערגעגעבן.
איך היט אפֿשר אַן אויסגעלײדיקט װיסט און עלנט אָרט,
פֿאַר מיר איז אין דער װיסטקײט נאָך אַ סך פֿאַרבליבן.
מיט אַלע טרויער־פֿײַערן דערװאָרעם איך מײַן װאָרט
דאָס אָרימסטע — װאָס כ׳האָב זיך אויסגעקליבן.
און אַרום מיר די אײנזאַמקײט — װערט ברײט, װערט גרויס —
אַ װעלט, אַ װעלט אַ גאַנצע פֿאַר מיר אײנעם.
און גאָר די גרויסע װעלט אַט־די — אַן אָרים הויז,
אַן אַלטע גאַס אָן נאָענטע, אָן אײגענע, אָן שכנים.

שטאַרקער גלות

אַ גרויסער, שטאַרקער, אַלטער פּאַטער גלות,
פאַרשפּרייט אַריבער אונז דיינע קאַפּאָטע־פּאָלעס.
פאַרשטופּ אונז אין די ווינקעלאַך,
פאַרשפּאַר אונז אין די נאָרעס, שפּאַרעס, קעלערס
וואו נאָר מען קאָן נאָך אויפהאַלטן אַן ענגען אָטעם.
מיר זיינען נאָך נישט גרייט צו ווערן ווינט און שוים און שאָטן.
אונזערע ציין זיינען נאָך לעבעדיקער ביין
אונזערע אויגן — זון און פייער,
אונזערע נעזער תאוהדיק
פאַרן געשמאַקן דופט פון שטאָל און שייער.
אונזערע ווייבער וואַקסן
ברייטע היפטן, שמאָלע אַקסל.
פולע לייבער קערנער לעבן,
ווי זומערדיקע רעגנשלאַקסן.
שטאַרק איז אונזער פּחד,
נאָך מעכטיקער די רויטע פרייד
וואָס טשאַטעוועט פון הינטער אַלע טרויערן און לייד;
וואַרט דער צאַרן זאָל זיך איינשטילן,
דאָס בלינדע בייז אַריבער.
מיר וועלן אַרויסקריכן פון אונטער באַלקנס, ווענט און לעכער,
צופאַלן צום ברוך, צום שטויב, צום שמוץ פון די צעוואָלגערטע
שטיבער,
צו דער צעמורשטער שאַנד פון אונזער קרבן
ווי צו אַ צעטראַטענעם גאָלדענעם בעכער,
און אָפּלעקן דאָס בלוט ווי ווייַן,
ווי ווייַן פון טויזנט שבתן געהייליקט.
און ווידער אויפוויקלען דעם פּאַרמעט־פּינקס
פון אונזער אויפגעצאַרנטן זיידן שיילאַק,
און דאָרטן צושטעלן אַן אות, אַ וואָרט, אַ פּאָר רמזים,
און ווידער זיך אויף אונזערע קנעכלדיקע קני אַרונטערלאָזן
פאַרן געבליבענעם אַש פון אונזער האָב און גוטס,

פאַר יתר חיות, פאַרן בשאר שמוץ.
זיך איינרויען אין אפּפאַל פונם קיום מיט אַלע נעגל
און אַנגעמען דעם ליכטיקן הימל און די טונקעלע ערד ביי די
פיר ברעגן:
היים, וועלט, טייך און בוים און זיבן גורל־וועגן,
וואַרפט אונז נישט אַרויס מער אויפן מיסטיקן דרויסן,
אויפן פוילנדיקן מיאוסן רעגן.
לעק אָפּ, הימל, מיט דיין קילן צונג דיין בלויען
אונזער וואונדיק בלוט.
פיר אונז ערד, דורך אַלע דיינע וויסטע וועגן
קיין מצרים צוריק
קלייבן שטרויען, בויען פּיסום, בויען רעמסס.
מיר'ן יאָכ'ן אונטערן נוגש, שרייען, שטום־ווערן.
מירן שלינגען מדבר, שמאַכטן אין די זאַמדן
נאָר לאָז אונז ווייטער זיך אַרויסמאַכן פון די פאַרסמער
פאַרשטעקן אונזערע זכרים אין באַהעלטענישן פאַרן נילוס.
מיט אַלץ, מיט אַלץ אַבי זיך ראַטעווען. מיט באַבסקע תפילות,
מיט כיטרער הייליקער דערלייזונג,
מיט אייביקע צוויי לוחות.
כאַטש אויף אַ האַלב יאָרהונדערט איינשטילן די רויטע יוכעס,
און קאָנען אויפשטעלן אַ שוואַכע שטעל
ביים ברעג פון זייערע גרויסע געמאַרקן.
קלייבן קופּקעס קופּערלאַד הינטער זייערע זאַטע קאַרקן.
מיט צינזן אָפּצאָלן פאַר יעדער טאָג,
פאַר יעדער קאַרגער חיה שעה
און זיך אַרומקוקן אין עלנט־ציטערדיקן גליק:
אברהם? יצחק? יעקב?
ווי וואויל איז אונז, מיר זיינען דאָ נאָך אַלע דאָ,
נאָך אַזאַ פינסטערער שעה.

א פאַטער גלות,
שפּרייט אַריבער אונז דיינע קאַפּאָטע פאַלעס.
פאַרשטעל אונז פאַרן רויטן פעכיקן אויג,
פאַרטרייב די רוחות מיט דער סגולה פונם אָפּגעבראָכענעם צווייג
וואָס שטעקט נאָך אין דיין רעכטער האַנט.
דאָס צווייגל פונם הייליקן דאָרנבוים
אויפן וועג פון מדבר צו דעם האָניקדיקן לאַנד.

היינט

וואָס פאַר־אַ שיינע טעג ס׳וועלן נאָך זיין דאָ,
וועו איך וועל שוין נישט זיין,
גו, זאָלן זיי זיין.

וואָס פאַר אַ גרויסע לידער ס׳וועלן וואַקסן, גאָלדיקן,
וועו מיין קליין ליד וועט איינדרימלען
אונטער זיין מידן געלן בלאַט.
גו, זאָלן זיי גאָלדיקן.

נאָר היינט, מיין לאָם, מייך לעבן,
וויל איך דיך נאָך אָנטרינקען
מיט וואַסער און מיט זון און לידער
פון אַלע אָפענע און צוגעמאַכטע ברוינעמער.
היינט וויל איך דיר היילן מיט מינוטן רו
אַלע דיינע טרויעריקע רוגזן.
היינט וויל איך דיר דערציילן אַלץ
וואָס די לעגענדע ערד פאַרמאָגט,
אַלץ וואָס איין דור האָט פאַרזייט, פאַרגרייט
פאַרן צווייטן דור —
ברויט און זון און פרייד.
קיינער האָט דאָ נישט אומזיסט געזייט
און נישט אומזיסט געשניטן
ניט קיין ברויט און נישט קיין ליכט.
און אויך דו נישט, ליד מיינס, האָנט מיינע.
דאָס אַלטע וואָרט וועט טויזנט יאָר נאָך חנען זיך
אין ווייסע בליטן
און אין שווערע פולע פירות וויין
אויף זיין שטאַרקן צווייג.
און אייביק וועט דיין בענטשונג זינגען, ליד מיינס,
ווי נאָר אַ טאָג וועט אָנקומען פון מזרח
און אַוועקגיין מיד צום רוענדיקן מערב־ברעג,

וואו נאָר אַז אויג וועט אויפמאַכן זיין ברעם
און זען זיין שטיבל אויפן ברעג פון דער ערד,
און לעבן פלויט די אויסגעדרוטע ברוינע פערד.
די פריע שטילקייט איבער דער יונגער וועלט,
אַ ליד מיינס, בלויער אָטעם, ליכטיק הימלאויג
איבערן דאַך פון אַ דאָרפסגעצעלט.
מיט די קליינע פענסטער צוויי
וואו די הערלאַכע ווייטן זינגען דורך גרין און שניי.

*
* *

זיי האָבן דאָ אַלע אין דיין וועלט
קוים־קוים אַ קליינעם חלק פאַרמאָגט.
און — ווער האָט געהאָט דעם גאָלדענעם ברעג פעלד
וואו דער שיינער און גוטער טאָג פאַרטאָגט?
צו יענעם ברעג קומט קיינער ניט.
אַפילו דיין אָדלער — פליט און פליט,
און איידער דער לעצטער פונק זון פאַרגליט,
ליגן אַלע פעלדער און ערדן מיד.
אַ רו אויף מיין קליינער נחלה לאַנד
ווי אויפן אָנשפּאַר פון דער אייגענער האַנט.
און זע פונוויטנס דעם בוים אין פלאַם —
כישוף און טרויער, שטילקייט און ים.
ניט ים, ניט כישוף, נאָר דאָרף און טאָל.
און הער זיך איין: אַ הינטיש קול.
אַ רוף פון דער חיהס טרויער אין דער וועלט
צווישן טאָג און שאָטן, הימל און פעלד.

אין אַט דער שטאָט דיינער . . .

דיין עולם איז אַוועק, אַוועק,
דיין קראַנקער דור — געשטאָרבן.
און אין דיין דלותדיקער שטויביקער גאַס
האַלט נאָך אַ מיאוסע אַלטע הור דעם לאָדן אָפן
פאַר די מאַטראָזן פון אַ פרעמדער ווייטער וועלט,
און אַלטע פּראַכטשיף האָט זיך נעכטן דאָ אָפּגעשטעלט
אין אָט דער שטאָט דיינער, וואו ס׳לעשט זיך נאָך
דיין לעבן נידעריק ביי דר׳ערד, ווי ס׳גראָז אין פעלד,
און וואו דיין נאָמען טראָגן נאָך אַרום
אויף זייער טרויעריקער ליפּ — אַ פּאָר לעצטע פריינט;
אין אָט־דער שטאָט וועסטו נאָך אויסשמידן דיין וואָרט —
אַ בשורה־ליד פאַר אַ ווייט־מאָרגנדיקן בלויען טאָג.
דערווייל נעם אָן פאַר ליב דעם מוטנעם קוואַל פון אַנגסט
אין אָפּפאַל פון דער אַראָפּגענידערטער פּני:
ירידה־שטיבער, צובראָכענער אַספאַלטן־טראָטואַר.
אפילו דער קילער גרינגער יונגער שניי
פאַלט דאָ פאַרגרויט ווי טויבקייט, אַש.
אַ טאָג — אַ שוואַרץ־פאַררויכערטער פאַנאַר.
האָסט אָפּגעזונגען דער אַלטהייליקייט איר געזאַנג,
און זי איז, זאָט און מיד, שוין אָפּגעגאַנגען פון דיין שוועל,
און איצט מאַך שלום מיט דער שווערער וואָכעדיקער פרעמד.
קוק אום זיך אויף איר הולך, —
זי איז גאָר נישט אַזאַ פרעמדע דיר.
די גרויסע טונקל־רויטע שטוב מיט זיך־שיילנדיקע ווענט,
און די פאַרשוינען מיט די רויטע נעז און ציטערנדיקע פיס און הענט,
וואָס שאָטענען זיך דאַנערשטיק פאַרנאַכט אָהער
פאַרטרייבן זייער שוויסיק־ווייַנערדיקן לוין. —
זיי שלאָגן נישט די דאַרע ווייבער זייערע. גלויב עס ניט אויף זיי.
זיי זוכן אין די וואָלוועלע קראָמען פאַרביקע מתנה׳לאַך
פאַר זייער קליינוואַרג — איין וואָך נאָך דער אַנדערער.

נאָר פון די לעבעדיקע הענט און קעשענעס
רינט אויס דער אויסגעפייניקטער קאַלט־ניכטערער סענט.
איז ווייסט פון יעדנס שמאַטעדיקן גרויען לבוש,
ווי דער דאָרנבוים — דער ביינעריקער קערפּער ברענט
אין געלן שוועבל־פיבער נאָר אין די אויסגעצויגענע
אויסגעזויגענע הענט
כאַפּט זיך נאָך אויף אַן אָטעם כח יעדן אינדערפרי,
און איטלאַכער גייט צו זיין ראָד ערגעץ אונטער אַ שווערן דאַך.
און אַט־די גרויסע טונקל־רויטע שטיב מיט די זיך שיילנדיקע
ווענט
וואו דאָס טמא אָרימע נר־תמידל איבערן אַריינגאַנג ברענט, —
די שטוב דידאָזיקע איז זייער הייליק הויז.
פאַראַנען דאָרט אַ לאַנגע ביטערע פלאַש וויין.
גאָטס ציבישע שמש׳טע מיטן פּעטן גוידער און גאָלדענע ציין,
שטייט ביי דעם עמודל־בופעטל מיט דער גלאָז אין האַנט,
און באַדינט די אויסגעמאַרעטע מאַנזבילן
און נעמט בלויז זייער בלאַסן זילבער־מינץ.

איז אַט דער שטאָט דיינער.

דו וועסט דאָ בלייבן

דו וועסט שוין צו דיין ווייטער היימוועלט
ניט אומקערן זיך מער קיינמאָל.
אַך דיר גייט אויס ווי אין די ווייטן
איר לעצטער זיסטער ווידערקול.
און סופכּלסוף וועט ווי פון אַלע
זיך אָפּטאָן אויך פון דיין געמיט
דער שפּעטער שיין פון יענער שיינקייט
וואָס גליט נאָך אין אַ ווינקל ליד,
וועסט אפשר קומען בעטן, בעטלען:
ניו־יאָרק, זיי דו מיר היים און וועלט.
און יעדער שטיין־מויער וועט שטאַרן —
אַ גרויער דאָרנבוים אין פעלד.
אויך דיין געביין — אין שטיין און אייזן,
פאַרקאָוועט אין איר שטאָלענעם גוס.
האָסט זיך אומזיסט ביז איצט געריסן
פון אונטער איר געפּאַנצערטן פוס.

און דאָרט, אויף ווייטע ברעגן ערגעץ
נאָך טרייסלט שווער מיט מעכטיקע הענט
די צייט דאָס שטיבל פון דיין אַלטוועלט
און וואָרפט נישט איין די שוואַכע ווענט.

און נאַכט שרעקט אַלץ די קליינע פענסטער
מיט קרומע פנימער פינסטערניש.
נאָר אינדערפרי איז די זון אַ פרישע
און טאַנצט אין גאס מיט באָרוויסע פיס.

דו ליד, דו קינדערשם...

אַוועקגיין פונם ליד — זיך לאָזן
אויף ווייטע ברייטע וועגן גיין ?
ס'איז ווי אַ קינד אַ קליינס פאַרלאָזן
אינמיטן וועלט און פעלד אַליין.

אַ ווײַלע נאָר, ווי אויפצופלייסן,
און — באַלד זיך אומגעקערט צוריק,
אָבן מיט אַ וואונדערלאכער מעשה
זיך זעצן ביי דער שמאָלער וויג.

שלאָף־איין, שלאָף־איין דו ליד, דו קינדערש,
איך האָב נישט קיין שום בייז געמיינט.
עס ווערן אַלע וועגן בלינדע,
ווען כ'לאָז אַ־דיר זיך ערגעץ גיין.

איך וועל אינערגעץ נישט דערגרייכן,
און אַלע דערפער — ווייט און פרעמד.
און קאַלטער אָטעם־וויסט פון טייכן
און פעלדער נאַקעט, אַז אַ העמד.

און ווינטן טראָגן טויטעט בשורות
אין זייערע גרויע קאַלטע זעק,
און שפּרייטן אַש אויף די ריטלאַך־שורות —
די אומעט־וועלדלאַך פונם וועג.

אינהאַלט

ערשטער טייל

	זייט
קערנער ליבט	7
דער משל	8
די אָרימעלייט	9
דאָס ליד פון גליק	11
צום ליד	12
אַרום זיין טיש	16
פון אומהיימלאַכן	17
דאָס היינט־דערוויטערטע	18
בעל שם טוב־בעטלער	19
לעגענדע: ברויט	20
מיין ברודער שמאי איילט	22
איך	23
די נאָענטסטע	24
ווער ווייס?	25
נאָך דער דריטער סעודה	26
מיט וואָס?	27
ליד	28
און איך האָב אַ ליד געשריבן	30
היט מיך, גאָט	31
גאָלדליכט	33
די אויגן	34
איבערן וואָרט	36
מיר פאַסט נישט	37
אַ הספד נאָך אַ לעבעדיקן	38
שלוחים	40
ווידויים	41
וועג אַראָפּ	43
און דו	44
נעם לייען מיר	45
צו	47
מיט מיין וועלט	48
בלוי ליכט	50
נאָענט	51
די לידער	52
ווער וועט ליב־האָבן?	53
אַן חשבון	54
איך—איבער ניו יאָרק	55
אַ באַגעגעניש מיט חיים קרולן	57
אַ בוים און אַ שטיין	59
היים־דמיון	61
אין אַ באַרג־הויז	63
לידער־ליכט	64
פון טאָגבוך	65
אין מיר	66
אינדערנידער	68
אונטער פאַרנאַכטיקן רויט	69
אַנדענק	71
זאָגט ער	72
אַ טאָן	74
וואו איז דאָס צלמל	75
איינגעשטילט	76
די ווייסע שטיבער	77
הימן	78
אָריב־היים	79
1940	80
באַגיאונג	81
אַלט־אידיליע	82
צו זיך	83
פון בעל שם טוב ביז היינט	84
דער שטילסטער געגנט	86
אונזער דאָרפשטאָט	87
קליינשטאָטישקייט	88
צוליב מיר, צוליב מיר	89
אָבל־ברויט	90
איבער די לעצטע פעלדער	91
קיינער קומט שוין נישט	93
צייט־דיאַלאָג	94
אין דער אייביקער וועלט	96
מיינע	97
צו די היינט־מאָרגנדיקע	98
אַוועקגיין	101
קלייב־אויף	102
צושענק דיין וואָרט	103
די צווייטע זייט היים	104
אַ קאַפּיטל תהילים אויף אַ. מ. ווייסבערגן	105
ניגונים	106
די אַלט־נייע לבנה	108
צו	110
פון אַ נזירס פּינקס	111
ווער געבעט	112
צו מיין פרוי	113
אונזער טרויערשטאָט	114
פון פראָסקוראָוו	118
זיי קומען צו מיר	120
דאָס ציגעלע־ליד	121
דאָס גראָז איז היינט דין	123
שטילער הימן	124
אַ גרוס צו חיים קרול	125
צו איינעם	128

זייט

דריימאַל האָסטו די וועלט 130
דאָס ליד מיטן פאַרנאַכט 131
אַ ברעמל אויף אַ זיידנס קבר
עדות 135
אַ בלאָנדזשענדיקער קלאַנג 138
אַן אורח 140
מנוחיין 141
אין שפּינוועבס 142
ש־ש־ש... 144
פון פריער ביז היינט 146
מיר 148
אַ ליד פאַר אַן אומעטיקער
צייט 149
קאַלטער פאַרנאַכט 151
דורכזיכטיק דורך זיך 152
אונזער פרידלאַך אַלט־לעבן 153
בלויער פענסטער 155
קאַלינעס ברענען 156
אייבער 158
שבת־שווייגן 158
דאָס וואָרט זינגט צו מיר 162
מיר 163
דורך זיינע אויגן 165
לשון עניים 166
מיינע קנעכט 169
אַ ליד 171
דיין ברויט איז מיין ברויט 172
באַרג 174
תורה ביים שוסטער־טישל 176
וויפיל איך ווייס 177
אינדערפריאיקע מיידלאַך 179
אַ בוריק 179
וואָך אין יומטוב לאַנד 180
צו 182
צו אַ נאָנטן 183
דער בלינדער טויט 184
שאָטן 186
אין אַזעלכע טעג 187
וואָרט 188
מיר ביידע 189
בית אידיש 190
כ׳לאָז אייך איבער 192
וואו לויפסטו, קליין ווייס
ציגעלע 193
מענטשן און שטיבער 194
די לידער 195
אויף דער הייליקער וועלט 196
געבעט 197
אַליין 199
דוד בערגעלסאָנען געווידמעט 200
דאַ 102
ווינטער 203
ליד 204
כ׳קום אַן 205

זייט

די שונאים 206
דו קאַנסט 207
כ׳זע פונווייטנס 208
אין גרעניץ 209
ברודערל 210
צו פּ. 212
ביי אונז 214
שורות זייד 215
קלינג אַן דיין גלאָז 216
ברעג אָקטאָבער 218
אוקריינער אוזאַר 219
דאָרן־ליכט 221
בלעטער גאָלד 222
יונג־אַלט 223
די זינדיקע 224
אַ וואָרט פון ליבשאַפט 225
דורכפירן 226
ליבהאָבן 228
דאָס וואַסערל 229
מיר 231
ווי מען ווערט אַ בעטלער 232
קריסטוס 233
מנורה־ליכט 235

צווייטער טייל

געחלומט 245
אַ פשוט וואָרט 246
קניענדיק 247
אַ אינגעלע פון גאַס 248
אַ נעסט 249
מיין שבת 251
בעלי תשובה 252
די איינגעהויקערטע חרטה 253
אין שפעטן ליכט 256
מיין וועלט־דאָרף 257
איבערן ווינטערדיקן ליכט־
וועג 263
דאָס ספרל 264
דאָס גרילבל 266
אונזער אַלעמענס יחוס 267
אַ שיף 268
תחינה 270
אַלט־זומער 271
פשוט 273
באַדגאַס 274
לעבן שאָטן 275
מיינס 276
מיין ברודער 277
אַ שטימונג אין אַ זילבערנעם
פרי־זומער טאָג 278
אייגנס 279
מיט זיך 280
ערלאַך־אָרים 281

זייט

אומקער 282
אַ דאַנק דיר, ליד . . . 283
אין דער תהילים־אַליי . . 284
פשוט וואָרט 285
מיט אַ גרינעם דאַך . . . 286
דעם בעל שם טובס מזמור
שיר לחנוכה 288
אויף אברהם ליעסינס קבר . 293
מיר 295
דרייצנטער גאָרן 296
מיין נאָענטסטע 298
כ'וויל דיך באַפרייען גאָט . 299
אידיש 301
פון טאָגבוך 303
אַלטע וועלט 305
צום בעל שם טוב 306
אַזאַ פאַרנאַכט 308
ניגון־תיקון 309
אַ קוימענקערער 310
1940—1937 311
די קרוין פון לויב . . . 313
וואונטשן 314
פערציק יאָר מיטוואָך . . 315
פון די בעל שם רע לידער . 317
חורבן 320
הינטער אַ בעקער־קעלער . . 324
אַלצאיינס 326
פון די פאַרוואונדערטע טעג . 327
נאָך זיין לויה 329
חוב און שרעק 330
קידוש־העולם. 331
אַ ליד צו א. מ. פוקס . . . 333
שניי־נאַכט 335

זייט

דאָס שטילסטע שטיבל . . . 336
צו די טייערע פון די קליינע
שטעט 337
פון קאַרעץ 339
הערבסט 342
ווי דורכן חלום 344
עלם, איינגל פון אַלטמאַדיע . 345
פאַרן אַוועקגיין . . . 346
און דו 347
מלחמה 348
קאָרעץ 350
אין חרובן גאַטהויז . . . 351
ישוב 352
פראַגמענט 253
ליד 254
פאַר איטלאַכן 255

דריטער טייל

שפעט 358
צום געחלומטן אינגל . . . 359
אַוועקגיין 361
יאוש 362
דערפאַר 363
אין דערדאָזיקער שעה . . . 364
ביי אונז... ביי אונז . . . 367
צו די ברידער 372
שטאַרקער גלות 374
היינט 376
אין אַט דער שטאָט דיינער . 378
דו ליד, דו קינדערשס . . . 380
קיינמאָל מער 381
פשוטקייט 382